

Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej • nr 6/206 • czerwiec 2014

Wiadomości Uniwersyteckie

30 MAJA 2014
NOC UNIwersYTETÓW

UMCS

**UNIwersYTET
PRZYRODNICZY**
w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

PROF. BOGUSŁAW ŚLIWERSKI DOKTOREM HONORIS CAUSA UMCS

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII, 23.05.2014, Fot. Aneta Adamska

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5,
p. 1313, 20-031 Lublin
tel. 81 537 54 19

Redakcja: Ewa Kawalko-Marczuk
(redaktor naczelny), Aneta
Adamska, Agnieszka Gałczyńska,
Magdalena Kozak-Siemieńska

Współpracownicy: Karolina
Bronisz, Monika Gabrys-
-Sławińska, Jolanta Jarzyńska,
Jerzy Kasprzak, Eliza
Kosieradzka, Wacław Kostko,

Beata Kozłowska, Piotr Majewski,
Monika Mielko-Remiszewska,
Maria Młynarska, Aneta Okuń,
Przemysław Mroczek, Monika
Pańczyk, Małgorzata Samujło,
Krzysztof Trojnar,
Iwona Wieleba

Okładka: proj. Eliaz Gola

Druk: Drukarnia Petit

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład:
Idealit & Grzegorz Zychowicz,
info@idealit.pl, www.idealit.pl

**Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i korekty nadesłanych
tekstów. Ma również prawo do
wyboru tekstów do publikacji.**

SPIS TREŚCI

Wydarzenia

Z życia Uczelni.....	4
Na Wydziałach.....	12

70-lecie UMCS

Prof. Stanisław Uziak.....	19
Rektor Grzegorz Leopold Seidler w moich wspomnieniach.....	20
Zakład Metod Numerycznych. Początki informatyki na UMCS.....	31
70-lecie Biblioteki UMCS 1944–2014. Wystawa jubileuszowa.....	35

Kartka z kalendarza

Jubileusz 85-lecia urodzin doc. Jana Gurby.....	40
Profesor Zbigniew Boratyński (1949–2014).....	42

Nauka i ludzie

Klementowice w Brunszwiku.....	43
Przedsionek wolności.....	44
Spotkanie na Politechnice Lwowskiej... ..	45
Konferencja naukowa „Co zamiast więzienia?”.....	46
Kongres International Communication Association w Seattle.....	47
Feminizm i ruchy kobiece.....	48
Bośnia i Hercegowina w systemie międzynarodowym.....	49
Witkacy w kontekstach.....	50
Radiosun.....	51
Archeologiczna korona na 70-lecie UMCS.....	52
Jubileusz prof. Bożeny Ostromęckiej- Frączak.....	53
Symposium naukowe rzymskiego prawa karnego oraz jubileusz prof. Marka Kuryłowicza.....	53
Myśl filozoficzno-społeczna w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej... ..	54
Współczesna recepcja I wojny światowej.....	55
Krym – półwysep najwyższego pożądania.....	56
XXX konferencja archeologiczna	60

Sprawy studenckie

Odkrywanie tajemnic Internetu	63
Studencka Debata „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce” – podsumowanie.....	64
Detektor wyładowań atmosferycznych..	66
Bez wehikułu czasu.....	68
„Na granicy...” I Wrocławskie Spotkania Archeologiczne	69
Współczesny Czerwony Kapturek....	69
Sukces studentów finansów i rachunkowości	70
Sukces studentów UMCS w konkursie wiedzy o rachunkowości	70
Jakość w procesie integracji systemów zarządzania	71
Studenci UMCS zwycięzcami Ligi Menedżerów Biznesu	72
Egzamin certyfikacyjny z języka polskiego jako obcego w Nowym Jorku	72
Wieczór piosenki i tańca.....	73
Noc Uniwersytetów.....	74
Praktyka zawodowa studentów turystyki historycznej	75
„Ile kalorii w historii... Instytut Historii i Szkoły Partnerzy”	78
„Tajemnicza podróż z panem K.”.....	78
Dzień Informatyki na UMCS	79

W świecie książek

Nowości wydawnicze Wydawnictwa UMCS	80
Historia współczesna w literaturze niemieckojęzycznej.....	83
„Wine in Old and New Bottles”	84
„Akcent” blisko UMCS	86

Życie kulturalne

Zagrali dla „Chatki”!	87
Wystawa rzeźby i ceramiki	88
Różne barwy twórczości prof. Stanisława Popka.....	89
Twórczość Bernarda Homziuka.....	91

DR HAB. ARKADIUSZ BEREZA – PROREKTOREM UMCS DS. OGÓLNYCH

Fot. Archiwum prywatne

**Prorektor
Arkadiusz Bereza**

4 czerwca Kolegium Elektorów UMCS wybrało w wyborach uzupełniających dr. hab. Arkadiusza Berezę na stanowisko Prorektora ds. Ogólnych.

Dr hab. Arkadiusz Bereza ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji UMCS oraz studia historyczne na Wydziale Humanistycznym UMCS. Od 1992 r. jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. W 2012 r. otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa. Przez 20 lat pracował w Katedrze Historii Państwa i Prawa, obecnie zaś kieruje Katedrą Teorii Organizacji i Kierownictwa w Instytucie Administracji i Prawa Publicznego.

Nowy Prorektor ds. Ogólnych jest radcą prawnym o bogatym doświadczeniu. Jako Wiceprezes Krajowej Rady Radców Prawnych reprezentuje największy samorząd prawniczy w Polsce, skupiający ponad 35 tys. radców prawnych i 10 tys. aplikantów. Kieruje także Ośrodkiem Badań, Studiów i Legislacji, stanowiącym zaplecze eksperckie samorządu radcowskiego. W latach 2007–2013 pełnił funkcję Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie. Wcześniej pracował jako radca prawny w ministerstwach oraz Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów (2000–2005). Od 2007 r. jest arbitrem w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej. Wchodzi w skład różnych komisji powoływanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Nowy Prorektor ds. Ogólnych jest radcą prawnym o bogatym doświadczeniu. Jako Wiceprezes Krajowej Rady Radców Prawnych reprezentuje największy samorząd prawniczy w Polsce, skupiający ponad 35 tys. radców prawnych i 10 tys. aplikantów. Kieruje także Ośrodkiem Badań, Studiów i Legislacji, stanowiącym zaplecze eksperckie samorządu radcowskiego. W latach 2007–2013 pełnił funkcję Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie. Wcześniej pracował jako radca prawny w ministerstwach oraz Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów (2000–2005). Od 2007 r. jest arbitrem w Sądzie Arbitrażowym przy Krajowej Izbie Gospodarczej. Wchodzi w skład różnych komisji powoływanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Poza dużym doświadczeniem zawodowym i organizacyjnym, dr hab. Arkadiusz Bereza ma również znaczny dorobek naukowy; jest autorem siedmiu monografii z historii wymiaru sprawiedliwości i dziejów sądownictwa (m.in. *Sąd Najwyższy w latach 1945–1962. Organizacja i działalność*, Warszawa 2012; *Lublin jako ośrodek sądownictwa*, Lublin 2006), ok. 80 artykułów naukowych, publikowanych w kraju i za granicą (m.in. z zakresu historii ustroju i administracji, obrotu nieruchomościami z udziałem cudzoziemców, zasad świadczenia pomocy prawnej w Polsce i krajach UE oraz funkcjonowania samorządów prawniczych), a także współautorem i redaktorem kilku zbiorów i wydawnictw dydaktycznych skierowanych do studentów i aplikantów radcowskich.

Z ŻYCIA UCZELNI

Opracowała Ewa Kawałko-Marczuk

Fot. Aneta Adamska

Od lewej: rektor S. Michałowski, prezes W. Czarnacki i prokurent A. Szczygieski

Współpraca z Fabryką Kabli

29 kwietnia została podpisana umowa o współpracy badawczo-rozwojowej między UMCS a Fabryką Kabli Elpar Sp. z o.o. w Parczewie – firmą specjalizującą się w produkcji kabli i przewodów elektroenergetycznych. Założeniem umowy jest aktywne działanie na rzecz rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o potencjał naukowo-badawczy naszego Uniwersytetu. Umowę ze strony UMCS podpisał rektor Stanisław Michałowski, a ze strony Fabryki Kabli Elpar Sp. z o.o. – prezes zarządu Wiesław Czarnacki oraz prokurent Andrzej Szczygieski.

Fabryka Kabli ELPAR Sp. z o.o. (z siedzibą w Parczewie) od 1990 r. specjalizuje się w produkcji kabli i przewodów elektroenergetycznych, w oparciu o nowoczesne technologie i zgodnie z europejskimi normami. Potwierdzeniem wysokiej jakości wyrobów jest szereg certyfikatów oraz laboratorium kompleksowo wyposażone w nowoczesne urządzenia do badania produkowanych wyrobów.

cia wstąpienia Polski do UE. Wystąpili: Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus, Tadeusz Wojciechowski (dyrygent), Barbara Kubiak (sopran), Magdalena Idzik (mezzosopran), Rafał Bartmiński (tenor), Wojciech Gierlach (bas) oraz chóry: Chor der Universität für Musik und darstellende Kunst Graz (Austria), Johannes Prinz – przygotowanie; Universitätschor der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster (Niemcy), Ulrich Haspel – przygotowanie; Chór Akademicki UMCS, Urszula Bobryk – przygotowanie.

Fot. Lubelski Urząd Wojewódzki

Prorektor Ryszard Dębicki sadi jeden z pamiątkowych dębów

Święto Lasu

6 maja, z okazji Ogólnopolskiego Święta Lasu, w Lublinie gościł Prezydent RP Bronisław Komorowski. Podczas uroczystości w Parku Ludowym zasadzono Dąb Wolności – jedno z 25 drzew sadzonych z okazji rocznicy wyborów czerwcowych w 1989 r., a także dęby 90-lecia Lasów Państwowych i 70-lecia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. Następnie w siedzibie Targów Lublin odbyła się Krajowa Narada Leśników, podczas której wręczono leśnikom odznaczenia. Nasz Uniwersytet reprezentował prorektor Ryszard Dębicki.

Koncert z okazji 10-lecia wstąpienia Polski do UE

1 maja na Dziedzińcu Zamku Lubelskiego odbył się koncert z okazji 10-le-

Zmarł prof. M. Sirko

3 maja zmarł prof. dr hab. Mieczysław Sirko, emerytowany profesor UMCS. Urodzony 2 stycznia 1943 r. w Zwierzyńcu. Absolwent Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS. Od roku 1967 r. aż do przejścia na emeryturę związany zawodowo z Zakładem Kartografii UMCS. W 2001 r. otrzymał tytuł naukowy profesora. Od 1990 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Kartografii. Wielokrotnie odznaczany: Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem KEN, Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Wybitny geograf oraz kartograf, specjalista w zakresie badań i opracowań kartograficznych. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 7 maja na Cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie.

Strategia Współpracy Transgranicznej

7 maja na Zamku Lubelskim odbyła się uroczystość podpisania deklaracji ws. wspólnej realizacji Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Lwowskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014–2020.

W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz wspomnianych regionów oraz zaproszeni goście. Nasz Uniwersytet reprezentowali prorektorzy Barbara Hlibowicka-Węglarz i Ryszard Dębicki.

Prace nad Strategią zostały podjęte z inicjatywy Samorządu Województwa Lubelskiego. Wychodzi ona naprzeciw oczekiwaniom dotyczącym dynamizacji rozwoju współpracy i tworzenia nowych transgranicznych programów na przyszłość. Głównym założeniem prac nad Strategią Transgraniczną było wypracowanie wspólnych celów i priorytetów oraz katalogu najważniejszych przedsięwzięć rozwojowych w perspektywie do 2020 r., w tym w odniesieniu do nowej edycji Programu Polska – Białoruś – Ukraina na lata 2014–2020.

Fot. Aneta Adamska

Uroczysta promocja doktorów habilitowanych i doktorów

14 maja w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczysta promocja doktorów habilitowanych i doktorów, w której udział wzięli prorektorzy: Urszula Bobryk, Barbara Hlibowicka-Węglarz i Ryszard Dębicki, władze Wydziałów oraz zaproszeni goście.

IV rocznica „Alter Idem”

15 maja na pl. Marii Curie-Skłodowskiej odbył się Piknik Integracyjny z okazji IV rocznicy działalności Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych UMCS „Alter Idem”, który poprzedził panel ekspercki podsumowujący projekt „Przyjazny Uniwersytet”. Udział w nim wzięli przedstawiciele uczelni wyższych z całej Polski. Głównym celem wydarzenia była integracja środowiska akademickiego wokół zagadnienia niepełnosprawności. Zwieńczenie jubileuszu stanowił występ Teatrotterapii Lubelskiej „Spowiedź w drewnie”, który odbył się w sali widowiskowej Chatki Żaka. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął prezydent Lublina Krzysztof Żuk.

Kozienalia 2014

W dniach 22–25 maja Samorząd Studentów UMCS zorganizował XXIII Lubelskie Dni Kultury Studenckiej – Kozienalia. Podczas koncertów, które w tym roku odbywały się na terenie Browaru Perła przy ul. Bernardyńskiej, wystąpili m.in. Tede, Jamal, O.S.T.R., Muchy, Lao Che, Coma, Novika, Makowiecki, Marika, Bednarek i Hey. Ponadto, w ramach studenckiego święta w maju zorganizowano także:

Fot. Aneta Adamska

Otwarcie wystawy. Od lewej: przewodniczący ZUSS UMCS P. Widomski, kanclerz G. Fiok, prorektor U. Bobryk, D. Boruch z Muzeum UMCS, dyrektor Instytutu Historii D. Słapek i J. Kasprzak z Muzeum UMCS

WYSTAWA „HISTORIA KOZIENALIOW UMCS”

Wraz z powstaniem naszego Uniwersytetu bujnie zaczęło rozkwitać życie studenckie, nie tylko związane z nauką, ale również z szeroko rozumianą kulturą i sportem. Jednym z najbardziej rozpoznawalnych wydarzeń kulturalnych organizowanych przez środowisko studenckie były i są „Kozienalia”. Z okazji 70-lecia Uczelni i 55. rocznicy pierwszej edycji lubelskiego święta studentów, 7 maja w Muzeum UMCS otwarto wystawę „Mimo upływu lat, wciąż tacy sami. Historia Kozienaliów UMCS”, zorganizowaną przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS, Samorząd Doktorantów UMCS, Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu oraz Muzeum UMCS. W wernisażu udział wzięły prorektor Urszula Bobryk i kanclerz Grażyna Fiok. Wystawę można było obejrzeć również podczas czerwcowego Zjazdu Absolwentów UMCS.

Historia Kozienaliów sięga 1959 r. Impreza niezmiennie odbywa się w atmosferze zabawy, będąc jednocześnie jedną z wizytówek Lublina. Zamiarem twórców wystawy było pokazanie bogatej historii kultury studenckiej, a także zmieniających się form organizacji wielkiego święta studentów. Mimo upływu lat i widocznej zmiany charakteru imprezy, która przez ostatnie dwie dekady zmieniała swoją formułę, przekształcając się w wielki festiwal kultury studenckiej, główna idea organizacji „Kozienaliów” pozostała ta sama. Obecnie trudno

wyobrazić sobie maj bez licznych wydarzeń kulturalnych i sportowych, organizowanych w głównej mierze przez i dla studentów.

Muzeum UMCS

Kozienalia 1959

Sylwia Szyc

Biurow Pracowni UMCS

Spotkanie z wiceprezydentem Lublina Katarzyną Mieczkowską-Czerniak

„SPOTKANIA UKRAIŃSKIE”

W dniach 12–13 maja gośćmi naszego Uniwersytetu byli studenci i wykładowcy z Katolickiego Uniwersytetu Ukraińskiego we Lwowie, z którym UMCS współpracuje od 2013 r. W programie wizyty znalazły się m.in. wykłady polskie i ukraińskie, spotkania z przedstawicielami władz i studentami, wspólne warsztaty filmowe, a także wystawa i koncert na Wydziale Artystycznym UMCS.

Wizyta rozpoczęła się od spotkania na Wydziale Politologii z dziekanem Grzegorzem Januszem oraz pełnomocnikiem rektora ds. kontaktów ze Wschodem Walentym Balukiem, który wygłosił wykład pt. „Ukraina i Ukraińcy w polskiej opinii publicznej w latach 2010–2014”.

- Fot. Magdalena Kozak-Siemieńska

Warsztaty reporterskie

Z kolei o tym, w jaki sposób polskie tygodniki przedstawiały wydarzenia tzw. Euromajdanu, mówiła mgr Krystyna Garasymiv.

Z ukraińską delegacją spotkali się także rektor Stanisław Michałowski oraz prorektor Urszula Bobryk, prezentując ofertę edukacyjną i kulturalną Uczelni oraz możliwości rozszerzania współpracy z UKU. Następnie wykłady w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS wygłosili goście. Wolodymyr Paliw przedstawił obraz

współczesnego dziennikarstwa ukraińskiego, zaś Otar Dowżenko mówił o „dziennikarstwie na barikadach” (o ukraińskich mediach na Majdanie i przeciwko Majdanowi).

Pierwszego dnia pobytu ukraińskich gości nie zabrakło akcentów artystycznych: we foyer Inkubatora otwarto wystawę malarstwa Małgorzaty Pawlak, Mikołaja Kowalskiego oraz Macieja Kusego pod kierunkiem prof. Jacka Wojciechowskiego (Instytut Sztuk Pięknych). W wernisażu wziął udział dziekan Wydziału Artystycznego Artur Popek.

Następnie w Sali Widowiskowej Inkubatora odbył się koncert z cyklu „Koty za płoty” (w wykonaniu studentów i pracowników Instytutu Muzyki UMCS) pt. „Muzyczne przywitanie”. Wystąpili m.in. Michał Karwowski, Marcin Obuchowski, Michalina Siedlecka, Yana Misikova z zespołem, Olga Tichiniuk oraz Gottlieb Skvortsoff. Koncert wyreżyserował Piotr Gołowski, zaś opiekę i nadzór merytoryczny nad występem sprawowała prof. Elżbieta Krzemińska.

13 maja ukraińscy goście spotkali się z Katarzyną Mieczkowską-Czerniak, zastępcą prezydenta Lublina, zwiedzili Stare Miasto i Muzeum Lubelskie na Zamku. Wzięli także udział w polsko-ukraińskich warsztatach medialnych – razem ze studentami z Grupy Medialnej Inkubatora Medialno-Artystycznego UMCS realizowali dokument filmowy pt. *Ukraiński Majdan oczami Polaków*.

Magdalena Kozak-Siemieńska

Kozienalia na sportowo, Studencki Przegląd Alternatywnej Muzyki SPAM, Studencki Przegląd Kabaretowy SPoKo, Krajowy Dzień Krwiodawstwa oraz Kabaret on i koncert Artura Rojka w Ogrodzie Saskim.

Prof. B. Śliwerski doktorem *honoris causa* UMCS

23 maja w Auli im. Profesora Mieczysława Łobockiego w Instytucie Pedagogiki UMCS odbyła się uroczystość nadania prof. Bogusławowi Śliwerskiemu godności doktora *honoris causa* UMCS. Promotorem doktoratu był prof. dr hab. Stanisław Popek, recenzentami zaś: prof. dr hab. Maria Dudzikowa, prof. dr hab. Andrzej Radziejewicz-Winiński, prof. dr hab. Janusz Kirenko.

Prof. Bogusław Śliwerski – polski pedagog i ekspert polityki oświatowej, badacz problemów edukacyjnych, współpracujący z wieloma instytucjami oraz towarzystwami naukowymi. Profesor Wydziału Pedagogicznego Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie i Wydziału Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie. Profesor honorowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ekspert Narodowego Centrum Nauki, przewodniczący Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Członek zwyczajny Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Wypromował 11 doktorów nauk humanistycznych w dyscyplinie pedagogika. Kierował 9 projektami badawczymi w konkursach (KBN, MNiSW i NCN) oraz uczestniczył w 13 międzynarodowych (Czechy, Norwegia, Słowacja) i ogólnokrajowych zespołach badawczych. Redaktor czterech tomów i współredaktor (z prof. Z. Kwiecińskim) dwóch tomów podręczników akademickich *Pedagogika* oraz współredaktor z ks. prof. B. Miler-skim *Leksykonu PWN. Pedagogika*.

Jako autor, współautor, tłumacz i redaktor wydał ponad 60 monografii naukowych oraz ponad 700 artykułów naukowych i popularnonaukowych w recenzowanych czasopiśmie i monografiach zwartych. Ostatnio opublikował książki: *Diagnoza uspołecznienia publicznego szkolnictwa III RP w gorsecie centralizmu* (Kraków 2013), *Szkoła na wirażu zmian politycznych. Bez cenzury* (Kraków 2012), *Pedagogika ogólna. Podstawowe prawnictwo* (Kraków 2012).

Założyciel i redaktor naczelny półrocznika „Studia z Teorii Wychowania”, członek rad naukowych wielu czasopiśm pedagogicznych w kraju i za granicą (Szwajcaria, Słowacja). Od 2007 r. prowadzi blog: www.sliwerski-pedagog.blogspot.com.

Z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii UMCS współpracuje od początku lat 90. XX w. na niwie naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

Posiedzenie Senatu UMCS – 28 maja

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Posiedzenie rozpoczęło się od uczczenia chwilą ciszy pamięci zmarłych: prof. Stephena Fischera-Galatiego (doktora *honoris causa* UMCS) i prof. dr. hab. Mieczysława Sirko, a także od gratulacji dla dr. hab. Adama Tarachy, prof. nadzw.

Następnie rektor Stanisław Michałowski przedstawił informacje na temat działalności Kolegium Rek-

torskiego od ostatniego posiedzenia Senatu, w której znalazły się m.in. następujące kwestie: zawansowanie prac związanych z budową Ecotech-Complex i rezonansem magnetycznym, wysokość dotacji z MNiSW na podwyżki dla pracowników, przyznanie fundusze z Ministerstwa Sportu i Turystyki w wysokości 1 mln zł na remont Centrum Kultury Fizycznej UMCS oraz zaangażowanie posłanki dr Joanny Muchy w działania na rzecz Uczelni, decyzja Rady Miasta Lublin w sprawie nadania skwerowi przed „Chatką Żaka” imienia prof. Grzegorza L. Seidlera, podpisanie porozumienia z Uniwersytetem Technologicznym Zhejiang w Chinach, prace nad komercjalizacją badań, realizacja programu 70-lecia UMCS.

Następnie Senat podjął uchwały ws.: nadania tytułów doktora *honoris causa* prof. dr. hab. Romanowi Hauserowi i prof. dr. hab. Henrykowi Skarżyskiemu oraz uroczystego odnowienia dyplomu doktorskiego doc. dr. Jana Gurby, a także ws. zmian osobowych w składzie Konwentu UMCS oraz zgodził się na zmianę Przewodniczącego Senackiej Komisji Oceny Nauczycieli Akademickich. Następnie uzupełniono składy komisji senackich o przedstawicieli studentów: Kamilę Turczyka, Justynę Szubę, Kacpra Wieczorka, Dominikę Pieniążek, Piotra Widomskiego, Magdalenę Kłopotek, Piotra Gutowskiego, Szymona Dziubickiego, Kamila Błasiuka, Milenę Łakomą, Paulinę ▶

WYSTAWA W BIBLIOTECIE UMCS

Fot. Aneta Adamska

8 maja w Bibliotece Głównej UMCS otwarto wystawę jubileuszową, poświęconą 70-leciu tej placówki, a zorganizowaną z okazji XI Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek. W spotkaniu udział wzięli prorektorzy Urszula Bobryk i Ryszard Dębicki, dyrekcja i pracownicy Biblioteki oraz zaproszeni goście. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął rektor Stanisław Michałowski.

Fot. Aneta Adamska

Prezydent Krzysztof Żuk i rektor Stanisław Michałowski

DEBATA PRACODAWCÓW Z KANDYDATAMI DO PE

22 maja w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS odbyła się debata w ramach cyklu „Region – Gospodarka – Unia”, zorganizowana przez Związek Pracodawców RP i Związek Pracodawców Ziemi Lubelskiej we współpracy z UMCS. Podczas spotkania, które otworzyli prezydent Krzysztof Żuk i rektor Stanisław Michałowski, przedsiębiorcy pytali kandydatów do Parlamentu Europejskiego o ich wizję rozwoju regionu i wspierania przedsiębiorczości.

Konferencje z tego cyklu odbywają się w 16 miastach wojewódzkich. Zagadnienia do dyskusji dobierają pracodawcy w drodze konsultacji z reprezentantami środowisk biznesowych oraz władz samorządu każdego z regionów. Organizatorami cyklu są Pracodawcy RP wraz z regionalnymi organizacjami członkowskimi oraz specjalne strefy ekonomiczne.

Fot. Aneta Adamska

Goście debaty

Czyż, Bartosza Horodeckiego oraz Monikę Dychę. Uzupełniono także skład Uczelnianej Komisji Wyborczej (o dr hab. Sławomira Patyrę w miejsce dr. hab. Arkadiusza Berezy, który złożył rezygnację).

Senat UMCS przyjął sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego za rok 2013 i zatwierdził je. W 2013 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznało UMCS dotację na działalność dydaktyczną w łącznej wysokości 182 758,4 tys. zł, z czego większość na zadania związane z kształceniem studentów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymania Uczelni, w tym remonty.

Kolejnym punktem obrad było sprawozdanie z realizacji przedsięwzięć naukowo-badawczych w 2013 r. Przy realizacji badań naukowych lub prac rozwojowych zatrudnionych było 1618 pracowników, 35 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora lub stopień doktora sztuki, 46 pracowników uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień doktora habilitowanego sztuki, 10 pracowników uzyskało tytuł naukowy profesora lub tytuł profesora sztuki. We wszystkich jednostkach UMCS realizowano ogółem 126 projektów badawczych finansowanych ze środków krajowych: 92 projekty kontynuowano, a rozpoczęto reali-

zację 34 nowych. We wszystkich jednostkach UMCS realizowano ogółem 25 projektów badawczych finansowanych ze środków zagranicznych, w tym funduszy UE, 20 projektów kontynuowano, a rozpoczęto realizację 5 nowych.

Następnie Senatorowie podjęli uchwałę ws. zasad przyjęć na I rok studiów jednolitych magisterskich, I i II st. w roku akademickim 2015/2016 oraz wyrazili pozytywną opinię ws. zmiany nazwy części ulicy Bartosza Głowackiego na ulicę Modesta i Zofii Sękowskich. Wniosek w tej sprawie wpłynął od Polskiego Związku Niewidomych.

Magdalena Kozak-Siemieńska
Rzecznik Prasowy UMCS

Fot. Uniwersytet Dziecięcy UMCS

Mirośław Hermaszewski

Piknik Naukowy Uniwersytetu Dziecięcego

Co się je w kosmosie? Jak złapać śpiwórkę w próżni? Dlaczego warto się uczyć chemii? – na te i inne pytania

odpowiedź znaleźli uczestnicy Pikniku Naukowego Uniwersytetu Dziecięcego UMCS, którzy spotkali się z gen. Mirośławem Hermaszewskim – jedynym polskim kosmonautą. 29 maja w aulach naszego Uniwersytetu można było spotkać niezwykle ciekawych gości – ponad 400 uczniów lubelskich szkół, którzy wraz ze studentami Uniwersytetu Dziecięcego postanowili odkryć tajemnice nauki. Na pokazach i warsztatach chemicznych dzieciom aż błyszczały oczy, tyle było ciekawych eksperymentów. Tak studenci Uniwersytetu Dziecięcego UMCS uczcili 70-lecie UMCS.

Anna Bukowska

KALENDARIUM

3 maja – prorektor U. Bobryk reprezentowała nasz Uniwersytet podczas obchodów Święta Narodowego 3 Maja, w ramach których odbyła się msza święta w intencji ojczyzny w katedrze lubelskiej oraz uroczystości państwowe na Placu Litewskim przy pomniku Konstytucji 3 Maja.

8 maja – prorektor R. Dębicki wziął udział w konferencji „Efektywne gospodarowanie energią – możliwości finansowania zewnętrznego inwestycji w sferze publicznej, prywatnej, spółdzielczej i przedsiębiorczości”, zorganizowanej przez

WSPÓŁPRACA Z ZHEJIANG UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Fot. Aneta Adamska

Fot. Aneta Adamska

15 maja rektor Stanisław Michałowski oraz rektor Zhejiang University of Technology, Hangzhou, Chiny – Zhang Libin podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy uczelniami, która ma na celu promowanie wymiany akademickiej i naukowej pracowników oraz studentów, a także prowadzenie wspólnych projektów badawczych i organizację sympozjów.

Chińska delegacja wzięła także udział w otwarciu wystawy wykładowców Wydziału Artystycznego UMCS w Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej He Shuifa UMCS oraz w spotkaniu z Zastępcą Prezydenta Miasta Lublin Grzegorzem Siemińskim, prorektor Urszulą Bobryk i kadrą naukową naszej Uczelni.

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

9 maja – prorektor U. Bobryk wzięła udział w spotkaniu z przewodniczącym Komisji Europejskiej Jose Manuelem Barosso, które zorganizowano w Kolegium Europejskim w Natolinie z okazji 10-lecia obecności Polski w UE oraz 20-lecia Kolegium.

10 maja – rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystościach z okazji Jubileuszu 650-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego, na które złożyły się m.in.: msza św. w Katedrze Wawelskiej, uroczyste posiedzenie Senatu UJ i prapremiera *Univera – Opera Otwarta*.

13 maja – prorektor R. Dębicki wziął udział w uroczystości nadania tytułów doktora *honoris causa* Politechniki Lubelskiej prof. dr. hab. inż. Januszowi Mrocze oraz honorowego profesora Politechniki Lubelskiej prof. dr. hab. inż. Andrzejowi Werońskiemu.

14 maja – rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystości zakończenia realizacji inwestycji SPSK nr 1 w Lublinie pn. „Przebudowa budynku Kliniki Okulistyki SPSK nr 1 Uniwersytetu Medycznego w Lublinie”, która odbyła się w Auli Kliniki Okulistyki.

15 maja – prorektor B. Hlibowicka-Węglarz otworzyła II Spotkanie Naukowe Badaczy Historii Języka na Wydziale Humanistycznym, podczas którego wygłosiła wykład plenarny.

16 maja – rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystym otwarciu sympozjum naukowego „Prawo karne i polityka w państwie rzymskim”, zorganizowanego w ramach obchodów 70-lecia UMCS, 65-lecia Wydziału Prawa i Administracji oraz jubileuszu prof. Marka Kuryłowicza.

17 maja – prorektor R. Dębicki wziął udział w koncercie galowym Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Me-

dycznego w Lublinie, zorganizowanym w Centrum Kongresowym UP z okazji 35-lecia pracy artystycznej grupy.

18 maja – prorektor R. Dębicki wysłuchał koncertu „Nisi Dominus”, który odbył się w kościele oo. dominikanów w ramach XX Festiwalu Muzyka i Plastyka – Tempus Paschale.

20 maja – rektor S. Michałowski otworzył konferencję „Lublin i Lubelszczyzna w latach Wielkiej Wojny”, zorganizowaną przez Wydział Humanistyczny, Zakład Historii Powszechniej XIX w., Zakład Historii Polski XIX w. i Wydział I Nauk Humanistycznych LTN.

22 maja

– rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystym otwarciu konferencji „Muzea w kulturze współczesnej – wyzwania, możliwości, zagrożenia”, zorganizowanej na Zamku Lubelskim przez Zakład Badań nad Dziedzictwem Kulturowym UMCS i Muzeum Lubelskie.

– prorektor R. Dębicki wziął udział w konferencji „Horyzont 2020: wyzwania i szanse dla polskiej nauki”, zorganizowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie.

27 maja – prorektor R. Dębicki wziął udział w uroczystości jubileuszu Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB, która odbyła się w siedzibie instytucji.

30 maja

– prorektor B. Hlibowicka-Węglarz spotkała się w Centrum Camoesa z prof. Bento Siteo z Uniwersytetu w Maputo (Mozambik), który wygłosił wykład nt. literatur afrykańskich języka portugalskiego.

– rektor S. Michałowski, prorektorzy U. Bobryk i B. Hlibowicka-Węglarz, kanclerz G. Fiok, zastępca kanclerza R. Sołowiej oraz władze dziekańskie UMCS wzięli udział w Nocy Uniwersytetów (więcej na s. 74–75).

Fot. Aneta Adamska

Goście debaty

25 LAT PRZEMIAN GOSPODARCZYCH W POLSCE

15 maja na Wydziale Ekonomicznym odbyła się sesja naukowo-edukacyjna pt. „25 lat przemian gospodarczych w Polsce”, zorganizowana pod patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. W dyskusji panelowej pt. „Polska gospodarka – skąd приходzimy, dokąd zmierzamy?” udział wzięli: Jan Krzysztof Bielecki (były Premier, Przewodniczący Rady Gospodarczej przy Premierze RP), Aleksander Grad (były Minister Skarbu Państwa, Członek Zarządu Tauron SA), Jacek Socha (były Przewodniczący Komisji Papierów Wartościowych, były Minister Skarbu Państwa, Partner PricewaterhouseCoopers Polska). W spotkaniu uczestniczył prorektor Ryszard Dębicki. Sesja była transmitowana – za pośrednictwem Internetu – do liceów i gimnazjów w Polsce. Organizatorzy chcieli przekazać młodym ludziom wiedzę o początkach przekształceń systemowych w Polsce i o perspektywach polskiej gospodarki.

Fot. Aneta Adamska

Spotkanie otwiera dziekan Wydziału Ekonomicznego Z. Pastuszak

NASZE SUKCESY

Fot. Archiwum Huberta Mielnika

Prorektor Urszula Bobryk ze stypendystami – studentami Wydziału Prawa i Administracji UMCS

STYPENDIA MARSZAŁKA DLA NAJLEPSZYCH STUDENTÓW

23 maja marszałek Krzysztof Hetman i wicemarszałek Krzysztof Grabczuk wręczyli stypendia marszałka województwa lubelskiego dla najlepszych studentów z Lubelszczyzny. W uroczystości udział wzięła prorektor Urszula Bobryk. Studenckie stypendia otrzymały 103 osoby, w tym najwięcej z naszego Uniwersytetu. Zarząd Województwa przeznaczył w tym roku na ten cel 265 tys. zł. Szczegóły dotyczące zasad przyznawania tych stypendiów na www.lubelskie.pl.

Studenci UMCS, którzy otrzymali stypendia: Abramek Aleksandra, zarządzanie; Anisiewicz Artur, biotechnologia medyczna; Bierzanowska Katarzyna, lingwistyka stosowana; Bilka Sylwia, biotechnologia; Binkiewicz Aleksandra, filologia rosyjska; Bodziak Bartosz, zarządzanie; Bolesta Łukasz, prawo; Borecka Natalia, psychologia; Borzęcki Andrzej, prawo; Chałupczak Małgorzata, politologia; Chról Emil, filologia rosyjska; Dąbrowska Wioleta, filologia

rosyjska; Dymek Michał, administracja; Gaworska Paulina, psychologia; Gawron Jan, historia; Gołębiowska Jagoda, edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych; Grzegorzczuk Dominika, psychologia; Gutek Dawid, politologia; Hamouda-Birut Sonia, biotechnologia; Hordyjewska Ewa, biotechnologia; Iwańska Aleksandra, psychologia; Jakimowicz Kamil, historia; Kołtun Dorota, prawo; Korzeniowska Ewelina, chemia; Krukowska Paulina, prawo; Lewicka Beata, finanse i rachunkowość; Lepek Katarzyna, socjologia; Maciąg Kamil, biotechnologia; Michaluk Kamil, historia; Mielnik Hubert, prawo; Orzełek Ariel, historia; Płonka Małgorzata, biologia; Powroźnik Ewelina, historia; Rodzik Kamil, psychologia; Stempka Magda, filologia rosyjska; Szczęśniak Paweł, prawo; Szulc-Wałęcka Elżbieta, politologia; Tarasiuk Milena, prawo; Tkaczyk Łukasz, geografia; Wethacz Jonasz, psychologia; Władczuk Monika, geografia; Wójcik Aleksander, matematyka.

Konkursy Narodowego Centrum Nauki – wyniki

Biuro ds. Badań Naukowych informuje, że Narodowe Centrum Nauki ogłosiło wyniki konkursów OPUS 6, PRELUDIUM 6 i SONATA 6. Pozytywne decyzje o finansowaniu projektów badawczych otrzymali: prof. dr hab. Martyna Kandefers-Szerszeń, Wydział Biologii i Biotechnologii (OPUS), mgr Aneta Sowa-Jasiłek, Wydział Biologii i Biotechnologii (PRELUDIUM), prof. dr hab. Stanisław Hałas, Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki (OPUS), prof. dr hab. Krzysztof Pomorski, Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki (OPUS), dr hab. Ryszard Zdyb, Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki (OPUS), prof. dr hab. Leszek Leszczyński, Wydział Prawa i Administracji (OPUS), dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak (konsorcjum naukowe z Uniwersytetem Łódzkim jako Liderem), Wydział Prawa i Administracji (OPUS), mgr Adam Szot, Wydział Prawa i Administracji (PRELUDIUM), mgr inż. Katarzyna Budzyńska, Wydział Ekonomiczny (PRELUDIUM), dr Monika Sidor, Wydział Politologii (OPUS).

Sukces doktorantki K. Kuśmirek

Artykuł naukowy *Polish Special Operations Forces: Role and Operations in Afghanistan* mgr Karoliny Kuśmirek (Zakład Myśli Politycznej) znalazł się wśród zwycięzców konkursu PQIA Student Paper Contest Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych.

Sukces studentów pedagogiki

Członkowie Koła Naukowego Twórczych Pedagogów Resocjalizujących UMCS – naczelny koordynator Elżbieta Rączka i Dariusz Kruć wzięli udział w XLIII Międzynarodowym

Fot. Serwis fotograficzny Kancelarii Prezydenta RP

ODZNACZENIE PAŃSTWOWE DLA PROF. A. KOKOWSKIEGO

Prof. dr hab. Andrzej Kokowski 26 maja otrzymał z rąk Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski za wybit-

ne osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej w dziedzinie archeologii, za zasługi w ochronie oraz promowaniu polskiego dziedzictwa kulturowego.

Seminarium Kół Naukowych, które odbyło się 14 maja w Olsztynie. W panelu pedagogicznym, w którym prezentowali własne tezy na temat „Wpływu arteterapii na resocjalizację osadzonych w zakładach karnych”, uzyskali I miejsce.

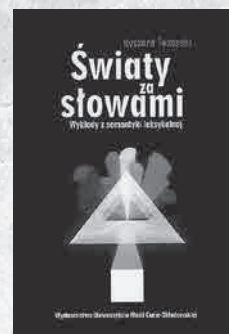
Student UMCS laureatem IV Konkursu GİODO i PWC LEGAL

W IV edycji konkursu dla studentów prawa i administracji na esej nt. zastosowania przepisów prawa o ochronie danych osobowych do sytuacji monitorowania studentów przy okazji pisania prac egzaminacyjnych pierwsze miejsce zajął Adrian Such, student UMCS. Zwycięzcy Konkursu otrzymują nagrody w postaci tabletu PC, czytnika e-książek i notatnika cyfrowego oraz możliwość odbycia nieodpłatnych, miesięcznych praktyk za-

wodowych w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

UMCS w Rankingu Szkół Wyższych 2014

UMCS zajął 29. miejsce w Rankingu Szkół Wyższych 2014 organizowanym przez „Perspektywy”, poprawiając ubiegłoroczny wynik o jedną pozycję. Instytut Historii UMCS znalazł się na 6. miejscu wśród 18 klasyfikowanych podmiotów. To najwyższa pozycja na Wydziale Humanistycznym UMCS. Na 5. miejscu znalazła się politologia, natomiast na 8. – prawo i administracja. Uroczyste ogłoszenie wyników rankingu, w którym udział wzięł prorektor Ryszard Dębicki, odbyło się 21 maja w Warszawie.

NAGRODY DLA WYDAWNICTWA UMCS

W Konkursie na Najlepszą Publikację Akademicką Academia 2014 nagrodę główną Rektora Uniwersytetu Warszawskiego w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych otrzymała publikacja *Światy za słowami. Wykłady z semantyki leksykalnej* autorstwa Ryszarda Tokarskiego wydana przez nasze Wydawnictwo. Wyniki ogłoszono podczas V Warszawskich Targów Książki.

Wydana przez Wydawnictwo UMCS publikacja *Demokracja elektroniczna. Kontrowersje i dylematy*, przygotowana pod red. Marii Marczewskiej-Rytke, otrzymała nagrodę w Konkursie im. dr. Pawła Stęпки w kategorii Najlepsze wydawnictwo z dziedziny mediów elektronicznych, przyznawaną przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji oraz Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 2 czerwca na Uniwersytecie Warszawskim.

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ BIOLOGII I BIOTECHNOLOGII

Doktoraty

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 28 maja nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia mgr Justynie Tracz, asystentowi w Zakładzie Geobotaniki UMCS. Temat pracy: „Tendencje zmian borów jodłowych na Roztoczu Środkowym i Południowym”. Promotor: dr hab. Bogdan Lorens, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Leszek Kucharski, prof. nadzw. (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Jan Marek Matuszkiewicz (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN w Warszawie). ☞

WYDZIAŁ CHEMII

Doktoraty

19 maja miała miejsce publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Filipowicz, uczestniczki studiów doktoranckich Wydziału Chemii Politechniki Rzeszowskiej, pt. „Zastosowanie dendrymerów typu poliamidoaminowego jako transdermalnych nośników witamin”. Promotor: prof. dr hab. inż. Stanisław Wołowicz (Politechnika Rzeszowska), recenzenci: prof. dr hab. Bartłomiej Pałecz (Uniwersytet Łódzki), dr hab. n. farm. Robert Skibiński (Uniwersytet Medyczny, Lublin). ☞

Goście

W dniach 20 maja – 9 czerwca na Wydziale Chemii gościli dr Svitlana Khalameida i dr Volodymyr Sydorchuk z Instytutu Sorpcji i Problemów Endoekologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Kijów. Celem przyjazdu było wykonanie wspólnych badań dotyczących otrzymania nowych adsorbentów i katalizatorów, przy wykorzystaniu metod tzw. „zielonej chemii”, a także przeprowadzenie testów tych układów przy wykorzystaniu różnych metod fizykochemicznych. ☞

Wyjazdy zagraniczne

Dr hab. Dorota Kołodyńska, prof. nadzw. z Zakładu Chemii Nieorganicznej w dniach 18–24 maja wygłosiła wykłady w ramach umowy programu LLP/ERASMUS w Ecole Nationale Supérieure des Mines d'Ales, Francja. ☞

Prof. dr hab. Barbara Gawdzik oraz dr Beata Podkościelna z Zakładu Chemii Polimerów w dniach 7–10 maja uczestniczyły w konsultacjach naukowych z Chemical Engineering Department, Portugalia. ☞

Prof. dr hab. Emilian Chibowski oraz dr Aleksandra Szczeń z Zakładu Zjawisk Międzyfazowych w dniach 19–23 maja uczestniczyli w prezentacji wyników badań na symposium „Electrokinetic Phenomena 2014”, Uniwersytet w Ghent, Belgia. ☞

Dr hab. Katarzyna Tyszczyk-Rotko z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej w dniach 1–6 maja uczestniczyła w spotkaniu naukowym dotyczącym realizacji zadań przewidzianych w projekcie badawczym „Wysokopowierzchniowe materiały elektrodowe przygo-

owane z wykorzystaniem odtwarzalnie osadzanego metalicznego mediatora w analizie strippingowej jonów metali”, Uniwersytet Pardubice, Czechy. ☞

Dr Barbara Mirosław z Zakładu Krystalografii w dniach 16–23 maja uczestniczyła w prezentacji wyników badań na The 32nd Cyprus – Noordwijkerhout – Camerino Symposium in Drug Research, Cypr. ☞

Dr hab. Zofia Rzączyńska, prof. nadzw. z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej dniach 3–5 maja uczestniczyła w seminarium naukowym w Ivan Franko National University of Lviv, Ukraina. ☞

Dr hab. Andrzej Machocki, prof. nadzw., dr hab. Wojciech Gac oraz dr Magdalena Greluk z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 18–21 maja uczestniczyli w spotkaniu sprawozdawczym międzynarodowego projektu badawczego 7FP „Development of a Portable Internal Reforming Methanol High Temperature PEM Fuel Cell System”, Duisburg, Niemcy. ☞

Dr Tomasz Zientarski z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych w dniach 25–30 maja uczestniczył w konferencji naukowej E-MRS 2014 Spring Meeting, Lille, Francja. ☞

Dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prof. nadzw. oraz dr Cecylia Wardach z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej w dniach 25–29 maja uczestniczyły w konferencji naukowej „Electrochemistry at the nanoscale from basic aspect to applications”, University of Paris Diderot, Francja. ☞

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Wizyta wykładowców z Selçuk University w Konya (Turcja)

W dniach 26–27 maja na Wydziale Ekonomicznym gościli wykładowcy z Selçuk University w Konya (Turcja), realizujący wymianę pracowników naukowo-dydaktycznych w ramach programu LLP Erasmus. Metehan Ortakarpuz, Abdullah Oktay Dundar i Muhammet Bezircir wygłosili wykłady dot. m.in. relacji turecko-polskich, założeń strategii rozwoju Turcji do 2023 r., znaczenia Turcji jako światowego centrum logistycznego oraz audytu i podatków w Turcji. Ponadto, naukowcy tureccy uczestniczyli w zajęciach z komunikacji międzykulturowej oferowanej studentom ekonomii w ramach specjalności biznes międzynarodowy, przybliżając uczestnikom zajęć uwarunkowania kulturowe oraz praktyczne aspekty prowadzenia biznesu z przedsiębiorstwami tureckimi.

Paweł Pasierbiak

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Habilitacje

14 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Jacka Gurczyńskiego na podstawie rozprawy *Czy jest rzeczywistość wirtualnej? Matrix jako model rzeczywistości wirtualnej*. Recenzenci: dr hab. Damian Leszczyński (UW), dr hab. Andrzej Klawiter (UAM), dr hab. Artur Mordka (URz), dr hab. Zbysław Muszyński, prof. nadzw. (UMCS).

Doktoraty

12 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Nikodema Rachonia. Tytuł pracy: „Estetyczny charakter filozofii naturalizmu empirycznego Johna Deweya”. Recenzenci: prof. dr hab. Leszek Sosnowski (UJ), dr hab. Tadeusz Szkołut, prof. nadzw. (UMCS). Promotor: dr hab. Piotr Przybysz, prof. nadzw. (Uniwersytet Gdański).

Goście

W dniach 5–9 maja Wydziale przebywali prof. Göran Sonesson oraz prof. Jordan Zlatev, badacze z Centre for Cognitive Semiotics działającego przy Lunds Universitet (Szwecja). Poprowadzili w ramach programu Erasmus kurs Cognitive Semiotics dla studentów II roku kognitywistyki.

Konferencje

29 kwietnia dr Rafał Czekaj wziął udział w konferencji: „Sztuka w przestrzeni publicznej. Artystyczne wymiary wytwarzania kapitału społecznego i kulturowego”, zorganizowanej przez Uniwersytet Śląski na Zamku w Cieszynie. Wygłosił na niej referat: „Sztuka polityczna w przestrzeni miasta. Pracownia Sztuki Zaangażowanej Społecznie »Rewiry«”.

W dniach 9–10 maja, na Wydziale Filozofii i Socjologii, w ramach obchodów 70-lecia UMCS odbyła się ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Coach, Trener, Doradca zawodami XXI wieku”, zorganizowana we współpracy z Wydziałem Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Było to pierwsze tego typu w Lublinie wydarzenie coachingowe, łączące świat nauki z praktyką. Partnerami konferencji byli: Izba Coachingu, Polskie Stowarzyszenie Coachingu i Rozwoju oraz Lubelski Klub Biznesu.

W dniach 12–13 maja dr Rafał Czekaj wziął udział w konferencji: „Estetyka w przestrzeni społecznej”, zorganizowanej przez Uniwersytet

Rzeszowski, na której wygłosił referat: „Polityczny charakter praktyk artystycznych”.

II edycja cyklu „Mózg-Mysł-Maszyna”

W dniach 16–17 maja na Wydziale Filozofii i Socjologii miała miejsce II ogólnopolska studencko-doktorancka konferencja naukowa „Mózg-Mysł-Maszyna”, zorganizowana przez Koło Kognitywistyki UMCS pod hasłem „Algorytm a heurystyka w badaniach nad umysłem”.

W ramach cyklu „Mózg-Mysł-Maszyna” podejmowane są zagadnienia z zakresu neuronauk, działania i natury umysłu oraz sztucznej inteligencji. Tym razem tematem badawczym była klasa operacji myślowych uczestniczących w procesie rozwiązywania problemów (*problem solving*), a dokładniej dwie przeciwstawiane sobie strategie umysłu: oparta na algorytmach (myśleniu proceduralnym „krok po kroku”) oraz na heurystykach (uproszczonych mechanizmach decyzyjnych). Pierwsza jest czasochłonna, ale niezawodnie doprowadza do określonego rezultatu. Druga jest znacznie bardziej ekonomiczna, ale wiąże się z możliwością popełniania błędów poznawczych. Na konferencji podejmowane były też problemy obliczeniowości oraz komputerowych technik w modelowaniu mózgu i umysłu.

Prelegenci z ośrodków w całej Polsce zmierzali się z tą tematyką w swoich wystąpieniach z zakresu takich dziedzin jak informatyka, psychologia, filozofia, ekonomia, psychiatria i językoznawstwo. Jedno z wystąpień (Wojciech Napora, KUL, „Jak iluzjoniści oszukują mózg?”) zostało urozmaicone pokazem sztuki iluzjonistycznej.

Gościem specjalnym konferencji był prof. Marcin Miłkowski (IFiS PAN) z wykładem otwartym pt. „Eksplanacyjna wartość dużych symulacji mózgu: perspektywa mechanicystyczna”, w którym porównał pod względem war-

tości dla kognitywistyki dwa duże projekty: biologicznie realistyczną i obliczeniowo kosztową symulację mózgu „Blue Brain” oraz tańszą obliczeniowo i funkcjonalną symulację „SPAUN”. Ponadto na konferencji gościli dr hab. Grzegorz Wójcik (Instytut Informatyki UMCS) z wykładem pt. „Interakcja mózg – komputer: od teorii do zastosowań biomedycznych” oraz prof. Marek Hetmański z wykładem pt. „Heurystyki w koncepcji racjonalności ograniczonej”.

Drugiego dnia odbyło się spotkanie autorskie z prof. Marcinem Miłkowskim, autorem książki *Explaining the Computational Mind*, w której argumentuje na rzecz tezy, że umysł można wyjaśniać obliczeniowo i odpiera zarzuty wobec komputacjonizmu, jakie stawiają mu J. Searle i H. Putnam.

Konferencja została objęta patronatem honorowym Polskiego Towarzystwa Kognitywistycznego oraz Czasopisma Kognitywistycznego „Via Mentis”.

27 maja w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja: „Europa – Polska – Dialog”, zorganizowana przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, Instytut Socjologii UMCS i Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Jej celem była analiza współczesnych trendów i oczekiwań społecznych dot. roli i miejsca nauk społecznych w życiu publicznym. Uczestnicy zastanawiali się nad tym, czy wspólna refleksja badaczy teoretyków i polityków praktyków może przynieść odpowiedź na pytanie: czy mamy do czynienia ze zwiastunem końca pewnego etapu rozwojowego i zarazem początkiem, czy też otwarciem drogi ku następnym poziomom stanów zaawansowanych dialogu, sposobów jego funkcjonowania i rozwoju w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej?

27 maja dr Tomasz Kitliński uczestniczył w obchodach 40-lecia

Centrum Studiów Kobietych na Uniwersytecie Paryskim VIII – z udziałem założycielki tego Centrum, filozofki i literaturoznawczyni H. Cixous.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Habilitacje

7 maja dr Rafał Szczerbakiewicz (Instytut Filologii Polskiej) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Tytuł rozprawy: *Niepokalana szczerość jest urojeniem. Dekonstrukcje mitu śródziemnomorskiego w twórczości Jana Parandowskiego*. Recenzenci: prof. dr hab. Józef Olejniczak (Uniwersytet Śląski), prof. dr hab. Marek Zaleski (Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie), dr hab. Tomasz Wójcik, prof. UW, prof. dr hab. Jerzy Święch (UMCS).

7 maja dr Robert Kotowski (Muzeum Narodowe w Kielcach) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie historii. Tytuł rozprawy: *Dziewczęta w mundurkach. Młodzież szkół średnich w Polsce w latach 1918–1939*. Recenzenci: prof. dr hab. Marek Przeniosło (UJK w Kielcach), prof. dr hab. Hanna Wójcik-Łagan (UJK w Kielcach), dr hab. Joanna Sadowska (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. (UMCS).

14 maja dr Anna Łosowska (Archiwum UMCS) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie historii. Tytuł rozprawy: *Pennae investivi Praemisliae. Notariusze kancelarii kościelnych, pisarze sądów oraz urzędów świeckich w XV i na początku XVI wieku*. Recenzenci: prof. dr hab. Alicja Szymczak (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Zdzisław Noga (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), dr hab.

Krzysztof Skupiński, prof. nadzw. (UMCS).

14 maja dr Katarzyna Sobstyl (JKP UMCS) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Tytuł rozprawy: *SAMOTNOŚĆ i jej obrazy w języku*. Recenzenci: prof. dr hab. Urszula Żydek-Bednarczuk (Uniwersytet Śląski), prof. dr hab. Stanisław Dubisz (UW), prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska (UMCS).

14 maja dr Petar Sotirov (Instytut Filologii Słowiańskiej) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: cykl publikacji *Język bułgarski w ujęciu socjolingwistycznym (wybrane zagadnienia)*. Recenzenci: prof. dr hab. Halina Kurek (UJ), prof. dr hab. Viara Maldjewa (UMK w Toruniu), prof. dr hab. Stanisław Grabias (UMCS).

14 maja dr Grażyna Jastrzębowska (Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: cykl prac poświęconych zaburzeniom rozwoju mowy. Recenzenci: prof. dr hab. Edward Łuczyński (Uniwersytet Gdański), dr hab. Józef Porayski-Pomsta, prof. nadzw. (UW), prof. dr hab. Stanisław Grabias (UMCS).

19 maja uchwałą Rady Wydziału Historycznego UAM w Poznaniu dr Halina Taras z Instytutu Archeologii otrzymała stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie archeologia na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Społeczeństwo pogranicza zlewni Bałtyku i Morza Czarnego w II tysiącleciu BC* oraz wyniku postępowania habilitacyjnego.

21 maja dr Zdzisław Kurkowski (Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Tytuł rozprawy: *Au-*

diogenne uwarunkowania zaburzeń komunikacji językowej. Recenzenci: prof. dr hab. Alicja Rakowska (Akademia Ignatianum w Krakowie), prof. dr hab. Jadwiga Cieszyńska-Rożek (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), dr hab. Kazimiera Krakowiak, prof. nadzw. (KUL), dr hab. Tomasz Woźniak, prof. nadzw. (UMCS). ❧

22 maja uchwałą Rady Wydziału Socjologiczno-Historycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego dr Elżbieta Małgorzata Kłosińska z Instytutu Archeologii otrzymała stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie archeologia o specjalności epoka brązu i wczesna epoka żelaza na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego oraz cyklu 42 jednotematycznych prac pt. *Stosunki kulturowe i osadnicze na Lubelszczyźnie oraz obszarach ościennych, a także podstawy bytowania i problematyka kultury duchowej mieszkańców tych terytoriów w młodszych odciśnięciach epoki brązu oraz we wczesnej epoce żelaza*. ❧

28 maja dr Piotr Krzyżanowski (Instytut Filologii Polskiej) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Tytuł rozprawy: *Właściwości gramatyczne rzeczowników nieodmiennych*. Recenzenci: dr hab. Zofia Zaron, prof. nadzw. (UW), prof. dr hab. Ireneusz Bobrowski (Instytut Języka Polskiego PAN w Krakowie), prof. dr hab. Kazimierz Ożóg (Uniwersytet Rzeszowski), prof. dr hab. Jan Mazur (UMCS). ❧

Doktoraty

21 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Dominika Szulca. Temat: „Zabiegi o realizację unii Polski i Litwy w latach 1501–1569”. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Szczygieł (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Krzysztof Pietkiewicz (UAM w Poznaniu), dr hab. Marceł Antoniewicz, prof. nadzw. (Akademia Jana Długosza w Częstochowie). ❧

28 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Agaty

Bielak. Temat: „Językowo-kulturowy obraz świętych w polskiej tradycji ludowej”. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (UMCS). Recenzenci: dr hab. Franciszek M. Rośiński, prof. nadzw. (UWr i KUL), dr hab. Jan Adamowski, prof. nadzw. (UMCS). ❧

Konferencje

12 maja w Instytucie Archeologii odbył się wykład dr Aleksandry Rzeszotarskiej-Nowakiewicz z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie pt. „Zatopione cuda z mazurskiego jeziora – stanowisko ofiarne z okresu wędrówek ludów w Ciaszkowie, woj. warmińsko-mazurskie”. ❧

W dniach 12–15 maja w Opawie (Czechy) odbyła się 13. konferencja z cyklu „Popelnicová pole a doba halštatská” poświęcona tematowi „Doba popelnicových polí a doba halštatská ve střední Evropě”, zorganizowana przez Archeologický ústav AV ČR v Brně oraz Ústav archeologie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. W obradach udział wzięli pracownicy Instytutu Archeologii: dr hab. Elżbieta Kłosińska z referatem „Kultura łużycka na Lubelszczyźnie” oraz dr Sylwester Sadowski (referat wspólny z dr hab. E. Kłosińską) – „Kultura łużycka w dolinie Sieniochy – dalekosiężne powiązania niewielkiego regionu osadniczego Lubelszczyzny w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza”. ❧

W dniach 14–15 maja w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy odbyło się 17. spotkanie z cyklu „Funeraria Lednickie”, zorganizowane przez MPP, Polskie Towarzystwo Antropologiczne oraz Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Oddział w Poznaniu. W warsztatach pt. „Cmentarzyska – relacje społeczne i międzykulturowe” udział wzięli przedstawiciele Instytutu Archeologii: dr hab. Wanda Kozak-Zychman, prof. nadzw. oraz mgr Anna

Szarlip i mgr Tomasz Myśliwiec – stażyści Instytutu. ❧

15 maja w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II dr hab. Aleksandra Kędzierska, prof. nadzw. UMCS wygłosiła wykład pt. *William Butlera Yeatsa wiersze „magiczne”*, który otworzył wystawę „The Life and Works of Wiliam Butler Yeats”, poświęconą życiu i twórczości Irlandczyka. Wystawa, zrealizowana w języku angielskim i przetłumaczona na polski, została przygotowana przez Bibliotekę Narodową Irlandii, ukazuje różne aspekty jego działalności jako poety, dramaturga i męża stanu. ❧

W dniach 15–17 maja dr Anna Zalewska z Instytutu Archeologii przebywała w Ypres (Flanders Fields Museum, Belgia), gdzie wzięła udział w zorganizowanej przez Universiteit Gent konferencji „Conflict landscapes from the air” i zaprezentowała referat „The potential role of LIDAR in re-storing memory of those ‘double-killed’ at Eastern Front (1914–2014)”. ❧

Prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kaspepek z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej wygłosiła referat pt. „Terminology as a Picture of Knowledge Organization in a Scientific Discipline” na XIII Międzynarodowej Konferencji „Organizacja wiedzy w XXI wieku: od historycznych wzorców ku przyszłości”, która odbyła się w Krakowie w dniach 19–22 maja. Organizatorem spotkania był Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ we współpracy z International Society for Knowledge Organization. Obrady poświęcone były organizacji wiedzy w różnych krajach, dyscyplinach i dziedzinach działalności praktycznej, a zasadniczym celem konferencji – wytyczenie dalszych kierunków badań i rozwoju dyscypliny zwanej organizacją wiedzy. ❧

W dniach 21–23 maja we Lwowie odbyła się XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Археологія ▶

заходу України” zorganizowana przez Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України, w której programie znalazły się wystąpienia pracowników Instytutu Archeologii: dr Tomasz Dzieńkowski, „Rezydencja księcia Daniela Romanowicza w Chełmie. Badania 2010–2013” (współautor: doc. Wasyl Petryk, Lwowska Politechnika); dr hab. Jerzy Libera, prof. nadzw., „Kultura ceramiki sznurowej i kultura amfor kulistych na Wyżynie Lubelskiej – główne założenia projektu badawczego” (współautorzy: dr Janusz Budziszewski, UKSW, mgr Paweł Jarosz, dr Piotr Włodarczak, IAE PAN Kraków; dr Anita Szczepanek, Instytut Zoologii UJ Kraków); dr hab. Elżbieta M. Kłosińska, „Nieznane cmentarzysko ludności kultury łużyckiej nad Bugiem w świetle materiałów archiwalnych”; dr hab. Halina Taras, „Rozprzestrzenienie siekier brązowych w środkowowschodniej Polsce oraz kierunki ich napływu”.

W 2014 r. obchodzone jest 600-lecie nawiązania polsko-tureckich stosunków dyplomatycznych. Roczniczy tej towarzyszy wiele wydarzeń naukowych i kulturalnych o zasięgu międzynarodowym. Jednym z nich była konferencja „Bursa i Kraków: historia i kultura artystyczna Imperium Osmańskiego i Królestwa Polskiego w XV–XVI w.”, która odbyła się w dniach 21–23 maja w Burcie (Turcja). Spotkanie zorganizowane zostało przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata oraz Uludağ University. Uczestniczył w niej dr hab. Piotr Tańkowski z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, który wygłosił referat pt. „The Views of Erasmus of Rotterdam and his Polish followers on War against the Turks”.

W dniach 21–24 maja dr Anita Has-Tokarz i dr Renata Malesa z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej wzięły udział w III Międzynarodowej Konferencji „Information, Communi-

cation, Society” (ICS-2014), której organizatorem był Narodowy Uniwersytet „Lwowska Politechnika” (Ukraina). Dr Anita Has-Tokarz przedstawiła referat pt. „The book and new media technologies – interactive book applications for children”, natomiast dr Renata Malesa zaprezentowała referat pt. „Institutional Repositories in Poland – the Present State and Prospects of Development”.

W dniach 28–30 maja prof. Ryszard Tokarski (Instytut Filologii Polskiej) w ramach grantu Visegrad Found V4 wygłosił na Uniwersytecie w Preszowie (Słowacja) cykl wykładów dla studentów z zakresu teorii semantyki i współczesnego języka polskiego. Ponadto, na zaproszenie Słowackiego Towarzystwa Językoznawczego Słowackiej Akademii Nauk, przedstawił wykład pt. „Konotacja semantyczna i otwarta definicja znaczeniowa słowa”.

Publikacje

Nakładem wydawnictwa Peter Lang International Academic Publishers, w serii *Mediated Fictions*, ukazała się monografia wieloautorska pt. *Expanding the Gothic Canon. Studies in Literature, Film and New Media* pod red. Anny Kędry-Kardeli i Andrzeja Kowalczyka z Instytutu Anglistyki UMCS. W 13 rozdziałach przedstawiono gotycyzm jako konwencję złożoną, wielowymiarową i wciąż dynamicznie rozwijającą się, mimo upływu 250 lat od powstania pierwszej powieści gotyckiej – *The Castle of Otranto* H. Walpole'a. Zaproponowane w tomie analizy uwzględniają literaturę brytyjską i amerykańską, filmy fabularne, serial TV oraz gry wideo. Wśród autorów rozdziałów znajdują się pracownicy Zakładów: Literatury Angielskiej, Literatury Angloirlandzkiej, Literatury i Kultury Amerykańskiej UMCS, literaturoznawcy z KUL oraz badacze z Uniwersytetów: Gdańskiego i Warszawskiego oraz Uniwersytetu w Porto (Portugalia).

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Habilitacje

Rada Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu na mocy uchwały z dnia 11 kwietnia nadała stopień naukowy doktora habilitowanego pracownikowi WNoZiGP UMCS dr. Arturowi Mynie na podstawie rozprawy *Modele rozwoju lokalnej infrastruktury technicznej*. Recenzenci: prof. dr hab. Marian Gorynia, prof. dr hab. Grzegorz Gorzelak, dr hab. Ryszard Brol, dr hab. Piotr Bury.

Doktoraty

11 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Sławomira Dziaducha pt. „Potencjał rozwojowy miast województwa lubelskiego w świetle teorii wzrostu endogenicznego”. Promotor: dr hab. Andrzej Miszczuk, prof. nadzw., recenzenci: dr hab. Paweł Churski, prof. nadzw. (UAM w Poznaniu), prof. dr hab. Tadeusz Palmowski (Uniwersytet Gdański).

Konferencje

W dniach 24–25 maja 20 pracowników Wydziału, ze szczególnym podkreśleniem funkcji organizatorów: mgr Beaty Zielińskiej, dr hab. Jana Rodzika, dr. Przemysława Mrocza, dr. Piotra Zagórskiego, uczestniczyli w sesji terenowej Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego pt. „Środowiskowe uwarunkowania dawnego osadnictwa w Kotlinie Hrubieszowskiej”. Współorganizatorami sesji byli też pracownicy Instytutu Archeologii UMCS: prof. dr hab. Andrzej Kokowski, dr Barbara Niezabitowska-Wiśniewska i dr Tomasz Dzieńkowski.

W dniach 29–30 maja dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. nadzw. i dr Przemysław Mroczek uczestniczyli w 83. Zjeździe Polskiego Towarzystwa Geologicznego w Białej Podlaskiej, współorganizowanego przez Wydział pod patronatem Rektora UMCS.

8 czerwca dr Przemysław Mroczek wygłosił odczyt na posiedzeniu Oddziału Gdańskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego pt. „Cień wiatru, czyli o lessach i ich potencjałe geoturystycznym”.

Staże

W dniach 12–30 maja na stażu naukowym na Wydziale przebywała mgr Courtney Kilian z MSU Starkville w Stanach Zjednoczonych. Jej zainteresowania naukowe dotyczą gospodarki wodnej, a w szczególności zależności wód powierzchniowych i podziemnych. Opiekunem merytorycznym stażu była dr Joanna Sposób z Zakładu Hydrologii.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Habilitacje

2 kwietnia odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Katarzyny Klimkowskiej. Tytuł rozprawy: *Orientacja na sukces zawodowy studentów kończących studia translatorskie*. Recenzenci: prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, dr hab. Joanna Madalińska-Michalak, prof. nadzw., dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, prof. nadzw., prof. dr hab. Urszula Ostrowska.

7 kwietnia odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Ewy Domagały-Zyśk. Tytuł rozprawy: *Wielojęzyczni studenci niestyszający i słabostyszający w procesie uczenia się i nauczania*

języków obcych. Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski, dr hab. Józef Stachyra, prof. nadzw., prof. dr hab. Aniela Korzon, prof. dr hab. Weronika Wilczyńska.

9 kwietnia odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Jolanty Andrzejewskiej. Tytuł rozprawy: *Zróżnicowanie modeli edukacyjnych w przedszkolu a funkcjonowanie psychospołeczne dzieci*. Recenzenci: dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. nadzw., dr hab. Małgorzata Suświłło, prof. nadzw., dr hab. Jolanta Zwiernik, prof. nadzw., dr hab. Ewa Muszyńska, prof. nadzw.

5 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Ewy Sarzyńskiej-Mazurek. Tytuł rozprawy: *Perspektywa przypadkowych zdarzeń w karierach doradców zawodowych*. Recenzenci: prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski, prof. dr hab. Magdalena Piorunek, dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, prof. nadzw., dr hab. Bożena Wojtasik, prof. nadzw.

12 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Joanny Majchrzyk-Mikuły. Tytuł rozprawy: *Higiena szkolna na Lubelszczyźnie w latach 1918–1939 na tle całego kraju*. Recenzenci: prof. dr hab. Bożena Urbanek, prof. dr hab. Wanda Wojtkiewicz-Rok, dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw., dr hab. Wiesław Jamrożek, prof. nadzw.

22 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Iwony Jazukiewicz. Tytuł rozprawy: *Pedeutologiczna teoria cnoty*. Recenzenci: prof. dr hab. Andrea Folkierska, prof. dr hab. Urszula Ostrowska, prof. dr hab. Aleksander Nałaskowski, prof. dr hab. Bogusław Śliwowski.

22 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Izabelli Łukasik. Tytuł rozprawy: *Poczucie własnej skuteczności we współpracy z grupą*. Recenzenci: prof. dr hab. Mariola Chomczyńska-Rubacha, prof. dr hab. Ewa Syrek, prof. dr hab. Tadeusz Lewo-

wicki, prof. dr hab. Bogusław Śliwowski.

Doktoraty

9 kwietnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Natalii Mirskiej. Temat: „Jakość życia pacjentów z urazami okolicy czołowo-podstawnej mózgu wybudzonych z długotrwałej śpiączki”. Promotor: prof. dr hab. Maria Pąchalska. Recenzenci: prof. dr hab. med. Bożena Grochmal-Bach, dr hab. Mariola Bidzan, prof. nadzw.

28 kwietnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Magdaleny Barabas. Temat: „Psychospołeczne korelaty wyuczonej bezradności osób niepełnosprawnych ruchowo”. Promotor: prof. dr hab. Janusz Kirenko. Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski, prof. dr hab. Czesław Kosakowski.

30 kwietnia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Marcina Bednarczyka. Temat: „Psychospołeczne korelaty seksualności młodzieży licealnej”. Promotor: prof. dr hab. Janusz Kirenko. Recenzenci: prof. dr hab. med. Zbigniew Lew-Starowicz, dr hab. Ryszard Pęczkowski, prof. nadzw.

7 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Joanny Wrótniak. Temat: „Zasoby psychospołeczne osób w podeszłym wieku z poczuciem samotności”. Promotor: prof. dr hab. Janusz Kirenko. Recenzenci: prof. dr hab. Józefa Brągiel, prof. dr hab. Krystyna Marzec-Holka.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Habilitacje

9 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Wojciecha (Zakład ▶

Ruchów Politycznych). Tytuł rozprawy: *Towarzystwo Fabiańskie w latach 1884–1939*. Recenzenci: prof. dr. hab. Jerzy Kornaś (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), prof. dr. hab. Tadeusz Godlewski (UMK w Toruniu), prof. dr. hab. Jerzy Jaskiernia (UJK w Kielcach), prof. dr. hab. Maria Marczevska-Rytko (UMCS).

9 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Piotra Celińskiego (Zakład Filozofii i Socjologii Polityki). Tytuł rozprawy: *Post-media. Cyfrowy kod i bazy danych*. Recenzenci: dr. hab. Kazimierz Krzysztofek (Uniwersytet w Białymstoku), prof. dr. hab. Andrzej Gwóźdź (Uniwersytet Śląski), dr. hab. Teresa Sasińska-Klas (UJ), prof. dr. hab. Jan Hudzik (UMCS).

16 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Agaty Ziętek (Zakład Stosunków Międzynarodowych). Tytuł rozprawy: *Bezpieczeństwo kulturowe w Europie*. Recenzenci: prof. dr. hab. Edward Haliżak (UW), prof. dr. hab. Bogdan Szlachta (UJ), prof. dr. hab. Arkadiusz Żukowski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), prof. dr. hab. Marek Pietraś (UMCS).

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Doktoraty

14 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Marty Mozgawy-Saj. Temat: „Ekstradycja w polskim prawie karnym”. Promotor: dr. hab. Katarzyna Dudka, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr. hab. Hanna Paluszkiewicz (UAM), prof. dr. hab. Ryszard Stefański (Uczelnia Łazarskiego w Warszawie).

19 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Moniki Lejczyk. Temat: „Treść i charakter prawny umowy pośrednictwa w obrocie nieruchomościami”. Promotor: dr. hab. Zdzisław Gawlik, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr. hab. Mirosław Nazar (UMCS), dr. hab. Zbigniew Czarnik, prof. nadzw. (WSPiA w Przemyśle).

9 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Marka Łukaszuka pt. „Rola Rzecznika Praw Obywatelskich RP w ochronie wolności i praw pokrzywdzonych naruszeniami prawa przez organy władzy publicznej”. Promotor: prof. Jan Szreniawski, recenzenci: prof. Jacek Jagielski (UW) i prof. Jerzy Stelmasiak (UMCS).

Konferencje

W dniach 29–31 maja odbył się 56. Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, zorganizowany przez Katedrę Prawa Konstytucyjnego UMCS. Zjazd poświęcony był 25-leciu transformacji ustrojowej w Polsce i w państwach Europy Środkowo-Wschodniej.

W dniach 30–31 maja w Mąchociicach k. Kielc odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Procesy kierowania w systemie administracji publicznej”. Było to kolejne spotkanie z cyklu spotkań organizowanych przez rzeszowski oddział Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Konferencje te są uznawane za najważniejsze wydarzenia w dziedzinie nauki administracji, wyznaczające nowe trendy, a także obrazujące aktualny stan badań. Na tegorocznej konferencji obecni byli przedstawiciele większości ośrodków akademickich z całej Polski specjalizujący się w zagadnieniach administracji i kierowania, w tym m.in. prof. Jacek Jagielski, prof. Jan Jeżewski. Ożywione dysku-

sje stworzyły bardzo dobry punkt wyjścia do rozwoju teorii administrowania, kierowania i zarządzania. Owocem konferencji jest książka, na którą składa się kilkadziesiąt artykułów naukowych poświęconych tematyce kierowania, w tym autorstwa prof. dr. hab. Jana Szreniawskiego, dr. Wojciecha Tarasa (współautor M. Gapski) oraz dr. Piotra Szreniawskiego. Prof. dr. hab. Jan Szreniawski przewodniczył całości obrad, a dr. Piotr Szreniawski wygłosił referat. Wielkie słowa uznania należą się organizatorom konferencji, którzy stworzyli okazję do twórczej wymiany opinii, nawiązywania kontaktów naukowych, a także do odwiedzenia malowniczych terenów Kielecczyny.

Spotkanie z Ministrem Sprawiedliwości

5 maja odbyło się spotkanie pracowników i studentów Wydziału Prawa i Administracji UMCS z Ministrem Sprawiedliwości Markiem Biernackim dotyczące aktualnych problemów wymiaru sprawiedliwości i kształcenia aplikantów. Minister Marek Biernacki był także w tym dniu gościem prorektora Ryszarda Dębickiego.

Symulacja mediacji

27 maja w sali konferencyjnej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się symulacja mediacji w sporze gospodarczym, zorganizowana przez Uniwersytecką Studencką Poradnię Prawną Wydziału Prawa i Administracji UMCS – Sekcję Mediacji i Negocjacji. W roli stron sporu oraz mediatorów wystąpili studenci Sekcji Mediacji i Negocjacji. Opiekę merytoryczną nad wydarzeniem sprawował Robert Kaszczyszyn – wiceprezes Polskiego Centrum Mediacji z siedzibą w Warszawie, wykładowca Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

PROF. STANISŁAW UZIĄK

Nadanie nowemu budynkowi Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej imienia mojego ojca – prof. Stanisława Uziaka, i związana z tym uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 24 kwietnia 2014 r., stały się okazją do wspomnień i prywatnych refleksji.

To prawda, że tak jak wszyscy podkreślali w czasie wspomnianej uroczystości, był niezwykle związany z UMCS. To wielkie szczęście, kiedy praca jest pasją człowieka i tak właśnie było w jego przypadku. Na pewno rodzina była dla niego ważna, ale czasami nie zauważaliśmy tego, bo początkowo znacznie więcej czasu spędzał w pracy. Z Zakładu do domu wracał bardzo późno, kiedy ja z bratem najczęściej już spaliśmy.

Wspólne wakacje zdarzały się, kiedy byliśmy już nieco starsi i było to zawsze związane ze zwiedzaniem różnych części naszego kraju. Warunki podróży były spartańskie – do tej pory nie wiem, jak udawało się nam zmieścić w czterech osobach, ze sprzętem campingowym, do Zastawy 750. Nasza mama nie przepadała za tymi wyprawami. Wyjątkowo dobrze pamiętam wyjazd w Bieszczady (które ojciec znał świetnie), kiedy tak lało cały tydzień, że nie mieliśmy szans na rozbiście namiotu i spędziliśmy go na niewykończonym strychu znajomych rodziców. Nasza mama marzyła o powrocie do domu, a ojciec, mimo niepogody, organizował wycieczki, m.in. na Połoninę Wetlińską, z której zjechaliśmy „na siedzeniach” w błocie. Jednakże większość czasu w trakcie wakacji ojciec spędzał w tzw. „terenach”. Wówczas powstawały mapy gleb. Pamiętam,

Prof. Stanisław Uziak w gronie najbliższej rodziny

że byłem bardzo dumna w szkole podstawowej, że mapka gleb Polski w naszej książce do geografii była podpisana: „wyk. S. Uziak ze współpracownikami”.

Ojciec nie udzielał się w pracach domowych, rzadko widywaliśmy go w kuchni. Wyjątkiem było szatkowanie kapusty i jej kiszenie w dużej beczce, która stała później w piwnicy. Elektryczna maszyna do szatkowania była pożyczana z Zakładu Mechanizacji Rolnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej i ojciec sam ją obsługiwał, a my ubijaliśmy. Gotowanie nie szło mu dobrze, pamiętam taki widok: ojciec smaży sobie jajecznicę na słoninie w goglach nar-

ciarskich, wyglądało to dość komicznie, ale wyjaśnił nam, że to zabezpieczenie przed przyskakującym tłuszczem.

Ojciec nie mógł zrealizować w dzieciństwie pewnych swoich zainteresowań czy marzeń, co niestety zostało scedowane na nas. Zmora mojego dzieciństwa była nauka gry na pianinie, miałam grać dla tzw. własnej przyjemności. Na moje nieszczęście jedna z nauczycielek powiedziała, że mam bardzo dobry słuch i tak ‘graniem’ byłam katowana do liceum, kiedy to na dobre się zbuntowałam. Nigdy potem nie usiadłam do pianina. Na szczęście z nauką języków szło mi lepiej. ▶

Niewątpliwą pasją życia mojego ojca były również podróże. Marzył o nich od dzieciństwa, ale w młodości były to podróże 'palcem po mapie'. Na szczęście stały się one bardziej realne w późniejszym okresie jego życia. Przejechał świat wzdłuż i wszerz, czy jakby zapewne powiedział, wzdłuż południków i równoleżników. Jego liczne wyjazdy odbywały się w bardzo skromnych warunkach. Legendarne w naszej rodzinie są jego podróże po USA autobusami Greyhound czy całonocna jazda koleją transsyberyjską z Moskwy do Nachodki, głównie po to, żeby zobaczyć jezioro Bajkał.

Ojciec był dość surowy w stosunku do swoich dzieci, ale stał się znacznie bardziej pobłażliwy dla czwórki swoich wnuków. Najchętniej widziałby ich wszystkich przy sobie w Lublinie, stało się jednak inaczej. Był bardzo niezadowolony, że synowie mojego brata mieszkają na stałe za granicą. Uważał, że miejsce Polaka jest w Polsce i mimo trudności, należy pracować w swoim kraju. Bardzo jednak popierał wyjazdy zagraniczne na wakacje i naukę, często był nawet dla moich dzieci sponsorem takich wypraw. Nie rozumiał konsumpcyjnego stosunku do życia, sam miał bardzo małe potrzeby dotyczące dnia codziennego.

Dla mnie ojciec jest wzorem człowieka uczciwego, który nie szedł w życiu na żadne kompromisy. Jeśli uważał kogoś za drania, to potrafił nie podać mu ręki na oficjalnej uroczystości, ale z drugiej strony był bardzo lojalny i wierny swoim przyjaciołom.

Jest przykładem tego, że można osiągnąć sukces i spełnienie zarówno w życiu, jak i w pracy bez poparcia partii politycznych czy podlizywania się, nawet w systemie totalitarnym.

Ostatnią wielką miłością ojca był jego prawnuk Mateusz, myślę, że byłby bardzo szczęśliwy, gdyby mógł zobaczyć urodzoną niedawno prawnuczkę Zosię.

Justyna Szyłejko

Nie sądzcie, abyście nie byli sądzeni.

Pismo św.

*

Dziennikarz „Kuriera Lubelskiego” Paweł Franczak opublikował artykuł *Sąd nad Seidlerem*, poprzedzony rozbieżnymi „osądzającymi” ocenami w rodzaju: partyjniak, wizjoner, despota, szanowany naukowiec, znakomity organizator, megaloman, człowiek szerokich horyzontów, wybitny wykładowca, choleryk, dżentelmen, konformista. Autor artykułu dodał: „Niepotrzebne skreślić”¹. Przygotowując do druku książkę *Grzegorz Leopold Seidler w powadze i anegdocie*, zebrałem więcej różnych ocen Jego osoby i działalności pod nagłówkiem *Postać niepospolita*. Ocenę tę ująłem w trzy grupy – wspaniałe, mniej pochlebne, ale nie negatywne i obraźliwe. Podobnie jak Franczak, osąd pozostawiam czytelnikom, zachęcając ich jednak do uważnego i bezstronnego zapoznania się z losami Seidlera².

Przykłady ocen pierwszej grupy to m.in.: wielka osobistość, legendarna postać, postać symbol, postać niepospolita, budowniczy UMCS i miasteczka akademickiego w Lublinie, *Magnus Magnus*, wybitny uczony, utalentowany autor, znakomity wykładowca, człowiek myśli i czynu, dżentelmen, tytan pracy, niezwykajny pryncypał, człowiek szerokich horyzontów, wizjoner.

Mniej pochlebne, ale przecież niezupełnie negatywne, spotykane określenia Grzegorza L. Seidlera to np. czerwony rumak, gigant z piętnem, człowiek z popłatanyim żywotem, megaloman, konformista.

Obrażliwe i nieuzasadnione są natomiast epitety w rodzaju: polonofob, partyjniak, komuch, stalinowiec, koniunkturalista, dywersant, żydłak, żydolewak, żydokomunista, mason, wolnomularz, żydomason, despota, choleryk.

To, co pragnę tutaj napisać, wynika tyleż z rozumu, co z serca. Łączyły mnie bowiem z Grzegorzem L.

Seidlerem silne więzi natury racjonalnej i emocjonalnej. Trwały długo – od 1961 r. aż do niemal ostatnich chwil Jego życia, czyli do 28 grudnia 2004 r.

Zanim zagłębię się w bogactwo szczegółów myśli i dokonań Grzegorza L. Seidlera, najpierw naszkicuję ogólnie cechy Jego osobowości. Jest to szkic zasadniczo różny od opublikowanych już biogramów Seidlera. Przenika go intensywność osobistych kontaktów. Przedstawię tutaj Seidlera przede wszystkim jako rektora UMCS. O innych Jego ważnych rolach – wybitnego uczonego, wykładowcy, kierownika naukowego, dyrektora, rotarianina, mędrca z potknięciami napiszę oddzielnie. Uwzględnię przy tym nieogłoszone dotąd ciekawe informacje o Nim, zachowane w aktach IPN.

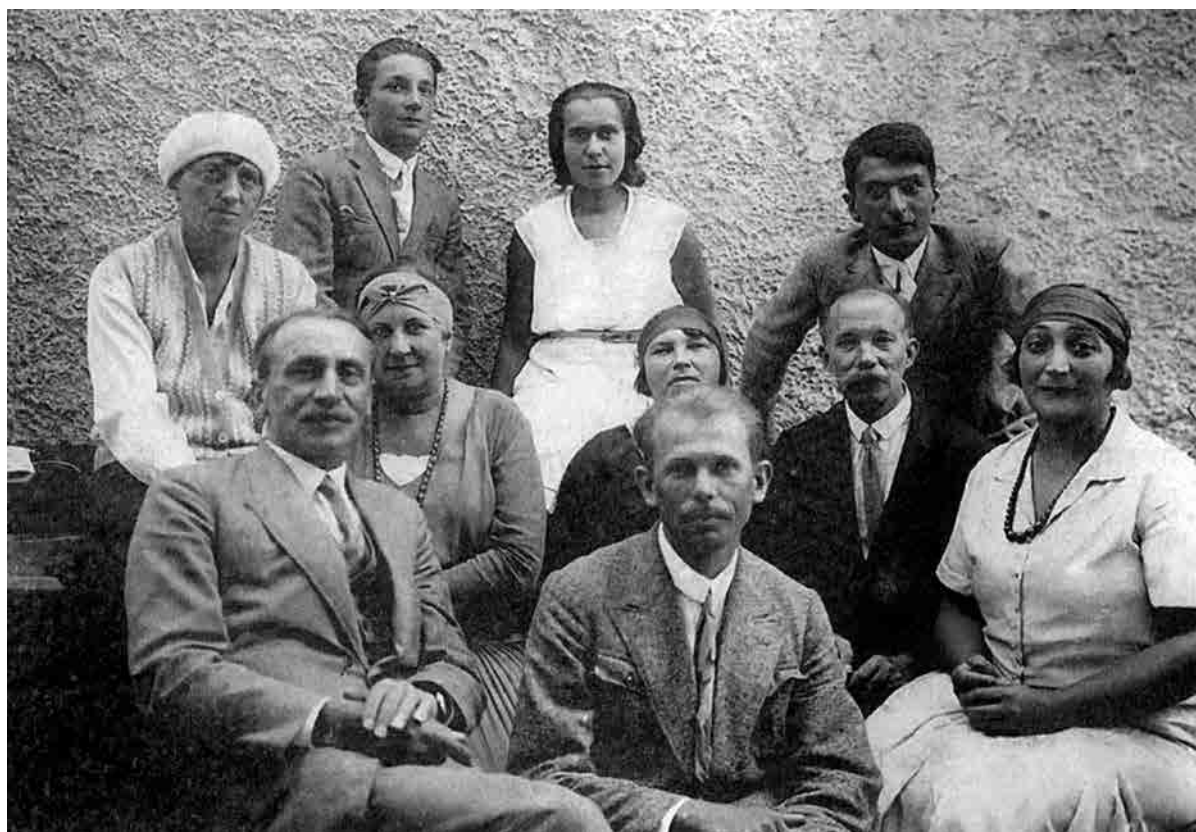
Moim idolem był tkacz jedwabiu dwojga imion.

Roman Andrzej Tokarczyk

*

Moje nazwisko ma pochodzenie niemieckie, natomiast „Mnie niemieckie, natomiast zgodnie z ormiańską tradycją – imiona otrzymałem po dziadkach. Tylko pierworodny syn otrzymywał te imiona” – wyjaśniał prof. Seidler każdemu zainteresowanemu tym rozmówcy.

Seidler nie znał jednak etymologii swego nazwiska. Wyszperałem ją w niemieckojęzycznych źródłach. Gdy przedstawiłem mu wyniki swoich ustaleń, był nimi mile zaskoczony. Otóż nazwisko „Seidler” pochodzi od późnośredniowiecznego niemieckiego wyrazu *side* – tkacz, związanego z wyrazem *silk* – jedwab. „Seidler” zatem to „tkacz jedwabiu”. W gwarze Żydów niemieckich synonimem tego określenia, odbiegającym jednak w swym brzmieniu od nazwiska „Seidler”, jest nazwisko „Askenezic”. Grzegorz L. Seidler nigdy nie zaprzeczał żydowskiemu pochodzeniu ojcowskiej linii Jego rodziny.

Archiwum Autora

Grzegorz Leopold Seidler – górny rząd, pierwszy z prawej. W dolnym rzędzie ojciec Teodor Seidler (pierwszy z lewej) oraz matka Eugenia z Dawidowiczów Seidler (z prawej)

REKTOR GRZEGORZ LEOPOLD SEIDLER W MOICH WSPOMNIENIACH

Miał prof. Grzegorz L. Seidler w lubelskiej restauracji „Powszechna” swój ulubiony stolik, który zajmował w przerwach między wykładami w nieodległym Collegium Iuridicum. Obsługiwał go z wielką pieczołowitością pan Miecio – przedwojenny kelner o wytwornych manierach, łysy jak kolano, przez bywalców tej restauracji nazywany Mieczysławem Kędzierzawym. Seidler wyróżniał się nie mniej wytwornymi manierami niż Mieczysław Kędzierzawy, podobnie też wyglądała już Jego głowa, toteż określał sam siebie mianem „Kędzierzawy II”. Pamiętam, że kiedyś, zauważając u mnie oznaki utraty

bezcennych włosów, nie bez zadowolenia powiedział: „zmierzasz ku koronie Kędzierzawego III”.

„Zrób parasol i różę” – tak doradził doc. Jan Gurba dr. Zbigniewowi Józwickowi, gdy ten miał wykonać ekslibris dla rektora Seidlera. „Parasol i różę wprowadziłem do znaku, nawet dominują te elementy, ale jest jeszcze książka, która osłania parasol. Tylko różę wystające z książki zdołały przebić kopułę parasola” – opowiadał Józwik.

Ci, którzy kojarzą sobie osobę G. L. Seidlera z parasolem służącym Mu także jako laska podczas spacerów po lubelskim miasteczku akademickim gęsto ukwieconym różami, po-

winni pamiętać, że otwierał go szeroko w przemyślanej trosce o sprawy ludzkie i potrafił nim z całą siłą uderzyć w stół, gdy potrzeba było mocnych argumentów.

*Bożyczku, Bożyczku,
cały Lwów na mój głów.*

Grzegorz Leopold Seidler

*

Urodziłem się w Stanisławowie – wspominał prof. Grzegorz L. Seidler – między dwiema Bystrzycami, zwanymi wówczas Sło- ▶

Zbiory Muzeum UMCS

Inauguracja roku akademickiego 1962/1963. Przemawia Rektor Grzegorz L. Seidler

wińską i Nadwórnianką. A od ponad pół wieku – mówił w 2000 r. – mieszkam nad trzecią Bystrzycą, tą która przepływa przez Lublin”. Profesor pochodził z inteligenckiego rodu Seidlerów mających znaczące pozycje zawodowe, polityczne i społeczne – ojciec Teodor, stryj Gustaw i dziadek Leopold. Jego matka Eugenia pochodziła z rodu zubożałych już wówczas Ormian, chlubiącego się przede wszystkim jednym z arcybiskupów lwowskich katolickiego obrządku ormiańskiego³.

Już chociażby z samej tylko podwójnej etniczności rodziców Grzegorza Leopolda wynikała wielokulturowość cech ich syna, wzmacniana wielokulturowym charakterem kresowego Stanisławowa, silnie przeniknięta przejawami polskiego patriotyzmu. Owe cechy przenosił Seidler do różnych swoich doświadczeń życiowych.

Po zdaniu matury z wyróżnieniem, Grzegorz Leopold Seidler rozpoczął w roku akademickim 1930/1931 studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krako-

wie, które w 1935 r. uwieńczył ze stopniem magistra prawa. Celujące wyniki studiów potrafił umiejętnie łączyć z kierowniczą aktywnością w różnych organizacjach probraterskich, prodemokratycznych, propatriotycznych⁴.

Po ukończeniu studiów, pełnych także „dramatycznych epizodów miłosnych”, jak mi to niekiedy dość szczegółowo opowiadał, głównie z powodu Jego wybuchowego charakteru, odbył już bez dramatycznych wątków przeszkolenie wojskowe w Szkole Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. Następnie, wzorem swojego ojca, studiował przez rok filozofię na Uniwersytecie Wiedeńskim, rozmyślając o tematyce rozprawy doktorskiej. Stopień doktora praw otrzymał na UJ w 1938 r., w czasie gdy pracował już w Archiwum Sejmu i Senatu w Warszawie. Tuż przed wybuchem wojny, jako podporucznik podczas ćwiczeń został ranny pod Warszawą i przeniesiony do Zamościa, aby się leczyć jako „szeregowiec z cenzusem”. W latach

1940–1945 utrzymywał się z pracy w majątkach bogatych ziemian. Po wojnie błyszczał jako działacz YMCA (*Young Men's Christian Association* – Związek Chrześcijańskiej Młodzieży Męskiej). Apologię polskiej sekcji międzynarodowej YMCA zawarł w książeczce *Listy do przyjaciela o polskiej YMCA*, opublikowanej w 1947 r. pod pseudonimem K. Cedro⁵.

Mieniać się po linii pochodzenia matki Ormianinem, z powodu swej oryginalnej urody Grzegorz Seidler często brany był za Żyda. Z tego powodu nosił metrykę w kieszeni. W latach okupacji hitlerowskiej w Polsce wraz ze swoim ojcem pomagał przetrwać kilku Żydom rozpaczliwie ukrywającym się przed zbrodniarzami hitlerowskimi. Trzykrotnie aresztowany przez okupantów niemieckich był zwalniany dzięki doskonałej znajomości języka niemieckiego. Na fali gomułkowskiego antysemityzmu słano na Niego jako rzekomego Żyda anonimowo do władz centralnych. Pomagał też materialnie Ormianom żyjącym w Polsce.

Bądź sobie sam sterem.

Grzegorz Leopold Seidler

*

Już od marca 1945 r. dr Grzegorz Leopold Seidler, jeszcze jako adiunkt, prowadził profesorskie wykłady na Wydziale Prawa UJ i w Akademii Handlowej w Krakowie. Przyszłym prawnikom przedstawiał „Ustrój państw współczesnych”, zaś przyszłym handlowcom „Współczesne kierunki nauki prawa”. Dla tych drugich zorganizował także Katedrę Filozofii Marksistowskiej, którą kierował. Jego monografia z 1946 r. *O istocie władzy państwowej* została odrzucona jako rozprawa habilitacyjna, ale w 1948 r. habilitował się na podstawie rozprawy *Władza ustawodawcza i wykonawcza w polskich konstrukcjach ustrojowych 1917–1947*.

Od 1950 r. doc. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler należał do grona współorganizatorów Wydziału Prawa UMCS, jako prodziekan, założyciel i kierownik Katedry Państwa i Prawa. W Jego aktach personalnych owe osiągnięcia oceniane są jako wybitne i wzorcowe. Podkreślane są nadzwyczajne zdolności i sprawności organizacyjne, umiejętność trafnego dobierania współpracowników i młodszych pracowników naukowych, serdeczne z troską o ich wszechstronny rozwój z możliwościami wyjazdów na staże i studia zagraniczne, utrzymywanie wysokiego poziomu nauczania studentów i skuteczne zachęcanie innych osób do samodzielnych, oryginalnych badań naukowych⁶. Chłubił się swoimi wybitnymi uczniami, ale nie chciał, aby mówili, że jest ich mistrzem, który tworzy jakąś szkołę naukową. „Bo każda szkoła zacieśnia – podkreślał Seidler. –

Musi się zaraz myśleć jak ta szkoła myśli”.

Uważał, że ludzie powinni się rozwijać poprzez samodzielną, rzetelną pracę, wymianę myśli z innymi, poddawanie się krytyce i wysnuwanie z niej dla siebie właściwych nauk. Stwarzał doskonały klimat intelektualny dla rozwoju naukowych indywidualistów.

Do 56. roku życia był kawalerem, nie miał dzieci i nigdy nie założył własnej rodziny opartej na więzach krwi. Jako szczególną „rodzinę” traktował paternalistycznie pracowników swojej lubelskiej Katedry Teorii Państwa i Prawa i także przejściowo Historii Doktryn Politycznych i Prawnych. Mawiał, że Henryk Groszyk i Jan Malarczyk to Jego „synowie”, a Antoni Pieniążek i Roman Tokarczyk to Jego „wnuki”. Po liniach owego „pokrewieństwa” miało przebiegać „dziedziczenie” niektórych kluczowych przedmiotów należących do Katedry Seidlera⁷. ▶

Fot. Wiesław Michocki, ze zbiorów Muzeum UMCS

Wizyta delegacji brytyjskiej w Dzielnicy Uniwersyteckiej (1964). Na pierwszym planie p. Boyle, Eugenia Krassowska, Grzegorz L. Seidler

Archiwum Autora

Alina Seidler z domu Bogusz i Grzegorz L. Seidler na tle Rektoratu

Sekretariat profesora prowadziły uroczne, inteligentne i pracowite panie: Zofia Stojakowska, absolwentka filologii polskiej, Henryka Starzecka-Zdybel, prawniczka i Halina Franaszczyk, anglistka. Wspominają tęsknie, że Seidler traktował je, podobnie jak innych pracowników, jak opiekunczy ojciec.

„Należy słuchać starszych!” – instruował mnie profesor jako swego o 29 lat młodszego asystenta. Stwarzał też ku temu liczne okazje, zapraszając mnie do przysłuchiwania się w Jego gabinecie rozmowom ze znakomitymi gośćmi jak np. profesorowie Jan Baszkiewicz, Andrzej Bocheński, Roman Domaszewicz, Leszek Kasprzyk, Zenobiusz Kozik, John Chapman, Wenceslas Joseph Wagner i wielu innych.

Nie przyjął do pracy w swojej Katedrze kandydata na asystenta o nazwisku Dolar, ponieważ mając już w niej Groszyka i Pieniżka, nie chciał, aby mówiono, że to nie katedra, lecz mennica⁸. Gdy przy-

mował mnie na asystenta, postawił warunek, abym nie uciekł na Zachód, jak to wcześniej zrobił mój imiennik Roman Szporluk. Profesor znał biegle kilka języków obcych i zależało Mu bardzo, aby mógł w nich rozmawiać ze swoimi współpracownikami.

Miarą mowy nie jest ten, który mówi, lecz ten, który słucha.

Platon

*

Grzegorz L. Seidler potrafił uważnie i cierpliwie słuchać, ale był także niezrównanym oratorem. Twierdził, że wykład może przypominać ubranie z hurtowni, które niby na każdego pasuje, ale na nikim dobrze nie leży. Ale aby to ubranie na każdym słuchaczu jak najlepiej leżało – bardzo starannie przygotowywał się do każdego publicznego wystąpienia.

„Zabraniam notowania! Długopis i papier są trucizną pamięci!” – tymi słowami Seidler wprowadzał w osłupienie studentów. W trakcie wykładu miał zwyczaj niespodziewanego zadawania zaskakujących pytań najmniej tego spodziewającemu się studentowi albo któremuś ze swoich asystentów. „Świetnie pamiętam – przypomina Witold Mischczak, znany lubelski muzyk i dziennikarz, a wtedy student prawa – jak adiunkt Henryk Groszyk przypłacił publiczną reprimendą pogadywanie z sąsiadem podczas wykładu Seidlera. Gdy wykładowca to zauważył, wrzasnął na całą aulę: »Groszyk! Nie rozmawiaj, bo pójdziesz na pocztę znaczki lizać!«. Poskutkowało. Jak wiadomo, Groszyk zrobił karierę naukową w kręgu Seidlera, toteż poczta nie miała z niego większego pożytku”.

Z pełnej ekspresji osoby prof. Seidlera jako wykładowcy biła jakaś wielka moc i siła, onieśmielająca, ale intrygująca. Z Jego mądrych, przenikliwych oczu, obramowanych gęstymi, krzaczastymi brwiami

mi wyskakiwały jakby błyskawice oświecające umysły słuchaczy. Towarzyszyła temu bogata mimika, żywa gestykulacja, urokliwa mowa całego ciała, godna najlepszego aktora. Nadzwyczajna ekspresja musiała powodować duży wysiłek, toteż orator, nie przerywając ani na chwilę swojego pasjonującego wywodu, sięgał ręką do kolejnych kieszeni garnituru, aby w jednej z nich znaleźć wreszcie chusteczkę i otrzeć nią krople potu na swojej twarzy⁹.

Moje trafne odpowiedzi na nieoczekiwane pytania podczas wykładów pozwoliły mi na szybkie wdarcie się do wąskiego kręgu uczniów i współpracowników prof. Seidlera. Ze względu na wielość form twórczej aktywności znajdował On czas na przeprowadzenie tylko kilku wykładów z całego ich programowego cyklu. Pozostałe przeprowadzali Jego najbliżsi współpracownicy, głównie Henryk Groszyk, rzadziej Jan Malarczyk i kilkakrotnie ja.

Przyjmując prośby Profesora o zastępstwo za wielkie wyróżnienie, z niemałą tremą stawałem przed niewiele młodszymi ode mnie studentami. Już na I roku studiów Profesor zaprosił mnie na swoje seminarium magisterskie w charakterze, jak to sprytnie określił, „seminarzysty wolontariusza”. Seminarium, z których skorzystałem bardzo wiele, prowadził najczęściej adiunkt Henryk Groszyk. Warto było toczyć uczone dysputy z wybitnymi kolegami jak Andrzej Sylwestrzak, Andrzej Zachariasz, Marek Żmigrodzki – później profesorami, czy też dziennikarzem i pisarzem Franciszkiem Piątkowskim.

Czasem towarzyszyłem prof. Seidlerowi podczas egzaminowania studentów, czego zresztą nie lubił. Gdy miał wątpliwości co do stanu wiedzy egzaminowanego, nie wstawał do indeksu żadnej oceny i odsyłał na inny termin. Z awersji Seidlera do egzaminowania studentów wysnułem przydatne mi wnioski. Aby uniknąć niedostatków form egzaminu ustnego i pisemnego, jako egzaminator niekiedy odwracałem

Typowa gestykulacja prof. Grzegorza L. Seidlera

role. Zachęcałem studentów do zadawania mi pytań z zakresu obowiązującego materiału, co wymaga dobrego opanowania przedmiotu. Podczas takiego przebiegu egzaminu obie strony mogą zachowywać swoją godność: profesor wrażenia pełni wiedzy, zaś student pragnienia jej dostatku¹⁰.

*Gaudeamus igitur
iuvenes dum sumus.*

*Cieszymy się więc
pókiśmy młodzi.*

Hymn uniwersytecki

*

W latach 1959–1969 prof. Grzegorz Leopold Seidler sprawował funkcję rektora UMCS – niemal przez 10 lat, trzy pełne kadencje i czwartą ledwie rozpoczętą, najdłużej z dotychczasowych rektorów. Okres ten, od Jego imienia, czasem zwany jest „epoką gregoriańską”.

Objął władzę, gdy Uczelnia przeżywała głęboki kryzys. Krążyły plany przeniesienia UMCS do bogatych śląskich Katowic. Dzięki Jego nadzwyczajnej energii, szybkiemu upublicznieniu imponującej koncepcji Uniwersytetu i poparciu ówczesnych władz partyjnych i rzą- ▶

dowych, „śląskie zakusy” zakończyły się fiaskiem.

Koncepcję wyrwania UMCS ze stanu niepokoju i braku stabilności wyraził Seidler w haśle „Uniwersytet to ludzie i mury i dwa te elementy muszą równocześnie wzrastać, aby uczelnia mogła się prawidłowo rozwijać”. Ludzie to przede wszystkim studenci, wykształcenie własnej kadry naukowej na wszystkich poziomach, poprzez bezpośrednie związki z nauką światową, i rozwinięcie nie tylko studiów stacjonarnych, ale też zaocznych i eksternistycznych, wiążących uczelnię z Lubelszczyzną i regionami sąsiednimi. Mury miały wzrastać na kształt angielskiego kampusu Oxfordu. I wzrastały. Za kadencji Seidlera ukończone zostały gmachy dla poszczególnych Wydziałów Uniwersytetu, zwłaszcza Biologii i Nauk o Ziemi, Humanistyki, Chemii, a także Biblioteki i „Chatki Żaka”. Krzepnące lubelskie miasteczko akademickie zdobyły tysiące ulubionych przez Niego róz, a tworzony na Sławinku Ogród Botaniczny UMCS zaczął przyciągać tysiące odwiedzających.

Rektor Seidler wyobrażał sobie UMCS na kształt trójkąta, którego boki to NAUKA, KULTURA i SPORT. Rektorskie osiągnięcia uwarunkowane były panowaniem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, która z trzech głównie powodów patrzyła łaskawym okiem na aktywność Seidlera. Po pierwsze, działał On w mieście PKWN. Po drugie, Uczelnia był pierwszym po II wojnie światowej Uniwersyte-tem utworzonym przez władzę ludową. Po trzecie, w Lublinie miał już siedzibę Katolicki Uniwersytet Lubelski, którego zbyt intensywna aktywność sakralna miała być nieco neutralizowana świecką aktywnością UMCS.

Dla Seidlera rektorat był „laboratorium władzy”, jak sam określał, w którym przychodziło przezwyciężać ogrom trudności związanych z szybkim rozwojem UMCS. Rozmach tego rozwoju opierał w żartobliwych wyrazach na metodzie dialektycznej. Polegała ona na tym,

że do jednych udawał się z czapką, czyli prosząc „z czapką w rękę”, do drugich zaś z papką, czyli „z prezentem”. Obdarzony ormiańskim sprytem i talentami dyplomatycznymi z powodzeniem starał się nie mylić, z czym do kogo się udać. Na przykład za cenę decyzji Ministerstwa Gospodarki Komunalnej o zlikwidowaniu obskurnych baraków robotników w powstającej Dzielnicy Uniwersyteckiej i wybudowania dla nich domu komunalnego, obdarował ministra piękną, srebrną szkatułą z szufladkami na papierosy z Jego prywatnej kolekcji. Troska o publiczny interes wspólny zawsze przesłaniała u Niego to, co kojarzone bywa z egocentrycznym interesem prywatnym.

Był Seidler rektorem barwnym. Zawsze elegancko i nietuzinkowo z angielska ubrany, przypominał wrzący wulkan, jak to mawiał o swoim poprzedniku rektor Stanisław Uziak. Gdy napotykał nieuzasadniony Jego zdaniem opór, wybuchał, co nazywano „seidlerówką”, powodując awanturę, przypominającą jednoczesny gniew wszystkich żywiołów. Ale gdy obraził wtedy kogoś, bezzwłocznie przeproszał bukieciem kwiatów i kieliszkiem koniaku. Znany był też Jego „argument z parasola”. W kulminacyjnym momencie awantury uderzał z całą siłą parasolem w biurko biurokraty, aby parasol się złamał. Bywał to argument decydujący. Był niezrównanym mistrzem efekciarstwa, służącego jednak pożytecznym celom.

„Oczko w głowie” – to rektora Grzegorza Leopolda Seidlera określenie na czasopismo „Annales UMCS”, którym kierował przez 46 lat! Gdy przejmował jego kierownictwo, było w nim sześć sekcji, a gdy je przekazywał prof. Wiesławowi Śladkowskiemu było ich już 18. Określił warunki publikacji, zapewniając czasopismu wysoce poziom. Powiązał jego publikacje z nauką światową poprzez wymianę wydawnictw z około dwoma tysiącami głównie zachodnich czasopism naukowych. Potrafił zorganizować wizyty w Lublinie warszawskich

dostojników, takich jak dwóch przewodniczących Rady Państwa Aleksandra Zawadzkiego i Edwarda Ochaba. Wizyta pierwszego zaowocowała m.in. powstaniem gmachu Biblioteki Międzyuczelnianej.

Pokonał wiele trudności, aby w centrum Dzielnicy Uniwersyteckiej wznieść pomnik Patronki Marii Curie-Skłodowskiej. Uważał, że nie ma rzeczy, której nie można byłoby załatwić i potwierdzał to w działaniu. Dzięki Jego planom i zabiegom w 1969 r. powołano do życia Filię UMCS w Rzeszowie, z której powstawał później Uniwersytet Rzeszowski. [Niektórzy Rzeszowianie za załóżkę Uniwersytetu Rzeszowskiego uważają powołaną równocześnie Wyższą Szkołę Pedagogiczną.] Troszczył się o zapewnienie pracownikom UMCS godziwego wypoczynku, o co zabiegał także Zakładowy Związek Nauczycielstwa Polskiego. Jak wiadomo, ZNP zakupił w Kazimierzu Dolnym dom na Albrechtówce i wydzierżawił domy wypoczynkowe w Zakopanem i Ustrzykach Dolnych¹¹.

Wyróżniał się wielką przenikliwością w ocenianiu ludzi, toteż potrafił bezbłędnie dobierać sobie znakomitych współpracowników. Przez całą dekadę sprawowania funkcji rektora przez prof. Seidlera zadania sekretarza Kancelarii UMCS wypełniał pracownik i z powodzeniem Kazimierz Maliszewski, który tak opisuje Seidlera: „Był pryncypałem niesłuchanie dynamicznym, korzystnie wyróżniał się pod każdym względem, jako tytan pracy zadziwiał swoją sprawnością intelektualną i fizyczną. Polecenia wypowiadał zwięźle, jasno i dosadnie. Gdy był zdenerwowany, słowa z trudem nadążały za szybszym tokiem myślenia, toteż wypowiedź stawała się urywkowa, skrótowa, pełna natłoku słów. Pojawiające się na górnej wardze krople potu zapowiadały za chwilę wybuch emocjonalny – »seidlerówki«”. Obdarzony darem krasomówstwa, porywał ludzi do działania swoim entuzjazmem, urokiem osobistym, serdecznością, bezinteresownością i aktor-

Archiwum Autora

Prof. Grzegorz L. Seidler (pośrodku) w otoczeniu współpracowników. Od lewej: Jan Malarczyk, Piotr Tefelski, Antoni Pieniążek, Marek Kuryłowicz, G. L. Seidler, Roman A. Tokarczyk, Piotr Dziedziak, Henryka Starzecka-Zdybel, Lech Dubel

ską wręcz ekspresją. Promieniał naukową błyskotliwością koncepcyjną, talentami pedagogicznymi i wyjątkowymi zdolnościami organizacyjnymi.

Z przenikliwością Jego umysłu zharmonizowana była potężna siła woli poprzez intensywne głębokie przeżycia psychiczne uzewnętrzniane ciepłymi uczuciami serdeczności, ale eksplodujące niekiedy potężnymi awanturami, gdy coś się nie układało dobrze. Potęgą władzy rektora przynosiła raz po raz efektowne i bardzo pożyteczne osiągnięcia¹².

Pamiętam doskonale wielką radość rektora Seidlera w 1963 r. po otrzymaniu przez UMCS terenów na Sławinku przeznaczonych na Ogród Botaniczny, z oczekującym na odrestaurowanie Dworem Kościuszków. W osobach Jana Fijałkowskiego i Tadeusza Petrowicza trafnie znalazł wspaniałych kierowników realizacji owych zadań. W tym samym roku ucieszyła się społeczność naszego Uniwersytetu z oddania do użytku nowych gmachów Biologii i Nauk o Ziemi oraz Humanistyki,

w którym otrzymali wygodne do pracy lokale nie tylko historycy, archeologowie i filolodzy, ale również niektórzy prawnicy, jednak dopiero w 1964 r. po dobudowaniu skrzydła południowo-wschodniego. Wzniesienie okazałego pomnika Patronki naszego Uniwersytetu w 1964 r. było możliwe tylko dzięki zespoleniu ofiarności i wysiłków wielu ludzi niemal z całego kraju, umiejętnie kierowanych i koordynowanych przez Seidlera. W 1965 r. powstał Wydział Ekonomiczny. Po zamknięciu konkursu na wybór nazwy Akademickiego Centrum Kultury w UMCS byłem uczestnikiem narady rozstrzygającej jego wynik. Rektorowi Seidlerowi, podobnie jak większości, najbardziej spodobała się propozycja o ciepłym dla ucha brzmieniu „Chatka Żaka”, zgłoszona przez prof. logiki Narcyza Łubnickiego.

Nowy dom akademicki „F” – potocznie zwany „Femina”, żacy otrzymali do użytku w 1966 r. Szybko wprowadzona do planów inwestycyjnych i ukończona Biblioteka

Międzyuczelniana została oddana w 1967 r. W tym samym roku byłem świadkiem w gabinecie gen. Józefa Kowalskiego, komendanta dęblińskiej „Szkoły Orłąt” tego jak łatwo, dzięki błyskotliwości intelektu rektora Seidlera, dyrektor puławskich Azotów zgodził się na przyznanie środków umożliwiających wzniesienie potężnego gmachu Dużej Chemii UMCS. W 1968 r. oddano do użytku dom studencki „G”, któremu nadano nazwę „Grześ” dla podkreślenia zasług rektora Grzegorza Seidlera. W 1969 r. utworzone zostały Filie UMCS w Rzeszowie i Białej Podlaskiej.

Nieoczekiwanie, na początku czwartej kadencji, podczas specjalnego posiedzenia Senatu, rektor Seidler złożył rezygnację ze sprawowanego urzędu. W rzeczywistości, władze centralne, w odpowiedzi na Jego reakcję na zajścia marcowe, podjęły decyzję o odwołaniu Go z rektorskiej funkcji i powołaniu na stanowisko dyrektora Instytutu Kultury Polskiej w Londynie. Natomiast posiedze-

nie Senatu polegało na grze pozorów. „Senat przyjął do zatwierdzającej wiadomości” rezygnację prof. Seidlera, wyraził zadowolenie z Jego rzekomej nagrody w formie przejścia do kręgów dyplomatycznych i powołał na rektora prof. Zbigniewa Lorkiewicza, pełniącego dotychczas funkcję prorektora. Nowy rektor, omawiając zasługi Seidlera, pochwalił Jego reakcje na zajścia marcowe i zgłosił wśród licznych podziękowań wnioski o odznaczenia i order dla Niego. Pragnę zauważyć, że już wtedy prorektor Wiesław Skrzydło był rozważany jako bezpośredni następca rektora Seidlera na rektorskim urzędzie. Przeważała jednak opinia, że „jeszcze zdąży”, tymczasem „jest za młody”¹³. Rektorem został więc wspomniany prof. Zbigniew Lorkiewicz, który utrzymał Uniwersytet „na linii wznoszącej” i dokończył budowlane dzieło Seidlera.

*Sytuacja człowieka
w świecie jest sytuacją
aktora,
który bierze udział
w dramacie,
którego sam nie napisał.*

Epiktet

*

Pewnym cieniem na blaskach osiągnięć rektora Grzegorza L. Seidlera zapisały się dwie manifestacje lubelskich studentów. Pierwsza przyniosła Mu jednak w ostatecznym rozrachunku chwałę, druga zaś „zsyłkę”, jak to sam określał, do Londynu.

W swojej książce *Na studentckim szlaku* Mirosław Derecki dość szczegółowo opisał zażeganie przez rektora Seidlera protestu mieszkających w domach akademickich studentów z powodu przedłużającego się tam późną jesienią braku ciepłej wody w łazienkach. Było to, według ustaleń prof. Ryszarda Szczygła, 12 grud-

nia 1961 r. Zdesperowani studenci nie wytrzymali. Najpierw zorganizowali burzliwy wiec protestacyjny przed domami akademickimi. Gdy ktoś rzucił hasło do manifestacji, kilkusetosobowy tłum wyruszył przez ul. Nowotki na przynajmniej lubelską ul. Krakowskie Przedmieście, aby przetoczyć się widowiskowo przed budynek rektoratu UMCS usytuowany przy pl. Litewskim. Gdy studenci zderzyli się z zamkniętymi już drzwiami rektoratu, z hasłami „My chcemy wody! My chcemy s...ć!”, które donośnie wykrzykiwali, skierowali się ku redakcji „Kuriera Lubelskiego”, usytuowanej przy nieodległej ul. 3 Maja. Na balkonie budynku redakcji zdążył się już pojawić Seidler, który siłą swojego głosu starał się dotrzeć do uszu rozdrażnionych studentów: „Dzieci! Spokój...! Daję wam rektorskie słowo honoru... Moje słowo... W ciągu 24 godzin awaria zostanie usunięta! Winiętych ukarzymy! Wracajcie do akademików! Ja z wami idę!”. Rektor zszedł z balkonu, stanął na czele tłumy studentów, uformowała się niezdarna, ale spokojna już kolumna i ruszyła przez uśpione ulice ku domom akademickim. Tam Seidler powiedział: „A teraz, kochani, idźcie spać. Wszyscy jesteście zmęczeni. Jutro usuniemy wasze kłopoty”.

Problemy zostały rozwiązane, ale rektor długo i boleśnie przeżywał ten bunt jako osobistą porażkę. Odetchnął, że została zażegnana groźba poważnej epidemii. W opinii publicznej zyskał opinię zręcznego mediatora nietypowego konfliktu¹⁴.

Najwięcej jednak nieprawdziwych opisów i zbyt pochopnych krytycznych ocen nagromadziło się w związku z demonstracją lubelskich studentów na miasteczku akademickim i sąsiadujących z nim ulicach w reakcji na brutalną pacyfikację wiecu na Uniwersytecie Warszawskim w dniu 11 marca 1968 r. W demonstracji lubelskiej uczestniczyło około tysiąca osób. Rektor Seidler, natychmiast gdy

się o tym dowiedział, przybył do demonstrantów. Łagodnie prosił i namawiał ich do rozejścia się. Bezsukces. Demonstranci ruszyli w kierunku gmachu Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wtedy pojawili się interweniujący członkowie Oddziałów Rezerwy Milicji Obywatelskiej i tzw. „aktyw robotniczy” uzbrojony w pałki i z psami na smyczy. Tłum doszedł do zbiegu ulic Akademickiej i Łopacińskiego. Tam czekało ZOMO i aktyw robotniczy. Rektor zatrzymał kordon owej paramilicji i owego aktywu, aby znowu nawoływać do zakończenia demonstracji. Wówczas, któryś ze studentów opłuł rektora. Według natomiast relacji prof. Ryszarda Szczygła, incydent ten miał miejsce w Chatce Żaka. Rektora opłula jedna ze studentek. Wylegitymowali ją pracownicy naukowcy UMCS – dr Czesław Gofroń, mgr Julian Marciniak i prof. Jan Malarczyk.

W dniu 14 marca 1968 r. lubelski dziennik „Sztandar Ludu” opublikował krótką informację stwierdzającą, że „nieliczna grupa” studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przebywała bezprawnie na terenach należących do UMCS, wywołując tam niepotrzebne „niepokoje i awantury”. Rektor Seidler, zatroskany o dobre imię własnego Uniwersytetu jako „dziecka” władzy ludowej, starał się nie obciążać winą za demonstrację jego studentów. Odpowiedzialnością za rozruchy chciał obarczyć studentów KUL-u, którzy nie ponieśli jednak zbyt przykrych konsekwencji. Natomiast tylko 10 studentów UMCS zostało wyrzuconych z Uczelni, aby niemal natychmiast być do niej ponownie przyjętymi. Dwóch z nich następnie Uczelniana Komisja Dyscyplinarna ukarała zawieszeniem w prawach studenta na jeden semestr, a pozostałym udzielono nagany. W ten sposób rektor z jednej strony pragnął zyskać uznanie władz państwowych, z drugiej zaś strony nie skrzywdzić zbyt wielu studentów¹⁵.

Inne dane na ten temat zebrała Dorota Gołaszewska-Chilczuk, które przytaczam tutaj w skrócie: „Z ogólnej liczby zatrzymanych 43 osób – napisała – 24 skierowano do Kolegium, w tym 15 studentów KUL. W stosunku do 3 osób Kolegium wymierzyło karę dwóch miesięcy aresztu, pozostałe 21 ukarano grzywnami. W wyniku umowy WKU z rektorem UMCS 6 studentów UMCS z dniem 19 marca otrzymało karty wcielenia do wojska. Z pozostałymi osobami przeprowadzono rozmowy ostrzegawcze. W związku z ukaraniem przez Kolegium Karno-Administracyjne kilkunastu studentów karami grzywny z zamienieniem na areszt, studenci UMCS zorganizowali dla nich zbiórkę pieniężną”¹⁶.

To prawda, co zauważył dr Marcin Kruszyński, historyk Lubelskiego Oddziału IPN, że „Seidler nie zgadzał się ze studentami, bo miał wrażenie, że młodzi ludzie nie do końca zrozumieli, co się naprawdę dookoła nich dzieje”¹⁷. Podobnie ocenił to wcześniej rektor Lorkiewicz podczas wspomnianego już nadzwyczajnego posiedzenia Senatu UMCS. W protokole z niego można przeczytać: „W czasie studenckich zajęć marcowych odznaczał się odwagą i odwagą. Cierpliwość i wyrozumiałość okazywał młodzieży akademickiej, która działała nieświadomie, w zapale i uniesieniu, ale przykładnie ukarał wichrzycieli mącących pracę w Uniwersytecie”¹⁸. Nie chciały tego uwzględnić władze centralne, które „nagrodziły” Seidlera „zesłaniem” na placówkę dyplomatyczną w Londynie.

*Wielkie umysły
zawsze narażają się
na ataki miernoty.*

Albert Einstein

*

Ci, którzy znają zarówno wybitne zasługi Grzegorza L. Sei-

dlera w różnych Jego twórczych rolach, jak i mało znaczące na tych pierwszych potknięcia, dziwią się, że są ludzie, którzy zaprzeczają tym zasługom dla UMCS, całego lubelskiego środowiska akademickiego, Lublina i kraju. Stąd wynikały, usunięte już, problemy z nadaniem imienia Grzegorza L. Seidlera ulicy czy nawet skwerkowi. Znana dziennikarka „Gazety Wyborczej. Lublin” Małgorzata Bielecka-Hołda napisała, że w Lublinie żyli i żyją wybitni ludzie, o których głośniejsze w świecie niż ich własnym mieście. Apelując o zmianę tego stosunku do wybitnych Lublinian, wówczas bezzadanie stwierdziła: „nie wiem czy śmiać się czy płakać”¹⁹.

Lublinianie powinni być dumni z wybitnej Osobistości, jaką był Seidler. Już w latach 1955–1963 prof. Eugeniusz Modliński, nauczający w UMCS prawa pracy zauważał, że bez Seidlera Lublin jako miasto byłoby o wiele uboższe. Romuald Karaś, autor wielu błyskotliwych tekstów na temat Lubelszczyzny, tak napisał w reportażu *Widok z bramy optymizmu*: „Profesor Seidler w Lublinie to cały odrębny rozdział historii miasta. Jeden z najpopularniejszych ludzi. Budowniczy nowoczesnego ośrodka, jakim coraz bardziej staje się z każdym rokiem Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Rektor o rzadko spotykanej dynamice działania”²⁰. Triumfował w plebiscycie „Kuriera Lubelskiego” na Człowieka Roku. Członkowie kolegium redakcyjnego tego dziennika powołali Go na przewodniczącego Kapituły przyznającej medal Ludziom Gorących Serc. Był nad wyraz aktywnym współzałożycielem i członkiem Klubu rotariańskiego i promotorem takich klubów w wielu innych miastach²¹. Członkowie tego Klubu, w dowód uznania dla wybitnych zasług Seidlera i francuskiego rotarianina Marcelego Stefańskiego, w dniu 21 maja 2011 r. na frontonie budynku Grand Hotelu w Lublinie zawiesili tablicę upamiętniającą ich nazwiska.

Za wybitne osiągnięcia naukowe prof. Grzegorz Leopold Seidler otrzymał trzy tytuły doktora *honoris causa* – UMCS (1970), Akademii Ekonomicznej w Krakowie (1975) i Uniwersytetu Lock Haven, USA. Opiniodawcy wniosków o te tytuły podkreślali, że charakteryzują go „wielkie zdolności organizacyjne” w zakresie tworzenia i realizacji życia naukowego, a także kształcenia kadry naukowej i tworzenia oryginalnych publikacji naukowych o światowym zasięgu. Podczas spotkania z okazji jubileuszu 45-lecia pełnienia przez prof. Seidlera funkcji redaktora naczelnego „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, przejmujący to stanowisko prof. Wiesław Śladkowski obdarzył Jubilata mnóstwem pochwał. Podkreślał, że „znana powszechnie jest Jego pasja i zaangażowanie we wszystko, co uznał za konieczne i korzystne nie dla siebie, lecz dla nauki, dla wychowania nowych pokoleń, dla swojego Uniwersytetu”²².

Dziennikarz Romuald Karaś często przebywał w towarzystwie Seidlera. Dzięki temu mógł trafnie zauważać i opisywać cechy Jego osobowości. Napisał: „Nerwowy, wybuchowy, impulsywny. Zatokowany działalnością. Nie daj Boże, żeby ktoś mu wszedł w drogę, gdy coś realizuje. Naubliża, zwymyśla, urządzi awanturę. Później często żałuje tego, co się stało, bo zraził sobie ludzi, mógł kogoś nawet skrzywdzić... Sam o sobie mówi: jestem gangster i chuligan... Pracuje niezwykle intensywnie. Ale potrafi szybko zregenerować stracone siły, stosując wypoczynek czynny. Uda się na piesze wędrówki w Bieszczady, jeździ konno w pewnej stadninie ogierów, pływa, uprawia system gimnastyki zbliżony do judo”²³.

„Wydaje się, że dość dobrze wyjaśnia wątki Jego życia – konkluduje Lech Maliszewski – Nietzscheańska koncepcja dwóch żywiołów... wyróżniająca elementy dionizyjskie (żywiołowość, gwałtowność, wy- ▶

buchowość, dynamizm, entuzjazm, żądze, ambicje, niespełnienie, niepokój twórczy, poszukiwanie, ból, pragnienie akceptacji) oraz elementy apollinijskie (refleksyjność, porządkowanie myśli i świata, dążenie do pokoju, harmonii, ładu, pogoda myśli, tolerancja, pogodzenie się z życiem, radość mądrości). Rozsnuć wątków żywota Grzegorza L. Seidlera ukazuje Go jako człowieka w pełni dramatu życia. Poczucie inności i pragnienie akceptacji, wynikające z orientalnej proveniencji; ból i upokorzenie z powodu lewicowości poglądów... rozczarowanie wobec marksizmu – stanowiły siłę motoryczną poszukiwań i żądy tworzenia, dokonania, zrobienia czegoś, co przetrwa... A zatem nad odczuciem pierwotnego niepokojem i bólem, do czego doprowadził żywioł dionizyjski, nadbudowana została przez żywioł apollinijski pozytywna filozofia, ład myśli i analizy, radość intelektu, spokojna mądrość i radość tworzenia”²⁴.

Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski czynił zarzuty radnym Miasta Lublin, którzy głosowali przeciwko nadaniu nazwy imienia Grzegorza L. Seidlera skwerkowi przed Chatką Żaka: „Zamiast dbać o rozwój miasta, radni dbają o realizację swoich celów politycznych. To bardzo, bardzo smutne... Chcieliśmy uhonorować prof. Seidlera ze względu na Jego wkład w rozwój uczelni i środowiska akademickiego... Tymczasem ocenia się Go tylko i wyłącznie w oparciu o Jego postawę polityczną, nie biorąc zupełnie pod uwagę dokonań. To nieporozumienie”²⁵. To prawda, jak podkreśliła Małgorzata Bielecka-Hołda, że „Historia rozwoju Lublina jest nierozdzielnie związana z historią UMCS”. Rektor Seidler, nadając impet rozwojowi UMCS, przyspieszył też tempo rozwoju Lublina. Wnikliwa jest ocena osiągnięć i potknięć Grzegorza Leopolda Seidlera wyrażona przez historyków prof. Janusza Wrone i dr. Marcina Krużyńskiego²⁶. Unikają oni bowiem

jakiegokolwiek przy tym jednostronności, bilansując różne przejawy działalności tego nietuzinkowego człowieka. Selektywna jednostronność ocen wynika najczęściej z ignorancji, oślepiającego zacie trzewienia ideologicznego i propagandowego zgiełku. Jubileusz 70-lecia UMCS powinien skłaniać do ich porzucenia.

Wrażliwość ludzi rozumnych pobudza chociażby wspomniana już wcześniej etymologia nazwiska „Seidler”, które znaczy „tkacz jedwabiu”. Bogate i twórcze życie Grzegorza L. Seidlera utkane było faktami porów-

nywalnymi ze szlachetnością jedwabiu. Nasuwa się więc na myśl taka oto uzasadniona parabola myślowa: człowiek, profesor, rektor, polityk – Grzegorz L. Seidler – jakby tkął swoje zamierzenia i realizacje z najszlachetniejszej spośród tkanin – jedwabiu. Z takiej też tkaniny powinna być utkana o Nim trwała pamięć. Szczególnie pamięć Lublinian²⁷. Dobrze się stało, że lubelscy radni wyrazili wreszcie zgodę na nadanie imienia Seidlera skwerowi przed Akademickim Centrum Kultury.

Roman Andrzej Tokarczyk

1. P. Franczak, *Sąd nad Seidlerem*, „Kurier Lubelski”, miesięcznik „Nasza Historia”, luty 2014, s. 18.
2. R. Tokarczyk, *Grzegorz Leopold Seidler w powadze i anegdocie*, maszynopis przygotowany do druku w formie książki. Niniejszy tekst oparty jest na fragmentach tego obszernego opracowania. Por. tenże, *Pierwsze „Wiadomości Uniwersyteckie”*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2014, nr 2 (202), s. 23 i n. Zapoznałem się również z materiałami dotyczącymi G. L. Seidlera udostępnionymi mi przez Lubelski Oddział IPN.
3. Liczne szczegóły z życia Grzegorza Leopolda Seidlera zebrała I. Wlazłowska, *Profesor Seidlera popłatany żywot*, Lublin 2009, s. 5–178.
4. Por. I. Wlazłowska, dz. cyt., s. 30.
5. D. Minich, *G. L. Seidlera poszukiwanie idei ustrojowej. Filozoficzne i polityczne konteksty prawa i konstytucjonalizmu*, Rzeszów 2009, s. 10.
6. Por. Protokoły Rady Wydziału Prawa i Administracji UMCS z 1949 r. i lat następnych zachowane w Archiwum UMCS.
7. Por. *Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Romanowi Tokarczykowi*, wersja elektroniczna, Lublin 2013, s. 175 [wersja tej książki w formie tradycyjnej – w druku].
8. Por. R. Tokarczyk, *Antologia anegdoty akademickiej*, wyd. 2 rozszerzone, Warszawa 2009, s. 37 i n.
9. R. Tokarczyk, *Zabraniam notowania*, „Kurier Lubelski. Magazyn”, 7 stycznia 2005, s. 49 i n.
10. R. Tokarczyk, *Antologia...*, dz. cyt., s. 309.
11. *Myśli o Uniwersytecie, nauce i wychowaniu. Bibliografia prac profesora Grzegorza L. Seidlera*, wybrał J. Maliszewski, bibliografię sporządził J. Tofil, „Annales UMCS”, Lublin 1993.
12. L. Maliszewski, *Rectoribus Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. In Memoriam*, Lublin 2011, s. 144 i n.
13. Kopia protokołu z posiedzenia Senatu UMCS z 11 kwietnia 1969 r., w zbiorach autora.
14. M. Derecki, *Na studenckim szlaku*, Lublin 1995, s. 147 i n.
15. Por. P. Franczak, dz. cyt., s. 20.
16. D. Gołaszewska-Chilczuk, „Wrogie” Uniwersytety. Polityka państwa komunistycznego wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (1944–1969), Warszawa 2013, s. 260.
17. P. Franczak, dz. cyt., s. 20.
18. Kopia protokołu z posiedzenia Senatu UMCS z 11 kwietnia 1969 r., w zbiorach autora.
19. M. Bielecka-Hołda, *UMCS świętuje. Warto coś zmienić przy tej okazji*, „Gazeta Wyborcza. Lublin” 6 lutego 2014.
20. R. Karaś, *Widok z bramy optymizmu*, Lublin 1965, s. 128.
21. Szerzej por. *Dziesięć lat pierwszego Klubu Rotary w Lublinie*, red. A. Zdunek, Lublin 2000; „Listy rotariańskie” – periodyk redagowany przez Andrzeja Zdunka.
22. Por. W. Śladkowski, *Carpent tua poma nepotes*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2000, nr 9 (77), s. 8.
23. R. Karaś, dz. cyt., s. 133.
24. L. Maliszewski, dz. cyt., s. 154 i n.
25. *Rektor UMCS gromi radnych za decyzję o prof. Seidlerze*, „Gazeta Wyborcza. Lublin” 18 października 2013; *UMCS obchodzi 70-lecie istnienia*, „Kurier Lubelski”, 31 stycznia 2014.
26. Ocenę tę można poznać w tekście podanym w przyp. 1.
27. G. L. Seidler słał Lublin w swojej publikacji w czterech językach – polskim, niemieckim, francuskim i angielskim: *Lublin w kulturze polskiej*, Lublin 1978; *Lublin in der polnischen Kultur*, Lublin 1978; *Lublin dans la culture polonaise*, Lublin 1978; *The Place of Lublin in Polish Culture*, Lublin 1978.

ZAKŁAD METOD NUMERYCZNYCH POCZĄTKI INFORMATYKI NA UMCS

W przyszłym roku informatyka UMCS obchodzić będzie 50-lecie swojego istnienia. U progu tej rocznicy przypominamy ciekawą i obecnie mało znaną ogółowi Czytelników historię komputeryzacji UMCS. Z konieczności wynikłej z dużej ilości interesującego materiału oraz złożoności zagadnienia, będzie ona prezentowana w cyklu artykułów. W niniejszej części omówimy dzieje Zakładu Metod Numerycznych. W kolejnych zaprezentowane zostaną pierwsze komputery używane na UMCS czy też działający od wielu lat na naszej Uczelni (a nawet aktywny do dzisiaj) system wspomagający zarządzanie Uniwersytetem i spełniający podobną rolę, jak wdrażane w ostatnim dziesięcioleciu USOS oraz SAP.

Zaczynając jednak od początku, lata 60. XX w. stały w Polsce pod znakiem tworzenia na uczelniach wyższych pierwszych zakładów związanych z wczesnymi komputerami, wówczas nazywanymi elektronicznymi maszynami cyfrowymi (EMC), czasami również matematycznymi lub numerycznymi. Jako pierwsza, w 1962 r. powstała na Uniwersytecie Wrocławskim Katedra Metod Numerycznych, w 1964 r. Zakład Obliczeń Numerycznych na Uniwersytecie Warszawskim, a niedługo później Zakład Metod Numerycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Również na UMCS przystąpiono do organizacji, w ramach Katedry Matematyki Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii, podobnej jednostki. Jednakże pierwsze wzmianki dotyczące zamiaru utworzenia Zakładu Metod Numerycznych w Lublinie można

znaleźć przy okazji prób powołania Międzyuczelnianego Instytutu Matematyki, do którego zadań miały należeć: koordynacja i ustalanie planów badań naukowych wszystkich lubelskich placówek naukowo-dydaktycznych w zakresie matematyki oraz świadczenie usług praktycznych. W tej sprawie w czerwcu 1964 r. gościł w mieście ówczesny Minister Szkolnictwa Wyższego – Henryk Golański.

Projektu Instytutu ostatecznie nigdy nie zrealizowano, ale przy tej okazji Minister spotkał się z kierownikiem Katedry Matematyki UMCS – prof. Adamem Bieleckim i świeżo upieczonym dr. Światomirem Ząbkem, który z uwagi na zainteresowania maszynami numerycznymi wkrótce stał się pod tym względem w Lublinie pionierem. W rozmowie z nimi H. Golański obiecał przekazanie UMCS maszyny cyfrowej¹. Już na początku lipca ówczesny rektor UMCS prof. Grzegorz Seidler dostał od Ministra pismo przydzielające Uczelni maszynę cyfrową oraz nakazujące organizację Zakładu Metod Numerycznych. Maszyną tą był mikroprogramowy komputer szeregowej I generacji UMC-1 (Uniwersalna Maszyna Cyfrowa) Wrocławskich Zakładów Elektronicznych „Elwro”.

Na posiedzeniu Rady Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii w dniu 18 września 1964 r. poruszono kwestię oddelegowania do Katedry Metod Numerycznych Uniwersytetu Wrocławskiego dr. Ś. Ząbka na półroczny staż, natomiast do firmy „Elwro” magistrów: Grażynę Hobot, Jerzego Niewczasia i Zbigniewa Skorzyńskiego, a także byłego pracownika Katedry Chemii Organicznej Wyższej Szkoły Rolniczej – Henryka Bruckiego. Zwią-

Ze zbiorów doc. Ś. Ząbka

Doc. dr Światomir Ząbek – faktyczny założyciel i wieloletni kierownik Zakładu Metod Numerycznych i Zakładu Informatyki

zane to było z faktem, że „Elwro” dawało co najmniej roczną gwarancję działania maszyny pod warunkiem, że sama przeszkoli pracowników mających ją obsługiwać.

W dokumentach zachowanych w Archiwum UMCS pierwsza wzmianka na temat Zakładu Metod Numerycznych to ustny wniosek w sprawie jego utworzenia przy Katedrze Matematyki, zgłoszony 4 listopada 1964 r. na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego przez ówczesnego dziekana Wydziału – doc. dr. Jana Krzyżę². Wniosek zatwierdzono na posiedzeniu Senatu 18 listopada 1964 r.³

Utworzenie Zakładu potwierdziła 8 grudnia 1964 r. również Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii⁴. Na kolejnym jej posiedzeniu, 13 stycznia 1965 r., ustalono m.in., że na potrzeby Zakładu „(...) niezbędne są następujące etaty: pracownika biurowego, teletypistki, dwa ►

naukowo-techniczne, portiera, stróża nocnego i sprzątacza (...). Poza tym podkreślono „konieczność utworzenia 3 etatów adiunktów i 4 etatów asystenckich” oraz dodano zapis, że „(...) usługi wykonywane przez Zakład Metod Numerycznych powinny być odpłatne”⁵.

Zakład Metod Numerycznych został oficjalnie powołany decyzją Ministra Szkolnictwa Wyższego z 21 czerwca 1965 r. przy Zakładzie Analizy Matematycznej UMCS⁶, formalnie natomiast powstał 1 września 1965 r. Dodać należy, że Zakład ten utworzono równocześnie z podziałem Katedry Matematyki na Zakłady: Analizy Matematycznej, Funkcji Analitycznych i Geometrii, zaś po kolejnej reorganizacji, od roku akademickiego 1970/1971 znalazł się w ramach Instytutu Matematyki. Kierownictwo, jak to już wcześniej ustalono, z dniem 1 czerwca 1965 r. objął dr Światomir Ząbek. Przy tej okazji należałoby przybliżyć kilka faktów o tej, obecnie chyba niedocenianej, postaci, która wniosła poważny wkład w utworzenie, a następnie wzorowe prowadzenie Zakładu Metod Numerycznych. Fakt ten zresztą szczególnie podkreślał prof. A. Bielecki⁷.

Doc. dr Ś. Ząbek jest absolwentem matematyki UMCS z 1956 r. Po ukończeniu studiów zatrudniony został jako asystent w Katedrze Matematyki, zaś wynikiem prowadzonych przez niego badań jest doktorat z matematyki obroniony w 1963 r. Od 1965 do 1997 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Metod Numerycznych, a następnie Zakładu Informatyki. Autor szeregu programów na pierwsze komputery oraz systemu ALMISTOR. W 2001 r. przeszedł na emeryturę. Jest autorem i współautorem skryptów dotyczących obsługi maszyn cyfrowych oraz podręcznika programowania. Dał o sobie również znać jako miłośnik poezji – w 2011 r. wydawnictwo „Norbertinum” wydało jego tomik pt. *Zamyślenia... zachwycenia...*

Wracając do historii Zakładu, mieścił się on przy ul. Sowińskiej-

Ze zbiorów Z. Skorzyńskiego

Prof. Adam Bielecki przy maszynie cyfrowej UMC-1 w otoczeniu studentów pierwszego rocznika specjalności „metody numeryczne”. Wśród nich widoczni: Lucja Sobich, Helena Popławska, Stanisław Grzegórski i Teresa Pokora

go 11 w pawilonie powstałym przez przebudowę i adaptację baraku, w którym wcześniej istniała stołówka studencka, a potem dom studencki (obecnie po kolejnych przebudowach znajduje się tam przedszkole) i miał powierzchnię 312 m².

Głównym konserwatorem maszyn numerycznych został mgr Zbigniew Skorzyński z Katedry Fizyki Doświadczalnej – jak określił doc. Ś. Ząbek: „geniusz elektroniki stosowanej”⁸, a jak się szybko okazało, również „złota rączka” pod względem obsługi technicznej elektronicznych maszyn cyfrowych. Mgr Z. Skorzyński obronił w 1962 r. na UMCS magisterium z fizyki. Następnie został pracownikiem Katedry Fizyki Doświadczalnej, by w czerwcu 1965 r. zostać przeniesionym do Zakładu Metod Numerycznych. Rów-

nież on brał czynny udział w opracowywaniu programów na maszyny cyfrowe. Od 1979 r. kierownik Zespołu Informatycznej Obsługi UMCS, twórca sieci komputerowych LASK i LUBMAN. Pracuje w dalszym ciągu w Instytucie Matematyki UMCS.

Pierwotnie w skład personelu Zakładu wchodził prócz kierownika: starszy asystent mgr Maria Bojarska (absolwentka matematyki UMCS z 1959 r., zatrudniona od 1959 do 1968, w 1974 r. otwarty przewód doktorski), asystent Teresa Guziak (absolwentka matematyki UMCS z 1965 r., zatrudniona od 1965 do 1972), doktorantka mgr Grażyna Hobot (absolwentka matematyki UMCS z 1963 r., zatrudniona od 1963 do 2005, doktorat w 1971 r.), asystent mgr Jerzy Niewczas (absolwent matematyki UMCS w 1964 r.,

Ze zbiorów Instytutu Matematyki

Spotkanie po 15 latach: doc. dr Świątomir Ząbek demonstruje absolwentom z 1981 r. wyposażenie pracowni mikrokomputerowej.

zatrudniony od 1964 do 1974), pracownicy techniczni mgr Zbigniew Skorzyński i Henryk Brucki (zatrudniony od 1964 do 1967) oraz, jako pracownicy obsługi, 3 portierów i 1 sprzątaczkę. Wraz z nowo pozyskanymi etatami dołączyli: asystent mgr Lucyna Korbel (absolwentka matematyki UMCS z 1960 r., zatrudniona od 1965 do 1969), perforatorki Barbara Zakrzewska (zatrudniona od 1965 do 1966) i Lidia Pałys, konserwator mgr Ryszard Walczak (absolwent fizyki UMCS z 1966 r., zatrudniony od 1966 do 1967) i planista/sekretarka Jadwiga Grabińska (zatrudniona od 1953 do 1975, zm. 1975). W sumie na dzień 30 września 1966 r. sten personalny wynosił 12 osób zatrudnionych stale oraz 4 pracowników obsługi.

Dodajmy również, że utworzenie na UMCS Zakładu Metod Numerycznych i posiadanie maszyny cyfrowej były wydarzeniami o wielkim prestiżu. Na tyle, że podczas inauguracji roku akademickiego 23 października 1965 r. jednym z punktów programu było zwiedzanie Zakładu. Przez szereg lat organizowano również pokazy dla wycieczek szkolnych podczas drzwi otwartych.

W sierpniu 1966 r. UMCS zakupił dla Zakładu tranzystorowy komputer szeregowy II generacji – Odra 1013. Mimo posiadania Odry, na UMCS w dalszym ciągu w użytku była maszyna cyfrowa UMC-1

z uwagi na jej walory dydaktyczne. W roku 1971/1972 Zakład Metod Numerycznych wzbogacił się o nowy tranzystorowy, mikroprogramowy komputer II generacji – Odra 1204.

Korzystając z Odry 1204 jako maszyny o całkowicie nowej jakości i dającej jak na owe czasy szerokie możliwości, pod koniec lat 70. dr Ś. Ząbek opracował załączek systemu elektronicznego wspomagającego funkcjonowanie UMCS, sukcesywnie rozwijanego przez niego i grono programistów Zakładu przez wiele następnych lat. ALMISTOR, bo o nim mowa, przeznaczony był do obsługi dziekanatów w sprawach studenckich, wraz z modułami obsługującymi dodatkowo różne aspekty administracji uczelnianej: kadry i płace, środki trwałe, finanse i księgowość. Wspólnie z pracownikami Zakładu Języka Polskiego, m.in. Jerzym Bartmińskim, opracowana została również baza danych tekstów źródłowych pieśni ludowej FOLBAS przeznaczona na potrzeby słownika polskiego folkloru.

Odra 1204 używana była do 1978 r., kiedy to uruchomiono nabyty rok wcześniej jeszcze nowocześniejszy komputer III generacji – R-32 (EC 1032). Była to maszyna z rodziny RIAD strefy RWPG, zgodna programowo z rodziną IBM 360 (mówiąc dokładniej, RIAD-y były na nich „wzorowane”). Na nim prowadzono dalsze prace nad rozwinięciem systemu ALMISTOR i jego modułami.

Nowe możliwości, jakie dawał R-32, niosły za sobą również pewne problemy i wyzwania. W związku z tym, 2 maja 1979 r. Rektor UMCS zarządził utworzenie w ramach Zakładu z dniem 1 czerwca Zespołu Informatycznej Obsługi UMCS (ZIO), którego kierownik – od 1 sierpnia tego roku był nim mgr Zbigniew Skorzyński – miał podlegać bezpośrednio kierownikowi Zakładu Metod Numerycznych⁹. Zadaniem ZIO było zabezpieczenie techniczne sprawności komputerów, wówczas Odra 1204 i R-32, obsługa urządzeń do perforacji danych, udzielanie konsultacji pracownikom naukowym dotyczących stosowania komputerów w pracach dydaktycznych, opracowywanie projektów systemów informatycznych czy też udzielanie pomocy jednostkom organizacyjnym UMCS ws. wdrażania oprogramowania. Z czasem, w związku z utworzeniem sieci akademickiej, ZIO rozpoczęło administrowanie siecią oraz budowę sieci metropolitarnej Lublina i komputeryzację biblioteki uczelnianej.

Wraz z rozwojem informatyzacji na UMCS oraz sukcesywnym wprowadzaniem ALMISTOR-a i jego modułów, Zarządzeniem Rektora z 5 maja 1982 r. powołano na uniwersytecie Komisję ds. Informatyki, będącą opiniodawczym i doradczym organem kolegiałnym Rektora. Przedmiotem jej działalności miały być: „(...) sprawy związane z rozwojem funkcjonowania i wykorzystywaniem metod i sprzętu informatycznego we wszystkich rodzajach działalności UMCS (...)”¹⁰. W skład Komisji weszli m.in.: kierownik Działu Aparatury Naukowej, kierownik Zespołu Informatycznej Obsługi UMCS oraz pełnomocnik Rektora ds. komputeryzacji zarządzania Uczelnią. Ten ostatni powołany został kolejnym Zarządzeniem Rektora, do jego zadań należało zaś: „(...) koordynowanie i stymulowanie prac związanych z komputeryzacją zarządzania uczelnią”¹¹. Od 19 maja stanowisko to piastował doc. dr Ś. Ząbek.

W 1990 r. zakupiono komputer IBM 4381. Pozwolił on wkrótce na ►

stworzenie Lubelskiej Akademickiej Sieci Komputerowej (LASK), z której wywodzi się obecny LUBMAN. Przy tej okazji ponownie pojawia się osoba mgr. Z. Skorzyńskiego jako twórcy tych sieci. O szczegółach związanych z siecią UMCS napiszemy w jednej z następnych części. W kwietniu 1991 r. wycofano z użycia R-32. Od roku akademickiego 1991/1992 na UMCS działał komputer IBM 4341 model 2, otrzymany nieodpłatnie z wyposażeniem z Eberhard-Karls-Universitaet w Tybindze w RFN.

Historię Zakładu kończymy na latach 1996/1997. W 1996 r. do Rektora UMCS trafił wniosek doc. Ś. Ząbka ws. przemianowania Zakładu Metod Numerycznych na Zakład Informatyki¹². Został on poparty przez Radę Wydziału podczas posiedzenia 16 grudnia¹³. Oficjalna zmiana nastąpiła na mocy Zarządzenia Rektora nr 11/97 z 25 marca 1997 r. Przy okazji tychże reorganizacji, w 1998 r. podjęto starania zmierzające do zlikwidowania Zespołu Informatycznej Obsługi UMCS, zaś jego sprzęt i funkcje miał przejąć LUBMAN i Ośrodek Technologii Informacyjnej (OTI). Według wstępnych planów, ten ostatni miał być ogólnouczelnianą jednostką o charakterze badawczo-rozwojowym i wdrożeniowym, utworzoną w Instytucie Matematyki. Jego zadania skupiać się miały na rozwoju infrastruktury technicznej uczelnianej informatyki i jej zastosowań w dydaktyce, badaniach naukowych i zarządzaniu UMCS, a także prowadzeniu stron internetowych: uczelnianej, Wydziału Mat.-Fiz. i Instytutu Informatyki. W Archiwum UMCS nie ma dokumentacji, która potwierdzałaby istnienie tej jednostki, dodać jednak należy, że ZIO istniało jeszcze kilka kolejnych lat.

Przez 32 lata działalności Zakład Metod Numerycznych, mimo problemów związanych z awariami sprzętu komputerowego, działał dosyć prężnie, w czym jest poważna zasługa doc. Ś. Ząbka. Dzielnie wtórowali mu w tym zresztą pozostali pracownicy. Zakład położył podwaliny pod istnienie informatyki nie tylko na UMCS,

ale także w Lublinie i okolicach. Już 1 października 1965 r. otworzono na III roku matematyki specjalizację metod numerycznych, liczącą wówczas 15 osób. Tym samym rozpoczęto edukację przyszłej kadry informatycznej, zaś dzięki staraniom o nabytki nowych maszyn cyfrowych, kadra ta mogła być „na bieżąco” z aktualnymi osiągnięciami. Równocześnie Zakład prowadził szeroką działalność popularyzatorską i szkoleniową dla środowiska (kursy programowania dla pracowników UMCS, Wyższej Szkoły Inżynierskiej, Instytutu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN itp.). Pracownicy Zakładu Metod Numerycznych przyczynili się do informatyzacji samego UMCS i jego zaistnienia w sieci.

Dodatkowo w Zakładzie prowadzono prace zlecone, zarówno dla innych Katedr UMCS, jak i uczelni oraz różnych jednostek administracyjnych i przemysłowych. Wśród tych ostatnich znajdowały się m.in.: Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Kraśnicka Fabryka Wyrobów Metalowych czy Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Geodezyjne. Dr Ząbek od samego początku nawiązywał kontakty z innymi ośrodkami komputerowymi w kraju i na Węgrzech, wymieniając doświadczenia płynące z obsługi maszyn cyfrowych oraz programów komputerowych.

Personel Zakładu odnosił sukcesy również na polu oprogramowania. Napisane przez pracowników programy odnosiły się zarówno do UMC-1, jak i elektronicznych maszyn cyfrowych zakupionych w późniejszym okresie. Spośród nich wspomnieć należałoby o maszynach takich jak: TYMAC – symulator pracy prostej maszyny cyfrowej (aut.: mgr Z. Skorzyński i mgr J. Niewczas), IZA – interpreter arytmetyki zmiennooprzecinkowej dla UMC-1 (aut.: dr Ś. Ząbek), PROM – program monitorujący dla Odry 1003 i 1013 (aut.: mgr Z. Skorzyński) czy też opracowany przez dr. Ś. Ząbka dla Odry 1013 system programowania FALA69. Programy te zgłaszano do Centralnej Kartoteki Programów w War-

szawie, dzięki czemu możliwa była wymiana wyników pracy i doświadczeń pomiędzy różnymi ośrodkami naukowymi. Obszerna korespondencja zachowana w Archiwum UMCS świadczy o szerokim zainteresowaniu pracami Zakładu, np. program FALA69, z uwagi na dużo większą wydajność od fabrycznego autokodu MOST, został wdrożony w kilku innych ośrodkach w Polsce. Podkreślić wreszcie należy fakt opracowania i wprowadzenia do użytku systemu ALMISTOR wspierającego administrację Uczelni.

Michał Kuchciak
Archiwum UMCS

1. Ś. Ząbek, *Początki informatyki lubelskiej*, <http://hektor.umcs.lublin.pl/~zabeksg/poczinf.htm>, dostęp z 25 kwietnia 2014 r.
2. Protokół z posiedzenia Kolegium Rektorowskiego z 4 listopada 1964 r. Archiwum UMCS, S 4/285, s. 4. Priorytet prac obliczeniowych wyglądał następująco: katedry matematyczne, katedry UMCS, katedry Wyższej Szkoły Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy), katedry Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej (następnie Wyższej Szkoły Inżynierii; obecnie Politechnika Lubelska), przedsiębiorstwa.
3. Protokół z posiedzenia Senatu UMCS w dniu 18 listopada 1964 r., Archiwum UMCS, S 4/271, s. 15.
4. Protokół Rady Wydziału Mat.-Fiz.-Chem. Nr 212 z 8 grudnia 1964 r., Archiwum UMCS, S 4/448, s. 1.
5. Protokół Rady Wydziału Mat.-Fiz.-Chem. Nr 215 z 13 stycznia 1965 r., Archiwum UMCS, S 4/448, k. 27-28.
6. Zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z 21 czerwca 1965 r. ws. zmian organizacyjnych w niektórych uniwersytetach i wyższych szkołach ekonomicznych, Archiwum UMCS, ZMN,teczka w opracowaniu.
7. Opinia o pracach dr. Światomira Ząbka jako współorganizatora i Kierownika Zakładu Metod Numerycznych, Archiwum UMCS, ZMN 22/8.
8. Ś. Ząbek, *op. cit.*
9. Zarządzenie nr 5/79 Rektora UMCS z 2 maja 1979 r. ws. zmian organizacyjnych w Instytucie Matematyki, Archiwum UMCS, Org. 9/5.
10. Zarządzenie nr 40/82 Rektora UMCS z 5 maja 1982 r. ws. powołania Komisji ds. Informatyki, Archiwum UMCS, Org. 9/8.
11. Zarządzenie nr 41/82 Rektora UMCS z 7 maja 1982 r. ws. powołania pełnomocnika Rektora ds. komputeryzacji zarządzania Uczelnią, Archiwum UMCS, Org. 9/8.
12. Wniosek o przemianowanie Zakładu Metod Numerycznych na Zakład Informatyki z 18 listopada 1996 r., Archiwum UMCS, M 327/12.
13. Protokół Rady Wydziału Matematyki i Fizyki Nr 88 z 16 grudnia 1996 r., Archiwum UMCS, S M 327-80, s. 4.

70-LECIE BIBLIOTEKI UMCS 1944–2014

WYSTAWA JUBILEUSZOWA. HISTORIA BIBLIOTEKI W 20 PLANSZACH

Rok jubileuszowy Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej stanowi okazję do prześledzenia jego dziejów, ważniejszych wydarzeń i sukcesów, a także do przywołania wspomnień związanych z przebyciem na przestrzeni kilkudziesięciu lat drogą. W historii Uczelni nierozdzielnie wpisana jest również historia Biblioteki Głównej, która towarzyszyła jej od momentu utworzenia i wraz z pierwszymi Wydziałami tworzyła podwaliny współczesnej instytucji. Dzięki wystawie, honorującej 70-lecie Biblioteki, można zapoznać się nie tylko z jej przeszłością i przełomowymi momentami decydującymi o obecnym kształcie, ale również z syntetycznym obrazem rozwoju tej jednostki, przedstawiającym trudne początki, kiedy borykała się z typowymi problemami dla kształtujących się instytucji, przez okres bujnego rozwoju i ustabilizowanego funkcjonowania, aż po czasy dzisiejsze.

Powstanie Biblioteki UMCS jest ściśle związane z powołaniem do życia 23 października 1944 r. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Jej pierwszym organizatorem i opiekunem naukowym był prof. dr Narcyz Łubnicki, kierownik Katedry Filozofii na Wydziale Przyrodniczym, który pełnił tę funkcję do października 1945 r., tj. do momentu zatwierdzenia etatowego Kierownika Biblioteki. Została nim znana w okresie międzywojennym działaczka oświatowa i bibliotekarka Regina Świętochowska-Czajkowska. Kolejnymi kierownikami byli mgr Władysław Skoczylas (1946–1950), mgr Jerzy Panas (1951–1953),

a następnie dyrektorami: mgr Tadeusz Smółka (1953–1970), doc. dr Jan Gurba (1970–1975), dr Zdzisław Kowalski (1976–1981), dr Mieczysław Wieliczko (1982–1984), mgr Jadwiga Olczak (1984–1991), mgr Teresa Gaworczyk (1991–1994), mgr Teresa Bednarz (1994–1997). Obecnie, od 1998 r., dyrektorem Biblioteki jest dr Bogusław Kasperek.

Profil gromadzonego przez Bibliotekę księgozbioru był uzależniony od potrzeb Uczelni – w pierwszych latach pozyskiwano głównie wydawnictwa z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, medycznych, weterynaryjnych i filozoficznych. Wraz z powstaniem nowych Wydziałów: Prawa (1949), Humanistycznego (1952), Ekonomicznego (1965), Pedagogiki i Psychologii (1973) oraz z usamodzielnieniem się innych (Lekarskiego, Farmaceutycznego i Rolnego) zmieniała się polityka gromadzenia zbiorów. Załączek powstającego księgozbioru stanowiły dary różnych instytucji oraz osób prywatnych z kraju i zagranicy. Jedno z pierwszych wezwań Władz Uniwersytetu, odwołujących się do wsparcia społeczeństwa, zostało zamieszczone w ówczesnej prasie i brzmiało następująco: „Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej zwraca się z prośbą do wszystkich osób mogących ofiarować, wypożyczyć, ewentualnie sprzedać pomoce naukowe, potrzebne dla zakładów uniwersyteckich fizyki i chemii, biologii, mikrobiologii, medycyny, (...) oraz podręczniki i książki fachowe we wszystkich językach, o zgłaszanie się w Lublinie do Sekretariatu Uniwersytetu” („Ro-

botnik” 1944, nr 12, s. 3). Apele te nie pozostawały bez echa. Z większych darów wpływających do Biblioteki wymienić należy: 17 skrzyń książek i czasopism z zakresu literatury polskiej, historii, filozofii i prawa ofiarowanych przez repatriantów z Wileńszczyzny, Poniewieża i Wilkomierza oraz dar Rektora UMCS prof. Henryka Raabego w postaci książek z zakresu nauk przyrodniczych i medycznych, a także wielu tytułów czasopism naukowych. Od 1945 r. do Biblioteki zaczęły napływać większe partie książek określanych mianem „zbiorów zabezpieczonych”, które pochodziły z opuszczonych bibliotek znajdujących się na terenie Ziemi Odzyskanych. Z czasem ważną rolę w kształtowaniu księgozbioru zaczęło odgrywać kupno książek i czasopism oraz wymiana międzybiblioteczna. Warto zaznaczyć, że przyznany w 1954 r. przywilej pełnego egzemplarza obowiązkowego stał się głównym źródłem nabytków bibliotecznych. W latach 50. ukształtowały się podstawy polityki gromadzenia i uzupełniania zbiorów, oparte na następujących kryteriach: kompletowanie dzieł o treści ogólnej, tj. encyklopedii, bibliografii, słowników językowych i rzeczowych, informatorów itp.; kompletowanie monograficznych prac naukowych i podręczników potrzebnych do realizacji celów dydaktycznych Uczelni; gromadzenie księgozbioru z zakresu literatury, kultury i sztuki; kolekcjonowanie druków lubelskich i dotyczących Lublina – tzw. „lubliniana”. Obecnie zbiory Biblioteki Głównej mają charakter uniwersalny, obejmują ▶

1 646 707 jednostek ewidencyjnych, natomiast cały zasób systemu biblioteczno-informacyjnego, na który składają się Biblioteka Główna i 18 bibliotek specjalistycznych, liczy 2 638 165 wol. i jedn. ewid. (stan na 31.12.2013 r.). Główne aktualne kierunki gromadzenia zbiorów to przede wszystkim naukowe wydawnictwa monograficzne i podręczniki akademickie ze wszystkich reprezentowanych na Uczelni kierunków; druki lubelskie oraz dotyczące Lublina i regionu (lubliniana) oraz przedwojenne wydawnictwa polskie ze wschodnich terenów dawnej Rzeczypospolitej.

W historii Biblioteki UMCS wyraźnie można wyodrębnić trzy podstawowe okresy działalności. Pierwszy to lata 50. i 60., czyli okres tworzenia się instytucji, nadawania jej formy prawnej, organizowania struktury i podstawy zbiorów. Drugi okres to lata 70. i 80., czas ugruntowania podstawowych form działalności Biblioteki, jak również czas rozwoju naukowego i wydawniczego; okres współpracy z innymi bibliotekami naukowymi i ośrodkami nauki w Polsce i zagranicą. Trzeci okres to lata 90. i pierwsze dziesięciolecie nowego wieku – wkroczenie w nowoczesny, cyfrowy świat informacji i nauki. Okresy te obrazowane są na wystawie przez zastosowanie trzech kolorów tablic, wizualnie podkreślających zmienność i progres w działalności Biblioteki.

Pierwsze dwudziestolecie funkcjonowania instytucji, oznaczone kolorem zielonym, to głównie czas problemów lokalowych i strukturalnych. W okresie tym Biblioteka nie posiadała jednej siedziby, była zlokalizowana w wielu punktach miasta. Zbiory biblioteczne ulegały rozproszению, niejednokrotnie były niewłaściwie magazynowane. W podstawowych formach działalności takich jak gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów, w wyniku braku wspólnej lokalizacji, wyraźnie widoczna była słaba koordynacja i planowanie prac. Dla zobrazowania ówczesnych proble-

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Magazynowanie zbiorów BG UMCS w latach 40.

mów Biblioteki można przytoczyć wypowiedź prof. dr. Jana Dobrzańskiego, przewodniczącego Senackiej Komisji Bibliotecznej, zamieszczoną w protokole z posiedzenia Senatu UMCS z 11 czerwca 1958 r.: „Sytuacja Biblioteki Głównej jest rozpaczliwa. Pomieszczenia wykorzystane do maksimum, a brak magazynów wstrzymuje proces opracowywania zbiorów. (...) Przyrost roczny w Bibliotece wynosi 20 tys. wol., który wymaga odpowiednich pomieszczeń, a niezależnie od tego do opracowania i ulokowania oczekuje 120 tys. wol. Magazyny, w których znajdują się zbiory, są nieodpowiednie i zachodzi konieczność przeniesienia ich do innych pomieszczeń, ponieważ grozi im zniszczenie. Budowa Biblioteki rozwiązałaby te trudności, ale niestety została skreślona z planu inwestycyjnego. Biblioteka ośrodka lubelskiego jest najgorzej sytuowana pod względem lokalowym i wymaga przyścia jej z pomocą”. Ten i wiele innych podobnych apeli przyczyni-

ło się do rozpoczęcia w 1963 r. budowy obecnego gmachu Biblioteki Głównej, wówczas przeznaczonego dla czterech lubelskich bibliotek uczelnianych: UMCS, Wyższej Szkoły Rolniczej, Wyższej Szkoły Inżynierskiej i Akademii Medycznej, które miały tworzyć Bibliotekę Międzyuczelnianą. W dniu 8 czerwca 1963 r. odbyło się uroczyste podpisanie aktu erekcyjnego Biblioteki Międzyuczelnianej i symboliczne wmurowanie kamienia węgielnego. Nowo wybudowany gmach Biblioteki został oddany do użytku w 1968 r.

Okres pierwszych 20 lat działalności Biblioteki jest również czasem formalnej organizacji instytucji. W 1948 r. powstają pierwsze Działy: Gromadzenia Zbiorów, Opracowania Zbiorów, Udostępniania Zbiorów. W 1953 r. zostaje opracowany i ogłoszony zarządzeniem Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 sierpnia, Regulamin Biblioteki UMCS.

W omawianym okresie następuje wyraźny wzrost zatrudnie-

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Pracownicy BG UMCS – lata 50., ul. Podgrodzie 4

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Dział Opracowania Zbiorów, początek lat 50., ul. Narutowicza 4

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Budowa gmachu Biblioteki Głównej UMCS, 1963–1968

nia od 9 pracowników w 1947 r. do 45 odnotowanych w 1965 r., jak również wzrost kwalifikacji bibliotekarzy. W 1962 r. w Bibliotece Głównej wprowadzone zostają pierwsze etaty bibliotekarzy dyplomowanych. Placówka rozpoczyna swoje pierwsze prace wydawnicze – od 1953 r. ukazuje się kwartalnik „Biuletyn. Wykaz najważniejszych nabytków”.

Drugi okres dziejów Biblioteki, oznaczony kolorem pomarańczowym, to lata 70. i 80., czas intensywnego rozwoju działalności naukowo-badawczej i wydawniczej. Od 1972 r. Biblioteka rozpoczyna wydawanie rocznika „Wykaz Publikacji Pracowników UMCS”, który w formie drukowanej ukazuje się do 1988 r., a od 1978 r. przygotowuje „Nowości Biblioteczne. Wydawnictwa Zagraniczne Druków Zwartych” w seriach: nauki społeczne oraz nauki matematyczno-przyrodnicze. Pracownicy Biblioteki, zwłaszcza bibliotekarze dyplomo-

wani, prowadzą prace badawcze z zakresu historii książki i bibliotek oraz uczestniczą w redagowaniu haseł do *Słownika pracowników książki polskiej*, *Encyklopedii wiedzy o książce*, *Polskiego słownika biograficznego*, *Encyklopedii współczesnego bibliotekarstwa polskiego* i *Słownika biograficznego miasta Lublina*. Lata 70. i 80. to również czas dalszego rozwijania struktury Biblioteki i podejmowania nowych zadań, zwłaszcza w zakresie dydaktyki bibliotecznej. To również czas podjęcia przez Władze Uczelni decyzji o rozbudowie gmachu Biblioteki Głównej UMCS – w 1984 r. miało miejsce uroczyste wmurowanie aktu erekcyjnego, natomiast budowę zakończono w 1999 r.

Trzeci okres, oznaczony w ekspozycji kolorem niebieskim, to lata 90. i czasy współczesne, charakteryzujące się olbrzymimi zmianami w zakresie podstawowych form działalności Biblioteki. W 1994 r.

Biblioteka przystępuje do konsorcjum Ogólnopolskiego Porozumienia Użytkowników VTLS i rozpoczyna wdrażanie zintegrowanego bibliotecznego systemu komputerowego VTLS. Następuje diametralna zmiana pracy Oddziału Opracowania Zbiorów, który od 1996 r. zaprzestaje tradycyjnego katalogowania zbiorów na rzecz tworzenia opisów elektronicznych. W samym tylko 1996 r. opracowano 6885 rekordów bibliograficznych i 6370 rekordów egzemplarza, a w ciągu 1998 r. w katalogu komputerowym przybyło już w wyniku opracowania bieżącego i retrokonwersji 19 778 rekordów bibliograficznych, 24 202 rekordy egzemplarza, 962 rekordy zasobu, 16 276 rekordów kartoteki haseł wzorcowych. Automatyzacja procesów opracowania zbiorów znacznie podniosła wydajność i tempo pracy. W październiku 1998 r. uruchomiono elektroniczną rejestrację wypożyczeń, zautomatyzowano czynności biblioteczne związane ▶

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Czytelnia Humanistyczna BG UMCS w latach 70.

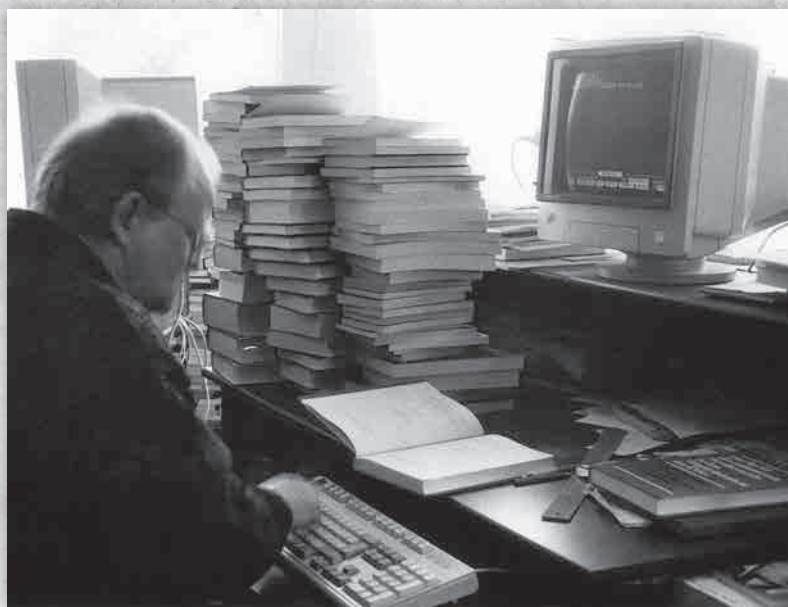
Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej przygotowują „Nowości Biblioteczne”

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Uroczyste rozpoczęcie rozbudowy gmachu Biblioteki Głównej UMCS

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

W 1996 r. rozpoczęto elektroniczne katalogowanie zbiorów

z akcesją zbiorów, opracowano również w formie baz komputerowych elektroniczny inwentarz druków zwartych i inwentarz czasopism.

Z początkiem lat 90. gruntownym zmianom uległ system udostępniania informacji naukowej. W 1994 r. Biblioteka nabyła siedem pierwszych baz bibliograficznych i faktograficznych na dyskach CD-ROM, w następnych latach rozwijała zasoby elektroniczne pod względem zakresu dziedzinowego i warunków technicznych udostępniania. Obecnie Biblioteka prenumeruje 45 baz danych w wersji on-line i ponad 80 tys. tytułów elektronicznych czasopism pełnotekstowych oraz blisko 7500 książek elektronicznych polskich i zagranicznych.

Wraz ze zmianą jakości i sposobu udostępniania informacji zmienił się w Bibliotece zakres szkoleń użytkowników. Oddział Informacji Naukowej, oprócz podstawowego szkolenia bibliotecznego, prowadzi grupowe zajęcia z heurystyki informacyjnej oraz szkolenia indywidualne. Rok 2002 w prowadzonej dydaktyce bibliotecznego był pilotażowy w zakresie wykorzystania e-learningu. We współpracy z Uniwersyteckim Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych opracowano kurs w wersji internetowej „Pierwsze kroki w bibliotece” – program umożliwiał poznawanie zasad korzystania z biblioteki w trybie indywidualnym i zdalnym.

Od 2006 r. kurs przysposobienia bibliotecznego został przeniesiony do przestrzeni wirtualnego kampusu biblioteki, poddano dalszej modyfikacji podręcznik oraz wprowadzono (zamiast ćwiczeń sprawdzających) test wykonywany w trybie on-line.

W 2008 r. Biblioteka Główna UMCS podjęła intensywne prace zmierzające do utworzenia własnej, uczelnianej biblioteki cyfrowej. Zakupione zostało oprogramowanie d'Libra, z którego korzysta większość uniwersyteckich bibliotek cyfrowych w Polsce. Stopniowo zorganizowano własną pracownię digitalizacji. W październiku 2008 r. Biblioteka Cyfrowa UMCS została udostępniona czytelnikom. Obecnie dysponuje 6 tys. zdigitalizowanych publikacji tworzących kolekcje: Dziedzictwo kulturowe; Nauka i dydaktyka; Regionalia.

W zakresie prac bibliograficznych Biblioteka Główna od 2000 r. prowadzi Bazę Publikacji Pracowników UMCS stanowiącą kontynuację wcześniej wydawanego drukiem „Wykazu Publikacji Pracowników UMCS”.

Kolejną zmianę przynosi rok 2012, kiedy to rozpoczęto realizację I etapu projektu udostępniania zbiorów w systemie wolnego dostępu. Biblioteka uzyskała grant na przeprowadzenie klasyfikacji i techniczne przygotowanie zbiorów do udostępniania w tym systemie. Zakupiono dostęp on-line do Klasyfikacji Biblioteki Kongresu, która staje się podstawą układu zbiorów. Określono zasady doboru materiałów do WD (wolnego dostępu) i przeprowadzono szkolenia czterech bibliotekarzy-katalogerów. W listopadzie 2013 r. Biblioteka oddaje do użytku czytelnikom dwa obszary Wolnego Dostępu: – „Czytelnię 1”, zlokalizowaną na parterze w głównym gmachu BG UMCS, ze zbiorami z dziedzin: C – nauki pomocnicze historii; D, E, F – historia; H – nauki społeczne (ekonomia, socjologia); J – nauki polityczne; K – prawo; U – wojskowość; a także „Czytelnię Informacji Naukowej”, zlokalizowaną na I p. w nowszym skrzydle Biblioteki, z obszarem dziedzinowym: A – dzie-

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Bookcrossing – jedna z akcji podczas Tygodnia Bibliotek w 2008 r.

Fot. ze zbiorów Biblioteki Głównej UMCS

Od 2013 r. Biblioteka udostępnia część zbiorów na zasadach Wolnego Dostępu

ła treści ogólnej (wielodziałowe encyklopedie, informatory); Z – bibliotekoznawstwo, bibliologia, bibliografii ogólne; ZA – naukoznawstwo, cybernetyka, teoria informacji.

Wystawa „70-lecie Biblioteki UMCS 1944–2014”, prezentowana w holu głównym Biblioteki, dzięki zastosowaniu w scenariuszu szczegółowego kalendarium, umożliwia zapoznanie się z powyższymi, jak też z wieloma innymi, ważnymi wydarzeniami z dziejów placówki. Daje również możliwość prześledzenia wyraźnych zmian zachodzących w strukturze Biblioteki oraz rozwoju form działalności, które obejmują zarówno podstawowe obowiązki tego rodzaju instytucji, jak również działalność dydaktyczną, naukową, kulturotwórczą, dokumentacyjną i wydawniczą.

W udostępnianej ekspozycji szczególną uwagę zwrócono na momenty

przełomowe, mające istotny wpływ na realizowane przez Bibliotekę zadania, takie jak zmiany lokalowe, przekształcenia strukturalne, rozwój zasobów, komputeryzacja procesów bibliotecznych, tworzenie Bazy Publikacji Pracowników UMCS czy Biblioteki Cyfrowej UMCS. Prezentowany materiał zarysowuje te aspekty działalności Biblioteki i przedstawia kluczowe momenty w jej rozwoju, które świadczą o nieustannej adaptacji do zmieniających się potrzeb zarówno samej Uczelni, jak i poszczególnych użytkowników. Scenariusz i opracowanie wystawy zostało przygotowane przez Oddział Informacji Naukowej. Wystawę było można zwiedzać do 10 czerwca. Będzie ponownie dostępna we wrześniu i październiku 2014 r. Serdecznie zapraszamy.

**Urszula Poślada
Grzegorz Szczypa**

Fot. Archiwum rodzin Gurbów i Iuranów

Dom przy zbiegu
dzisiejszych ulic Skłodowskiej-Curie i Akademickiej

JUBILEUSZ 85-LECIA URODZIN DOC. JANA GURBY

Jan Gurba – nestor lubelskiej archeologii – w dniu 19 lutego 2014 r. obchodził swoje 85. urodziny. Wcześniejsze rocznice Jego koledzy i uczniowie uczcili wydaniem okazjonalnych tomów publikacji¹. Tym razem Jubileusz Jana Gurby świętowaliśmy w dniach 24–25 kwietnia 2014 r. na Zamku Lubelskim, wraz z jubileuszem XXX lubelskiej konferencji sprawozdawczej „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie”. Jubilatę uhonorowano odznaką

„Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”. Otrzymał on także list gratulacyjny od pracowników Muzeum Lubelskiego. W referacie inauguracyjnym *Jan Gurba – znane... i mniej znane oblicza* dr Halina Taras przypominała najważniejsze fakty z życia Jubilata oraz różne formy aktywności, których podejmował się już od lat szkolnych. Postać Jana Gurby z racji pełnienia wielu funkcji, rozległych zainteresowań i pracy społecznej jest znana nie tylko społeczności uniwersyteckiej i nie tylko w polskim środowi-

sku archeologicznym. Ten zasłużony badacz prahistorii i wczesnego średniowiecza Lubelszczyzny, opiekun i popularyzator jej zabytków archeologicznych, miłośnik Lublina i bibliofil jest powszechnie ceniony i szanowany

Jan Gurba urodził się 15 lutego 1929 r. w Lubartowie². W połowie lat 30. XX w. wraz z rodziną przeprowadza się do Lublina. Zamieszkują w domu wybudowanym na ówczesnych obrzeżach miasta. Dom stoi do chwili obecnej, na rogu

dzisiejszych ulic Skłodowskiej-Curie i Akademickiej, tuż przy Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS. W 1936 r. Jan Gurba rozpoczyna edukację w szkole powszechnej, którą kończy podczas wojny. W latach 1942–1944 kontynuuje naukę w Technikum Drogowym. Już po wojnie uzupeł-

nia wykształcenie w zakresie szkoły średniej i w 1948 r. zdaje maturę w Liceum im. Unii Lubelskiej. W tym samym roku podejmuje studia wyższe w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, uzyskując w 1951 r. dyplom magisterski z historii Polski i w 1952 r. z geografii. W tym samym roku rozpoczyna pracę dydaktyczną jako asystent w Katedrze Archeologii Polski Wydziału Humanistycznego UMCS.

Oprócz pracy naukowo-dydaktycznej, w latach 1952–1960 jest konserwatorem zabytków archeologicznych na teren województw lubelskiego i kieleckiego. Wiele lat później (1975–1994) powraca do tych obowiązków, gdy zostaje kierownikiem Archeologicznego Ośrodka Badawczo-Konserwatorskiego, obejmującego swoim zasięgiem cztery województwa Polski środkowowschodniej.

W 1961 r. broni dysertację doktorską *Wpływ środowiska geograficznego na kształtowanie się neolitycznego osadnictwa w Małopolsce*

Fot. Archiwum rodzin Gurbów i Juranów

Fot. Archiwum rodzin Gurbów i Juranów

**Lata studenckie. Od lewej:
prof. Jan Morawski i Jan Gurba**

Lata studenckie

i zostaje zatrudniony jako adiunkt w Katedrze Archeologii Polski i Powszechnej. W końcu lat 60. XX w. uzyskuje stopień i stanowisko docenta w Katedrze Archeologii Polski i Powszechnej (od 1970 r. Zakład Historii Starożytnej i Archeologii Instytutu Historii UMCS). Od 1973 r. prowadzi wykłady z zakresu neolitu w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Po zawieszeniu studiów archeologicznych w UMCS, w latach 1970–1975 sprawuje funkcję dyrektora Biblioteki Głównej. W 1974 r. obejmuje kierownictwo Zakładu Archeologii Polski w Instytucie Historii UMCS. Funkcję kierownika Zakładu, a od 1983 r. Katedry Archeologii pełni nieprzerwanie do przejścia na emeryturę w 1994 r. W latach 1994–1997 jest zatrudniony na pół etatu, a do 2002 r. prowadzi zajęcia zlecone dla studentów archeologii i geografii.

W latach 1969–1970, 1975–1981 oraz 1986–1987 Jan Gurba pełni funkcję prodziekana Wydziału Humanistycznego UMCS, zaś w latach 1987–1990 jest jego dziekanem. W latach 1981–1983 sprawuje również funkcję wicedyrektora Instytutu Historii UMCS.

Zainteresowania archeologiczne Jubilata obejmują niemal całe pradziejy i wczesne średniowiecze. Jest prekursorem badań nad problematyką uwarunkowań środowiskowych osadnictwa neoli-

tycznego w Małopolsce. W efekcie prac na cmentarzyskach kultury pucharów lejkowatych w Chruszczowie Kolonii, Nałęczowie Kolonii, Strzelcach Kolonii, Drzewcach Kolonii wyróżnił pierwsze „megalityczne” grobowce tej kultury na Lubelszczyźnie. Wydzielił też i scharakteryzował kulturę wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (obecnie kultura lubelsko-wołyńska). Jego zasługą jest również wyróżnienie na ziemiach polskich zabytków wczesnobrązowej kultury madziarowskiej. Prowadził badania na cmentarzysku w Masowie i publikował dane o importach z okresu rzymskiego na Lubelszczyźnie. Zajmował się również problematyką osadnictwa wczesnośredniowiecznego wschodniej Lubelszczyzny, podejmując np. badania kompleksu osadniczego Czerwna-Czerwienia.

Poza licznymi podróżami naukowymi brał udział m.in. w międzynarodowych kongresach Unii Prehistorycznej (Belgrad 1971, Nicea 1976) oraz w kongresach archeologii słowiańskiej (Warszawa 1965, Berlin 1970, Bratysława 1975, Sofia 1980, Kijów 1980); ponadto w Kongresie Historii Starożytnej w Tokio (1987), Międzynarodowym Kongresie Historyków w Bukareszcie (1980), Międzynarodowym Kongresie Paleontologicznym w Nicei (1982) i w wielu innych spotkaniach naukowych.

Opublikował ponad 1000 prac naukowych i popularnonaukowych³. Był redaktorem i członkiem komitetów redakcyjnych takich periodyków jak: „Archeologia Polski Środkowo-wschodniej”, „Biuletyn Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego im. Stanisława Staszica”, „Z Otcłłani Wieków”, serii wydawniczych: „Archeologiczne Listy”, „Lubelskie Materiały Archeologiczne” i „Sprawozdania z badań terenowych Zakładu (Katedry) Archeologii UMCS (i Archeologicznego Ośrodka Badawczo-Konserwatorskiego)” oraz prac zbiorowych. Jako nauczyciel akademicki wypromował przeszło 100 magistrów. Jest też promotorem pięciu prac doktorskich.

Jan Gurba był i jest członkiem wielu stowarzyszeń i organizacji, w tym Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego (także wieloletnim prezesem oraz członkiem Zarządu Głównego), Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Społecznej Opieki nad Zabytkami przy Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego, Towarzystwa Miłośników Lublina oraz jego Zarządu w latach 1969–1970, Związku Nauczycielstwa Polskiego, Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki, gdzie pełni obecnie funkcję prezesa i Wielkiego Mistrza Kapituły Orderu Białego Kruka ze Słoneczni- ▶

kiem (od 1994 r.); ponadto Rady Naukowej Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN, rady ds. zabytków archeologicznych przy Ministerstwie Kultury i Sztuki. Był też członkiem wielu rad muzealnych w kilkuletnich kadencjach: Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Lubelskiego, Muzeum w Białej Podlaskiej, Muzeum Chełmskiego, Muzeum Zamojskiego; jest przewodniczącym Rady Naukowo-Programowej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie.

Jan Gurba otrzymał liczne odznaczenia: odznakę honorową Zrzeszenia Studentów Polskich, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, medal Komisji Edukacji Narodowej, medal PTA „Zasłużony dla Archeologii Polskiej”, medal UMCS „Nauka w Służbie Ludu”, medal Zasłużony dla UMCS, srebrny i złoty medal „Zasłużony dla Powiatu Hrubieszowskiego”, złotą odznakę „Za opiekę nad Zabytkami”, złotą odznakę ZNP, złotą honorową odznakę PTTK, odznakę „Zasłużony Działacz Kultury”, odznakę „Za Zasługi dla Lubelszczyzny”, medal i nagrodę Prezydenta Miasta Lublina oraz nagrodę Miasta Hrubieszowa; jest laureatem konkursów *Homo didacticus* organizowanych przez studentów Wydziału Humanistycznego UMCS. Kilkakrotnie doceniony indywidualnymi i zespołowymi nagrodami Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Jan Gurba nie przerwał działalności naukowej i społecznej również na emeryturze – codziennie można Go spotkać w macierzystym Instytucie. Jest człowiekiem niemodnych dzisiaj zasad: z gruntu uczciwym, niezwykle skromnym, wyzbytym zawiści osobistej i zawodowej, wrażliwym na potrzeby innych. Jego szeroki przyjazny uśmiech znają wszyscy.

Drogi Jubilatcie! Dziękujemy za Pańską obecność w naszym życiu i życzymy wielu jeszcze lat w dobrym zdrowiu i aktywności.

Halina Taras

1. Tomy takie dedykowano Jubilatowi na 50. urodziny (*Memoires Archeologiques*, red. A. Kokowski, Lublin 1985); 70. urodziny (tom IV *Archeologii Polski Środkowowschodniej* – 1999); 75. urodziny (*Przez pradzieje i wczesne średniowiecze. Księga jubileuszowa na siedemdziesiąte piąte urodziny docenta doktora Jana Gurby*, red. J. Libera, A. Zakościelna, Lublin 2004) i 80. urodziny (*Hereditas praeteriti. Additamenta archaeologica et historica dedicata Ioanni Gurba Octogesimo Anno Nascendi*, red. H. Taras, A. Zakościelna, Lublin 2004).

2. Por. U. Kurzátkowska, *Kalendarium*, w: *Hereditas praeteriti. Additamenta archaeologica et historica dedicata Ioanni Gurba Octogesimo Anno Nascendi*, red. H. Taras, A. Zakościelna, Lublin 2009, s. 9–10.

3. Zestawienia dorobku naukowego Jubilata zawierają publikacje U. Kurzátkowskiej: *Bibliografia prac doc. dr. Jana Gurby za lata 1988–2003*, w: *Przez pradzieje i wczesne średniowiecze. Księga jubileuszowa na siedemdziesiąte piąte urodziny docenta doktora Jana Gurby*, red. J. Libera, A. Zakościelna, Lublin 2004, s. 15–28; *Materiały do bibliografii pracowników Instytutu Archeologii UMCS za lata 1945–2005*, w: *60 lat archeologii w UMCS. Podsumowanie ostatniego dziesięciolecia*, red. J. Gurba, J. Libera, Lublin 2007, s. 173–380.

PROFESOR ZBIGNIEW BORATYŃSKI (1949–2014)

W dniu 20 maja 2014 r.
zmarł nagle dr hab. Zbigniew
Boratyński, profesor Uniwersytetu
Przyrodniczego w Lublinie.

Profesor Zbigniew Boratyński pracę zawodową rozpoczął w 1975 r. w Wyższej Szkole Rolniczej w Lublinie, po uzyskaniu dyplomu lekarza weterynarii WSR. Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1982 r., a habilitował się w zakresie neuroanatomii w 2001 r. na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej w Lublinie. W latach 1976–1982 był zatrudniony jako asystent w Zakładzie Anatomii Zwierząt AR; w latach 1983–2006 jako adiunkt; od 2006 r. kierował Katedrą Anatomii i Histologii Zwierząt oraz Zakładem Anatomii Zwierząt na stanowisku profesora UP. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Anatomicznego i Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, a w latach 1987–1991 sekretarzem Lubelskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Odznaczony Medalem KEN oraz wyróżniony nagrodą II stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Był promotorem dwóch przewodów doktorskich.

Głównym przedmiotem prac naukowo-badawczych prof. Z. Boratyńskiego był autonomiczny układ nerwowy zwierząt domowych i wolno żyjących. Zakres jego zainteresowań wychodził daleko poza zasadniczą dziedzinę. Przez wiele lat współpracował z antropologami z Instytutu Archeologii UMCS, co zaowocowało podjęciem w 2006 r. przez Profesora zajęć laboratoryjnych na archeologii, początkowo w zakresie podstaw anatomii porównawczej, później archeozoologii. Profesor konsultował znaleziska szczątków megafauny plejstoceńskiej i miał w swoim dorobku ekspertyzy kopalnych materiałów zwierzęcych pochodzących z badań wykopaliskowych pracowników Instytutu Archeologii z Lubelszczyzny i sąsiednich regionów. Wspaniały jako dydaktyk, pomocny i życzliwy dla studentów, zawsze znajdował czas na rozmowę o ulubionych kotach.

Profesor Zbigniew Boratyński został pochowany na cmentarzu przy kościele pw. Miłosierdzia Bożego w Puławach. Będzie nam Pana Profesora bardzo brakowało.

**Pracownicy i studenci Instytutu
Archeologii UMCS**

Fot. Tadeusz Wiśniewski

„Paläon” – nowoczesny kompleks muzealny w Schöningen w Dolnej Saksonii

KLEMENTOWICE W BRUNSZWIKU – HUGO OBERMAIER GESELLSCHAFT

W dniach 22–26 kwietnia 2014 r. mgr Tadeusz Wiśniewski z Instytutu Archeologii UMCS uczestniczył w międzynarodowej konferencji naukowej, prezentując referaty: *Magdalenian in Eastern Poland. New data from Klementowice*, a także wraz z dr Katarzyną Pyżewicz (Instytut Prahistorii UAM w Poznaniu) *Biographies of the Magdalenian lithic tools from the Klementowice*.

Konferencja odbyła się w Muzeum Archeologicznym w Brunszwiku, mieście w Dolnej Saksonii w środkowej części Niemiec. Zorganizowana została przez Hugo Obermaier - Gesellschaft für Erforschung des Eiszeitalters und der Steinzeit e.V. we współpracy z Niedersächsisches Landesamt für Denkmalpflege i Braunschweigesches Landesmuseum.

Stowarzyszenie Hugo Obermaier założone zostało 23 czerwca 1951 r. na Uniwersytecie w Ratyzbonie, a obecną pełną nazwę zatwierdzono w 1956 r. Powstało ono z inicjatywy niemieckich archeologów, geologów, paleontologów i antropologów.

Zgodnie z podstawowymi założeniami statusu Stowarzyszenia, nadrzędną ideą jest kontynuowanie i prezentowanie problematyki badań Czwartorzędu oraz kultur epoki kamienia, ze szczególnym naciskiem

na kultury starszej epoki kamienia (paleolitu). Bardzo ważnym punktem statusu jest również utrzymywanie stosunków z zagranicznymi uczonymi, aby prowadzić wymianę informacji na polu międzynarodowym nie tylko z archeologami, ale również z naukowcami dziedzin pokrewnych. Stowarzyszenie wydaje również międzynarodowy Rocznik „Quartär”, gdzie publikowane są wyniki prowadzonych projektów badawczych, głównie dotyczących zagadnień starszej epoki kamienia.

Konferencja w Brunszwiku była już 56. dorocznym spotkaniem Stowarzyszenia. Wzięło w niej udział około 150 osób z 8 krajów Europy (Niemiec, Szwajcarii, Austrii, Polski, Słowacji, Hiszpanii, Włoch, Rosji). Wygłoszonych zostało 40 referatów plenarnych, a także zaprezentowano dodatkowo 25 posterów. Drugiego dnia obrady odbyły się w oddalonej o 40 km od Brunszwiku miejscowości Schöningen. Niewątpliwie jest to jedno z najważniejszych stanowisk archeologicznych w północno-zachodniej Europie. W ciągu trwających od 1992 r. badań archeologicznych odkrytych zostało kilkanaście drewnianych włóczni i nic nie byłoby w tym nadzwyczajnego, gdyby nie fakt, że są one datowane na około 300 tys. lat! Znaleźiska te

obejmowały także około 12 tys. kości upolowanych zwierząt wraz z narzędziami wykonanymi z krzemienia. Obradom zaś towarzyszyło otwarcie wielkiego, nowoczesnego kompleksu muzealnego „Paläon”, w którym znajduje się również stacja naukowo-badawcza czuwająca nad wciąż trwającymi badaniami wykopaliskowymi oraz pracami konserwatorskimi.

W dniach 25–26 kwietnia odbyły się także dwie wycieczki terenowe, podczas których zwiedzano stanowiska archeologiczne w rejonie Lüchow-Dannenberg oraz w górach Harzu m.in. jaskinię Einhornhöhle.

Interdyscyplinarne badania archeologiczne w Klementowicach po raz kolejny zostały zaprezentowane na forum międzynarodowym (patrz m.in. „WU” nr 3–4/172–173, luty–marzec 2011) i były okazją do wymiany informacji z badaczami z innych krajów.

Tematy posterów prezentowanych podczas konferencji są elementami projektu badawczego pn. „Klementowice – obozowisko na wschodnich peryferiach magdaleńskiego kręgu kulturowego” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na lata 2013–2014. Projekt realizowany jest na Wydziale Humanistycznym w Instytucie Archeologii (patrz m.in. „WU” nr 3/203, marzec 2014, s. 37).

Udział w konferencji możliwy był dzięki dofinansowaniu ze środków Dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS prof. UMCS Roberta Litwińskiego oraz Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. Ryszarda Dębickiego.

Tadeusz Wiśniewski

Fot. Tadeusz Wiśniewski

Jaskinia Einhornhöhle w górach Harzu

Fot. Michał Józefiak, Archiwum Senatu RP

PRZEDSIONEK WOLNOŚCI

MIĘDZY OKRĄGŁYM STOŁEM A WYBORAMI
4 CZERWCA 1989 R. DWA MIESIĄCE,
KTÓRE ZMIENIŁY POLSKĘ: 5 IV – 4 VI 1989

*Przeszłość zachowana
w pamięci staje się
częścią teraźniejszości*

Tadeusz Kotarbiński

Z okazji 25. rocznicy pierwszych wolnych wyborów do Sejmu i Senatu Kancelaria Prezydenta RP wraz z Kancelarią Senatu i Sejmu zorganizowały IV już seminarium z cyklu „Archiwa Przełomu 1989–1991”. Uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do Warszawy 13 maja 2014 r., tradycyjnie do Pałacu Prezydenckiego. Seminarium poprzedziło otwarcie wystawy pt. *Na drodze do wolności. Wybory 4 czerwca 1989 roku do Sejmu i Senatu w zbiorach archiwów państwowych*.

Właściwe obrady rozpoczęły się od odczytania listu Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego skierowanego do uczestników seminarium oraz wręczenia odznaczeń państwowych zasłużonym dla ochrony dziedzictwa narodowego. Następnie wystąpił Andrzej Friszke, Przewodniczący Rady Programowej projektu „Archiwa Przełomu”,

który próbował odpowiedzieć na pytanie, dlaczego udało się zbudować podstawy demokracji po pierwszych wolnych wyborach. Według niego, czynnikiem, który umożliwił zmiany, była zdolność budowania jedności celu i drogi, dlatego 4 czerwca 1989 r. był triumfem solidarności i odwagi nad zwątpieniem i politycznym osamotnieniem.

W panelu moderowanym przez dr Paulinę Codogni wystąpili: Henryk Wujec, prof. Janusz Grzelak, prof. Michał Nawrocki, red. Jacek Moskwa, dr Inka Słodkowska oraz

byli działacze Komitetów Obywatelskich: Wojciech Obrembski, Grażyna Staniszevska i Barbara Szubert. Henryk Wujec, omawiając pracę komitetów obywatelskich, podkreślił rolę Kościoła, który nie tylko udostępniał sale na spotkania członków komitetów, ale pomagał w zorganizowaniu łączników i akcji plakatowej. Prof. Janusz Grzelak, były szef Zespołu ds. Informacji i Dokumentacji Komitetów Obywatelskich przypomniał o przygotowanym przez Zespół „poradniku kandydata”, zawierającym 100 pytań, które mógł usłyszeć kandydat na posła. Innym osiągnięciem Zespołu było opracowanie „instrukcji głosowania”, którą na ekranie ówczesnej telewizji prezentował nieoceniony Jacek Fedorowicz. Janusz Grzelak przypomniał też tzw. „epizod francuski” w kampanii przedwyborczej, czyli opracowanie przez grupę francuskich pracowników reklamy profesjonalnego plakatu reklamowego „Włóż zielone okulary”.

Zagadnienie to rozwinął prof. Michał Nawrocki, ówczesny członek kierowanego przez Andrzeja Machalskiego Zespołu ds. Promocji. Przypomniał, że przygotowanie instrukcji głosowania było podyktowane obawą, że nieprzygotowani wyborcy mogą mieć problem ze zrozumieniem podstawowych zasad ordynacji wyborczej. Temu celowi miała też służyć cała akcja ulotkowa i plakatowa oraz list Lecha Wałęsy do obywateli. Aktywnie do akcji włączyło się, kierowane sprawną ręką Jacka Maziarskiego, radio. Za-

Fot. Michał Józefiak, Archiwum Senatu RP

równy prof. Michał Nawrocki, jak też dr Inka Słodkowska, wówczas szefowa Zespołu ds. Kontaktów z Regionami, ciepło wspominali autora najsłynniejszego plakatu pierwszych wolnych wyborów Tomasza Sarneckiego. Plakat „W samo południe”, przedstawiający Gary’ego Coopera z charakterystycznym napisem „Solidarność” nad głową, jednoznacznie wskazywał, na kogo należy głosować, aby wygrać.

Atmosferę przedwyborczą wśród dyplomatów i dziennikarzy zagranicznych wspominał Jacek Moskwa, wówczas przewodniczący Zespołu Zagranicznego, który trafił do Komitetów Obywatelskich z warszawskiego Klubu Inteligencji Katolickiej. Podkreślał, że reakcja na to, co działo się w Polsce, była bardzo pozytywna, a zwycięstwo w wyborach 4 czerwca przyjęto z radością.

Tę część obrad zakończyło emocjonalne wystąpienie Barbary Szubert, aktywnej działaczki Komitetu Obywatelskiego w Chełmie, która przedstawiła, jak wyglądała praca w terenie, jak przygotowano się do wyborów i jakie reakcje towarzyszyły informacjom o wygranej. To wystąpienie przyjęto rzęsiłymi oklaskami.

Panel moderowany przez Jana Dworaka, przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, był poświęcony dokumentacji audiowizualnej i archiwom medialnym. Tę część rozpoczął prof. Andrzej Paczkowski, zadając nieco prowokacyjne pytanie, po co zbierać, gromadzić i troszczyć się o archiwalia okresu przełomu. Odpowiedź jest prosta, dokumentacja audiowizualna pomaga przedstawić i zrozumieć dynamikę wydarzeń, o których mówi, jest też instrumentem poznania przeszłości. W tym tonie wypowiadał się też prof. Władysław Stępnia, Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych. Wskazywał na nietrwałość tego typu zapisów i konieczność stworzenia specjalnych warunków do wieczystego przechowywania. Archiwa państwowe są w stanie zabezpieczyć jedynie część tego typu dokumentacji, a po-

zostają jeszcze archiwa instytucji pozarządowych i prywatnych oraz niezbadana liczba archiwów rodzinnych. Ratunkiem wydaje się digitalizacja zbiorów, która nie tylko zabezpieczy zgromadzone archiwalia, ale stworzy możliwości dla przyspieszenia dostępu i poszerzenia kręgu użytkowników.

Niezwykle interesująca okazała się prezentacja „Wybory czerwca 1989 w obiektywie »bezpieki«”, przygotowana przez dyrekcję Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN – dr. Rafała Leśkiewicza i Andrzeja Pieczunkę. Zaprezentowano zdjęcia „operacyjne” wykonane z ukrycia oraz zdjęcia operacyjne wykonane jawnie, najczęściej przez wywiadowców podających się na przykład za dziennikarzy. W dalszej części panelu wypowiadali się pracownicy radia i telewizji. Nagrania z okresu przełomu, znajdujące się w Archiwum Polskiego Radia, w tym „Radia Solidarność” scharakteryzował Waldemar Listowski, a refleksją historyczną podzieliła się red. Janina Jankowska. O digitalizacji materiałów z czasów przełomu z zasobu TVP SA mówiła Beata Włodarska-Szeffler, a uzupełniła ją red. Krystyna Mokrosińska. Zostały też pokazane materiały niedawno odnalezione oraz takie, które nie były nigdy prezentowane ani w telewizji, ani w radiu.

Seminarium zakończyła prezentacja projektu „Biblioteka Solidarności Międzynarodowej”. O celach i zadaniach projektu mówili: Krzysztof Stanowski, Prezes Fundacji Solidarności Międzynarodowej i Basil Kerski, Dyrektor Europejskiego Centrum Solidarności.

W dniu seminarium trwała akcja „Archiwiści dla wolności”. W Kordegardzie, prowadzonej przez Narodowe Centrum Kultury, zorganizowano Archiwalny Punkt Konsultacyjny Archiwum Akt Nowych, w którym wszyscy zainteresowani mogli uzyskać profesjonalną opinię o przechowywanych w domach pamiątkach z okresu przełomu oraz wzbogacić (w postaci skanów) zasób „Archiwum Przełomu”.

Anna Łosowska

Fot. Igor Sawicki

Od lewej: Wołodymyr Voskalo, Olena Tyvonchuk, Anatolij Zagorodnii, Janusz Narkiewicz, Lubomyr Pylpenko, Galina Partin, Natalia Lytvynenko, Michajło Yastrubsky

SPOTKANIE NA POLITECHNICE LWOWSKIEJ

Dnia 26 maja 2014 r. dr Janusz Narkiewicz z Zakładu Rachunkowości Wydziału Ekonomicznego UMCS uczestniczył w spotkaniu z rektorem Narodowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska prof. Anatolijem Zagorodniym i pracownikami zaprzyjaźnionej Katedry Rachunkowości i Analizy tej uczelni. Umowa o współpracy pomiędzy jednostkami naukowo-dydaktycznymi zawarta została w maju 2012 r., a jej rezultatem są m.in. wspólne wydawnictwa naukowe (w tym dwie monografie w języku angielskim), udział pracowników w konferencjach w Polsce i na Ukrainie, a także coroczne wymiany studentów połączone z uczestnictwem w studenckich konferencjach naukowych.

Podczas spotkania omówiono plan współpracy na przyszły rok akademicki 2014/2015. Obejmuje on m.in. wspólną organizację konferencji naukowych – w październiku 2014 r. we Lwowie i w kwietniu 2015 r. w Lublinie, a także wymianę studentów. W nowym roku akademickim przewiduje się także nowe formy współpracy, tj. wyjazdy studyjne pracowników w celu prowadzenia badań naukowych oraz wykładów i seminariów ze studentami.

Janusz Narkiewicz

Fot. Joanna Kusek

Panel dyskusyjny z udziałem specjalistów ze środowiska akademickiego, więziennictwa, sądownictwa i organizacji rządowych

KONFERENCJA NAUKOWA „CO ZAMIAST WIĘZIENIA?”

Skuteczna kara nie jest równoznaczna z koniecznością osadzenia osoby skazanej w więzieniu – tak twierdzili organizatorzy konferencji, która odbyła się w Instytucie Pedagogiki UMCS 12 maja 2014 r. Spotkanie zostało zorganizowane przed Koło Naukowe Twórczych Pedagogów Resocjalizujących UMCS i Centrum Wolontariatu (Program Pomocy Więźniom – ELEUTHERIA) pod patronatem Rady Terenowej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym Województwa Lubelskiego. Podczas konferencji można było obejrzeć prace osadzonych z Zakładu Karnego w Białej Podlaskiej, Hrubieszowie, Opolu Lubelskim, Chełmie, a także z Aresztu Śledczego w Lublinie i Schroniska dla Nieletnich w Dominowie.

Wystawa prac
wykonanych
przez skazanych

Fot. Joanna Kusek

Mimo mało sprzyjającej pogody, pojawiło się wielu znamienitych gości z różnych kręgów: dyrektorowie i delegaci zakładów karnych z niemal całego województwa lubelskiego, przedstawiciele Stowarzyszenia POSTIS, MONARU, Fundacji Dzieci i Ojców im. Jana Bosko, Aresztu Śledczego, Sądu Okręgowego, Schroniska dla Nieletnich, a także osoby ze środowiska akademickiego i najważniejsze osoby – studenci.

Konferencję uroczystie otworzyła Prodziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii dr hab. Stanisława Byra.

Jako pierwsza wystąpiła Anna Dyś – zastępca Kuratora Okręgowego Sądu Okręgowego w Lublinie, która poruszała ważne kwestie nt. „Wolności pod dozorem – działań probacyjnych kuratora sądowego”. Mówiła o nowych rozporządzeniach, które zmieniają pracę kuratorów, specyfice pracy kuratorów w Polsce, ich obowiązkach, a także o tym, iż kara i system oddziaływania na osobę wchodzącą w konflikt z prawem jest zależna od specyfiki osobowości, stopnia demoralizacji i od czynu, którego się dopuściła. Z jej punktu widzenia dużo lepsza jest resocjalizacja w warunkach wolnościowych, ponieważ przebiega w normalnym środowisku, w którym kurator pomaga takiej osobie na nowo podjąć role społeczne i funkcjonowanie

w rodzinie i społeczeństwie. Kara odbywana w warunkach wolnościowych również może być uznawana za dotkliwą, np. dozór elektroniczny, dlatego należałoby stosować raczej środki wolnościowe niż kary w środowisku zamkniętym.

Kolejnym prelegentem był prof. dr hab. Andrzej Węgliński z Zakładu Pedagogiki Resocjalizacyjnej UMCS, który wygłosił referat pt. „Kompetencje i umiejętności kuratorów sądowych w pracy z dozorowanymi z problemem alkoholowym”. Mówił o brakach w wiedzy społeczeństwa na temat funkcjonowania i kompetencji pracowników zakładów karnych. Z przedstawionych badań wynikało, że respondenci wskazywali, iż nie wiedzą, jak wygląda praca z osadzonymi i czy w ogóle jest ona skuteczna, ale równocześnie bardzo nisko ją oceniali. Pracę kuratorów sądowych sprowadza się do modelu kurateli kontrolnej i uważa, że powinna zmierzać do kurateli wychowawczej. W Polsce jest zbyt dużo biurokracji i dlatego trudno jest być wychowawcą i mentorem w pracy z dozorowanymi z problemem alkoholowym. Kuratorzy i pracownicy socjalni czują się kontrolerami, „uszami i oczami sądu”, a nie wychowawcami dążącymi do zmiany i pomocy. Dopóki w Polsce nie zmieni się podejście do pracy

Fot. Joanna Kusek

Mgr Magdalena Monist-Czerwińska i Karolina Wychowaniak – przedstawicielki organizatorów konferencji

kuratora, dopóty trudno będzie im spełniać swoje szandarowe funkcje.

Referat nt. „Uczestnictwa społeczeństwa w wykonywaniu orzeczeń sądu”, w zastępstwie dr. Sławomira Stasiorowskiego z Ministerstwa Sprawiedliwości (Departament Wykonywania Orzeczeń i Probacji), wygłosiła Barbara Bojko-Kulpa – prezes zarządu Stowarzyszenia POSTIS w Lublinie. Wystąpienie dotyczyło tego, w jaki sposób społeczeństwo może się zaangażować w pracę na rzecz readaptacji skazanych po opuszczeniu zakładów karnych.

Następnie koordynator programu pomocy więźniom przy Centrum Wolontariatu w Lublinie Karolina Wychowaniak zaprosiła do panelu dyskusyjnego, który poprowadziła mgr Magdalena Monist-Czerwińska, opiekun Koła Naukowego Twórczych Pedagogów Resocjalizujących UMCS. W panelu wzięli udział: Jolanta Popik-Ognik (sędzia wizytator ds. rodzinnych i nieletnich Sądu Okręgowego w Lublinie), Anna Dyś (zastępca kuratora okręgowego Sądu Okręgowego w Lublinie), płk Jacek Głuch (dyrektor Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej woj. lubelskiego), dr Tomasz Wach (Katedra Pedagogiki Opiekuńczej KUL JP II), ks. Mieczysław Puzewicz (Rada Główna ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, dyrektor Radio eR). Rozgorzała ciekawa dyskusja wśród słuchaczy odnośnie do kar nieizolacyjnych, pracy kuratorów i innych instytucji, które mogłyby być zaangażowane w pomoc osobom opuszczającym zakłady karne.

Konferencja była bardzo ciekawa, poruszała kwestie często w społeczeństwie traktowane jako mało ważne. Relację z obrad zostały nagrane przez Radio eR, na antenie którego przez trzy dni emitowano zapowiedzi konferencji i wywiad z mgr M. Monist-Czerwińską.

Całą konferencję oceniamy jako bardzo udaną. Środowisko więzienne i sądownicze podkreślało wagę podjętego tematu i zgłaszało zapotrzebowanie na kontynuowanie dyskusji.

Elżbieta Rączka
Naczelną Koordynator Koła

Fot. Michał Głowacki

Konferencja ICA, Seattle 2014

KONGRES INTERNATIONAL COMMUNICATION ASSOCIATION W SEATTLE

W dniach 22–26 maja prof. Iwona Hofman brała udział w Kongresie International Communication Association, który odbywał się w Seattle (USA) pod hasłem „Communication and The Good Life”.

Prof. I. Hofman była jedynym badaczem reprezentującym polskie środowiska medioznawcze. Prowadziła panel europejski pt. „25 Years of Media Freedom and Democracy in the Central and East Europe”. Uczestniczyli w nim przedstawiciele Bułgarii, Rumunii, Chorwacji, Finlandii, m.in. Alina Dobрева, Zrinjka Peruško, Svetlana Pasti, Natalia Milewski. Problematyka panelu wiązała się z realizowanymi grantami naukowymi w ramach międzynarodowej współpracy Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Wystąpienia dotyczyły zagadnień budowy pluralistycznego systemu mediów w postkomunistycznej Europie. Najwięcej pytań dotyczyło przydatności obserwacji prowadzonych w państwach Europy Centralnej dla implementowania praktyki dziennikarskiej i teorii komunikacji w państwach Europy Wschodniej lub innych aspirujących do przekształcenia systemu medialnego. Respondentami w panelu byli

prof. Gianpietro Mazzoleni (Mediolan) i prof. Gunnor Nygen (Södertörn).

Kongres ICA jest najważniejszym wydarzeniem naukowym w zakresie badań mediów, dziennikarstwa i komunikacji społecznej w świecie. W tym roku uczestniczyło w nim ponad 2200 badaczy z całego świata, a miarą prestiżu uczestnictwa jest fakt, że zakwalifikowano zaledwie 36% aplikujących.

Łącznie podczas Kongresu zrealizowano 540 prezentacji, odzwierciedlających aktywność sekcji badawczych ICA. Odbyło się także 28 wydarzeń towarzyszących o charakterze stricte naukowym, np. prezentacje publikacji wydawnictw takich jak: Fordham Press, MIT Press, New York U Press, Palgrave Macmillan, Peter Lang Publishing, Routledge, Sage Publications, Stanford U Press, Wiley – Blackwell Publishing. W trakcie panelu prowadzonego przez prof. I. Hofman zaprezentowano ostatni numer czasopisma PTKS „Central European Journal of Communication”, współredagowanego przez prof. G. Mazzoleniego i dr. Michała Głowackiego (UW).

Mgr Magdalena Pataj
Zakład Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej

Fot. Dorota Maj

Uczestnicy konferencji

FEMINIZM I RUCHY KOBIECE

Ruchy społeczne i polityczne, rozumiane jako zbiorowe dążenie do osiągnięcia wspólnych celów, prowadzą do istotnych przemian społeczeństwa, państwa czy całej cywilizacji, dlatego stanowią ważny problem badawczy w naukach o polityce. Problematyce ruchów społecznych i politycznych poświęcony jest cykl konferencji naukowych organizowanych przez Zakład Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS. Dotychczasowe przedsięwzięcia objęły m.in. socjaldemokrację, liberalizm, konserwatyzm, chrześcijańską demokrację, ruchy narodowe, populizm, ekstremizm, haktywizm.

Tegoroczna odsłona wydarzenia, przygotowana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Marii Marczewskiej-Rytke, odbyła się w dniach 14–15 maja 2014 r. i była poświęcona problematyce feminizmu i ruchów kobiecych. Funkcję sekretarzy pełnili: mgr Dorota Maj oraz dr Marcin Pomarański. Do Lublina przyjechało ponad 70 naukowców, reprezentujących najważniejsze ośrodki akademickie w Polsce oraz w Czechach. Liczne grono prelegentów pozwoliło na szerokie

i wieloaspektowe ujęcie zaproponowanej problematyki.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, a także pracownicy Zakładu Ruchów Politycznych – prof. dr hab. Stefan Stępień oraz dr hab. Wojciech Ziętara. Głos zabrała także mgr Dorota Maj, która zaprezentowała dorobek naukowy pracowników Zakładu Ruchów Politycznych.

W sesji plenarnej zostało zaprezentowanych pięć tematów. Otworzyło ją wystąpienie prof. dr hab. Andrzeja Kubki z Uniwersytetu Gdańskiego, który przedstawił problematykę feminizmu państwowego, czyli relacji pomiędzy nurtami feminizmu a państwem na obszarze Skandynawii w latach 80. XX w. Referat dotyczył zarówno treści pojęcia, jak i generowanego wymiaru ideowego i praktycznego. Referat prof. dr hab. Jarosława Macały z Uniwersytetu Zielonogórskiego koncentrował się na kwestiach: podejścia feministycznego w geopolityce, sprzeciwu wobec patriarchalizmu. Analizie poddana została geneza podejścia feministycznego w geopolityce, sprzeciw wobec patriarchalizmu w przestrzeni międzynarodowej, a także

feministycznej dekonstrukcji dotychczasowych teorii geopolitycznych. Wystąpienie dr hab. Katarzyny Szmigiero z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach było analizą związków między feminizmem a makijażem. Jak zauważyła prelegentka, powstanie profesjonalnych kosmetyków do makijażu łączy się z emancypacyjnymi dążeniami kobiet, jednakże symbol wyzwolenia szybko stał się synonimem zniewolenia, powiązanego z powszechnie propagowanym kultem piękna i młodości.

Kolejny referat, zaprezentowany przez prof. dr hab. Grzegorza Piwnickiego z Uniwersytetu Gdańskiego, został poświęcony obecności kobiet w Wojsku Polskim. Dr hab. Anita Adamczyk z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu poddała analizie status kobiety w środowisku rzymskim. Prelegentka zwróciła uwagę, że tradycyjne obszary aktywności rzymskich kobiet, powiązane z obszarem biologicznym i ekonomicznym, w XXI w. są porzucane przez część z nich. Rzymskie kobiety chętniej zdobywają wykształcenie i podejmują pracę zawodową. Sytuacja taka jednak powoduje, że muszą one balansować pomiędzy

światem romskim i gadziowskim (nie romskim).

Po zakończeniu obrad plenarnych prelegenci debatowali w ośmiu panelach tematycznych. W ramach zagadnień teoretycznych dyskusja toczyła się wokół takich kwestii jak: problematyka gender, politologia feministyczna, *woman studies* oraz zobowiązania państw w zakresie ochrony praw kobiet.

Analiza problemów społecznych postrzeganych z perspektywy feministycznej objęła kwestie ubóstwa i wykluczenia społecznego kobiet, przestępczości zorganizowanej w zakresie handlu kobietami, praw kobiet na rynku pracy, ale również feministyczne spojrzenie na ciążę i poród. Dociekaniom poddano także modele feminizmu na świecie, w tym zaprezentowano feminizm w Rosji, Czechach, Włoszech, Grecji, Indiach, Indonezji oraz na Ukrainie.

Ważną część debaty poświęcono organizacjom feministycznym z perspektywy lokalnej i globalnej, wskazując na ich egzemplifikacje w Lublinie, Zamościu, Warszawie oraz na terenie województwa lubuskiego.

Z dużym zainteresowaniem spotkały się kwestie udziału kobiet w życiu politycznym. Przybliżono tu problematykę obecności kobiet w polskim parlamencie, zagadnienie parytetów i kwot wyborczych oraz regulacje biernego prawa wyborczego w Polsce.

W ramach medialnego i religijnego wymiaru feminizmu skoncentrowano się na medialnym wizerunku feminizmu w Polsce oraz ujęciach feminizmu w wielkich systemach religijnych współczesnego świata – w chrześcijaństwie i islamie.

Istotnym uzupełnieniem debaty okazał się feminizm w literaturze i prasie. Skoncentrowano się na twórczości literackiej kobiet uważanych powszechnie za główne przedstawicielki nurtu, a także zaprezentowano myśl feministyczną na łamach prasy wydawanej w Polsce.

Panelom towarzyszyła ożywiona dyskusja, zaś prelegenci zgodnie podkreślali wysoki merytoryczny zaprezentowanych wystąpień.

Dorota Maj

Fot. Agnieszka Rybaczak

Oficjalne otwarcie konferencji

BOŚNIA I HERCEGOWINA W SYSTEMIE MIĘDZYNARODOWYM

W dniach 10–11 kwietnia 2014 r. na Wydziale Politologii UMCS odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Bośnia i Hercegowina w systemie międzynarodowym”. Wydarzenie zorganizowane zostało przez Zakład Stosunków Międzynarodowych UMCS we współpracy z Instytutem Europy Środkowo-Wschodniej i agencją promocji kultury Tara Boom.

Na zaproszenie organizatorów odpowiedzieli przedstawiciele uczelni z całej Polski, a w konferencji udział wzięli także goście z Bośni i Hercegowiny oraz Chorwacji, których przyjazd możliwy był dzięki wsparciu Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej prof. dr. hab. Ryszarda Dębickiego. Wsparcia udzielili także Urząd Marszałkowski i Centrum Kultury w Lublinie, a Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk objął wydarzenie patronatem honorowym.

Tematyka wystąpień pierwszego dnia konferencji była wysoce zróżnicowana – prelegenci skupili się zarówno na kwestiach historycznych, kulturowych i etnicznych, jak i na ekonomicznej pozycji Bośni i Hercegowiny. Omówiono także miejsce państwa w systemie międzynarodowym, jego relacje z Unią Europejską i Stanami Zjednoczonymi, a także z najbliższymi sąsiadami i dal-

szymi państwami, w tym muzułmańskimi. Panele moderowali pracownicy Zakładu Stosunków Międzynarodowych – dr Jakub Olchowski i dr Bartosz Bojarczyk. Ze względu na międzynarodowy charakter konferencji całość obrad odbyła się w języku angielskim.

Drugi dzień wydarzenia poświęcony był kulturze Bośni i Hercegowiny i w większym stopniu skierowany był do studentów. Na początku odbył się wykład dotyczący kultury bałkańskiej i jej historycznego rozwoju, po czym uczestnicy mogli wysłuchać prezentacji poświęconej kuchni bośniackiej, obejrzeć zdjęcia z podróży po Bośni i Hercegowinie oraz zadać pytanie autorowi książki *Wojenne dzieciństwo* Jasminkowi Halilovićowi. Wieczorem w Centrum Kultury odbyła się polska premiera filmu *Sevdah za Karima*, a konferencję zakończyła impreza w rytmach bałkańskim.

Wydarzenie było niezwykle szansą na zapoznanie się z tematyką bośniacką zarówno na płaszczyźnie naukowej, jak i poprzez uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych. Sukces konferencji był także zasługą dużego zaangażowania i pracy studentów z Koła Naukowego Europy Środkowo-Wschodniej oraz Koła Naukowego Badaczy Bliskiego Wschodu.

Adriana Rybak

Fot. Krzysztof Trojnar

Dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii prof. Teresa Pękała otwiera konferencję, obok dr Marcin Krawczyk, sekretarz konferencji

WITKACY W KONTEKSTACH

W 75. rocznicę śmierci autora *Nienasycenia* Zakład Estetyki UMCS zorganizował w Zakopanem, w dniach 22–25 maja 2014 r. ogólnopolską konferencję naukową „Witkacy w kontekstach. Stanisław Ignacy Witkiewicz a kryzys metafizyki”.

Była to druga konferencja rocznicowa poświęcona jednemu z najbardziej oryginalnych polskich artystów i filozofów, zorganizowana pod naukowym kierownictwem Kierownika Zakładu Estetyki, prof. Teresy Pękała. Celem spotkania była próba odpowiedzi na pytanie o miejsce twórczości i myśli Witkacego w kontekście procesu określonego mianem końca, zmierzchu czy kryzysu metafizyki. Na tak postawione pytanie uczestnicy konferencji starali się odpowiedzieć, umieszczając dorobek artystyczny i intelektualny Witkacego w różnych kontekstach: filozoficznym, estetycznym, artystycznym i literackim. Wśród najczęściej przywoływanych wymienić można konteksty: filozoficzny, estetyczny, artystyczny i literacki.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele wielu ośrodków akademickich: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Gdańskiego, KUL, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, UAM w Poznaniu, UMK w Toruniu, Uniwersytetu Techno-

logiczno-Humanistycznego w Radomiu, Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, a także Wolnego Uniwersytetu Berlina. UMCS reprezentowali: prof. T. Pękała (kierownik naukowy konferencji), dr hab. C. Mordka, dr R. Czeka, dr M. Krawczyk (sekretarz konferencji), doktoranci mgr L. Kozak, mgr K. Trojnar – z Zakładu Estetyki oraz dr hab. A. Ostrowski z Zakładu Historii Filozofii Nowożytnej. Gościem była prof. dr hab. K. Wilkoszewska – prezes Polskiego Towarzystwa Estetycznego. Interdyscyplinarny charakter i otwarta formuła

pierwszej konferencji zachęcała do udziału w tegorocznym spotkaniu nie tylko naukowców, ale też miłośników Teatru Witkacego, pracowników muzeów i artystów z akademii sztuk pięknych. Były więc referaty, prezentacje, analizy obrazów i gawęda o prywatnych fascynacjach twórczością wielkiego Zakopiańczyka.

Konferencja rozpoczęła się 22 maja spektaklem Félixa Lope de Vega y Carpio *Na niby* – *naprawdę* w wykonaniu zespołu Teatru Witkacego, w reżyserii Andrzeja Dziuka. Tragikomedia hiszpańskiego dramaturga wprowadziła klimat dyskusji na temat przygodności życia człowieka i nieostrości granic między różnymi obszarami rzeczywistości. Następnego dnia prof. T. Pękała uroczystie zainaugurowała obrady referatem: „Nowe konteksty. Stare pytania”. Zachęcała uczestników do podjęcia próby odrzucenia modernistycznych dystynkcji pojęciowych i do spojrzenia na twórczość Witkacego z punktu widzenia obecnych problemów filozofii i estetyki. Po jej wystąpieniu rozpoczęły się pierwsze prezentacje. Referaty poświęcone ontologii Witkacego w kontekście kryzysu metafizyki wygłosili dr M. Dombrowski (UWr), mgr A. Duda-Szafranek (UMCS), dr K. Piotrowski (ASP w Łodzi), mgr K. Wojewódzka (UW).

W części drugiej, poświęconej różnym formom obecności myśli S. I. Witkiewicza w koncepcjach teoretycznych, dr B. Garlej (UMK) przypominała filozoficzne dyskusje Witkacego z Ingardenem, prof. P. Przybysz (UG) mówił o recepcji i krytyce koncepcji Witkacego przez S. Morawskiego, mgr L. Kozak ana-

Fot. Krzysztof Trojnar

Otwarcie I sesji konferencji przez Prodziekana WFiS dr. hab. Andrzeja Ostrowskiego

lizowała portrety Witkacego jako swoistą antycypację współczesnego świata pozbawionego umiejętności przeżywania metafizycznego. Od konwencji naukowej dysputy odbiegała nostalgiczno-ironiczna – iście Witkacjańska – gawęda W. Mirskiego *Moja droga do fascynacji Witkacym*.

Popołudniowe obrady zdominowały literackie analizy komparatystyczne, którym poddano tragedie i powieści Witkacego. Referaty wygłosili dr A. Kawalec (KUL), mgr A. Hudzik (Wolny Uniwersytet Berlin). O rosyjskich autoportretach Witkacego mówiła dr D. Niedziałkowska (KUL). Artystycznym związkiem między twórczością Witkacego i Boccioniego poświęcił referat „Jedność osobowości i plastyczny stan umysłu. Witkiewicz i Boccioni (z Bergsonem w tle)” mgr P. Polit z Muzeum Sztuki w Łodzi. Temat Witkacego jako turysty podjął dr K. Łyszcz (UTH w Radomiu), wprowadził powracającą w kolejnych referatach kategorię doświadczenia życiowego. Można pokusić się o stwierdzenie, że pobyt w podhalańskiej „metafizycznej dziurze”, wykpiwany przez Teatr Witkacego w *Człapówkach*, zmienił perspektywę i w ponowoczesnych kontekstach konferencyjnej dyskusji pomieścił zarówno „wielki” jak i „mały teatr świata”.

Referatem prof. E. Łubieniewskiej (UP w Krakowie) nt. kondycji współ-

czesnego „teatru świata” w porównaniu z „dziwnością świata Witkacego” rozpoczął się drugi dzień konferencji. Autorka książek o Teatrze Witkacego zwróciła uwagę na wyczerpanie potencjału nowoczesnego teatru, na zastępowanie Witkacjańskiej dziwności „dziwacznością” i „czystej formy” – „pustą formą”. Prof. T. Szkołut (UMCS), nawiązując do eseju L. Kołakowskiego, mówił o doświadczeniu obojętności świata. Dr hab. A. Ostrowski (UMCS) kontynuował temat Absolutu w innej perspektywie niż wskazujący na „milczenie świata” poprzednik. Przekonywał o konieczności przyjęcia Nicości Absolutnej, powracając do fundamentalnego pytania o istnienie i byty istniejące. Dr hab. C. Mordka (UMCS) poddał ostrej krytyce założenia metafizyczne nie tylko poprzednich prelegentów, ale również ich antenata – Witkacego – ogłaszając już nie tyle upadek, co koniec idei człowieczeństwa ugruntowanej w absolutystycznych teoriach metafizycznych. Wywołało to żywą dyskusję dowodzącą aktualności tematu i dzieła Witkacego.

Rozważania w części piątej skoncentrowały się na estetyce Witkacego. Prof. A. Mordka (URz) rozpatrywał ją w kontekście teorii dzieła malarskiego, dr O. Kłosiewicz (UW) w kontekście kategorii mimesis, dr E. Szkudlarek (UAM) w oparciu o metafizykę barwy.

Dr I. Górską odczytała *Listy Witkacego do żony* w perspektywie Shustermanowskiej somaestetyki. W duchu podobnych problemów frapujących współczesną kulturę utrzymane były referaty nt. „świata po katastrofie” (mgr E. Maciejewski, UMCS), konfrontujące Witkacowski katastrofizm z biocybernetyką – mgr P. Pawlak. Z kolei mgr K. Trojnar (UMCS) w referacie *Witkacy – prekursor memu?* w obrazowy sposób uzasadniał tezę, że Witkacego można uznać za prekursora memu, pokazując, że jego fotografie idealnie wpisują się w logikę takich portali jak demotywatory.pl czy 4chan.org

Konferencję zakończyły wystąpienia pracowników Zakładu Estetyki UMCS. Dr R. Czekał mówił o wspólnych motywach filozoficznych Witkacego i Adorno, a dr M. Krawczyk o możliwości odczytania dzieła Witkacego w kontekście procesów estetyzacji świata współczesnego.

Rozpiętość tematyczna i zróżnicowanie perspektyw interpretacyjnych potwierdziły trafność otwartej na różne dyscypliny formuły konferencji. Zakład Estetyki UMCS jako pierwszy rozpoczął rocznicowe uroczystości związane z 75. rocznicą tragicznej śmierci S. I. Witkiewicza i 30. rocznicą powstania Teatru Witkacego w Zakopanem.

Marcin Krawczyk
Teresa Pękała

Źródło: www.astro.gla.ac.uk

Uczestnicy konferencji

RADIOSUN

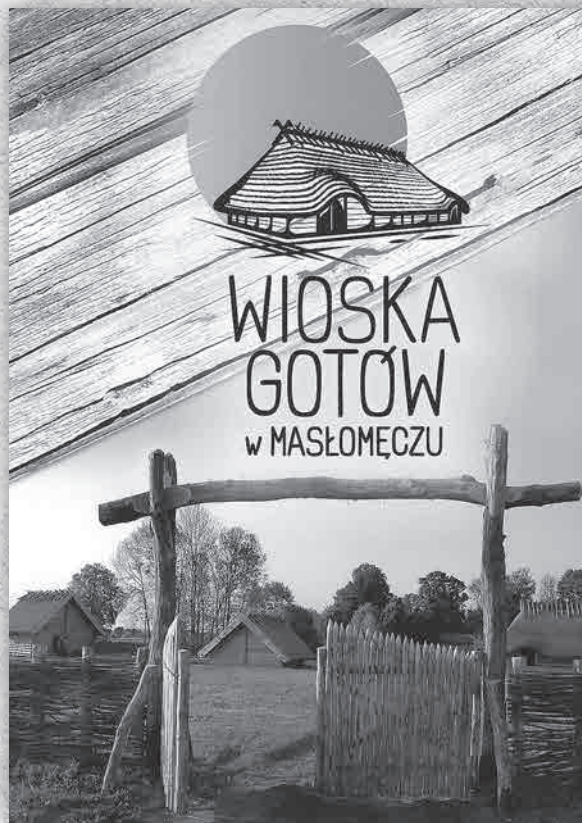
W dniach 26–30 maja na UMCS odbyła się międzynarodowa konferencja RADIOSUN, w której udział wzięło 40 osób z takich krajów jak: Polska, Czechy, Rosja, Chiny, Korea Płd., Brazylia, Belgia, Wielka Brytania, Włochy, Finlandia. Konferencja zorganizowana została w ramach grantu z UE pt. „A Marie Curie International Research Staff Exchange Scheme Fellowship within the 7th European Community Framework Program” przez Katedrę Fizyki Teoretycznej Instytutu Fizyki UMCS. Tematem przewodnim spotkania były zagadnienia związane z najbliższą nam gwiazdą – Słońcem, a w szczególności zjawiskami zachodzącymi w jej atmosferze. Zjawiska te determinują środowisko człowieka, wpływając na naszą pogodę i prowadząc do spektakularnych zórz polarnych. Więcej informacji na stronie: www.astro.gla.ac.uk/?page_id=2750.

Prof. Krzysztof Murawski

ARCHEOLOGICZNA KORONA NA 70-LECIE UMCS

Jeżeli sny mają się spełniać w taki sposób – to jestem całym sercem za ich spełnianiem. W niedzielę 27 lipca 2014 r. w Masłomęczu nastąpi uroczyste otwarcie skansenu „Wioska Gotów”. Impreza została wpisana, jak najbardziej słusznie, do kalendarium obchodów Jubileuszu UMCS. Skansen w Masłomęczu to z jednej strony efekt ćwierćwiecza wykopalisk Instytutu Archeologii na gockim cmentarzysku z II/III–IV w. po Chr., które swoimi wynikami wprowadziły lubelską archeologię na europejskie salony naukowe; z drugiej natomiast – przykład na to, jak „produkt naukowy” podlega społecznej konsumpcji. Pisałem po wielokroć o tym, jak to wydobyta przez archeologów opowieść o dziejach Gotów stała się sposobem na życie lokalnych mieszkańców¹. Archeologia stała się również marką regionalną, znakiem rozpoznawczym, pozwalającym bezbłędnie kojarzyć terytorium pomiędzy Huczwą i Bugiem. Działania wykopaliskowe i naukowe opracowywanie ich wyników poczęły też napędzać lokalną koniunkturę ekonomiczną. Co prawda, efekty są jeszcze odległe od oczekiwań, ale przecież sny się spełniają...!

Z punktu widzenia historii UMCS istotne jest jednak również to, że w masłomęckie działania wpisują się kolejne pokolenia naszych absolwentów, którzy swoją życiową i zawodową przyszłość postanowili powiązać z tym projektem. To właśnie mgr Anna Hyrczała, mgr Bartłomiej Bartecki (dzisiaj dyrektor Muzeum im ks. S. Staszica w Hrubieszowie), a ostatnio również mgr Łukasz Mazurek doprowadzili ideę gockiej wioski do postaci monumentalnego pomnika dziejów tego ludu – lubelskiej archeologii i swojej Alma Mater.

Wioska, od samego początku projektu, miała i ma wielu kibiców w Europie. Dzięki bardzo dobrej stronie www.wioska-gotow.pl śledzą oni kolejne etapy rozwoju tego niesamowitego, bo powstałego na autentyczne zamówienie społeczne, przedsięwzięcia.

W ostatnią niedzielę lipca będą tłumy zwiedzających – bo są tam już od lat. Będzie to znakomita okazja dla zademonstrowania siły oddziaływania UMCS w regionie. Będą flagi Uczelni, wyobrażam sobie, że również stoiska zachęcające do studiowania na wszystkich proponowanych u nas kierunkach. Spodziewamy się wielu gości z archeologicznego świata, ale mamy też nadzieję, że ceremonię otwarcia zaszczycą nie tylko władze Uczelni i Województwa.

To wielkie wydarzenie nie tylko archeologiczne, naukowe, ale przede wszystkim kulturowe. Udało się po

raz kolejny dowieść, że nauka bardzo łatwo otwiera się na tzw. „rynek”. Pod warunkiem, że potrafi się ten rynek nie tylko dostrzec, ale również przygotować. A przygotowania w Masłomęczu trwały jakieś 15 lat (!). Skutek jest taki, że o archeologii, o UMCS mówi się tutaj tak jak o najbardziej sobie bliskich, wręcz intymnych sprawach.

27 lipca archeologia spod znaku UMCS włoży koronę sukcesu².

Andrzej Kokowski

1. Np. A. Kokowski, *Polsko-szwajcarska konferencja w Gotanii*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 9/2011 (178), s. 44–45; 35–10–5 – czyli „Nauka w służbie ludu”, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 8/2013 (198), s. 27.

2. Tego dnia pojawi się również w sprzedaży poprawione, uzupełnione i poszerzone drugie wydanie mojej książki: *Gocka duma Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz*. Nakład z roku 2012 rozszedł się w kilkanaście miesięcy.

Fot. Maria Nowakowska

Uczestnicy konferencji

JUBILEUSZ PROF. BOŻENY OSTROMĘCKIEJ- FRĄCZAK

W dniach 24–25 kwietnia 2014 r. na Uniwersytecie Łódzkim odbyła się międzynarodowa konferencja glottodydaktyczna pt. „Glottodydaktyka – Media – Komunikacja. Negocjowanie znaczeń”, zorganizowana z okazji jubileuszu 70. urodzin prof. Bożeny Ostromęckiej-Frączak. Spotkanie rozpoczęło się od obchodów jubileuszowych, które uświetnili swoimi wystąpieniami m.in. Rektor UŁ prof. Zofia Wysokińska, Dziekan Wydziału Filologicznego prof. Piotr Stelmaszczyk, Dyrektor Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ dr hab. Grażyna Zarzycka oraz licznie zgromadzeni Goście z wielu ośrodków akademickich w Polsce i za granicą. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentował Dyrektor CJKP UMCS prof. Jan Mazur oraz dr Anna Dunin-Dudkowska, dr Anna Trębska-Kerntopf i dr Małgorzata Rzeszutko-Iwan. Profesor J. Mazur pogratulował Jubilatce dotychczasowych sukcesów oraz życzył dalszej owocnej pracy

naukowej i radości w życiu osobistym. Mówił także o uczestnictwie Jubilatki w różnych organizacjach i inicjatywach ogólnopolskich oraz roli, jaką prof. B. Ostromęcka-Frączak odegrała w wychowywaniu młodzieży i kształceniu młodej kadry naukowców. W trakcie konferencji dr A. Dunin-Dudkowska wygłosiła referat pt. „Transfer kulturowy a rola nauczyciela w nauczaniu przekładu”. Wystąpienie dr A. Trębskiej-Kerntopf dotyczyło „Koncepcji skryptu *Wokół Polski i Polaków* do nauczania jpjo na poziomie średnim B2 w świetle teorii konektywizmu i nowych technologii”. Dr Małgorzata Rzeszutko-Iwan przedstawiła referat „Kategorie wiedzy i władzy w dyskursie publicznym”. Już wkrótce materiały pokonferencyjne zostaną zamieszczone w tomie *Kształcenie polonistyczne cudzoziemców*. Prof. B. Ostromęcka-Frączak życzymy wielu dalszych sukcesów w życiu naukowym i osobistym!

Anna Dunin-Dudkowska

SYMPOZJUM NAUKOWE RZYMSKIEGO PRAWA KARNEGO ORAZ JUBILEUSZ PROF. MARKA KURYŁOWICZA

W dniach 16–17 maja 2014 r. odbyło się w Lublinie VIII lubelskie sympozjum naukowe z zakresu rzymskiego prawa karnego pt. „Prawo karne i polityka w państwie rzymskim”. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Prawa Rzymskiego UMCS przy współpracy Zakładu Historii Starożytnej UMCS w związku z obchodami 70-lecia UMCS oraz jubileuszem prof. Marka Kuryłowicza.

Uroczystość zaszczyliło swoją obecnością liczne grono gości, m.in. rektorzy UMCS i KUL, władze, dyrektorzy Instytutów i pracownicy Wydziału Prawa i Administracji UMCS, pracownicy Katedry Prawa Rzymskiego KUL i Zakładu Historii Starożytnej UMCS, a także osoby związane naukowo z Katedrą i osobą Jubilata.

W czasie pierwszej części sympozjum, która odbyła się 16 maja w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, swoje laudacje z okazji jubileuszu prof. Marka Kuryłowicza wygłosili: Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Rektor KUL Jana Pawła II ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński, prof. dr hab. Krzysztof Amielańczyk oraz Dyrektor Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa UMCS prof. dr hab. Wojciech Witkowski. Na zakończenie tej części głos zabrał Jubilat – prof. Marek Kuryłowicz, który podziękował władzom rektorskim, wydziałowym oraz Instytutu, a także zgromadzonym przedstawicielom nauki prawa rzymskiego z polskich ośrodków uniwersyteckich.

Dalsze obrady konferencyjne poświęcone rzymskiemu prawu karneemu odbyły się w tym dniu na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Wygłoszono siedem referatów.

17 maja, również na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbyła się druga część obrad konferencyjnych z ośmioma referatami. Uczestnicy w podsumowaniu spotkania wyrazili uznanie dla lubelskiego środowiska romanistyki prawniczej, a szczególnie dla Jubilata, inspiratora i organizatora badań nad problematyką rzymskiego prawa karnego.

Andrzej Chmiel

Fot. Krzysztof Trojnar

Uczestnicy konferencji oraz zaproszeni goście

MYŚL FILOZOFICZNO-SPOŁECZNA W HISZPANII I AMERYCE ŁACIŃSKIEJ

W dniach 15–16 maja 2014 r., w Hotelu Mercure w Lublinie odbyła się Międzynarodowa Konferencja „Myśl filozoficzno-społeczna w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej”, zorganizowana w ramach obchodów 70-lecia UMCS przez Zakład Etyki Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS. Przybyli z Chile, Meksyku, Danii i Hiszpanii goście oraz przedstawiciele polski ośrodków naukowych reprezentujący Polską Akademię Nauk i uniwersytety w Gdańsku, Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Łodzi, Olsztynie, Rzeszowie, Toruniu i Lublinie omawiali oprócz znanych w Polsce przedstawicieli refleksji wywodzącej się z hiszpańskojęzycznego obszaru – José Ortega y Gasset (dr Piotr Domeracki, UMK i dr hab. Cezary Mordka, UMCS), Miguel de Unamuno (prof. Katrine Andersen, Uniwersytet Kopenhaski), także zagadnienia mniej znane w polskim życiu intelektualnym. Profesor Mariano Luis Rodrigu-

ez González z Universidad Complutense w Madrycie wygłosił referat na temat bardzo popularnej w Hiszpanii, a Polsce mało znanej filozofki Marii Zambrano, prof. José María Ariso z Universidad Internacional de La Rioja mówił o filozofii życia Baltasara Graciana, a prof. Ángeles Jiménez Perona, także z Universidad Complutense, omówiła problemy zwią-

zane z feminizmem i myślą krytyczną oświecenia hiszpańskiego.

Jednym z celów przyświecających organizatorom konferencji było przeciwstawienie systemowi wartości związanych z tzw. „neoliberalizmem”, zakorzenionemu w tradycji protestanckiej (kalwińskiej), a akcentującemu pragmatyzm i kult pracy, systemu aksjologicznego sięgającego do innego w swojej proweniencji niż protestancki porządku i skorzystanie z bogatej tradycji ludów południa Europy. Wybór języka hiszpańskiego pozwolił sięgnąć w poszukiwaniu tych odmienności do krajów Ameryki Łacińskiej. Podczas konferencji cel ten znalazł swoje odzwierciedlenie przede

wszystkim w wystąpieniach prof. Loreny Zuchel Lovera z Universidad Federico Santa María z Chile oraz prof. Juana Cano de Pablo z Universidad Internacional de La Rioja.

Nie mogło też zabraknąć wątków związanych z Don Kichotem i wpływem powieści tego genialnego przedstawiciela literatury hiszpańskiej na refleksję o charakterze filozoficznym. Wątki te w swoich referatach szczególnie akcentowali prof. Katarzyna Osińska z Polskiej Akademii Nauk, prof. Joaquín González Martínez z Universidad Veracruzana w Meksyku i Uniwersytetu Warszawskiego oraz prof. Witold Jacórzynski z Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social (CIE-SAS) z Meksyku.

Lublin powitał naszych gości deszczem i chłodem, ale organizatorzy mają nadzieję, że ożywiona dyskusja, która towarzyszyła wystąpieniom, uroki lubelskiego Starego Miasta oraz świetny popis gry aktorskiej w sztuce *Ekspedycja Mroźek*, którą obejrzała część uczestników, pozwoliły im wywieźć z naszego miasta doznania nieco cieplejsze od tych, które zaserwowała kapryśna aura.

Krzysztof Polit

WSPÓŁCZESNA RECEPCJA I WOJNY ŚWIATOWEJ

Setna rocznica wybuchu I wojny światowej stanowi doskonały pretekst do ożywionej dyskusji nt. jej przyczyn, odpowiedzialności za jej początek, pogłębionej analizy jej przebiegu czy konsekwencji. Problematyka ta, szczególnie w obecnym czasie gorącej atmosfery wywołanej kryzysem ukraińskim, nabiera nowego znaczenia. Historycy oraz ludzie niezajmujący się dziejami Europy profesjonalnie stawiają sobie pytania o współczesną recepcję i pamięć o wydarzeniach z lat 1914–1918. Ta właśnie problematyka, pogłębiona o zagadnienie pamięci o Wielkiej Wojnie w Europie Wschodniej, była głównym tematem międzynarodowej konferencji „I wojna światowa w Europie Wschodniej”, zorganizowanej przez Niemieckie Towarzystwo Wiedzy o Europie Wschodniej we współpracy z Westfalskim Uniwersytetem Wilhelma i Miastem Münster w dniach 3–4 kwietnia 2014 r. w Münster.

Münster to miasto partnerskie Lublina – nie dziwi więc duże zainteresowanie tamtejszych władz, ale także środowiska uniwersyteckiego historią naszego miasta. Stąd zaproszenie wystosowane przez mera Münster – Marcusa Lewe, skierowane do prezydenta Lublina z prośbą o wzięcie udziału w Konferencji. Miasto reprezentował radny Dariusz Jezior. Jednocześnie Biuro Prezydenta Miasta zwróciło się do dyrektora Instytutu Historii UMCS o wydelegowanie przedstawiciela, który mógłby wygłosić krótki referat nt. losów mieszkańców Lublina i sytuacji wojennej w mieście w latach 1914–1918. Wystąpienie takie przygotował prof. dr hab. Jan Lewandowski we współpracy z dr Jo-

anną Złotkiewicz-Kłębukowską, która miała przyjemność przedstawić je w Münster.

3 kwietnia, w przepięknych barokowych salach pałacu Erbdrostenhof miała miejsce uroczysta inauguracja konferencji, którą otworzył mer Münster. Głos zabrał także Ruprecht Polenz, Prezes Niemieckiego Towarzystwa Wiedzy o Europie Wschodniej. Następnie wystąpili przedstawiciele miast partnerskich, którzy zapoznali słuchaczy z kwestiami funkcjonowania pamięci o I wojnie światowej i jej recepcji w środowiskach, z których przybyli. Referaty swoje przedstawili: mer Yorku – Julie Gunnell, przedstawiciel Orleanu – Paul Ciechelski oraz dr Joanna Złotkiewicz-Kłębukowska z Lublina. Po krótkim, kameralnym koncercie, podczas którego zgromadzeni mieli przyjemność wsłuchania się w muzykę M. Ravela, wykład inauguracyjny wygłosił prof. Herfreid Munkler z Uniwersytetu Humbolta w Berlinie.

Po zakończeniu części oficjalnej, w kularach przy lampce wina, toczyły się dyskusje z prelegentami. Przedstawicielka Uniwersytetu Wilhelma w Münster, koordynatorka ds. współpracy międzynarodowej wyraziła duże zainteresowanie nawiązaniem kontaktów z UMCS i otrzymała materiały promujące lubelską Uczelnię. Następnego dnia konferencja przeniosła się do budynków uniwersyteckich, gdzie odbywały się dyskusje panelowe poświęcone różnym aspektom I wojny światowej, ze szczególnym akcentem położonym na problematykę wschodniej części Europy. Dyskusję naukową poprzedziła prezentacja krótkiego filmu, stworzonego przez przedstawicieli młodzieży z miast partnerskich –

w tym z Lublina, poświęcona obecności I wojny światowej w pamięci młodego pokolenia. Podczas panelowej dyskusji szczególnie interesujące były rozważania prof. Dietricha Beyrau z Instytutu Historii Europy Wschodniej i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Eberharda Karola w Tybindze, dotyczące pamięci o I wojnie światowej w Rosji, który wielokrotnie używał w tym kontekście określenia „zapomniana wojna”. Ożywioną dyskusję wywołało również wystąpienie, w którym przedstawiono pamięć o wojnie na terenie współczesnej Serbii i szacunku, jakim cieszy się tam Gawriło Princip.

Organizatorzy, a przede wszystkim pracownicy merostwa sprawili, że pobyt w tym pięknym, historycznym „mieście pokoju” upływał niezwykle przyjemnie. Zorganizowano wycieczkę po mieście z przewodnikiem i wizytę w muzeum miejskim. Dzięki uprzejmości mera Marcusa Lewe, zobaczyliśmy również znajdującą się w miejskim ratuszu historyczną salę, w której w 1648 r. podpisano pokój westfalski.

Pobyt zakończyła uroczysta kolacja zorganizowana przez mera miasta, podczas której można było porozmawiać o konieczności nawiązania bliższych, bardziej trwałych i intensywnych kontaktów nie tylko między miastami partnerskimi, ale także między uniwersytetami. Szkoda tylko, że zabrakło nam czasu na rowerowe przejażdżki po mieście i okolicach. W Münster wszędzie są ścieżki rowerowe i prawie pół miliona rowerów.

**Joanna
Złotkiewicz-Kłębukowska**

KRYM – PÓŁWYSEP NAJWYŻSZEGO POŻĄDANIA

U stóp moich kraina dostatków i krasy,
Nad głową niebo jasne, obok piękne lice;
Dlaczegoż stąd ucieka serce w okolice
Dalekie, i – niestety! jeszcze dalsze czasy?

Sonety krymskie. Pielgrzym
Adam Mickiewicz

Instytut Archeologii UMCS od 2006 r. obecny jest na Krymie. Kapitalne badania prof. Igora Khrapunova, najpierw na cmentarzysku w Družnoje, od kilku lat na jeszcze bardziej atrakcyjnym obiekcie w Nejzac, przyniosły zasłużoną sławę. Uczestniczą w nich nasi studenci w ramach ćwiczeń terenowych¹, ale również obecni są tam nasi absolwenci. Konferencje naukowe organizowane pod szyldem UMCS też afiliują bardzo mocno naszą tam obecność. Niemal cały Zakład Archeologii Środkowego i Wschodnioeuropejskiego *Barbaricum* czerpie z tej skarbnicy nieocenionych źródeł, a działalność dr Barbary Niezabitowskiej-Wiśniewskiej związana jest z półwyspem klamrą kapitalnych, kluczowych dla rekonstrukcji dziejów publikacji. Po prostu w archeologii „być na Krymie” znaczy tyle, co być w szpicie peletonu wielkich badań.

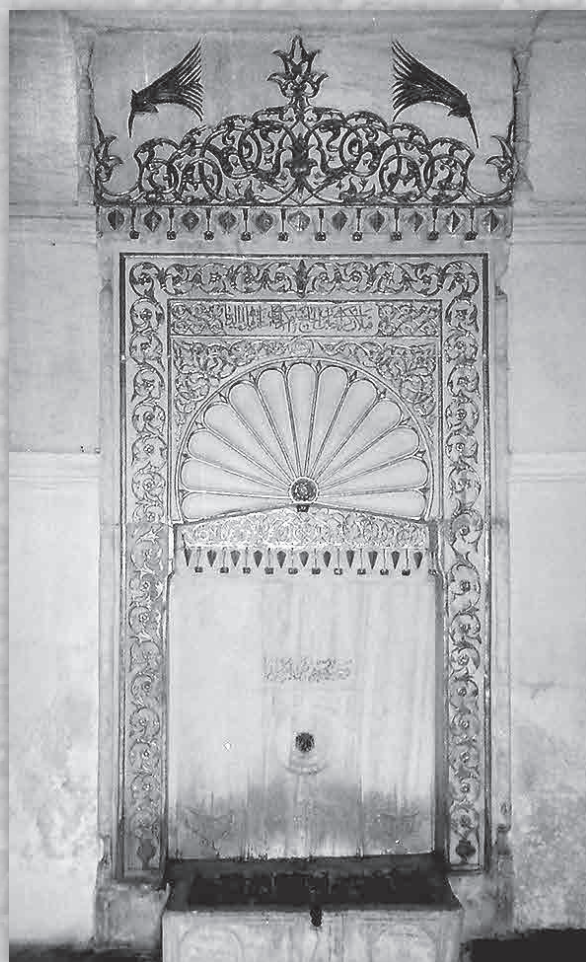
Podwieszony do kontynentu północnym narożnikiem, prawie kwadrat z długim wąsem od strony wschodniej, to na większości swojej powierzchni step, który od morza na południu chroni pasmo skalistych gór. Sucho tutaj, ale słonecznie; pięknie na południu, szczególnie kiedy patrzy się z wierzchołków gór na Morze Czarne; dość ponuro na północy, gdzie monotonnego krajobrazu zdaje się nie zamykać horyzont. Nic tu nie ma! Powtarzają wszyscy. Nawet słod-

kiej wody jest jak na lekarstwo. No, może łatwo dostępne złoża gąbki, czarnego złota starożytności, mogły stanowić jakiś widoczny cel dla pojawiających się tutaj ludów². Z drugiej strony – można tu znaleźć wszystko – tak mawiano zawsze.

Dogodne położenie w północnej części basenu Morza Czarnego, niemal po środku linii brzegowej działało jak magnes, nawet na koczowników, którzy do morza nie specjalnie mieli ciągoty, ale wiedzieli, że dzięki niemu napędza się szeroko rozumiana ko-

niunktura. Jak daleko sięga historia, ba! jak daleko sięga archeologia – Krym był półwyspem najwyższego pożądania. Toczono o niego wykrwawiające wojny; brano go podstępem i z wyrachowaniem; doprowadzano do eksterminacji jednej ludności, zastępując ją inną. Zawsze bezkarnie i zawsze jakoś tak na krótką metę.

Krym od najdawniejszych czasów gromadził bogactwa, o jakich nie śniło się społecznościom dużej części Europy. Krym lekką ręką te bogactwa sprzeniewierzał, w jakiejś podskórnej świadomości, że wróca...

„Złota fontanna” w Bachczysaraju

Archiwum Autora

Pomijając bardzo odległe dzieje, w kwestii historii zasiedlenia Krymu należałoby się odwołać najpierw do Homera, który opisując koleje losu powrotu Odysa do ojczyzny, wplótł w nie imię Kimmerów. Ten koczowniczy lud zamieszkiwał stepową część półwyspu i przyległe części stepów kontynentalnych od około początku I tys. przed Chr. Swoją karierę polityczną zaczął w połowie VII w. przed Chr., wsławił się łupieżczym rajdem na Bliski Wschód. Ten fakt wykorzystali irańscy Scytowie, którzy zawładnęli niegdysiejszymi obszarami kimmeryjskimi, rozbijając ich przedtem doszczętnie. Pojawili się tym samym również na Krymie, gdzie czekały na nich kurhany kryjące groby poprzedników, niekiedy z ustawionymi na szczytach kamiennymi stellami, pokrytymi magicznymi znakami.

Kimmerowie od południa za sąsiadów mieli Taurów; niektórzy twierdzą, że tak naprawdę swoich współplemieńców. Trochę więcej napisał o tym ludzie Herodot (poł. V w. przed Chr.), któremu zawdzięczamy mroźną opinię na ich temat, jakoby mieli polować na rozbitek, rozbijając ich głowy maczugami albo odcinając je i nabijając na pale. Ci koczownicy pochodzenia irańskiego mieli pojawić się na Krymie już około

Archiwum Autora

Eski-Kermen

końca II tys. przed Chr. Z czasem upodobał sobie górzystą część półwyspu i południowe jego wybrzeże, zmieniając tryb życia na półosiadły; z czasem też części z nich przypisano upodobanie do procederu pirackiego, co świadczy o olbrzymiej przemianie kulturowej tej ludności, prowadzącej ich od wędrownych hodowców owiec do obeznanych z morzem osadników. Swoich zmarłych chowali w kamiennych skrzyniach, a ich pogrzeby niekiedy ograniczały się do złożenia w nich odciętych głów – w jednej z takich skrzyń, odkrytej w Mał-Muza, znaleziono 68 czaszek. W przeciągu III w. przed Chr. zni-

kają z kulturowego krajobrazu półwyspu, ale pamięć o nich przetrwała w jego greckiej nazwie – Tauryda.

Kiedy nastali na Krymie Scytowie, Taurowie mogli się czuć bezpieczni – ci pierwsi nie zapuszczali się w góry. Na zajętych przez siebie obszarach zafundowali jednak „pierwszy złoty okres” półwyspu – to od bogactwa przedmiotów składanych w ich grobach, gdzie złoto wcale nie należało do rzadkości, a gigantyczne kurhany z IV w. przed Chr. (20 m wysokości, 300 m średnicy) były już nim po prostu wypełnione. Herodot zafascynowany wizerunkiem kulturowym krymskich Scytów obdarzył ich imieniem „królewskich”, sugerując, że podlegały im inne obszary zajęte przez tych koczowników, obejmujące stepy sięgające daleko na Wschód.

Nowi przybysze bardzo szybko zdobyli dominującą w regionie pozycję polityczną i gospodarczą. Od V w. przed Chr. datują się ich kontakty z greckimi miastami, rozsianymi wzdłuż północnego wybrzeża Morza Czarnego; ba – egzystencja tych greckich skupisk uzależniła się bardzo szybko od kontaktów z koczownikami, którzy napędzali ich gospodarkę. Szeroką strugą płynęły w step różne towary i wino, a na usługi scytyjskich władców pracowali najlepsi złotnicy. W drugą stronę ciągnęły przede wszystkim transporty zbo-

Archiwum Autora

Od lewej: Aleksandr Ajbabin, Andrzej Kokowski, Barbara Niezabitowska, Igor Khrapunov, Marcin Juściński – okolice Drużnoe

za. Scytowie ochotnie miesza­li się w wewnętrzną politykę Królestwa Bosporu i tak w 309 r. przed Chr. wystawili kontyngent 20 tys. pie­szych i 10 tys. konnych wojowników po stronie pretendenta do tronu Sa­tyra walczącego ze swoim bratem. Błyskawicznie uczyli się antycznej kultury, czyli – „cywilizowali się”.

III w. przed Chr. rozpoczął kolej­ny dramat na europejski stepach, za sprawą innych koczowników, Sar­matów, którzy wyparli z nich Scy­tów. Nie wiemy, jak długo trwa­ła ta eksterminacja, ale oparł się jej Krym. Zamieszkujący tutejsze stepy Scytowie „zmądrzeli”. Zsie­dli z koni i powoli zaczęli przemie­niać się w rolników wykorzystu­jących żyzne doliny rzek, a nawet wznosić obronne osady przytulo­ne do północnych stoków gór. Nie­które z nich przybrały postać miast, z wszystkimi ich atrybutami. Jedno z nich, Neapol, zwany Scytyjskim, stało się stolicą późnoscytyjskiego państwa, z górującą twierdzą zamy­kającą murami prawie 20 ha. Dzisiaj w jego miejscu mamy Symferopol, a relikty twierdzy należą do tury­stycznych atrakcji. Najważniejszym elementem miasta było monumen­talne mauzoleum scytyjskich kró­lów. To w jego reliktach archeolodzy znaleźli 1327 złotych przedmiotów.

Mniej więcej w tym samym cza­sie zachodnie wybrzeża Krymu skolonizowali Grecy. Ta enklawa przetrwała pod nazwą Chersones. Przyciągnęły ich tutaj znakomi­te gleby, dające możliwość upra­wy winorośli. O tym, że ich po­jawienie nie wzbudziło zachwytu sąsiadów ze stepu, świadczą zna­komicie czytelne do dzisiaj potęż­ne mury i skomplikowane systemy obronne zwrócone w stronę stepu. Scytowie po wielokroć usiłowali przejąć kontrolę nad tym pasem pobraża, prowadząc liczne wojny. Miasta przechodziły z rąk do rąk. Niektóre obracano w perzynę, inne „adaptowano” dla własnych celów, m.in. Olbia przez 30 lat popadła w zależność scytyjskich władców.

Bezsilność chersońskich Greków wobec nieustającej agresji sąsiadów

przebrała miarę w końcu II w. przed Chr. Wtedy to zwrócili się o pomoc do bosporskiego władcy Midryda­tesa VI, który zaoferował ją ochot­nie. Marzyło mu się już od lat zjed­noczone królestwo, obejmujące całe pobraże nadczarnomorskie. Prze­widywał też ekspansję rzymską i bę­dąc gorącym wrogiem Republiki, chciał ją w tym uprzędzić.

W 179 r. przed Chr. rozpętała się straszliwa wojna, która, wyda­wałoby się, rozwiąże definitywnie „problem scytyjski” na półwyspie. Nic takiego! Scytowie spokornieli co prawda, ale trwali na tyle moc­no, by w I w. po Chr. powrócić do roli głównych rozgrywających na półwyspie. Katastrofa, nie do koń­ca wyjaśniona, dosięgła ich w po­czątkach II w. Z niewyjaśnionych przyczyn opustoszały całe poła­cie ich władztwa, a w niektórych twierdzach widoczne są ślady wiel­kich pożarów. Nastał koniec Scy­tów na Krymie.

Do zaniku scytyjskiego panowa­nia przyczynili się Sarmaci. Długo nie wazyli się na wtargnięcie w głąb półwyspu, ale od I w. przed Chr. archeolodzy odnotowują sarma­ckie pochówki na jego północnych obrzeżach. Sto lat później można stwierdzić, że jakieś grupy Sar­matów regularnie koczowały już w krymskich stepach, jednak nie specjalnie angażując się w lokal­ną politykę. Cierpliwość grała tu­taj istotną rolę, a może racjonalna ocena sytuacji, nie mniej już w II w. step był właściwie sarmacki. Jed­no plemię zaczęło odgrywać tutaj rolę wiodącą – Alanowie. Archeo­lodzy rozpoznają ich po wielu ele­mentach kultury materialnej, ale również dzięki rytuałom pogrze­bowym, które nakazywały budowę wielkich komór grobowych z pro­wadzącymi do nich korytarzami – dromosami. Te pierwsze zawierały do kilkunastu pochówków; w tych drugich zalegały niekiedy szkielety koni. To właśnie temu okresowi po­święcił swoją naukową drogę prof. Khrapunov. On też udowodnił, że mimo wielu politycznych zawiro­wań, sarmaccy Alanowie przetrwa­

li w głąb IV w. Nie wiadomo, na ile kosztem Scytów, na ile własną prze­myślnością. Im dłużej jednak trwają wykopaliska w Nejzac, tym więcej zdumiewających odkryć o zasięgu kontaktów alańskich, nawet sięgają­cych Kotliny Hrubieszowskiej i wy­brzeża Morza Bałtyckiego.

Ale wróćmy kilka stuleci wstecz. Od VI w. przed Chr. datuje się in­tenasywna kolonizacja północne­go pobraża Morza Czarnego pro­wadzona przez Greków. Wkrótce, na wschodnich wybrzeżach Kry­mu, a właściwie na pobrażu tak zwanego Bosporu Kimmeryjskie­go powstało od 75 do 90 miast (!), które szybko objęte zostały władz­twem królewskim. Zachodnie jego sąsiedztwo, czyli zasadniczy Krym musiało być z jakichś względów nie­dostępne, skoro cały impet polityki zewnętrznej skierowany został da­lej na Wschód. Królestwem targa­ło mnóstwo konfliktów wewnętrz­nych, ale mimo tego Grecy bogacili się szybko, inwestowali w kosztow­ne budowle, nie żalowali też darów pośmiertnych odchodzącym w inne światy. Na horyzoncie zbierały się jednak czarne chmury – za sprawą Rzymu, który też miał ochotę na profity w tej części świata.

Zaczęło się niewinnie, kiedy w 46 r. przed Chr. Juliusz Cezar „podarował” wolność Chersoneso­wi, „uwalniając” zachodni Krym od królestwa Bosporu. Wkrótce zawarto jednak porozumienie z Rzymem, na mocy którego uzyskało ono „patro­nat”, dla wagi i powagi zaznaczony obecnością rzymskich wojskowych garnizonów. Nie mniej pod tym pa­rasolem wiodło się poddanym kró­lów Bosporu zupełnie nieźle, a II w. po Chr. można śmiało nazwać ko­lejnym złoty wiekiem – twierdzi się, że w dużej mierze za sprawą żydow­skich osadników.

Bliskie sąsiedztwo koczowników spowodowało jednak rzecz nieunik­nioną – ludność królestwa zaczęła się tak szybko mieszać, „sarmaty­zować”, że kwestia przejścia władzy przez potomków irańskich noma­dów była nieunikniona. Nastąpiło to szybciej, niż zdołali to przewi­

dzień rzymscy politycy. Oczywiście nic się nie odbywało bezboleśnie, krajem targały rewolty, pucze i powstania; tak że w połowie III w. królestwo stanęło ponownie na granicy katastrofy. Złośliwi komentatorzy twierdzą, że nie bez winy byli tutaj chrześcijanie, ulubione kozły ofiarne starożytności, którzy właśnie się na Krymie objawili.

Ale na granicy katastrofy stanęło wtedy wszystko, co mieszkalo na Krymie. Od północy wtargnął nieznany potąd wróg – germańscy Goci, którzy wraz z Boranami w latach 253–254 przetoczyli się jak burza przez półwysep. Wrażenie ich impetu oraz skuteczności było tak wielkie, że bosporski król Saurromates IV udzielił im wszelkiego żadanego wsparcia, a miasta oddały do dyspozycji flotę, która płądrowała przez kilkanaście lat nadbrzeżne miasta. Rzymskie twierdze na zachodnim wybrzeżu Krymu również nie potrafiły sprostać atakowi. Wielkie zamieszanie dosłownie wymiotło stary porządek i... Goci mogli poczuć się jak u siebie w domu! Szybko miało się okazać, że najeźdźcy nie są aż tak liczni jak się mogło wydawać i że dało się w ich sąsiedztwie jakoś żyć. Ba – lokalna społeczność szybko zaczęła zasilać ich szeregi, budując interesujący konglomerat kulturowy. Germanie wybrali sobie południowo-zachodnie pasma gór i południowe pobrzeże, uznając, że to zaspokaja ich apetyty. Sprawnie zorganizowali swoją quasi państwowość, by już wkrótce zaistnieć jako Goci z kraju Doris. Szybko okazali się cennymi partnerami na politycznej scenie i „przeprosili się” z Rzymianami na tyle skutecznie, że ci postanowili ich ochraniać (!). Widząc ich nieudolność w zakresie urbanistyki obronnej, kolejni bizantyńscy cesarze poczęli pomagać im wznosić na szczytach gór gigantyczne twierdze, po części drążone w wierzchołkach skał (Eski Kermen) lub opasywane potężnymi murami (Mangup). Ta nieoczekiwana protekcja okazała się opłacalna. Po pierwsze – Goci szybko przeszli na chrześcijaństwo, po drugie – ich umocnione siedziby zabez-

pieczały linię brzegową od strony stepu. Stali się też pojętnymi uczniami, przyswajającymi wiele umiejętności rzemieślniczych i stojących w gotowości z wojskowymi kontyngentami.

Na półwyspie nic nie trwało jednak wiecznie. Już w 375 r. pojawili się na stepach nowi najeźdźcy – Hunowie. Wywołali ogromne zamieszanie wśród miejscowych ludów. Skutkiem tego było przystąpienie niektórych plemion germańskich do sojuszu z „demonami stepu”. Ich sztucznie deformowane, spłaszczane czaszki, poorane celowymi bliznami twarzy i bezprzykładna dzikość nie przeszkodziły Gotom na przyłączenie się do kreatorów nowej potęgi, jaka miała zburzyć porządek starożytnego świata. Może dlatego krymskim Gotom się właściwie upiekło. Huńscy sojusznicy zadowolili się stepem. W góry nie zapuszczali się z natury nigdy.

Europa płynęła krwią. Gigantyczny zamęt przewracał Cesarstwo Zachodnie. Pojawiały się nowe ludy i tworzyły się nowe królestwa. Na Krymie był względny spokój. Nie zmącili go Chazarowie, którzy pojawili się na stepie po Hunach, w VI w. Goci przetrwali w swoich twierdzach do średniowiecza, czując mocne oparcie w potężnym Cesarstwie Bizantyńskim. Nowi gospodarze stepu nie poddali się próbie zaszczepienia im chrześcijaństwa, przez co nie zyskali bizantyńskiej przychylności. Ich polityczne znaczenie zachwiane zostało wypadkami z X w., kiedy to Światosław, książę Rusi najechał chazarskie grody nad Wołgą i Donem. Ich pobratymcy z Krymu trwali i kiedy nastąpiła próba kolonizacji półwyspu przez przedsiębiorczych Genuńczyków i kupców weneckich, byli tam ciągle jeszcze obecni, na tyle znacząco, że o Krymie pisano w Italii jako o Chazarii.

Krym przyciągał dalej jak gigantyczny magnes. Bywali tutaj jeszcze Pieczyngowie, Połowcy; swoje go szczęścia szukali tutaj Ormianie i Karaimowie.

Jednak od końca XIII w. półwyspem zaczęli się interesować Mongołowie, włączając go prawie

na dwa stulecie do Złotej Ordy. W 1475 r. po Krym wyciągnęli ręce Turcy, ale powstał tutaj niezależny Chanat Krymski, tak dobrze znany z literatury polskiej, który przetrwał aż do wojen z Rosją. Ta najpierw objęła te ziemie protektorem, by w 1783 r. objąć nad półwyspem pełne władanie. Próbowano je odebrać w wielkiej wojnie, w której wielonarodowe siły, z głównym udziałem Anglików i Francuzów, wykrawiały się w sławionych literaturą bitwach lat 1854–1855. Szczególnie zapamiętano oblężenie Sewastopola i dzikie szarże kawalerii pod Bałakławą. Rosja tę wojnę przegrała. Sromotnie.

Potem sprawy toczyły się błyskawicznie. W I wojnie na Krymie administrowali Niemcy, by w latach 20. utracić władzę na rzecz bolszewików. Powrócili tutaj w roku 1941, tak pewni swego długiego pobytu, że przemianowali tutejsze nazwy własne na kojarzone z historią Gotów (Theodorikstadt, Gotenhafen). W 1944 r. Armia Czerwona odebrała im Krym. Za „kolaborację z faszystowskimi najeźdźcami” w tymże roku przeprowadzono masową wywózkę krymskich Tatarów. Dwa dziesięć lat później Nikita Chruszczow podarował Krym „bratniej Ukrainie”, a w 2014 r. Władimir Putin kazał sobie zwrócić ten podarek... Jak przez całe dzieje – jedni się cieszą, inni płaczą. Jedni są zachwyceni, inni oburzeni. Jedni ostrzą miecze, inni machają gałązkami oliwnymi...

Tylko Krym trwa dalej³.

Andrzej Kokowski

1. Por. T. Myśliwiec, *Tropem koczowniców*, „Wiadomości Uniwersyteckie” 2013, nr 8 (198), s. 44–45.

2. Por. E. Kokowska, *Der Gagat – das schwarze Gold der Antike. Zu einigen Perlenfunden im Berliner Museum für Vor- und Frühgeschichte*, „Acta Praehistorica et Archaeologica”, t. 44:2012, s. 117–130.

3. Tekst oparłem na następujących książkach: I. N. Khrapunov, *Drevnjaja istoria Kryma*, Symferopol 2005; I. N. Khrapunov, A. G. Gercen (red.), *Ot kimmerijcev do krymčakov, narody Kryma s drevnejšich vremen do konca XVIII v.*, Simferopol 2004; A. Kokowski, *Goci od Skandzy do Campi Gothorum, od Skandynawii do Półwyspu Iberyjskiego*, Warszawa 2007.

Fot. Piotr Maciuk

Uczestnicy konferencji

XXX KONFERENCJA ARCHEOLOGICZNA

BADANIA ARCHEOLOGICZNE W POLSCE ŚRODKOWOSCHODNIEJ, ZACHODNIEJ BIAŁORUSI I UKRAINIE W ROKU 2013

W dniach 24–25 kwietnia 2014 r. odbyła się jubileuszowa, XXX międzynarodowa konferencja *Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2013*. Jubileusz ten zbiegł się z 70-leciem naszego Uniwersytetu oraz 85. rocznicą urodzin nestora lubelskiej archeologii doc. dr. Jana Gurby.

Obrazy toczyły się na Zamku w Lublinie, w dwóch reprezentacyjnych salach: Galerii Malarstwa Polskiego XVII–XIX wieku oraz Galerii Malarstwa Polskiego XX wieku. Uroczystego otwarcia dokonali dyrektorzy instytucji będących współorganizatorami konferencji: mgr Zygmunt Nasalski z Muzeum Lubelskiego oraz prof. dr hab. Andrzej Kokowski z Instytutu Archeologii UMCS. Szczególnie uroczyste Z. Nasalski powitał doc. dr. J. Gurbę, długoletniego przyjaciela oraz osobę zaangażowaną w działalność Rady Muzeum. Zaznaczył, że w placówce pracuje wielu Jego uczniów, do których również się zalicza.

Jubilat zawsze chętnie pomaga, doradza i wspiera swoją wiedzą wszystkich, którzy o pomoc się zwracają.

Prof. A. Kokowski powiedział, że odbywająca się od lat konferencja daje okazję nie tylko do wymiany doświadczeń naukowych, ale także integruje środowisko archeologiczne z zachodniej Białorusi, Ukrainy, Rosji i Polski. Podziękował pracownikom Działu Archeologii Muzeum Lubelskiego i Instytutu Archeologii UMCS, którzy podjęli się organizacji spotkania. Nawiązując do zbiegających się w tym roku jubileuszy, życzył Uczelni dalszego prężnego rozwoju, by przetrwała trudny dla uniwersytetów okres zmian,

uczestnikom konferencji, aby była kolejnym, ważnym wydarzeniem naukowym, natomiast doc. J. Gurbie – spotkania na stulecie urodzin.

Na uroczystości otwarcia władze Wydziału Humanistycznego UMCS reprezentowali Dziekan dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. oraz Prodziekan ds. ogólnych prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska.

Andrzej Miskur, Zastępca Dyrektora Departamentu ds. Kultury Urzędu Marszałkowskiego, odczytał list gratulacyjny Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana, który zwrócił uwagę, że jest to doskonała okazja do podsumowania badań archeologicznych

Fot. Piotr Maciuk

Doc. dr J. Gurba odbiera odznakę honorową „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” od A. Miskura, Zastępcy Dyrektora Departamentu ds. Kultury UMWL

we wschodniej części Europy, a spotkanie pozwala na wymianę wiedzy i doświadczeń, prezentację wyników badań i analiz, a także integrację środowiska. List gratulacyjny wystosował do organizatorów także dr Jacek Sobczak, Członek Zarządu Województwa Lubelskiego. Dziękował za pracę i trud włożony w przygotowanie konferencji, zapewniając o swoim wsparciu i gotowości współpracy.

W imieniu komitetu organizacyjnego konferencji zebranych powitała dr hab. Anna Zakościelna z Instytutu Archeologii.

Uroczystym wydarzeniem oficjalnej części konferencji było wyróżnienie doc. dr. J. Gurby odznaką honorową „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”, którą wręczył dyrektor A. Miskur. Jubilat, któremu na sali obrad towarzyszyła rodzina i przyjaciele, otrzymał także list gratulacyjny od pracowników Muzeum Lubelskiego. Doc. Gurba podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do tego wzruszającego dla niego wydarzenia. Jak zawsze skromny, zacytował słowa wielkiego polskiego archeologa prof. Józefa Kostrzewskiego: „Zyskałem wielu żarliwych przyjaciół i liczne dowody uznania ponad wszelką normę i znacznie ponad rzeczywistą zasługę”.

W części „jubileuszowej” wysłuchano referatów inauguracyjnych, wygłoszonych przez dr Halinę Taras z Instytutu Archeologii i mgr Martę Polańską z Muzeum Lubelskiego.

Pierwszy poświęcony był osobie Jubilata i zatytułowany *Doc. dr Jan*

Plakat konferencji

Gurba – 85-latek. Postać doc. dr. Gurby jest znana nie tylko w środowisku archeologicznym, ale także lubelskiej społeczności. To zasłużony badacz, konserwator, twórca lubelskiej archeologii, społecznik, działacz różnych towarzystw i stowarzyszeń, zaangażowany w życie swojego miasta. Referentka, uczennica doc. J. Gurby, przedstawiła fakty z jego życia rodzinnego i zawodowego, przeplatając je ciepłymi, także osobistymi wspomnieniami oraz anegdotami. Zaprezentowała wiele zdjęć dokumentujących różne okresy życia Jubilata i miejsca z nim związane. Dr H. Taras zakończyła swoje wystąpienie słowami: „...kochamy Pana wszyscy, Mistrzu i Przyjacielu”, wręczając Jubilatowi bukiet kwiatów.

W drugim referacie pt. *Trzydzieści lat konferencji archeologicznych*

w *środkowowschodniej Polsce* M. Polańska przypomniała, że inicjatorami spotkań, zainaugurowanych w 1984 r., byli Instytut Archeologii UMCS oraz Muzeum Lubelskie. Do roku 1990 organizowano je w Muzeum Lubelskim, w następnych latach spotkania odbywały się w: Zamościu, Chełmie, Białej Podlaskiej, Kazimierzu Dolnym, Hrubieszowie, Krasnobrodzie, Okunince, Sandomierzu, Baranowie Sandomierskim, Czyżowie Szlacheckim czy Sudole. Od 2011 r. ponownie miejscem spotkań stał się lubelski Zamek. Konferencja, której pomysł zrodził się z potrzeby wymiany doświadczeń i informacji o prowadzonych badaniach, ewoluowała w ciągu minionych dziesięcioleci, z biegiem lat przekształcając się z wydarzenia o zasięgu regionalnym, skupiającego, środowisko archeologiczne środkowowschodniej Polski, w międzynarodowe, interdyscyplinarne spotkanie, zyskujące coraz większą rangę. Znacząco zwiększa się liczba uczestników konferencji – relacjonujących wyniki badań i słuchaczy. O ile wcześniej na forum tym prezentowano 22–39 referatów, od 2012 r. ich liczba oscyluje w granicach 66–77, co sprawiło, że organizatorzy przyjęli formułę obrad w dwóch równoległych sekcjach. Realizowana jest także sesja posterowa. Stopniowo zmianie ulegał też profil konferencji. Początkowo prezentowano na nich głównie sprawozdania przedstawiające wyniki badań stacjonarnych oraz interwencji podejmowanych ze względów konserwatorskich. Obecnie profil jest bardziej problemowy niż sprawozdawczy, czego wyrazem jest tegoroczna modyfikacja tytułu konferencji. Tematy wystąpień dotyczą interpretacji źródeł odkrywanych w tej części Europy oraz podsumowań wieloletnich badań archeologicznych, zaś sprawozdania z najnowszych prac badawczych przedstawiane są w formie posterów.

Pierwsze referaty obcojęzyczne wygłoszone zostały w latach 1995 i 1997 przez archeologów z Wołyńskiego Muzeum Krajoznawczego w Łucku. Od 2001 r. goście z Ukrainy (Czernigów, Kijów, Lwów, ►

Prof. E. Jachacz, M. Polańska

Łuck, Sewastopol, Tarnopol), Białorusi (Mińsk) i Rosji (St. Petersburg), reprezentujący instytuty naukowe, placówki badawcze i muzea, coraz liczniej uczestniczą w spotkaniach konferencyjnych. Wnoszą oni znaczący wkład, przygotowując corocznie od kilku do kilkunastu wystąpień. W ostatnich latach możemy też mówić o transgranicznej niesformalizowanej współpracy, przejawiającej się m.in. w realizacji międzynarodowych projektów badawczych.

Wielu spotkaniom towarzyszyły wystawy, na których prezentowano najciekawsze zabytki pozyskane w relacjonowanych sezonach wykopaliskowych oraz dokumentację fotograficzną i rysunkową. Eksponowano je nie tylko w organizującej konferencję placówce muzealnej, ale także w innych muzeach środkowo-wschodniej Polski, dając zwiedzającym okazję do obejrzenia wyników najnowszych badań archeologicznych wkrótce po ich zakończeniu. Swoją historię mają też wydawnictwa związane z konferencjami, będące wyrazem ówczesnych możliwości technicznych oraz finansowych. Kończąc prezentację, M. Polańska podkreśliła ewoluującą w minionym 30-leciu formułę konferencji i rosnące zainteresowanie corocznymi spotkaniami, które stały się integrującym środowisko, cenionym forum wymiany wiedzy i doświadczeń, co stwarza pomyślną perspektywę dla kontynuacji tej inicjatywy.

Jak już wspomniano, ze względu na dużą liczbę zgłoszonych wystąpień obradowano w dwóch sekcjach: pradziejowej i historycznej, na których wygłoszono 50 referatów przygotowanych przez 83 autorów. Podczas sesji posterowej, zastępującej krótkie komunikaty z badań, zaprezentowano 25 tematów badawczych opracowanych przez 38 autorów.

W tegorocznej konferencji uczestniczyli przedstawiciele wielu instytucji z kraju i zagranicą, reprezentujący ośrodki uniwersyteckie, konserwatorskie, muzealne i pracownie badawcze. Przyjechali do nas referenci z Rosji (St. Petersburg), Ukrainy (Lwów, Łuck, Tarnopol, Sewastopol,

Czerniowce) i Białorusi (Mińsk). Stronę polską reprezentowali badacze z: Warszawy, Krakowa, Rzeszowa, Poznania, Krakowa, Torunia, Białegostoku, Łodzi, Wrocławia, Ostrowca Świętokrzyskiego, Jeleniej Góry, Chełma, Przemyśla, Sandomierza i Lublina.

W spotkaniu czynnie uczestniczyli także studenci Instytutu Archeologii. W tym roku wygłosili referat z zakresu archeologii doświadczalnej, oparty na własnym eksperymencie.

Obradom w poszczególnych sekcjach przewodniczyli: prof. dr hab. A. Kokowski, dr Marek Florek, dr hab. Jerzy Libera, dr hab. Halina Taras z Instytutu Archeologii UMCS, dr hab. Marek Nowak z UJ, prof. dr hab. Andrzej Buko – dyrektor Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie, prof. dr hab. Joanna Kałaga z Instytutu Archeologii UW, prof. dr hab. Mykoła Bewz z Politechniki Lwowskiej i Politechniki Lubelskiej.

Uczestnicy mieli możliwość obejrzenia wybranych archiwalnych wydawnictw towarzyszących konferencjom w minionym 30-leciu oraz pierwszej w Muzeum Lubelskim wystawy rysunków satyrycznych pt. *W krzywym zwierciadle. Archeologia*, a także zwiedzenia wieży zamkowej i Kaplicy Trójcy Świętej.

Od trzech lat konferencji towarzyszy wydawnictwo. Tegoroczny zbiór *Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2013. Streszczenia wystąpień*, pod redakcją J. Libery i A. Zakościelnej, zawiera 72 abstrakty wystąpień.

Od kilku lat, dzięki pracy mgr Elżbiety Jachacz i Marty Polańskiej z Muzeum Lubelskiego, spotkania mają profesjonalną oprawę graficzną. Na towarzyszących konferencji plakacie, okładce wydawnictwa i zaproszeniu przedstawiono kolorowe kwadraty symbolizujące siatkę arową, w obrębie której archeolodzy prowadzą metodyczne badania wykopaliskowe. W kwadraty te wkomponowano zdjęcia 30 zabytków, prezentowanych w latach 1984–2013. Na motyw przewodni konferencji wybrano tzw. *Venus z Lasu Stockiego*, małą glinianą figurkę wyobrażającą

cą postać kobiecą, odkrytą podczas badań prowadzonych w 1983 r. przez wtedy mgr, dzisiaj dr hab. A. Zakościelną. Zabytek, będący zapewne uchwytem naczynia, związany jest z neolityczną kulturą lubelsko-wołyńską datowaną na okres 4400–3600 BC. Nadal, mimo upływającego czasu i intensyfikacji badań archeologicznych, to jedyne przedstawienie postaci ludzkiej z Lubelszczyzny. Motyw „wenuski” pojawił się też na okolicznościowej pieczęci. Dla uczestników konferencji przygotowano ponadto kopię zabytku z Lasu Stockiego w formie małej statuetki.

Obrady podsumował i zakończył spotkanie prof. A. Kokowski, który uznał konferencję za kolejny sukces. Podkreślił jej duże znaczenie jako miejsca wymiany myśli i doświadczeń. Docenił aspekt interdyscyplinarny konferencji, w której oprócz archeologów brali udział badacze z nauk przyrodniczych. Zwrócił uwagę na międzynarodowy charakter spotkania, w którym chętnie uczestniczą koledzy z najważniejszych ośrodków archeologicznych z Ukrainy, Białorusi i Rosji. W imieniu organizatorów uczestnikom podziękowały i zaprosiły na następną konferencję A. Zakościelna i M. Polańska, która poinformowała również, iż jednym z wymiernych rezultatów tegorocznego spotkania będzie nawiązanie formalnej współpracy pomiędzy Muzeum Lubelskim a Służbą Ochrony Zabytków Instytutu Archeologii Państwowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie.

XXX jubileuszowa konferencja mogła odbyć się dzięki przychylności, zrozumieniu i wsparciu Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Zagranicznej prof. dr hab. Ryszarda Dębickiego i Dziekana Wydziału Humanistycznego dr hab. Roberta Litwińskiego, prof. nadzw. Jak zwykle nie zawiedli studenci Instytutu Archeologii obu poziomów studiów, którzy czynnie włączyli się w organizację. Dziękujemy.

Marta Polańska,
Muzeum Lubelskie w Lublinie
Dorota Tymczak,
Wydział Humanistyczny UMCS

Archiwum „Info-Hunters”

Uczestnicy konferencji

ODKRYWANIE TAJEMNIC INTERNETU

30 maja 2014 r. odbyła się konferencja naukowa „70 tajemnic Internetu na 70 lat UMCS”, zorganizowana przez Koło Naukowe Infobrokeringu i Nowych Technologii „Info-Hunters”, działające przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS.

Podczas spotkania zaproszeni prelegenci odkryli tajniki umiejętnego i efektywnego posługiwania się Internetem – dobrem informacyjnym XXI w. Poruszone zostały zagadnienia obejmujące zarówno dobrodziejstwa, jak i realne zagrożenia, jakie niesie ze sobą korzystanie z sieci. Internet stanowi obecnie najpopularniejsze medium przydatne w pracy, nauce, służące do zabawy i rozrywki. Ale czy jest to narzędzie bezpieczne? Konferencja miała na celu podniesienie świadomości użytkowników Internetu w zakresie skutecznego wyszukiwania, selekcjonowania i udostępniania informacji w cyberprzestrzeni, a także ochrony przed niebezpieczeństwami. Skierowana była do studentów, doktorantów i absolwentów, a także uczniów szkół ponadgimnazjalnych – wszystkich internautów zainteresowanych tą tematyką.

Konferencję otworzyła dr Anita Has-Tokarz, Zastępca Dyrektora Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, która powitała licznie przybyłych gości i życzyła owocnych obrad. Kilka słów wpro-

wadzenia wygłosili również mgr Lidia Jarska – opiekun Koła oraz Iwo Jabłoński – prezes Koła.

Pierwszą sesję otworzył dr hab. Zbigniew Osiński, prof. nadzw., który wygłosił wykład pt. „Manipulacja w sieci” o nielegalnych praktykach stosowanych przez nieuczciwych użytkowników sieci. Mgr inż. Edyta Chruściel z Lubelskiego Parku Naukowo- Technologicznego w referacie pt. „Zawód Innobrokera” przybliżyła tajniki tego zawodu oraz omówiła pola współpracy pomiędzy światem nauki a światem biznesu. Dr Jarosław Pacek z UMCS w wystąpieniu pt. „Wyszukiwanie i filtrowanie informacji” odkrył tajemnice skutecznego i efektywnego pozyskiwania informacji ze źródeł online. Krzysztof Janiak (Stowarzyszenie Homo Faber) przedstawił referat „Przydatne narzędzia w Internecie, inne spojrzenie na portale, których używamy na co dzień”. Studentka II roku informacji w e-społeczeństwie, Dagmara Żeleźnik w wystąpieniu „Aplikacje na urządzenia mobilne dla najmłodszych” omówiła edukacyjne aplikacje na smartfony dedykowane dzieciom.

Drugą sesję rozpoczął mgr Grzegorz Winnicki (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie, KUL), który opowiedział o zjawisku steganografii. Mgr Robert Turski z portalu Inter-Akcja.com wygłosił referat pt. „Kilka słów o sposobie korzystania z sieci przez nastolatków na Lubelszczyźnie. Zagrożenia i możliwości Internetu”. Mgr Lidia Jarska (UMCS) odkryła tajemnice publikowania zdjęć w Internecie i omówiła prawne aspekty ochrony wizerunku w wystąpieniu pt. „Od „ślit foci” do memu, czyli jak chronić swój wizerunek w Sieci”. Zamy-

kającą konferencję referat pt. „Jak być »Prezesem Internetów«” wygłosił Iwo Jabłoński, student II roku informacji w e-społeczeństwie. Prelekcja dotyczyła narzędzi przydatnych w codziennej pracy z Internetem.

Archiwum „Info-Hunters”

Licznie przybyli Goście – pracownicy i studenci Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej

Podczas kilkugodzinnych obrad poruszone zostały istotne kwestie odnoszące się do bezpiecznego i efektywnego korzystania z zasobów Internetu. Konferencja „70 tajemnic Internetu na 70 lat UMCS” była pierwszym tego typu wydarzeniem, zorganizowanym przez istniejące od listopada 2013 r. Koło Infobrokeringu i Nowych Technologii „Info-Hunters”, działające przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS.

Lidia M. Jarska

STUDENCKA DEBATA

„GOSPODARKA PRZESTRZENNA W TEORII I PRAKTYCE” – PODSUMOWANIE

Rozpoczęte w styczniu 2013 r. cykliczne spotkania w ramach Studenckiej Debaty „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce” były z dużym sukcesem kontynuowane w roku akademickim 2013/2014. Ideą debaty jest łączenie wiedzy z praktyką, wprowadzenie studentów w system planowania przestrzennego i zarządzania przestrzenią oraz doskonalenie umiejętności prowadzenia dyskusji. Zbliżający się koniec roku akademickiego nastraja do podsumowania spotkań.

Inauguracyjna debata odbyła się 14 października 2013 r. pod hasłem „Wiedza naukowa i rozwój regionalny – jak to połączyć?”. Gościem specjalnym była dr Edyta Szafranek z Uniwersytetu Opolskiego – specjalistka w dziedzinie studiów i badań nad rozwojem regionalnym. W czasie gorącej dyskusji próbowano wspólnie sformułować odpowiedzi na pytania, dlaczego wiedza ma tak duże znaczenie w rozwoju lokalnym i regionalnym oraz jakie działania należy podjąć dla lepszego transferu wiedzy ze środowiska naukowego do gospodarki.

Fot. Monika Marczuk

Dr Edyta Szafranek

Podczas kolejnych spotkań studenci mieli możliwość zapoznania się z zagadnieniami dotyczącymi różnych aspektów gospodarki przestrzennej przedstawianych przez wielu znamienitych gości. Problemy funkcjonowania współczesnych miast w obliczu wzrastającego poziomu motoryzacji i mobilności społeczeństwa były tematem debaty „Miejskie ćwicze-

nia na wyobraźnię” z udziałem mgr inż. arch. Ewy Kipy – architektka i urbanistki specjalizującej się w zagadnieniach związanych z rewitalizacją i kulturą przestrzeni, założycielki Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji.

„Smart city – konieczność czy moda na nową etykietkę miasta?” – to pytanie przewijało się w czasie spotkania z dr Dorotą Sikorą-Fernandez z Uniwersytetu Łódzkiego, specjalistką w badaniach nad wdrażaniem koncepcji *smart city* w polityce rozwoju miast. Analizowano pojęcie „inteligentne miasto” oraz trendy panujące w kierunkach rozwoju miast we współczesnym świecie. Dyskutowano, jak nasze miasta wpisują się w trend *smart city* poprzez zarządzanie w sposób ekologiczny, nowoczesny, oszczędny i efektywny.

Fot. Monika Marczuk

Dr Dorota Sikora-Fernandez

Kolejnym ważnym zagadnieniem dla studentów gospodarki prze-

strzennej jest zdobycie wiedzy nt. praktycznych aspektów tworzenia dokumentów planistyczno-strategicznych. Doskonałą okazją do tego była debata „Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020” z udziałem Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej UMWL Bogdana Kawałko, podczas której studenci poznali harmonogram prac, proces pozyskiwania materiałów źródłowych, a także założenia, cele oraz propozycje realizacji Strategii.

Fot. Monika Marczuk

Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWL Bogdan Kawałko

Na kolejnym spotkaniu „Plan miejscowy bez tajemnic” mgr inż. arch. Robert Kuryło z Wydziału Planowania Urzędu Miasta Lublin zaprezentowali przebieg procedur formalno-prawnych wraz z zakresem prac merytorycznych nad opracowaniem Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla cz. VI A – Bronowice – rej. ul. Łę-

czyńskiej oraz opracowaniem zmian MPZP dla cz. I (zachodniej) zjazdu MPK.

Fot. Monika Marczuk

Jadwiga Wojciechowska-Bartnik i Robert Kuryło z Wydziału Planowania Urzędu Miasta Lublin

Szczególne znaczenie miała styczniowa debata, odbywająca się pod patronatem ambasadora Królestwa Danii w Polsce – JE Steena Hommela, która otworzyła kampanię edukacyjną na rzecz „Miasta dla ludzi” wg filozofii Jana Gehla – znanego duńskiego architekta i urbanisty. Gościem specjalnym spotkania był znany lubelski animator kultury przestrzeni mgr Marcin Skrzypek z Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”. Dyskutowano wówczas nad głównymi założeniami w planowaniu miast, które Gehl kreuje oraz realizuje w ramach wielu projektów rewitalizacyjnych dla miast na całym świecie.

Fot. Monika Marczuk

Marcin Skrzypek – gość specjalny jubileuszowej debaty

W ramach debat studenci mogli też zapoznać się z projektami realizowanymi przez władze samorządowe i NGO, do których zaliczyć można m.in. projekt HerMan (Heritage Management), którego

założenia zaprezentował dr Hubert Mącik – Miejski Konserwator Zabytków podczas debaty „Reklama w historycznej przestrzeni miasta”, poświęconej problemom chaosu wizualnego generowanego przez wielkopowierzchniowe reklamy na terenach objętych ochroną konserwatorską. Wiele miejsca poświęcono omówieniu zasad lokalizacji i form prezentacji reklam, a także problemowi braku edukacji w zakresie kultury przestrzeni.

Debaty dają też możliwość zapoznania się z projektami studentów realizowanymi zarówno na UMCS, jak i na innych lubelskich uczelniach. Doskonałym przykładem tych działań było spotkanie „Jak studenci chcą zmienić Lublin – najlepsze prace dyplomowe 2013”, podczas którego zaprezentowano dwie, spośród czterech, nagrodzonych prac w konkursie Prezydenta Miasta Lublin na najlepszą pracę dyplomową poświęconą rozwojowi Lublina. Były to: „Warsztat wyobraźni – współczesny trend w projektowaniu placów zabaw” Moniki Barszczewskiej, absolwentki UP w Lublinie oraz „Projekt Interaktywnego Centrum Historii i Technologii Wodociągów wraz z rekonstrukcją i adaptacją zabytkowego budynku wieży wodnej przy ulicy Dolnej Panny Marii w Lublinie” Mateusza Polaszka i Łukasza Polaszka, absolwentów PL. Przedstawiono także pomysł architektów Krzysztofa Jaraszkiewicza i Michała Fronka na przebudowę przestrzeni przed Centrum Kultury w Lublinie.

Fot. Monika Marczuk

Katarzyna Wiśniewska i Aleksandra Zarzyka prezentują wyniki prac studentów w dolinie rzeki Bystrzycy

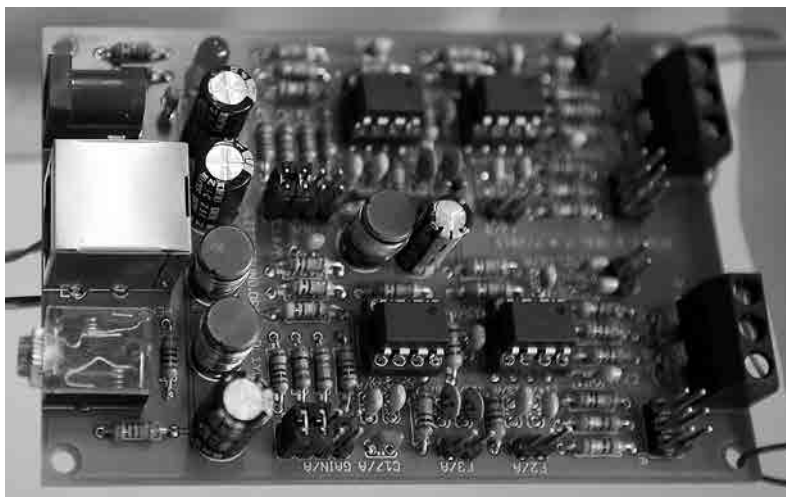
W czasie jednej z pierwszych debat zaprezentowano wyniki inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej przez studentów kierunku gospodarka przestrzenna UMCS pod kierunkiem dr Dagmary Kociuby w dolinie rzeki Bystrzycy. Opracowanie przekazano Zastępcy Dyrektora Wydziału Planowania Urzędu Miasta Lublin Małgorzacie Żurkowskiej. Posłuży ono do prac planistycznych prowadzonych obecnie dla tego terenu. Debata była świetną okazją do nawiązania współpracy między pracownikami Wydziału Planowania a środowiskiem studenckim, zainteresowanym udziałem w kreowaniu przestrzeni Lublina.

Na ostatnim w tym roku akademickim spotkaniu „Efemeryczna architektura krajobrazu” można było zapoznać się z projektami wykonanymi przez studentów KUL pod kierunkiem mgr. inż. Jana Kamińskiego w przestrzeni publicznej Lublina. W dyskusji podkreślano, że formy efemeryczne mają ważny wpływ na kształtowanie przestrzeni, dzięki nim można przekonać się, czy zagospodarowanie terenu jest funkcjonalne i przyjazne dla ludzi.

Wymiana wiedzy, doświadczeń i opinii między przedstawicielami różnych środowisk na debatach pozwala studentom zgłębić tajniki tak szerokiego zagadnienia, jakim jest gospodarka przestrzenna. Inicjatywa ta będzie kontynuowana w latach kolejnych.

Pomysłodawcą i koordynatorem debaty jest dr Dagmara Kociuba z Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania UMCS. Debata jest organizowana wraz ze studentami drugiego roku gospodarki przestrzennej oraz Studenckim Kołem Naukowym Planistów i została objęta patronatem Rektora UMCS prof. Stanisława Michałowskiego oraz Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej prof. Radosława Dobrowolskiego. Patronat medialny objęło Akademickie Radio Centrum.

**Dagmara Kociuba
Aneta Walczyk**

Wzmacniacz szerokopasmowy pozwala na wzmocnienie i wstępną obróbkę słabych impulsów elektrycznych zarejestrowanych przez antenę

o lokalizacji wyładowań uzyskanej poprzez analizę danych zabranych ze wszystkich detektorów.

Jak działa detektor?

Zapewne większość osób pamięta radioodbiorniki starszej generacji odbierające Program Pierwszy Polskiego Radia na falach długich. Ciekawą właściwością takich odbiorników był fakt, że kiedy zbliżała się burza, słychać było charakterystyczne trzaski. Otóż trzaski te pochodziły od wyładowań atmosferycznych, które oprócz błysku widzialnego dla naszych oczu oraz huku, który możemy usłyszeć,

DETEKTOR WYŁADOWAŃ ATMOSFERYCZNYCH

Rok temu w Kole Naukowym Studentów Fizyki UMCS uruchomiliśmy detektory wyładowań atmosferycznych oraz stronę internetową www.burza.umcs.lublin.pl. Prace te były poprzedzone prawie półrocznymi przegotowaniami oraz konsultacjami z administratorem sieci detektorów Blizortung.org, z którą obecnie współpracujemy.

Na całym świecie giną średnio 24 tysiące osób od porażeń piorunem w ciągu roku. Co ciekawe, jeśli wierzyć statystykom, piorun trafia pięciokrotnie częściej mężczyznę niż kobietę. Większości z tych nieszczęść można byłoby uniknąć, gdyby osoby te nie przebywały w otwartym terenie w czasie burzy. Jednak często trudno jest ocenić, czy głucho pomruki zwiastują groźną burzę. Niestety wciąż nie potrafimy przewidzieć, gdzie nastąpi kolejne wyładowanie atmosferyczne. Obecnie można jedynie ocenić, czy w danym regionie istnieją korzystne warunki do formowania się komórek burzowych. Jednak takie prognozy często są ignorowane lub uznawane za mało wiarygodne, gdyż ostrzeżenia wydawane są czasem dla całej Polski bądź kilku województw, podczas gdy bu-

rze występują zazwyczaj lokalnie.

Można jednak zdecydować się na inne podejście. Mianowicie, próbować określić, gdzie obecnie mają miejsca wyładowania atmosferyczne. Pozwoli to na ustalenie, w jakim kierunku zmierza komórka burzowa.

Obecnie w Europie funkcjonuje kilka sieci detektorów wyładowań atmosferycznych, w tym niemiecki system stworzony przez firmę Siemens (blids.de) oraz polska sieć detektorów „Perun” należąca do Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Oprócz nich istnieje również sieć Blizortung.org tworzona przez ochotników, którzy konstruują własne detektory oraz przesyłają rejestrowane dane do sieci, dzięki czemu możliwe jest określenie lokalizacji wyładowań. Osoby, które tworzą sieć i udostępniają swoje dane, mają dostęp do informacji

generują również fale elektromagnetyczne z zakresu obejmującego ultrafiolet, a także fale radiowe od ultrakrótkich aż po fale długie.

Fale długie odbijają się od jonosfery, dzięki czemu mogą rozchodzić się na odległości sięgające tysięcy kilometrów. Można więc zarejestrować takie „trzaski” przy pomocy odpowiednio skonstruowanej anteny, zapisując jednocześnie dokładny czas wystąpienia sygnału. Jeśli zrobimy to z kilku miejsc jednocześnie, będziemy mogli zlokalizować miejsce, w którym nastąpiło wyładowanie.

Na początek wyobraźmy sobie, że mamy dwa detektory w odległości co najmniej 200 km od siebie, przykładowo jeden w Lublinie, drugi w Krakowie. Jeśli teraz oba detektory zarejestrują dokładnie ten sam czas wystąpienia impulsu, to będzie to oznaczać, że wyładowanie nastąpiło między detektorami w równej odległości od obu z nich. Jeśli ograniczymy się do linii prostej łączącej te detektory, to będzie to oznaczało, że wyładowanie wystąpiło dokładnie 100 km od

każdego z nich, czyli mniej więcej w Opatowie. Jeśli jednak detektor w Lublinie zarejestruje sygnał o 100 milionowych sekundy wcześniej, będzie to oznaczać, że wyładowanie wystąpiło bliżej detektora w Lublinie. Bliżej o odległość, którą fala elektromagnetyczna pokonała w tym czasie. Miało ono więc miejsce w odległości 85 km od naszego miasta. W przypadku gdy piorun uderzy w Krakowie, detektor w Lublinie zarejestruje ten sygnał opóźniony o zaledwie 7 dziesięciotysięcznych sekundy. Potrzebna jest zatem dokładność pomiaru czasu na poziomie milionowych części sekundy, bo nawet w tak krótkim czasie światło zdąży pokonać około 300 m. W tym celu wszystkie detektory synchronizują swoje zegary co 1 sekundę z zegarami atomowymi znajdującymi się w satelitach GPS.

Na sferycznej powierzchni Ziemi potrzeba więcej detektorów do określenia współrzędnych każdego wyładowania, w praktyce zbierane są sygnały z od kilku do kilkudziesięciu detektorów, co umożliwia osiągnięcie dokładności lokalizacji wyładowań na poziomie 1 km.

W czasie kiedy budowaliśmy nasz detektor, w Polsce były zaledwie trzy takie działające urządzenia. Z tego powodu dokładność lokalizacji wyładowań atmosferycznych w naszym kraju była stosunkowo niewielka, gdyż większość detektorów tworzących sieć (wówczas około kilkuset) było umieszczonych w Niemczech. Jeszcze gorzej wyglądała sytuacja u naszych wschodnich sąsiadów, gdzie nie było wtedy ani jednego detektora i wyładowania były lokalizowane z dokładnością od kilkunastu do kilkudziesięciu km. Obecnie w Polsce działa już ponad 20 detektorów, więc dokładność lokalizacji wyładowań w naszym kraju jest porównywalna do Europy Zachodniej. Co ciekawe, detektory mimo prostej konstrukcji, mają bardzo duży zasięg. Nasz detektor, wielokrotnie zlokalizował wyładowania odległe o ponad 3500 km od Lublina na Sycylii, w Turcji czy Tu-

nezji. Dlatego nawet w zimie, kiedy w Polsce burze praktycznie nie występują, nasz detektor spełnia swoją funkcję i służy krajom znajdującym się na południu naszego kontynentu.

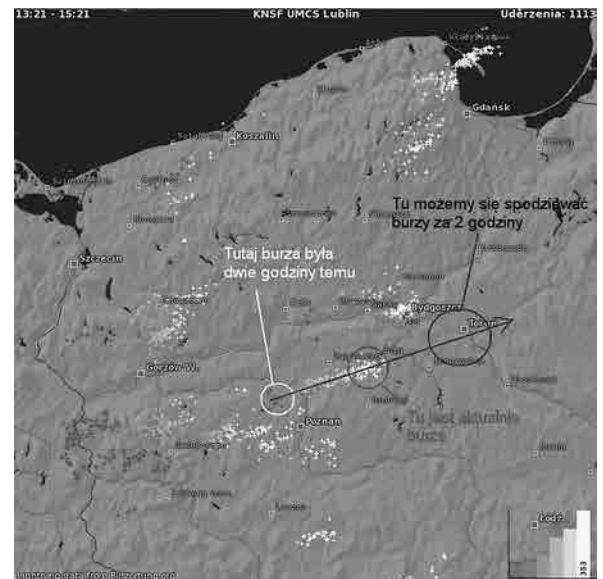
Budowa detektora

Detektor złożony jest z trzech części: anteny, wzmacniacza szerokopasmowego oraz mikrokontrolera połączonego z komputerem. Zarówno wzmacniacz, jak i mikrokontroler zostały przez nas wykonane zgodnie ze standardem sieci Blitsortung.org tak, aby był kompatybilne z innymi detektorami pracującymi w sieci. Antenę, która jest najważniejszym elementem detektora, skonstruowaliśmy sami, korzystając z łatwo dostępnych elementów takich jak aluminiowy kątownik, kilka metrów przewodu oraz folii aluminiowej. Antena zbudowana jest z dwóch prostokątnych pętli ustawionych w kierunkach północ-południe oraz wschód-zachód. Są one wrażliwe na magnetyczną składową promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 3 kHz do 30 kHz (długość odpowiednio 100 km do 10 km). Przewody tworzące pętle zostały owinięte folią aluminiową, aby zredukować zakłócenia pochodzące od urządzeń elektrycznych pracujących w pobliżu detektora.

Każde wyładowanie rejestrowane jest w postaci sygnałów z dwóch anten, który następnie przesyłany jest do sieci i na podstawie jego kształtu określany jest czas zarejestrowania wyładowania po uwzględnieniu modyfikacji impulsu związanej z pokonywaniem często dużej odległości.

Odczytywanie map

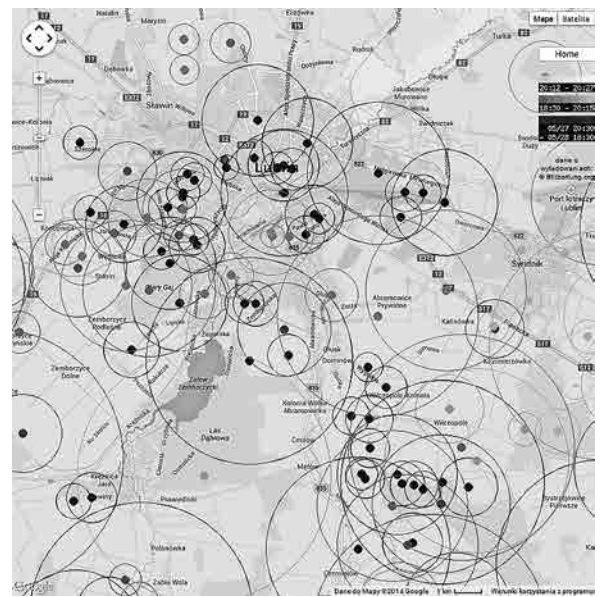
Posiadanie własnego detektora daje nam dostęp do lokalizacji wyładowań atmosferycznych obliczonych w oparciu o dane nadesłane ze wszystkich detektorów. Dzięki temu mogliśmy stworzyć własną stronę prezentującą wyładowania atmosferyczne na tle map. Na stronie znajdziemy mapy zarówno dla całej Polski, jak i dla niektórych

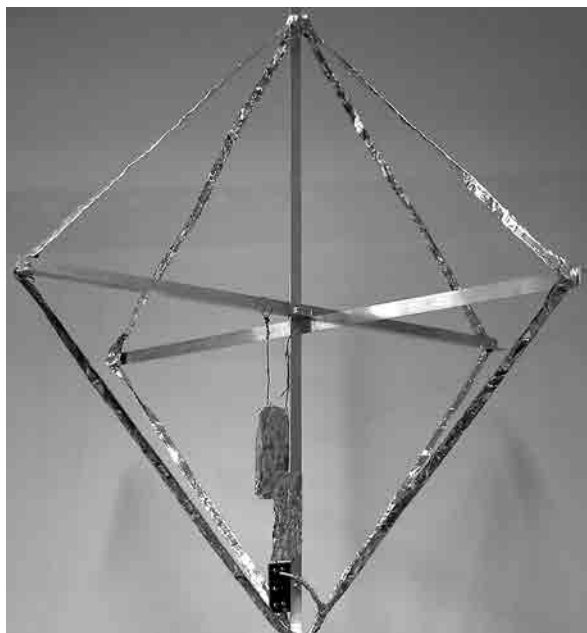
Ilustracja pokazuje, w jaki sposób odczytywać mapy wyładowań i prognozować kierunek przemieszczania się komórki burzowej

regionów, w tym Lubelszczyzny. W przyszłości planujemy poszerzyć bazę map dostępnych na naszej stronie. Mamy też do dyspozycji mapę dynamiczną, na której możemy powiększyć wybrany obszar kraju i zobaczyć dokładną lokalizację wyładowań wraz z niepewnością pomiarową.

Każdy plus (+) na mapie oznacza zarejestrowane wyładowanie atmo- ▶

Burza nad Lublinem, która miała miejsce 28 maja 2014 r. ok. godz. 17. Kropki oznaczają miejsca, w których zlokalizowano wyładowanie, okręgi wokół punktów oznaczają niepewność lokalizacji (piorun mógł uderzyć w dowolnym punkcie wewnątrz tego okręgu)

Antena detektora wraz ze wzmacniaczem. Przewody i wzmacniacz zostały owinięte folią aluminiową, aby zredukować zakłócenia pochodzące od urządzeń elektrycznych

sferyczne typu chmura – ziemia. Położenie punktów na mapie odpowiada lokalizacji wyładowania atmosferycznego – jest to miejsce, w które uderzył piorun. Kolor natomiast odzwierciedla czas, w którym wystąpiło wyładowanie. W lewym górnym rogu map podany jest zakres czasu, dla którego są wyświetlane dane (2 godziny wstecz od chwili obecnej). Kolorem żółtym zaznaczone są wyładowania zarejestrowane w ciągu ostatnich 20 minut. Kolejne odcienie

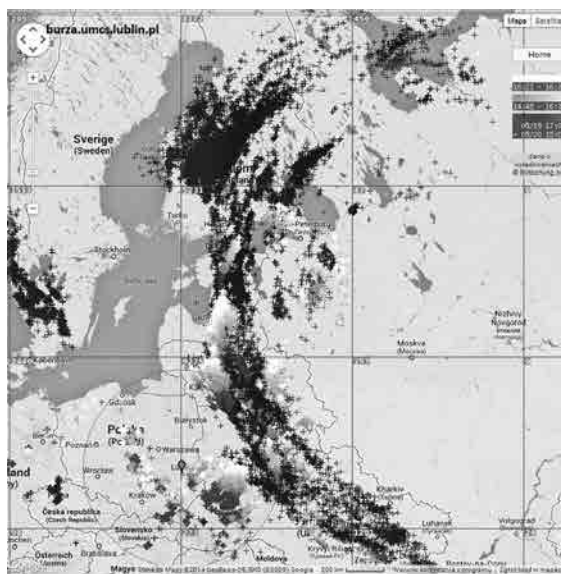
pomarańcza oznaczają wyładowania, które nastąpiły wcześniej aż do koloru czerwonego, który oznacza wyładowania sprzed dwóch godzin.

Kierunek przemieszczania się komórki burzowej można określić, obserwując położenie punktów bardziej czerwonych w stosunku do punktów żółtych. Punkty pomarańczowe i czerwone odpowiadają zwykle wcześniejszemu położeniu komórki burzowej. Przy względnie stabilnych warunkach pogodowych można przypuszczać, że w ciągu najbliższych dwóch godzin chmura burzowa dotrze nad obszary po przeciwnej stronie skupiska punktów żółtych w podobnej odległości, w jakiej znajdują się obecnie punkty czerwone.

Dostępna jest również wersja strony przystosowanej do telefonów komórkowych (również tych starszych, wyposażonych w przeglądarkę internetową). Dzięki niej możemy sprawdzić, jak wygląda sytuacja pogodowa, gdy przebywamy poza domem.

Nasza strona cieszy się coraz większą popularnością. W burzowe dni odwiedza ją często więcej niż 2000 unikalnych gości. Co ciekawe, ta stosunkowo wąska grupa osób spędza średnio 2 godziny dziennie na naszej stronie, zaglądając na nią (bądź odświeżając zawartość) łącznie od 50 do 100 tysięcy razy na dobę. Tylko w tym miesiącu strona została wczytana w przeglądarkach ponad milion razy przez około 30 tysięcy unikalnych gości. Cieszymy się, że w ten sposób możemy przyczynić się do promocji naszej Uczelni.

Mgr Marek Kopciuszynski

Burze, jakie przeszły nad Europą wschodnią 20 maja 2014 r.

BEZ WEHIKUŁU CZASU...

W dniu 10 maja 2014 r. odbył się kolejny wykład przygotowany przez antropologów z Instytutu Archeologii, zrealizowany w ramach zajęć Uniwersytetu Dziecięcego UMCS. Prelekcję pt. „Bez wehikułu czasu, czyli jak poznajemy naszych przodków. Odpowiedzi antropologów” przygotowała i poprowadziła dr hab. Wanda Kozak-Zychman, prof. UMCS. Najmłodszy studenci UMCS pogłęбили swoją

wiedzę, słuchając bardzo uważnie i z zaciekawieniem wykładu, a dowodem znajomości tematu były doskonale odpowiedzi na pytania w konkursie opracowanym i przeprowadzonym przez mgr Annę Szarlip, stażystkę w Instytucie Archeologii. Laureaci quizu otrzymali nagrody oraz okolicznościowe dyplomy. Finałowym wydarzeniem spotkania z młodymi pasjonatami nauki była wystawa poświęcona antropologii, przygotowana

w pomieszczeniach Instytutu Archeologii. Towarzyszyły jej pokazy archeologiczne prowadzone przez dr hab. Halinę Taras. Ekspozycje i komentarz do nich wzbudziły ponownie ogromne zainteresowanie i wywołały szereg pytań. Autorki spotkania otrzymały już propozycję na następny rok – przygotowania warsztatów antropologicznych.

**Wanda Kozak-Zychman
Anna Szarlip**

„NA GRANICY...” I WROCŁAWSKIE SPOTKANIA ARCHEOLOGICZNE

W dniach 16–18 maja 2014 r. w Uniwersytecie Wrocławskim odbyła się interdyscyplinarna konferencja naukowa „Na granicy...”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Archeologów Uniwersytetu Wrocławskiego, pod honorowym patronatem Ośrodka Badań nad Kulturą Późnego Antyku i Wczesnego Średniowiecza wrocławskiego oddziału Instytutu Archeologii i Etnologii PAN oraz Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu. Tym samym rozpoczęto cykl dorocznych debat naukowych pt. „Wrocławskie Spotkania Archeologiczne”, skierowanych do młodych badaczy – studentów oraz doktorantów. Nasz Uniwersytet reprezentowali studenci II roku studiów magisterskich archeologii – lic. Mariusz Bednarz, wygłaszając referat „Potencjalne korzyści badawcze wynikające z zastosowania archeologii doświadczalnej na przykładzie rzemiosła kowalskiego w okresie rzymskim” oraz lic. Tomasz Myśliwiec z wystąpieniem „Sfera sacrum na granicy nauk”, które zostało wyróżnione jako najlepsze w sesji.

Dyskusja skupiła się wokół dwóch zagadnień: na granicy epok oraz na granicy nauk, a jej szeroki zakres służył rozpoznaniu pomysłów badaw-

czych realizowanych przez młodych naukowców, a tym samym określeniu tendencji panujących w nowoczesnej humanistyce. Tematy podjęte w referatach obejmowały niezwykle szeroki obszar – od analiz materiałowych i typologicznych w obrębie badań *stricto* archeologicznych, poprzez zastosowanie specjalistycznych ekspertyz w obrębie dyscyplin współpracujących, zarówno pokrewnych, jak i tych pozornie odległych (np. zastosowanie fizyki relatywistycznej w budowaniu modeli kultur archeologicznych), aż po problematykę z zakresu teorii i metodologii badań transdyscyplinarnych. Zdaniem autorów na szczególną uwagę zasługują dwa szeroko dyskutowane zagadnienia, tj. użyteczność archeologii eksperymentalnej jako „powtarzalnego doświadczenia” oraz metody weryfikacji i falsyfikacji wiedzy archeologicznej (zwrócono uwagę na teoretyczne zaplecze eksperymentu oraz postulowano usytuowanie badacza w roli obserwatora i eksperymentatora), a także przełożenie na grunt archeologii najnowszych idei wpływających na rozwój światowej humanistyki (m.in. koncepcji teoretycznego bricolage'u Bjørnara Olsena czy metodologii badań transdyscyplinarnych).

W ciągu dwóch dni nie próbowano znosić tytułowych „granic”, lecz przerzucać „mosty” porozumienia między odległymi dziedzinami. Prelegenci – choć młodzi – wykazali się pogłębianą wiedzą, dojrzałą postawą badawczą oraz otwartością na odmienne poglądy. Perspektywa konfrontacji stanowisk badawczych oraz dalszych wspólnych dociekań stanowi doskonały bodziec do kontynuowania prac i studiów. Wysłunięta przez Studenckie Koło Naukowe Archeologów UW r inicjatywa organizacji cyklicznych spotkań młodych badaczy reprezentujących tak różne dyscypliny naukowe jak archeologia, fizyka, geologia, muzykologia czy estetyka i historia sztuki sama w sobie jest pomysłem bezcennym. Jest wyrazem świadomości konieczności podejmowania już przez najmłodsze pokolenie naukowców rozważań nad zagadnieniami nierzadko trudnymi czy wręcz pozornie karkołomnymi; świadczy o chęci poszukiwania wspólnych odpowiedzi i mówi o kierunkach, w których zmierzać będzie humanistyka w najbliższych latach, tj. badań transdyscyplinarnych i eksperymentalnych.

Mariusz Bednarz
Tomasz Myśliwiec

WSPÓŁCZESNY CZERWONY KAPTUREK

Studenci z II grupy historycznej Centrum Języka i Kultury Polskiej, pod kierunkiem mgr Barbary Karczmarczyk, przedstawili przewrotną wersję baśni o Czerwonym Kapturku pt. *Szkoda babci*. Fantastyczny pomysł i kapitalna realizacja wzbudziły entuzjazm widzów.

CJKP Studenci-aktorzy

Fot. Wacław Kostko

SUKCES STUDENTÓW FINANSÓW I RACHUNKOWOŚCI

W dniach 22–24 maja 2014 r. studenci Wydziału Ekonomicznego UMCS uczestniczyli w XVIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Przedsiębiorczość, finanse i zarządzanie”, organizowanego przez Fundację Edukacyjną Przedsiębiorczości w Łodzi.

Zespół tworzyli studenci III roku kierunku finanse i rachunkowość: Monika Dycha, Konrad Jeleń, Edyta Kozak i Magdalena Kłopotek. W rozgrywkach udział wzięło 15 drużyn z uczelni z całej Polski, m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Leona Koźmińskiego, Uniwersytetu Opolskiego. Pierwszy etap konkursu polegał na rozwiązaniu przypadku przygotowanego przez Kapitułę. Uczestnicy przez pięć godzin prowadzili analizy, aby zaproponować najlepszy wariant odpowiedzi. Pięć najlepszych zespołów zakwalifikowało się do następnego etapu, który wymagał wiedzy z zakresu instrumentów giełdowych i zarządzania przedsiębiorstwem. Przedstawiciele UMCS doskonale poradzi sobie z dwoma etapami i zapewnili sobie miejsce w finale całego przedsięwzięcia.

Ostateczny etap rozegrał się pomiędzy studentami z Akademii Leona Koźmińskiego a zespołem z Wydziału Ekonomicznego UMCS. Finał opierał się na negocjacjach, w trakcie których studenci musieli przeforsować swoje racje i wypracować najlepsze stanowisko. Dyskusja przyniosła niezapomniane emocje, a reprezentanci UMCS mogli cieszyć się z drugiego, niezwykle cennego miejsca.

Ewelina Berlińska, RWSS WE UMCS

Studenci (finaliści) i organizatorzy konkursu

SUKCES STUDENTÓW UMCS W KONKURSIE WIEDZY O RACHUNKOWOŚCI

Po raz kolejny studenci finansów i rachunkowości UMCS zwyciężyli w Międzyuczelnianym Konkursie Wiedzy o Rachunkowości.

Konkurs pt. „Rachunkowość jako system informacyjny” został zorganizowany już po raz piąty przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce o. Lublin, przy współudziale pracowników naukowych Zakładu Rachunkowości Wydziału Ekonomicznego UMCS, Katedry Finansów i Rachunkowości Wydziału Zarządzania PL, Katedry Rachunkowości Wydziału Nauk Społecznych KUL i WSPiA. Przewodniczącym Kapituły konkursu jest Stefan Czerwiński (Prezes Zarządu Oddziału Okręgowego SKwP w Lublinie, Sekretarz Generalny SKwP), a z członkami Kapituły są: prof. dr hab. Henryk Ronek (kierownik Zakładu Rachunkowości UMCS), dr Małgorzata Kamieniecka (UMCS), prof. dr hab. Helena Żukowska (KUL), prof. dr hab. Wiesław Janik (PL i WSPiA), mgr Anna Janik-Czop i mgr inż. Anna Żurek

(SKwP). Funkcję sekretarza konkursu pełni mgr Barbara Żak (SKwP).

Konkurs, składający się z dwóch etapów, skierowany jest do studentów wszystkich lubelskich szkół wyższych. Zakres merytoryczny, na podstawie którego opracowane są pytania konkursowe, jest dość szeroki i obejmuje: rachunkowość finansową i zarządczą, analizę finansową oraz wybrane zagadnienia z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Pierwszy etap, polegający na rozwiązaniu 60 pytań testowych zakończył się wyłonieniem finałowej piątki studentów. Do drugiego etapu przeszli: Ewelina Kopińska, Emil Mańkowski, Radosław Matuszuk, Katarzyna Sierpień, Agnieszka Wąsik. Wszyscy finaliści są studentami Wydziału Ekonomicznego UMCS na kierunku finanse i rachunkowość. W turze drugiej studenci odpowiadali na wylosowane pytania problemowe. Komisja konkursowa bardzo wysoko oceniła poziom ich wiedzy oraz umiejętność rozwiązywania

Fot. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce o. Lublin

złożonych problemów natury finansowo-księgowej. Pierwsze miejsce zajęła Agnieszka Wąsik, drugie – Radosław Matuszuk, a trzecie – Emil Mańkowski. Uhonorowaniem włożonego w przygotowanie do konkursu wysiłku stały się nagrody: ufundowany przez SKWP o. Lublin laptop (główna nagroda), nagrody książkowe i drobne

upominki ufundowane przez Dziekaną Wydziału Ekonomicznego oraz możliwość odbycia miesięcznych praktyk zawodowych w firmie audytorskiej.

Należy podkreślić, iż do sukcesu naszych studentów przyczynił się ich własny wkład pracy, a także wysiłek i zaangażowanie pracowników Wydziału Ekonomicznego

włożone w zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość, co szczególnie podkreślał w swoim wystąpieniu podsumowującym konkurs Przewodniczący Kapituły.

Trzymamy kciuki za kolejne zwycięstwa studentów UMCS w przyszłorocznej edycji konkursu.

Małgorzata Kamieniecka

Fot. Emil Mirowski

Uczestnicy konferencji

JAKOŚĆ W PROCESIE INTEGRACJI SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA

W dniach 15–16 maja 2014 r. na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyła się XII ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Jakość w procesie integracji systemów zarządzania”, zorganizowana przez Katedrę Zarządzania Jakością i Wiedzą oraz Studenckie Koło Zarządzania Jakością i Wiedzą. W czasie tegorocznego spotkania poruszone zostały tematy dotyczące integracji systemów zarządzania: istota, przesłanki i miejsce jakości w integracji systemów zarządzania, rodzaje i metody integracji w warunkach globalizacji, determinanty jakości w zarządzaniu zasobami ludzkimi oraz organizacja w warunkach nowej ekonomii. Celem spotkania było ukazanie przyszłościowych trendów zarządzania oraz zwrócenie uwagi na istotną problematykę procesów integracji systemów zarządzania.

W tegorocznej konferencji uczestniczyło blisko 50 osób. Naszymi gośćmi byli studenci, członkowie kół naukowych zajmujących się problematyką jakości, doktoranci oraz pracownicy naukowcy z wielu ośrodków akademickich w Polsce, m.in. z: Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Akademii Obrony Narodowej, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, Politechniki Gdańskiej, Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej, Akademii Morskiej w Gdyni, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie oraz UMCS.

Efekty pracy uczestników konferencji zostały opublikowane w postaci książki pod redakcją prof. dr hab. Elżbiety Skrzypek.

Konferencję otworzyła prof. dr hab. Agnieszka Sitko-Lutek, dyrektor Instytutu Zarządzania. Pierwszego dnia odbyły się dwie sesje referatowe, następnie uczestnicy udali się na zwiedzanie zakładów produkcyjnych – Browary Lubelskie S.A. Wieczorem odbył się bankiet w restauracji Valentino.

Drugiego dnia odbyły się trzy sesje referatowe. Zgodnie z tradycją przeprowadzono konkurs na najlepszego referat studentki. I nagrodę zdobył Marcin Nowak z Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu za referat „Filozofia jakości – od Platona do jakości 2.0”. Drugie miejsce zajął Piotr Toborek z UMCS za referat „Znaczenie wiedzy w procesach zarządzania jakością”. Trzecie miejsce zajął Mateusz Domian z Akademii Obrony Narodowej za referat „Użyteczność diagramu Ishikawy jako narzędzia zarządzania jakością w procesie planowania operacji reagowania kryzysowego poza granicami kraju”.

Serdecznie dziękujemy uczestnikom konferencji za przybycie do Lublina. Szczególnie chcemy podziękować prof. Elżbiecie Skrzypek za ogromny wkład pracy i pomoc przy organizacji spotkania oraz wsparcie w trudnych chwilach. Dziękujemy także wszystkim, którzy przyczynili się do przygotowania tegorocznej konferencji.

Serdecznie zapraszamy za rok na XIII Ogólnopolską Konferencję Naukową.

Aleksandra Abramek
*Studenckie Koło Zarządzania
Jakością i Wiedzą*

STUDENCI UMCS ZWYCIĘZCAMI LIGI MENEDŻERÓW BIZNESU

Zwycięzcy Konkursu „Liga Menedżerów Biznesu”: Aleksandra Abramek, Bartosz Bodziak, Piotr Dzimira

W dniach 7–8 maja 2014 r. odbył się VIII Ogólnopolski Konkurs „Liga Menedżerów Biznesu”, zorganizowany na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach przez Instytut Zarządzania i Marketingu oraz Studenckie Koło Naukowe Menedżerów Top Manager.

W rywalizacji wzięło udział sześć trzyosobowych zespołów studentów z: Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz dwa zespo-

ły z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Konkurs złożony był z trzech etapów, które prowadziły do półfinału:

1. Prezentacji wcześniej przygotowanych projektów, zleconych przez firmę Wokas. Głównym problemem, który należało rozwiązać w projekcie, była niska konkurencyjność jednego z produktów firmy – ziemi ogrodowej. Projekty ocenione zostały przez eksperta z zakresu zarządzania projektami – dr Marka Szajczyka, przedstawicieli firmy Wokas oraz jury złożone z pracowników Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych oraz przedstawicieli sponsorów.

2. Rozmowa kwalifikacyjna w języku angielskim, prowadzona przez pochodzącą z Kanady Caroline Korbel. Ocenie podlegał m.in. poziom zrozumienia zadanych pytań, świadomość swoich słabych i mocnych stron oraz umiejętność prawidłowego posługiwania się językiem angielskim.

3. Quiz tematyczny, który obejmował m.in. pytania przygotowane przez Komisję Nadzoru Finansowego. Wśród pytań znalazły się zagadnienia z finansów, ekonomii i zarządzania.

We wszystkich konkurencjach bezkonkurencyjny był zespół ze Studenckiego Koła Zarządzania Jakością i Wiedzą UMCS w Lublinie, który pewnie wszedł do finału wraz ze zespołem z UPH w Siedlcach.

Zadanie finałowe przygotowało Centrum Medyczno-Diagnostyczne. Studenci mieli wcielić się w członków zespołu przeprowadzającego badanie Due Diligence spółki Lux-Medix na zlecenie spółki ABC MED nabywającej 100% udziałów spółki Lux-Medix. Otrzymali informacje od Zarządu spółki Lux-Medix, dane finansowe oraz dane prawne. Ich zadaniem było zidentyfikowanie jak największej liczby niezgodności w przedstawionych danych oraz ryzyk, które wpływają w istotny sposób na wycenę spółki i na ryzyko finansowe, prawne i operacyjne.

Zwycięzcami VIII edycji Ligi Menedżerów Biznesu okazali się studenci z UMCS w Lublinie: Aleksandra Abramek, Bartosz Bodziak i Piotr Dzimira.

Aleksandra Abramek
Studenckie Koło Zarządzania
Jakością i Wiedzą UMCS

EGZAMIN CERTYFIKATOWY Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO W NOWYM JORKU

W dniach 2–6 maja 2014 r. w Nowym Jorku odbył się egzamin certyfikacyjny z języka polskiego jako obcego, organizowany przez Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. Uczestniczyła w nim rekordowa liczba zdających – 106 osób! 2 osoby zdały na poziomie C2, 79 na poziomie B2 i 25 osób na poziomie B1. Komisji egzaminacyjnej przewodniczyła dr hab. Anna Seretny z UJ, a UMCS reprezentowały dr Anna Dunin-Dudkowska i dr Anna Butcher.

Tak ogromny wzrost zainteresowania egzaminami certyfikacyjnymi z języka polskiego za oceanem wynika w dużej mierze z sukcesu warsztatów metodycznych, które w ubiegłym roku przeprowadzili nauczyciele z Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców pod kierunkiem prof. Jana Mazura w dwóch ośrodkach polonijnych w USA: Nowym Jorku i Chicago.

W Wietrznym Mieście egzamin certyfikacyjny odbył się przed ogromnym zainteresowaniem

wśród młodzieży polonijnej – zdawało ponad 80 osób. CJKP UMCS reprezentowali na nim dr Anna Trębska-Kerntopf i dr Bartłomiej Maliszewski. W obydwu ośrodkach liczba zdających zwiększyła się ponad dwukrotnie. Jednocześnie obserwuje się coraz lepsze przygotowanie młodzieży polonijnej do egzaminów oraz zainteresowanie młodych Polonusów amerykańskich studiami w Polsce. Mamy nadzieję, że niektórzy z nich pojawią się również na naszej Uczelni.

Anna Dunin-Dudkowska

Fot. Wacław Kostko

Fot. Wacław Kostko

WIECZÓR PIOSENKI I TAŃCA

Słuchacze Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców są niezwykle uzdolnieni artystycznie, więc bieżący rok akademicki obfituje w przedstawienia, koncerty i konkursy talentów. Studenci przygotowali jasełka, spektakl oparty na *Śnie nocy letniej* Szekspira, a także nową interpretację baśni o Czerwonym Kapturku. Rywalizowali w konkursie recytatorskim oraz, jak co roku, weszli w skład Chóru „Ponad granicami”, który występował także poza CJKP. Kilko studentów zaprosili do współpracy nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 3 w Lublinie. Wspólnie przygotowali przedstawienie *Podróż z panem K.*, które kilkakrotnie zagrali dla dzieci z lubelskich domów dziecka.

Ważną rolę w przygotowaniach do tych wydarzeń odegrali studenci prowadzonych w CJKP podyplomowych studiów w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. Służyli radą, pomagali w przygotowaniu strojów i dekoracji, uczestniczyli w próbach. Pozwoliło im to lepiej poznać specyfikę pracy ze studentami z różnych krajów, która wykracza daleko poza naukę języka polskiego, ponieważ naszym celem jest edukacja interkulturowa – przygotowanie

słuchaczy do pełnego uczestniczenia w kulturze polskiej oraz zachęcanie ich do prezentacji kultury krajów, z których do nas przyjechali.

Słuchaczki studiów podyplomowych brały również udział w przygotowaniu „Wieczoru piosenki i tańca”, który odbył się 20 maja 2014 r. Próbami kierowała dr Anna Choma-Suwała z Zakładu Filologii Ukraińskiej.

„Wieczór piosenki i tańca” był dla studentów okazją do zaprezentowania swoich talentów, a dla widzów sposobnością do poznania koleżanek i kolegów z innej strony niż na zajęciach. Gospodarzami wieczoru byli konferansjerzy: Złota Dmytruk, Karolina Baczyńska i Władysław Mykhniuk. Mielśmy okazję podziwiać zespoły, duety oraz solistów. Program otworzył występ studentów z grupy V ekonomicznej, którzy zaprezentowali piosenkę *My Słowianie* w języku rosyjskim. Piosenki w różnych językach zaśpiewali także: Nela Pilkevycz i Anastazja Dumańska w duecie, Ludmiła Duplińska, Maksym Tucki, Władysław Humeniuk i Diana Sawicka. Słuchacze Podyplomowych Studiów Humanistycznych dla Cudzoziemców – Danuta Trybuchowska, Tatiana Szulgina, Ludmiła Duplińska, Natalia Lisowa, Julia

Milkiwska i Roman Derdziak, zaprezentowali piosenki z różnych krajów, wśród których znalazł się nawet stary polski przebój *Ta ostatnia niedziela*. Grupa III historyczna, przy akompaniamencie gitary, zaśpiewała aktualny ukraiński przebój *Stare fotografie*. Anastazja Gricuk i Wita Dańkowska zaprezentowały pełen temperamentu taniec hiszpański. Zwieńczeniem wieczoru był fantastyczny występ grupy IV historycznej z piosenką *Boso* zespołu Zakopower.

Wszystkim wykonawcom serdecznie podziękowała dr Anna Dunin-Dudkowska, zastępca dyrektora CJKP. Jeszcze długo po koncercie trwały rozmowy, robiliśmy zdjęcia. Było tak miło i rodzinnie, że niełatwo było się rozstać.

Anna Butcher

Fot. Wacław Kostko

Fot. Wacław Kostko

Fot. Robert Frączek

Inauguracja Nocy Uniwersytetów. Od lewej: Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, Prorektor ds. Kształcenia UM prof. Barbara Jodłowska-Jędrych oraz Prorektor ds. Organizacji i Kadr UP prof. Andrzej Borowy

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej otworzył swoje drzwi na wszystkich Wydziałach, zapraszając nie tylko na wspomniane wykłady, pokazy czy warsztaty, ale również na konsultacje prawne, dyktanda językowe czy quiz o Unii Europejskiej. Podczas tej wyjątkowej nocy można było zwiedzić laboratoria, sale wykładowe, porozmawiać z naukowcami i specjalistami w danej dziedzinie oraz przekonać się, czym jest prawdziwa nauka. Główne wydarzenia odbywały się na pl. M. Curie-Skłodowskiej, gdzie na scenie wystąpiły zespoły z Wydziału Artystycznego UMCS, bębniarze z „Chatki Żaka” – Młode Djembe&Wabazaa, oraz zaproszeni goście: Chór Uniwersytetu Przyrodniczego i dudziarz z Uniwersytetu Medycznego.

NOC UNIWERSYTETÓW

UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

UNIWERSYTET PRZYRODNICZY
w Lublinie

W ramach obchodów jubileuszu 70-lecia UMCS, 30 maja 2014 r. odbyła się I Noc Uniwersytetów, zorganizowana przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej wraz z Uniwersytetem Przyrodniczym oraz Uniwersytetem Medycznym – uczelniami, które wywodzą się z UMCS. Wydarzenie zainaugurowały Władze trzech Uczelni: Rek-

tor UMCS prof. Stanisław Michałowski, Prorektor ds. Kształcenia UM prof. Barbara Jodłowska-Jędrych oraz Prorektor ds. Organizacji i Kadr UP prof. Andrzej Borowy.

Każdy z Uniwersytetów przygotował bogaty program wydarzeń, z licznymi wykładami, warsztatami, pokazami i dużą liczbą niespodzianek dla pracowników, studentów i mieszkańców Lublina i regionu.

Organizacje studenckie i koła naukowe w specjalnej „Strefie Edukacji”, znajdującej się również na placu przed Rektoratem, przygotowały wiele atrakcji. Można było zobaczyć m.in. pokaz uzbrojenia legionowego i walki gladiatorów (Hellas et Roma) oraz stroje historyczne, wziąć udział w wytwarzaniu paciorków z muszli, gliny czy kości, ulepić naczynia z gliny (Instytut Archeologii), skosztować potraw kuchni bałkańskiej czy obejrzeć pokazy fizyczne. W „Strefie Informacji i Promocji” gościliśmy przedstawicieli Uniwersytetu Przy-

Fot. Robert Frączek

Fot. Robert Frączek

Koncert Młode Djembe

rodniczego oraz Uniwersytetu Medycznego, którzy opowiadali o swoich Uczelniach, prezentując ofertę edukacyjną. Największym zainteresowaniem cieszyła się „Strefa Dziecka”, gdzie na najmłodszych czekały przygotowane przez studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii liczne atrakcje i niespodzianki, m.in. kąpiel małego artysty, naukowca czy sportowca. Dodatkowo jedna z lubelskich szkół nauki jazdy przygotowała zajęcia „bezpieczne dziecko”, podczas których uczyła najmłodszych znaków drogowych oraz zasad zachowania się na drodze.

W „Strefie Kultury” w „Chatce Żaka” animatorzy i wolontariusze przygotowali bogatą ofertę wydarzeń kulturalnych, m.in. konkurs talentów, warsztaty malowania kawą i beatboxu, wystawę fotograficzną. Orkiestra św. Mikołaja zaprosiła do Inkubatora Medialno-Artystycznego na „Noc Duchów”, podczas której można było m.in. posłuchać opowieści o duchach, zjawach, marach i strachach.

Nie mniejszym zainteresowaniem cieszyły się rozgrywki sportowe pomiędzy pracownikami trzech Uczelni: w siatkówkę, gdzie najlepsi okazali się zawodnicy z UMCS, koszykówkę w której I miejsce zajęła UP oraz halowej piłce nożnej, gdzie złoto przypadło UM. Na hali sportowej UP odbył się również Wielobój Władz Uniwersyteckich. UMCS reprezentowali: Zastępca Kanclerza Ryszard Sołowiej, Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński, Prodziekan Wydziału Humanistycznego prof. Marek Woźniak oraz Dyrektor In-

stytutu Historii prof. Dariusz Słapek. Na najwyższym podium stanął Prodziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. Marek Woźniak wraz z Dziekanem II Wydziału Lekarskiego UM prof. Wojciechem Załuską, II miejsce *ex aequo* zajęli Zastępca Kanclerza UMCS Ryszard Sołowiej wraz z Prorektorem ds. Studenckich i Dydaktyki UP prof. Krzysztofem Gołackim, natomiast III miejsce zajął Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. Robert Litwiński. Zwycięzcom gratulujemy, dziękujemy za grę fair play i wspaniałą zabawę. Centrum Kultury Fizycznej UMCS przygotowało również dla mieszkańców miasta turniej tenisa stołowego i tenisa ziemnego, nordic walking oraz zajęcia fitness.

Noc Uniwersytetów 2014 przeszła już do historii. Mamy nadzieję, że każdy, kto zagościł na jednym z trzech Uniwersytetów, znalazł coś dla siebie i z głową pełną pozytywnych wspomnień, nowych doświadczeń i wiedzy w przyszłym roku powróci w nasze mury.

W tym miejscu pragnę w imieniu Biura Promocji UMCS serdecznie podziękować Dziekanom, koordynatorom wydziałowym, przedstawicielom kół naukowych i organizacji studenckich, wszystkim uczestnikom, którzy przyczynili się do sukcesu wydarzenia za ogromne zaangażowanie i nieocenioną pomoc. Mamy nadzieję, że za rok spotkamy się w jeszcze większym gronie.

Dr Małgorzata Pikul
Kierownik Biura Promocji
UMCS

PRAKTYKA ZAWODOWA STUDENTÓW TURYSTYKI HISTORYCZNEJ

Ani obejrzelismy się, jak studenci uruchomionego w październiku 2012 r. przez Instytut Historii UMCS nowego kierunku studiów – turystyki historycznej, po prawie już czterech semestrach stanęli w szranki z prawdziwą codziennością pilota wycieczek – pracą z rzeczywistym i bardzo wymagającym turystą – w autokarze, w porcie lotniczym, na przejściu granicznym, w realiach zabytków miejskich i przyrodniczych, w hotelu i w bazie turystycznej, o różnych porach doby.

Praktyka zawodowa tych studentów, podobnie jak i całe studia, jest odpowiedzią na zachodzące od lat przemiany na światowym rynku turystycznym, który dziś preferuje konsumenta odchodzącego od na ogół biernej rekreacji i wypoczynku w kierunku wędrownika, podróżnika, który pragnie poszerzać swe horyzonty myślowe, poznawać nowe zakątki, jest spragniony wiedzy i nowych wrażeń, nietuzinkowych doświadczeń.

Tym właśnie wyzwaniom, stawianym przez współczesnych touroperatorów, mają sprostać przyszli absolwenci turystyki historycznej, stanowiący zaczątek nowego systemu kształcenia kadr dla biznesu turystycznego. Oni bowiem, jak mało kto na tym wąskim rynku pracy, dysponują szeroką i interdyscyplinarną wiedzą. A jej humanistyczna warstwa w połączeniu z praktycznymi umiejętnościami dotyczącymi mechanizmów i trendów w nowoczesnej turystyce, z pewnością wykreuje równie nowoczesne kadry. To oni staną się praktykami w branży turystycznej i historykami z niekonwencjonalnym podejściem do przeszłości.

Wyjątkowość lubelskiego programu studiów w zakresie turystyki historycznej polega na wprężeniu doń przedmiotów wymaganych jeszcze do niedawna na państwowych egzaminach na pilotów wycieczek i przewodników. Jego twórcy bowiem doszli do słusznego wniosku, iż najlepiej, jeśli o historii rzetelnie opowiadać będą sami historycy... W efekcie na rynku pracy już za rok pojawią się osoby o niemal uniwersalnym przygotowaniu, właściwym charakterowi pracy w branży turystycznej. Absolwent studiów I stopnia uzyska wszechstronną wiedzę w zakresie historii Polski i historii powszechnej oraz współczesnych trendów rozwoju turystyki. W trakcie zajęć składa on też egzamin na wychowawcę, opiekuna zorganizowanych form ►

Archiwum Leszka Mierut

Studenci na lotnisku w Brześciu

wypoczynku dzieci i młodzieży (lub kierownika zorganizowanych form turystyki). Poza tytułem licencjata absolwent uzyska zaświadczenie o sfinalizowaniu programu szkolenia pilota wycieczek (określonego przez Ministra Sportu i Turystyki), które jeszcze niedawno uprawniało do złożenia egzaminu zawodowego w Urzędzie Marszałkowskim.

Jednakże w obliczu przeprowadzonej przez byłego Ministra Sprawiedliwości Jarosława Gowina deregulacji zawodu pilota wycieczek i przyjęcia w czerwcu 2013 r. przez Sejm stosownej uchwały sytuacja na rynku kadrowym w branży turystycznej mocno skomplikowała się, pomimo przewidywanego przez pomysłodawcę uproszczenia i ułatwienia dostępu do zawodu. Od 1 stycznia 2014 r., od chwili, gdy deregulacja stała się obowiązującym aktem prawnym, słychać głosy przewidujące niezbyt odległą certyfikację pilotów wycieczek oraz przewodników miejskich. Nadal na poprzednich, obowiązujących do końca grudnia 2013 r. zasadach, odbywają się kursy dla pilotów, przewodników. Tylko nie ma już państwowego egzaminu przed Komisją dla Pilotów Wycieczek przy Urzędzie Marszałkowskim. Ale ponieważ życie nie znosi próżni, dlatego należy mieć nadzieję, że taka weryfikacja umiejętności znów stanie się rzeczywistością. Bo tego wymaga dobro dzisiejszego turysty, który winien być obsługiwany przez fachowo wyedukowanego i zweryfikowanego specjalistę, a nie przez przypadkowego dyletanta.

Przewidywania te mają to źródło w słusznych obawach znacznej części środowiska, a przede wszystkim biur turystycznych, które woła polegać na kierunkowo wykształconych pilotach i przewodnikach, niż na osobach bez udokumentowanych umiejętności. Takie rozwiązanie nadal będzie stwarzało absolwentom turystyki historycznej możliwość znalezienia na trudnym rynku pracy atrakcyjnego zawodu, udokumentowanego dawniej – licencją, niedługo zaś – certyfikatem pilota wycieczek. Dodatkowym atutem jest fakt, iż na podstawie akademickiego cyklu nauczania młodzi ludzie uzyskują potwierdzoną dyplomem uniwersyteckim znajomość języka obcego.

Trzyaspektowa zawodowa praktyka pilocka studentów turystyki historycznej jest integralną częścią ich przedmiotowego szkolenia. Obliczu do zrealizowania jednodniowej programowej wycieczki krajowej, dwudniowej programowej wycieczki zagranicznej oraz jednodniowej praktyki w porcie lotniczym. Identyfikacyjne wymogi były przewidziane w obowiązującym do końca grudnia 2013 r. rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki. Mimo zmian, Instytut Historii UMCS nie przewiduje weryfikacji dotychczasowych zasad odbywania praktyk. Krok ten podyktowany jest spodziewanym zalegalizowaniem certyfikacji uprawnień w zakresie pilotowania grup.

Najbardziej żmudne dla studentów są same teoretyczne przygotowania

do poszczególnych etapów praktyki. Opracowanie trasy, nabycie umiejętności omawiania przeszłości i dzisiejszych osobliwości mijanych miejscowości, cech fizjogeograficznych terenu, oprowadzanie grupy turystów po kilkunastu miastach, licznych obiektach muzealnych, przekazywanie informacji o klimacie, florze i faunie, życiu codziennym ludności zamieszkującej mijane tereny – to tylko niektóre z zadań praktykantów.

Powyższe należy jeszcze uzupełnić o kompleks zagadnień związanych z opieką nad turystami oraz prowadzenie dokumentacji finansowej i sprawozdawczej, współpraca z kierowcami, przewodnikami, obsługą hotelową i restauratorami, władzami polskimi, państw tranzytowych i kraju docelowego.

Cały zakres zagadnień, który studenci przerobili teoretycznie w trakcie czterosemestralnej edukacji akademickiej oraz podczas bezpośrednich przygotowań do wycieczek, mogli przetestować podczas czterodniowego wyjazdu (20–23 maja 2014 r.).

Pierwszy dzień przewidywał wycieczkę krajową po Podlasiu. Studenci odwiedzili Świętą Górę Grabarkę – najważniejsze miejsce kultu wyznawców prawosławia w Polsce z cerkwią Przemienienia Pańskiego oraz prawosławnym monasterem żeńskim Świętych Marty i Marii, ćwiczyli oprowadzanie po prawosławnym zespole klasztornym w Supraślu, zwiedzili jeden z czterech polskich meczetów na Podlaskim Szlaku Tatarskim – Bohonikach oraz cmentarz muzułmański – mizar.

Tego samego dnia wieczorem, po przekroczeniu granicy polsko-białoruskiej w Kuźnicy Białostockiej, grupa prezentowała swoją wiedzę na starówce w Grodnie. Studenci zobaczyli m.in. synagogę główną, Stary i Nowy Zamek, kościół św. Franciszka Ksawerego, kościół i klasztor brygidek, dom E. Orzeszkowej, cerkiew prawosławną św. Borysa i Gleba oraz kościół Św. Krzyża i klasztor bernardynów.

W drugim dniu praktyki swego rodzaju przeżyciem była wizyta w Bohatyrowiczach na symbo-

licznym grobie Jana i Cecylii, jak również nieplanowana rozmowa z przypadkowo napotkaną p. Ireną z Bohatyrowiczów, która choć nigdy w Polsce nie była, to jednak posługuje się nienaganną polszczyzną. Kolejnym etapem był Szczuczyn z pałacem rodziny Druckich-Lubeckich, kościołem św. Teresy i cerkwią Michała Archanioła, następnie Stare Wasyliszki i wizyta w domu rodzinnym C. Niemena oraz w miejscowym kościele. W Lidzie studenci ćwiczyli oprowadzanie po średniowiecznym zamku rycerskim księcia Giedymina, zobaczyli miejscowy kościół oraz cerkiew.

Wieczorem grupa udała się do Nowogródka, gdzie przez kopiec i pomnik Mickiewicza, po obejrzeniu ruin zamku książąt litewskich, kościoła farnego, w którym ślub brał Władysław Jagiełło, cerkwi i meczetu, praktykanci przeszli do muzeum twórcy *Dziadów*, a następnie pojechali nad Jezioro Świtez. Było już prawie ciemno, gdy grupa dotarła do zrekonstruowanego zespołu dworskiego w dawnym folwarku rodziny Mickiewiczów w Zaosiu, gdzie najprawdopodobniej urodził się poeta. Późną nocą przyszli piloci ćwiczyli kwatrowanie grupy w bazie turystycznej „Leśne Jezioro” pod Baranowiczami.

Kolejny dzień studenci rozpoczęli od oprowadzania po zamku rodziny Radziwiłłów w Mirze, aby przejechać następnie do pałacu Radziwiłłów w Nieświeżu. Tutaj zwiedzili również przypałacowy park, kościół Bożego Ciała wraz z kryptami oraz klasztor bazylianów z cudownym obrazem Matki Boskiej Żyrowickiej w tzw. Prawosławnej Częstochowie Białorusi – w miejscowości Żyrowice.

Kolejnym miejscem był Kosów Poleski z dawnym pałacem rodziny Pusłowskich oraz folwarkiem Mereczowszczyzna, gdzie studenci zwiedzili zrekonstruowany dworek – miejsce urodzin Tadeusza Kościuszki. W Różanach oglądali ruiny zamku rodziny Sapiehów, a w Pruzanach zespół pałacowy w dawnym majątku Szykowskich, kościół, cerkiew oraz świetnie zachowane żydowskie sukiennice. Program

Archiwum Leszka Mikruta

trzeciego dnia zakończył się znów w mieście Kobryń, gdzie praktykanci oglądali drewnianą cerkiew z XIX w., grób rodziny Mickiewiczów oraz mogiły polskich żołnierzy z I i II wojny światowej. Największe wrażenie wywarł zdewastowany i porośnięty trawą polski cmentarz z 1863 r. oraz opowieść przypadkowo spotkanego mieszkańca Kobrynia o zabytkach na tej nekropolii.

Czwarty dzień rozpoczął się w Porcie Lotniczym Brześć. Choć dziś jest to obiekt obsługujący jedynie połączenia czarterowe, to i tak studenci pod nadzorem białoruskiego opiekuna Michaiła Skrobko, naczelnika obiektu weszli od wszystkich pomieszczeń, zarówno przeznaczonych dla ruchu pasażerskiego, jak i obsługi technicznej, granicznej i celnej portu.

Następnie odwiedzili Wołczyn – miejsce urodzin i chrztu oraz pierwszego pochówku Stanisława Augusta Poniatowskiego, gdzie obejrzelili ruiny kościoła pw. św. Trójcy, odbyli spacer po kompleksie pałacowo-parkowym Sapiehów. Kolejnym etapem był Kamieniec Poleski z gotyką „Białą Wieżą” i cerkwią św. Szymona oraz miejscowość Kamieniuki, będąca siedzibą Dyrekcji Parku Narodowego „Białowieska Puszcza”.

Późnym popołudniem z okien autokaru zwiedzano Brześć. Grupa zobaczyła kościół Podwyższenia Św. Krzyża, cerkiew św. Mikołaja, sobór katedralny św. Szymona, gimnazjum im. R. Traugutta, budynek Banku Polskiego, aptekę żydowską,

dworzec kolejowy, wille na terenie byłego osiedla Narutowicza, cerkiew Zmartwychwstania Pańskiego oraz deptak ze starą zabudową miejską. Najważniejszym punktem programu było jednak zwiedzanie Twierdzy Brzeskiej, a w niej monumentalnej bramy wejściowej w formie gwiazdy, budynków koszarowych, Bramy Terespolskiej, wielkich monumentów rzeźbiarskich, cerkwi ekumenicznej i takiegoż kościoła.

Po przekroczeniu granicy w Terespolu studenci mogli zapoznać się z procedurą interwencji medycznej w szpitalu w Białej Podlaskiej.

Wszyscy uczestnicy wyjazdu, w ocenie zarówno obserwatora z ramienia Urzędu Marszałkowskiego, jak i kierowników praktyk – dr Małgorzaty Kołacz-Chmiel z Instytutu Historii UMCS oraz pilota wycieczek dr. Leszka Mikruta z Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS, wykazali się dobrym przygotowaniem merytorycznym, starannym opracowaniem powierzonych im zadań, fachowym podejściem do rozwiązywania kwestii dnia codziennego pilota i wyczuciem tematu oraz umiejętnościami przewidywania i rozstrzygania sytuacji konfliktowych.

Przebieg i wyniki praktyki pilotkiej wykazały dobre przygotowanie studentów turystyki historycznej do egzaminu akademickiego z obsługi ruchu turystycznego i do ewentualnego egzaminu z tego zakresu.

Leszek Mikrut
Pracownia Glottodydaktyki
Języków Słowiańskich

„ILE KALORII W HISTORII... INSTYTUT HISTORII I SZKOŁY PARTNERZY” NOWA STRONA INTERNETOWA

Instytut Historii UMCS od wielu lat rozwija współpracę ze szkołami Lublina i Lubelszczyzny. Zaowocowało to wieloma inicjatywami, które przyczyniły się do podniesienia poziomu jakości kształcenia, preorientacji zawodowej młodzieży szkolnej i akademickiej, podnoszenia wrażliwości, aspiracji oraz kultury humanistycznej uczniów i studentów. Prowadziły one do wspólnego poszukiwania nowych rozwiązań, które mogłyby służyć „stałemu uwalnianiu nas Humanistów na to, że żaden z obowiązujących słowników nie jest ostateczny i zawsze można go zmienić na inny, lepiej nam służący” (M.P. Markowski).

Pozwoliło to na nawiązanie ciekawych kontaktów pomiędzy nauczycielami szkół wszystkich szczebli oraz pracownikami Instytutu Historii. Zaznaczyły się one w trakcie cyklicznie organizowanych konferencji, wykładów, konkursów i olimpiad przedmiotowych, „Spotkań z historią”, „Dni Historyka”, pokazów grup rekonstrukcyjnych, spektakli teatralnych, warsztatów dydaktycznych itp. Sprawdzoną formą współdziałania były i są praktyki pedagogiczne, które pozwalają na znalezienie najbardziej wartościowych i ideowych kandyda-

tów do pracy w trudnym zawodzie nauczyciela. Nową jakość uzyskiwały one w wyniku trzyletniego projektu „Praktyki na Wydziale Humanistycznym UMCS”. Środowiska szkolne i akademickie mają też za sobą kilka udanych projektów naukowo-dydaktycznych oraz wydawniczych.

Globalna sieć internetowa pozwala nadać tej współpracy charakter bardziej efektywny, systematyczny i użyteczny. Udostępnia ona nowe narzędzia i środki przekazu. Usprawnia możliwości komunikacyjne. Umożliwia rozszerzenie grona dotychczasowych współpracowników o nowe środowiska oraz łatwiejsze uruchomienie kolejnych inicjatyw. Pozwala na poddanie tych przedsięwzięć szerszej dyskusji i krytyce naukowej. Dopuszcza głosy spoza sfery nauki i edukacji.

W ramach cyberprzestrzeni możliwa jest platforma swobodnej dyskusji, wymiany poglądów i „dobrych praktyk”. Taką rolę może spełniać nowa strona internetowa „Ile kalorii w historii... Instytut Historii i Szkoły Partnerzy”. Głównym motywem jej założenia była idea promocji historii jako jednej z nauk „o życiu”, potrzeba uatrakcyjnienia i unowocześnienia oferty dydaktycznej w zakresie

historii oraz zbliżenia jej do potrzeb życia codziennego czy rynku pracy.

Strona może być miejscem, gdzie znajdą się dysputy o badaniach i edukacji, ciekawe scenariusze zajęć dydaktycznych lub wycieczek historycznych, noty o nowych książkach, grach edukacyjnych, bibliografie tematyczne, linki do wartościowych materiałów sieciowych, wiadomości o kursach/szkoleniach kwalifikacyjnych, sesjach naukowych i popularnonaukowych, wycieczkach po Lublinie i okolicy, wyjątkowych wykładach i eventach historyczno-turystycznych, o spotkaniach z wybitnymi humanistami, możliwościach nawiązania kontaktów pomiędzy szkołami z różnych miast czy krajów. Umożliwi ona też wgląd w życie Instytutu Historii UMCS, np. na śledzenie najnowszych materiałów instytutowej telewizji. Platforma ta może stać się inkubatorem wielu przedsięwzięć realizowanych wspólnie poza światem wirtualnym.

Stronę można znaleźć pod adresem www.humanistyczny.umcs.pl → Wydział → Współpraca ze szkołami → historia.edu. Jej administratorami są dr Dominika Staszczyk i mgr Tomasz Tarczyński z Instytutu Historii.

Dominika Staszczyk

„TAJEMNICZA PODRÓŻ Z PANEM K.”

Fot. Włodzisław Korko

Słuchacze prowadzonych w CJKP podyplomowych studiów w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego coraz częściej włączają się w działalność Centrum. Próbuje także zaangażować naszych studentów w różne działania prowadzone w szkołach, w których na co dzień pracują. Dwie panie, Mariola Wesołowska-Lecka oraz Barbara Wojtaś zaprosiły kilkoro studentów roku zerowego do udziału w przedstawie-

niu przygotowywanym z okazji Święta Szkoły przez nauczycieli i rodziców ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Lublinie. Anastazja Kowalenko, Margarita Barancewa, Tatiana Szwejkus i Maksym Tucki wystąpili 26 maja na scenie Domu Kultury LSM. Zaprezentowali spektakl *Tajemnicza podróż z panem K.* oparty na wierszach dla dzieci Jana Brzechwy. Nasi studenci zagrali brawurowo!

Anna Butcher

DZIEŃ INFORMATYKI NA UMCS

Fot. Stefan Ciechan

Hexacopter Hornet-t6xxl

W dniu 21 maja 2014 r. w Instytucie Informatyki UMCS odbyła się konferencja naukowa „Informatyka Badania i Zastosowania – IBIZA”, połączona z obchodami Dnia Informatyki na UMCS. Wydarzenie powyższe zostało objęte honorowym patronatem Rektora UMCS prof. Stanisława Michałowskiego. W jego trakcie zaprezentowano osiągnięcia naukowe naszej Uczelni w zakresie szeroko pojętej informatyki, a także sposoby praktycznego wykorzystania zastosowań informatyki w różnych dziedzinach nauki i twórczości artystycznej.

W pierwszej części konferencji, otwartej przez prof. Zdzisława Łojewskiego, Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego oraz Prezesa Wschodniego Klastra ICT Roberta Szlęzaka, wygłoszone zostały referaty poruszające tematykę neuronauki (dr hab. Grzegorz Wójcik, UMCS) oraz modelowania kognitywnego (dr hab. Andrzej Marciniak, WSEI). Ciekawym akcentem była wideokonferencja zorganizowana wspólnie z firmą Cognitum, podczas której dr Alessandro

Seganti wygłosił referat dotyczący modelowania ontologii za pomocą języka naturalnego.

W dalszej kolejności zaprezentowano możliwości zastosowań informatyki na polu odmiennych dziedzin nauki, takich jak: bio- i geoinformatyka, tworzenia map wiedzy w edukacji i analizy systemów operacyjnych. Część wystąpień zaprezentowali pracownicy UMCS z Wydziałów: Biologii i Biotechnologii oraz Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Obok naszych pracowników wystąpili goście z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Politechniki Rzeszowskiej, jak również przedstawiciele środowiska lubelskiego biznesu, m.in. firma MikroBIT przedstawiła przykład tego, jak wizualizować wyniki wyborów w Internecie.

W części popołudniowej wydarzenia, podczas cyklicznej, XIII już, konferencji „Informatyka Badania i Zastosowania”, zorganizowanej przez Instytut Informatyki UMCS, zaprezentowano stan zaawansowania badań naukowych w obszarze informatyki teoretycznej i stos-

wanej, prowadzonych w Instytucie Informatyki UMCS. Można wśród nich wymienić prace z dziedziny integracji heterogenicznych baz danych, elektroencefalografii, komunikacji wielowątkowej i efektywności VPN. Również w tej części firmy informatyczne Britenet i Billenium wypowiedziały się na temat zagadnień związanych z tworzeniem serwisów www o wysokiej użyteczności i z zarządzaniem systemami produkcyjnymi.

Dodatkowo, w trakcie Dnia Informatyki zaprezentowano w działaniu, będący na wyposażeniu pracowni Zakładu Technologii Informatycznych, profesjonalny hexacopter Hornet-t6xxl, wykorzystywany m.in. do wirtualnej rekonstrukcji wielkogabarytowych obiektów i odtwarzania obrazów terenów.

Piotr Dukowski

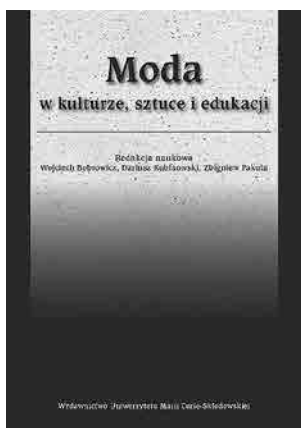
Fot. Wojciech Kornet

Instytut Informatyki

NOWOŚCI WYDAWNICZE WYDAWNICTWA UMCS

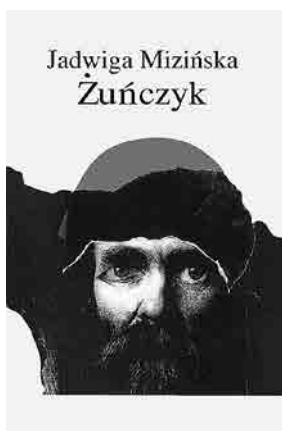
Oprac. Aneta Okuń

Moda w kulturze, sztuce i edukacji

Red. Wojciech Bobrowicz,
Dariusz Kubinowski,
Zbigniew Pakuła

Tom jest zbiorem opracowań poświęconych zjawisku mody, opisywanemu i interpretowanemu w różnych kontekstach kulturowych, artystycznych i edukacyjnych, przygotowanych przez uczestników konferencji „Moda jako problem pedagogiczny i artystyczny”.

Żuńczyk

Jadwiga Mizińska

W książce Mizińskiej, niczym w kotle czarodziejki (dobrej czy-

rownicy), wymieszane są te trzy rodzaje miłości: mamy więc zagęszczony eliksir z Erosa, Agape i Storge. Oto trzy składniki fundamentu tej książki i trzy główne „napędy” Autorki. Jest też w tle i inny „napęd” zapewne – chęć, aby coś po sobie zostawić, aby uwieczniając innych, i siebie uwiecznić. Jest to książka przesycona poezją, dobrą poezją, w której wyraża się owa potrojna miłość.

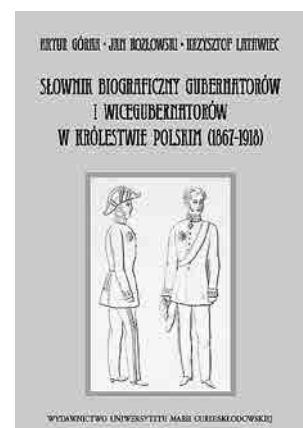

Zderzenie kultur. Polskość i sowieckość na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1939–1941 we wspomnieniach Polaków

Artur Wysocki

Książka zawiera wieloaspektową analizę dynamiki stosunków społecznych i kulturowych zaistniałych pomiędzy ludnością polską a sowiecką podczas pierwszej okupacji sowieckiej (17 września 1939 r. – 22 czerwca 1941 r.), a więc w sytuacji, gdy na ziemie wschodnie II RP wkroczyły wojska Armii Czerwonej, a niedługo później ludność napływowa ze wschodu, mająca za zadanie budować na zajętych te-

renach nowy, sowiecki porządek społeczny. Rozgrywające się wówczas wydarzenia stanowią interesującą i rozbudowaną ilustrację przejawów i społecznych konsekwencji kontaktu ludności miejscowej z odmienną rzeczywistością społeczno-kulturową.

Słownik biograficzny gubernatorów i wicegubernatorów w Królestwie Polskim (1867–1918)

Artur Górak, Jan Kozłowski,
Krzysztof Latawiec

Oddajemy do użytku badaczy schematyczne biogramy najwyższych urzędników administracji ogólnej w Królestwie Polskim doby unifikacyjnej – gubernatorów i wicegubernatorów. Zakres geograficzny badań obejmuje gubernie Królestwa Polskiego oraz gubernię chełmską, formalnie przecież wyłączone. Podstawowym zadaniem *Słownika* jest więc dostarczenie historykom użytecznego narzędzia do rozpoznawania gubernatorów i wicegubernatorów. Podstawą źródłową był materiał zgromadzony w wyniku kwerendy w archiwach i bi-

biotekach Polski, Litwy, Łotwy, Białorusi, Ukrainy i Rosji w postaci literatury, źródeł drukowanych i rękopiśmiennych.

.....

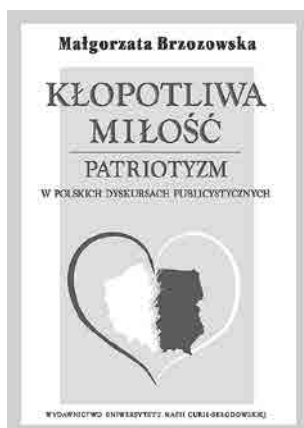

nie pisz pan fraszek...

Sergiusz Riabinin

Wydanie drugie tomiku fraszek Sergiusza Riabinina dedykowanych nauce i naukowcom. Tomik *nie pisz pan fraszek...*, będący podstawą niniejszego wydania, został po raz pierwszy opublikowany przez Wydawnictwo UMCS w 1993 r. Zawierał 150 utworów. Wydanie drugie zostało uzupełnione o 69 fraszek, które zachowały się w formie maszynopisu Autora. Teksty powstały z różnych okazji w ciągu kilkudziesięciu lat. Tomik został opatrzonego ilustracjami Zbigniewa Józwicka.

.....

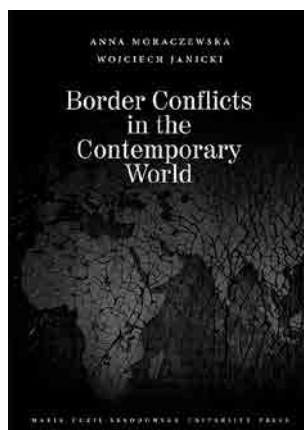
Kłopotliwa miłość. Patriotyzm w polskich dyskursach

publicystycznych

Małgorzata Brzozowska

Patriotyzm jest teraz, w pierwszym dwudziestolecu XXI w., jednym z najbardziej gorących i niejednoznacznych tematów polskiego życia publicznego. Mówią o nim wszyscy, ale nie jednym głosem. Autorka postanowiła obraz patriotyzmu w wybranych polskich dyskursach uczynić tematem swojej analizy i podjąć próbę odpowiedzi na pytanie o istotę polskiego patriotyzmu. Udało się jej pisać o patriotyzmie zupełnie bezstronnie, co nie jest łatwym zadaniem – zaznaczył recenzent prof. Kazimierz Ożóg.

.....

Border Conflicts in the Contemporary World

**Anna Moraczewska,
Wojciech Janicki**

Border conflicts and territorial claims are inscribed into the history of almost every state; they have been and continue to be the most frequent cause of interstate conflict and the most common trigger for war. This book demonstrates that this problem still exists and continues to be relevant despite liberal buzzwords and notions such as the „borderless world”. (...) The fusion of two perceptions on border conflict – one geographic, the other deriving from international relations – indicates the differences and similarities between them as well as a certain degree of convergence between the two areas

in identifying pathways to conflict resolution in the borderlands.

.....

Współczesne oblicza pomocy społecznej i pracy socjalnej

Red. Marta Czechowska-Bieluga, Anna Kanios

Książka jest interesującą propozycją dla osób podejmujących działania w dziedzinie pomocy społecznej. Czytelnik znajdzie tu odpowiedzi na pytanie o pracę socjalną jako profesję. Publikacja z jednej strony stanowi próbę syntetycznego ujęcia współczesnych tendencji w pomocy społecznej i pracy socjalnej, a z drugiej – może stać się punktem wyjścia dla prowadzenia dalszych badań w tym zakresie.

.....

Współczesne media – Wartości w mediach

**Red. Iwona Hofman,
Danuta Kępa-Figura**

W niniejszym opracowaniu odnaleźć można zarówno rozważania o charakterze teoretycznym, propozycje zastosowania metodologii nauk humanistycznych i społecznych w refleksji dotyczącej wartości, jak również studium przypadku oraz analizę konkretnych sposobów przedstawiania wartości w mediach. Temat zapowiedziany w tytule książki – choć niejednoznaczny i obciążony wewnętrzną niespójnością – pozwala na realizację ważnych celów. Zderzenie w jednej publikacji obrazu wartości „uznanych” z praktyką wprowadzania wartości „aspirujących” było szansą na uchwycenie sposobu oddziaływania mediów jako przestrzeni, w której odbiorcy nabywają kompetencje aksjologiczne.

.....

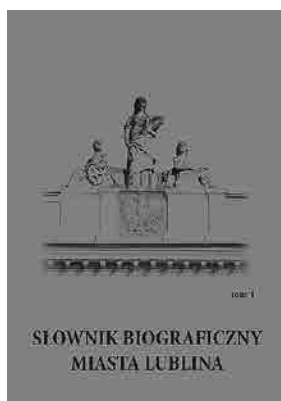

Das Universelle Indoor-Cycling

Ryszard Skowroński, Tomasz Bielecki, Krzysztof Krawczyk

Das Universelle Indoor-Cycling ist ein Methodikhandbuch, das der innovativen Version des klassischen Indoor-Bike-Fahrens gewidmet ist, dank der die Schultergürtel-, Brust- und Rückenmuskulatur während der Trittbewegungen aktiviert wird. Neben theoretischen Ausführungen bietet die Veröffentlichung 166 Übungen an, die von den Autoren entwickelt wurden und der Effektivitätssteigerung des Gesundheitstrainings dienen.

.....

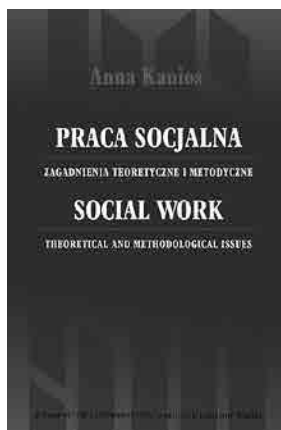

Słownik biograficzny mieszkańców Lublina

Red. Marek Sioma, Paweł Jusiak, Jerzy Ternes

Oddajemy w Państwa ręce kolejny, czwarty już tom *Słownika biograficznego mieszkańców Lublina*, który ma na celu zachowanie od zapomnienia postaci tych mieszkańców miasta, którzy się tu urodzili lub też na przestrzeni wieków, w różnoraki sposób, przyczynili się do rozwoju i znaczenia Lublina.

.....

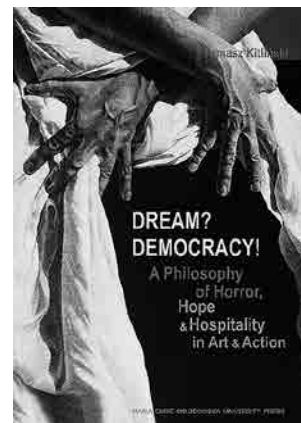
Praca socjalna. Zagadnienia teoretyczne i metodyczne

Anna Kanios

Książka ma na celu przybliżenie podstawowej wiedzy z zakresu pracy socjalnej w kontekście wybranych teorii i modeli oraz ukazanie specyfiki pracy socjalnej z jednostką i rodziną, grupą społeczną oraz społecznością lokalną. Podręcznik składa się z czterech

rozdziałów, które przybliżają wybrane zagadnienia pracy socjalnej z perspektywy teoretycznej i metodycznej.

.....

DREAM? DEMOCRACY! A Philosophy of Horror, Hope & Hospitality in Art & Action

Tomasz Kitliński

Dream? Democracy! constructs a philosophy and practice of hospitality to the Other. It projects a culture and politics of welcoming the strangers, minorities, women, where art as activism plays a key part: that is why the author analyzes feminist, anti-fascist, and queer works, including Pussy Riot's performance art; LGBTQ visibility campaigns and exhibitions; and initiatives of rebuilding Jewish life in Lublin, Poland (Grodzka Gate-NN Theater Center, Transeuropa Festival). This book interprets intertextually passages on hospitality and utopia from the Mahabharata; the Bible; Ernst Bloch; Hannah Arendt; Maria Janion; Hélène Cixous; Adam Michnik; Martha C. Nussbaum; José Esteban Muñoz; and the younger generation of Polish activists. Here is a performative book which is profound intellectually and socially engaged – for the cause of welcoming the Stranger, against prejudices and neoliberal exploitation.

HISTORIA WSPÓŁCZESNA W LITERATURZE NIEMIECKOJĘZYCZNEJ

Janusz Golec, Irmela von der Lühe (red.): *Literatur und Zeitgeschichte. Zwischen Historisierung und Musealisierung*. Frankfurt am Main 2014
(=Berliner Beiträge zur Literatur- und Kulturgeschichte, Bd. 18).

W ramach prestiżowej serii *Berliner Beiträge zur Literatur- und Kulturgeschichte* ukazała się najnowsza publikacja *Literatur und Zeitgeschichte. Zwischen Historisierung und Musealisierung* pod redakcją Janusza Golca i Irmeli von der Lühe. Zgromadzone artykuły dokumentują i analizują różnorodne strategie przedstawienia i interpretacji przeszłości, zwłaszcza zdarzeń z historii najnowszej, w tekstach literackich pisarzy niemieckojęzycznych. Transformacja historii w mity narodowe, konstruowanie i rekonstruowanie przeszłości, osobiste doświadczanie historii i jej artystyczne przetworzenie, literatura świadectwa i jej fundamentalna zasada autentyczności, rozliczenie z historią narodową i przekłamaniami historycznymi, stosunek między prawdą i fikcją, etyką i estetyką czy 'muzealizacja' przeszłości – te zagadnienia składają się na panoramiczny obraz literatury XX w. Książka prezentuje również literaturę starszą (np. powieść historyczną z XIX w.) i najnowszą (proza podróżnicza).

Warto przy tym podkreślić, że książka jest rezultatem współpracy naukowców z Wolnego Uniwersytetu w Berlinie z literaturoznawcami z Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej UMCS oraz germanistami z Ukrainy. Instytucjonalno-performatywną wartość tego przedsięwzięcia podkreślają we wstępie sami wydawcy, traktując różnorodność perspektyw jako wkład do zmieniającego się myśle-

nia historycznego i nowej orientacji w życiu akademickim w Lublinie, Berlinie i Kijowie.

Literaturoznawcy z Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej prezentują różne aspekty literackich ujęć historii. Prof. Janusz Golec odnajduje w perspektywie komparatystycznej paralele między historyzującą fikcją literacką w opowiadaniu *Michael Kohlhaas* Heinricha von Kleista i w książce *Samuel Zborowski* Jarosława Marka Rymkiewicza. Mgr Konrad Łyjak analizuje sporny charakter książki Arno Surminkiego *Vaterland ohne Väter*, stawiając pytanie, czy jest ona fikcją literacką czy dokumentacją historyczną. Dr Marek Dziuba przedstawia powieść *Mordverläufe* Manfreda Franke, będącą swoistym protokołem pogromu z 1938 r., jako kontrowersyjny przykład nurtu dokumentalnego i beletryzacji historii. Dr Jolanta Pacyniak umieszcza twórczość Uwe

Timma w kontekście historii codzienności, analizując codzienne doświadczenia postaci literackich jako przejawy historii. Prof. Halina Ludorowska opisuje proces mitologizacji antyfaszizmu jako oficjalnej doktryny państwowej NRD na przykładzie noweli Kurta Davida *Die Überlebende*. Mgr Maria Korzeniowska-Jeleń ukazuje rozrachunek noblistki Herty Müller z rumuńską dyktaturą, dokonywany z perspektywy wyobcowania i z pozycji oporu wobec dyktatury. Dr Anna Pastuszka przedstawia pogłębiony, mozaikowy obraz Europy Środkowo-Wschodniej w najnowszej prozie podróżniczej autorów z Niemiec i Austrii.

Tom zwieńczony jest esejem prof. Hartmuta Eggerta o przewodniku Majera Bałabana *Die Judenstadt von Lublin* z roku 1919, który dzięki wspólnym staraniom z prof. J. Golcem doczekał się pięknej reedycji w polskiej i oryginalnej niemieckiej wersji językowej w roku 2012. Prof. Eggert, będący wieloletnim przyjacielem i dobrym duchem lubelskiej germanistyki, snuje osobiste refleksje o Lublinie jako miejscu historycznym i własnym miejscu pamięci, o tragicznej polsko-niemiecko-żydowskiej historii, o losie autora, książki i swoim własnym, przybliżając w tej berlińsko-lubelskiej publikacji nasze miasto. Lublin uhonorowany jest również okładką – widnieje na niej ilustracja Karla Richarda Henkera do książki Bałabana, przedstawiająca Bramę Grodzką.

Anna Pastuszka

„WINE IN OLD AND NEW BOTTLES”

„*Wine in Old and New Bottles*”. *Critical Paradigms for Joseph Conrad* to tytuł XXIII tomu serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*, wydane przez Wydawnictwo UMCS w Lublinie w dystrybucji Columbia University Press, New York. Redaktorem naukowym serii jest prof. dr hab. Wiesław Krajka, kierownik Zakładu Studiów Conradoznawczych Instytutu Anglistyki UMCS; w jego rękach spoczęła również redakcja naukowa niniejszego tomu.

Już sam tytuł wskazuje, że tom XXIII stanowi odzwierciedlenie różnorodności i bogactwa metodologii dominujących we współczesnych badaniach literackich i conradowskich. Wykorzystanie zarówno tradycyjnych, jak i nowatorskich podejść literaturoznawczych pozwoliło spojrzeć na twórczość Josepha Conrada w nowym świetle. Pozycja składa się z 16 studiów autorstwa badaczy ze Stanów Zjednoczonych, Ameryki, Japonii, Turcji, Tajwanu, Korei, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii oraz Polski. Ich sekwencja została ustalona na podstawie dominacji poszczególnych metodologii badawczych oraz porządku logicznego wynikającego z ich zastosowania i doboru tekstów.

I tak, w artykule otwierającym tom, Kenji Tanaka przedstawia związek Conrada z japońskim konsulem w Marsylii w 1877 r., który niejako miał odzwierciedlać późniejszą fascynację pisarza Japonią. W swej analizie Tanaka stosuje tradycyjne biograficzne podejście. Z kolei Anna Cichoń, interpretując *Ze wspomnień*, wykorzystuje modernistyczną teorię odtworzenia tożsamości w kategoriach autobiograficznego suplementu. Twierdzi, że w *Ze wspomnień* Conrad ujawnia swoją tożsamość poprzez styl

literacki oraz artystyczną kreację fikcyjnej rzeczywistości.

Po tym następuje seria pięciu artykułów ukazujących relacje intertekstualne. Studium Jarosława Gیزی zestawia *Jądro ciemności* Conrada z *Rajem utraconym* Milтона. Badacz twierdzi, że zarówno Kurtz, jak i Szatan zostali popchnięci do niegodziwych uczynków przez tych, którzy sprawowali władzę w ich czasach, co w dużej mierze usprawiedliwia postępowanie obydwu postaci. Autobiograficzny element po raz kolejny pojawia się w studium komparatystycznym Carla Schaffera, który porównuje *Tajemnego wspólnika* Conrada z *Bartleby, the Scrivener* Melville’a. Utrzymuje, że stworzenie tych dzieł pomogło obydwu pisarzom przezwyciężyć ich kryzys artystyczny. Według Schaffera obydwie teksty wykorzystują opisany przez Junga motyw sobowtóra, by ukazać konflikt wewnętrzny bohaterów jako postaci archetypicznych. Z kolei Clío Pei Wen Kao i Agata Szczeszak-Brewer prezentują analizy porównawcze tekstów w obrębie epoki modernizmu. Kao skupia się na porównaniu miejskich pejzaży przedstawionych w *W oczach Zachodu*, w modernistycznej literaturze europejskiej oraz literaturze rosyjskiej. Według badaczki Petersburg – symbol carskiej autokracji i rewo-

lucjonizmu w Rosji – odzwierciedla anonimowość jednostki, jej całkowitą separację od wspólnoty, a także emocjonalne osamotnienie. Z kolei Genewa wyłania się jako potraktowane ironicznie miejsce kwitnącej cywilizacji i doskonałości, które stanowi utopijną obietnicę wolności i życia we wspólnocie. Szczeszak-Brewer zestawia *Nostromo* Conrada z *Ullisesem* Joyce’a, udowadniając, że obydwaj pisarze w swoim sprzeciwie wobec presji nacjonalistycznych stworzyli własną tożsamość literacką o wszechstronnym i międzynarodowym charakterze. Posługuje się przy tym prezentacją bohaterów powieści, którzy usiłują zachować niezależność i prawość w obliczu presji i oczekiwań ze strony rodaków. Grażyna Branny dokonuje konfrontacji dwóch sposobów krytyki imperializmu: zawołowanej w *Jądrze ciemności* z wyrażoną otwarcie przez Cormacka McCarthy’ego w *Blood Meridian*. Pokazuje, że *Jądro ciemności* należy odczytywać w dwu płaszczyznach: kontekstowej i intertekstualnej. Ta pierwsza obejmuje potępienie idei imperialistycznych w *Jądrze ciemności* i utworach politycznych Conrada, druga zaś wskazuje na porównania do *Blood Meridian*, gdzie odnajdujemy echo conradowskiej postawy antyimperialistycznej.

W dalszej części tomu pojawiają się prace wykorzystujące teorie postkolonialną. W artykule Wojciecha Kozaka widzimy Marlowa, który próbuje się odnaleźć pomiędzy traumatyczną prawdą a zbawienną nieświadomością i iluzją. Bohater jednocześnie kwestionuje i manifestuje system kolonialny i patriarchalny swoich czasów. Swoiste sprawozdanie Marlowa, paradoksalnie zakończone kłamstwem, stanowi obraz modernistycznego sceptycyzmu wobec istnienia prawdy absolutnej. Inaczej kwestię postkolonializmu postrzega Merry Pawłowski, która skupia się na historyczno-dokumentalnym wydźwięku *Jądra ciemności*. Według niej utwór stanowi zapis i dowód grabieży, jakiej Europa dopuściła się wobec Afryki.

Badania wykorzystujące psychoanalizę otwiera studium Olgi Binczyk, która w interpretacji *Smugi ciemnia* stosuje teorię Zygmunta Freuda. Dowodzi, że poprzez zastosowanie koncepcji niesamowitości, Conrado wi udało się przekazać niezgłębione tajemnice świata rzeczywistego bez konieczności wprowadzania do utworu sił nadprzyrodzonych. Z kolei Buket Dogan i Nurten Birlik jako przedmiot analizy wybrały *Lagunę*. Koncepcja niesamowitości Homi Bhabhy stanowi bazę teoretyczną dla Dogan, zgodnie z którą granica pomiędzy tożsamością kolonizatora a tożsamością podlegającego kolonizacji zostaje zatarta w sposób niezwykły i niewyjaśniony. W rezultacie obydwie strony zaczynają postrzegać się nawzajem jako swoje „drugie ja”. Birlik skłania się ku postfreudowskiej teorii Jacquesa Lacana. Twierdzi, że Arsat raz utożsamia się z wizerunkiem swojego brata, a innym razem z postacią Diamelen. Bohater oscyluje pomiędzy symboliczną rzeczywistością, w której jest mocno zakorzeniony (królestwo władcy), a rzeczywistością wyłaniającą się z jego podświadomości (miłość do Diamelen).

W dalszej części tomu znalazły się trzy artykuły, których autorzy postrzegają morze jako środek wyrazu artystycznego lub jako asumpt do stworzenia sylwetki bohaterów literackich. Kaoru Yamamoto, odwołując się do myśli filozoficznych Derridy i Schérrera, przedstawia rozważania dotyczące *alter ego* w odniesieniu do kapitana-narratora i Leggatta z *Tajemnego współnika*. Autorka dowodzi, że nieograniczona gościnność przewijająca się na wszystkich poziomach narracji była wyrazem desperacji twórczej Conrada, choć ostatecznie przyczyniła się do wyrwania go z impasu. Małgorzata Stanek zaś, bazując na spostrzeżeniach Gastona Bachelarda i Nicholas Royle’a, zgłębia symboliczne znaczenia archetypu wody/morza oraz bada sposób ich prezentacji w powieściach morskich Conrada. Pokazuje, w jaki sposób sztuka żeglarska ulega wobec gwałtowności żywiołów, a morze staje się miejscem odpowiednim dla zwierzeń i wyjawiania tajemnic. Z kolei Sooyoung Chon, w interpretacji skarbcza z *The Rover*, stosuje metodologię współczesnego marksizmu – koncept Slavoj Žižka przedstawiający widmo zarówno jako przejaw obsesyjnej pseudoduchowości, jak i stłumionej w zarodku ideologii imperialistycznej. Artykuł przedstawia ukryte w utworze fantazje Conrada o alternatywnej historii, która zapewniłaby dominację Francji zarówno na kontynencie, jak i na morzu. Jak uważa Chon, w stworzeniu potęgi imperium francuskiego pisarz widział szansę na wyzwolenie swojego ojczystego kraju.

Zamykające tom studium Ware’a wyraża refleksje dotyczące nauczania tekstów Conrada w sferze akademickiej. Twierdzi on, iż istnieje wiele sposobów, które pomogłyby zainteresować młodzież jego twórczością. Jednocześnie Ware podkreśla ogromną wartość edukacyj-

ną i humanistyczną jego tekstów.

Reasumując, artykuły zebrane w tomie XXIII serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives* można postrzegać w kategoriach bardzo zróżnicowanego ujęcia tematyki conradowskiej. Wynika to przede wszystkim z szerokiego spektrum podejść teoretycznoliterackich i metodologicznych wykorzystanych przez autorów artykułów oraz zakresu tematycznego poszczególnych opracowań.

Agata Łukasiewicz

Postscriptum

W styczniu 2013 r. Wydawnictwo East European Monographs w Boulder, Colorado (USA); współwydawca dotychczasowych 22 tomów serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*, zostało zamknięte z przyczyn obiektywnych: podeszłego wieku i złego stanu zdrowia jego Założyciela i Dyrektora prof. Stephena Fischera-Galatiego (niedawno zmarłego) i braku następców. Tym samym wygasło porozumienie między East European Monographs i Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, na podstawie którego wydano 22 tomy serii Conradowskiej.

W tej sytuacji, celem zapewnienia dalszego istnienia serii, podjęte zostały negocjacje z Columbia University Press, New York dotyczące podpisania stosownej umowy dystrybutorskiej bezpośrednio z UMCS. Negocjacje te były bardzo trudne, momentami dramatyczne, ale zakończyły się sukcesem: w grudniu ubiegłego roku umowa taka została podpisana. Tom XXIII jest pierwszym, który ukazał się już według nowych zasad: w całości został przygotowany i wykonany w UMCS, który jest jedyną instytucją firmującą jego publikację, a następnie przekazany do Columbia University Press dla dokonania światowej dystrybucji.

Wiesław Krajka

„AKCENT” BLISKO UMCS

Bohdan Zadura: *Doktorzy* • Anna Mazurek o poezji Konrada Sutarskiego • Konrad Sutarski: *Powiększanie ojczyzny* • Piotr Nesterowicz o Tatarach na Podlasiu • K. Pfeifer, M. Czyż, W. Dunin-Kozicki, M. Bartkowska – wiersze • A. Goworski, S. Majewski, J. W. Woś – opowiadania • Poeci węgierscy w przekładach Jerzego Snopka • E. Błotnicka-Mazur o plakatach Leszka Mądzika • Małgorzata Stępnik: *Twórcze fascynacje występkiem* • Jarosław Sawic: *Czas wielkiej Budki (40 lat Budki Suflera)* • Nowa jakość w prozie Wiesława Myślińskiego

Fot. Kamil Kudyba

Grzegorz Filip, absolwent UMCS, redaktor „Forum Akademickiego”, autor powieści *Studnia* omawianej w najnowszym numerze „Akcentu”

W maju 2014 r. ukazał się drugi tegoroczny numer „Akcentu”. Tom otwiera najnowszy poemat Bohdana Zadury *Doktorzy*, inspirowany doświadczeniami szpitalnymi po przebytych niedawno zawale serca. Ponadto, czytelnicy znajdą w kwartalniku liryki polskich autorów młodego pokolenia oraz wiersze poetów węgierskich w przekładach Jerzego Snopka, profesora w Instytucie Badań Literackich. Na uwagę zasługują także opowiadania Andrzeja Goworskiego, Sławomira Majewskiego i Jana Wosia, emerytowanego profesora Uniwersytetu w Trydencie, który jako prozaik debiutował przed kilkanaście laty na łamach „Akcentu”. O plakatach Leszka Mądzika, znanego twórcy Sceny Plastycznej KUL, pisze dr Elżbieta Błotnicka-Mazur, zaś o liryce Konrada Sutarskiego, polskiego poety mieszkającego w Budapeszcie – dr Anna Mazurek, absolwentka UMCS pracująca w Muzeum Literackim im. J. Czechowicza.

Zresztą grono absolwentów i autorów związanych z UMCS jest jak zwykle w przypadku „Akcentu” spore. Dr Małgorzata Stępnik (Wydział Artystyczny) publikuje artykuł o twórczych fascynacjach występkiem na przykładzie „anielsko-głowych hipsterów”. W dziale „Pryzmaty” zamieszczono recenzje *Ostatniego rozdania* Wiesława Myślińskiego napisane przez studentów filologii polskiej UMCS pod kierunkiem dr. Bogusława Wróblewskiego, poprzedzone jego artykułem sytyującym nowe dzieło na tle dotychczasowego dorobku Myślińskiego. Powieść Grzegorza Filipa (absolwenta UMCS, obecnie redaktora „Forum Akademickiego”) zatytułowaną *Studnia* omawia mgr Przemysław Kaliszuk (asystent w Zakładzie Literatury Współczesnej), natomiast o książce Ołeksandra Irwancja *Choroba Libenkrafta* pisze doktorantka IFP UMCS mgr Ewelina Stanios. Postać aktywnego w okresie międzywojennym autora słuchowisk radiowych Andrzeja Rybickiego i jego poglądy na temat radiofonii przypomina Dominik Gac, student polonistyki, przygotowujący pracę magisterską o Rybickim. W gronie recenzentów znajdujemy jeszcze nazwiska niedawnych absolwentek UMCS – Karoliny Przesmyckiej i Edyty Ignatiuk.

Na 10 czerwca 2014 r. zaplanowano rozmowę ze wspomnianymi autorami na otwartym spotkaniu w Radiu Lublin. O pierwszych wrażeniach z lektury najnowszego tomu „Akcentu” opowiedzą Andrzej Kurowski, absolwent Wydziału Prawa i Administracji UMCS, wojewoda lubelski w latach 2001–2005, obecnie przewodniczący Rady Programowej Lubelskiego Oddziału TVP, oraz filozof kultury Stefan Symotiuł, emerytowany profesor UMCS.

Jarosław Wach

ZAGRALI DLA „CHATKI”!

To była doskonała zabawa ze sporą dawką humoru i świetne przedstawienie, zaś aktorzy (mimo że w większości nie zawodowi) prezentowali wysoce poziom umiejętności artystycznych. 23 maja 2014 r. w sali widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka” w charytatywnym spektaklu „Kanał Remont TV” pojawiły się znane w Lublinie osobistości ze świata nauki, biznesu, kultury oraz samorządu i mediów. Wiele z nich to nasi pracownicy i studenci, którzy nie szczędzili czasu ani wysiłku, aby zapewnić widzom dwie godziny rozrywki.

Nie sposób wymienić wszystkich znakomitych kreacji – oto kilka przykładów: prof. Zbigniew Pastuszak był niezrównany w rolach Szeryfa oraz Hansa Klossa. Prof. Andrzej Kokowski świetnie zaprezentował się jako Pan Sułek – partner Pani Elizy (Ewa Dumkiewicz-Sprawka – znakomita w roli Jolandy z brazylijskiego serialu). Prof. Zofia Bernatowicz rozbawiła widownię do łez w kapitalnej roli Kucharki z programu „Kuchenne Rewolucje” oraz jako Kobieta z reklamy proszku do prania, zaś dr Mirosław Ziomek wykazał się talentem aktorskim m.in. w rolach Ptysia (z jednej z pierwszych polskich dobranoczek) i Ojca Ricardo z telenoweli. Prof. Mariusz

Drzewiński udowodnił, że jest nie tylko niezastąpionym redaktorem TV Kultura, ale także kowbojem z westernu, a dr Mirosław Haponiuk zagrał chyba lepiej od samego Humphreya Bogarta!

O pełną ciepłą atmosferę na scenie zadbał zaś narrator spektaklu, znany z wielu kreacji Przemysław Buksiński – aktor związany z Chatką Żaka.

Wśród wielu znakomitych aranżacji muzycznych na uwagę zasługuje także piosenka finałowa. Brawurowo zaśpiewali ją: Kaja Kurczuk – studentka Wydziału Artystycznego UMCS oraz Bartek Wiater – student Akademii Teatralno-Wokalnej Jerzego Surowicza.

Reżyserem przedstawienia, ukazującego świat informacji telewizyjnych „z przymrużeniem oka” była dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk, reżyser, dokumentalistka, adiunkt w Instytucie Kulturoznawstwa UMCS. Była ona również współautorką scenariusza – razem z Kają Kurczuk i Sergiuszem Kurczukiem oraz Dorotą Kozak – studentami UMCS. Muzykę opracował Tomasz Momot z Wydziału Artystycznego, zaś wykonał ją student Rafał Konieczny.

Wystąpili (w kolejności alfabetycznej): Grażyna Adamiak (właścicielka Groty Solnej), Małgorzata Adamiak (studentka Uniwersytetu Przyrodniczego), prof. Zofia Bernatowicz (Za-

Fot. Robert Frączek

Fot. Robert Frączek

stępca Dyrektora Instytutu Muzyki UMCS, Kierownik Zakładu Muzyki Rozrywkowej), Łukasz Borkowski (dziennikarz i prezenter telewizyjny, fotograf), Przemysław Buksiński (aktor, animator kultury, trener i nauczyciel technik teatralnych), dr Andrzej Ciołko (chirurg, członek Naczelnej Rady Lekarskiej), prof. Mariusz Drzewiński (Prodziekan Wydziału Artystycznego UMCS), Ewa Dumkiewicz-Sprawka (Dyr. Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, Radna Województwa Lubelskiego), Kazimierz Gajek (właściciel firmy „Gajek” i Dworu Anna), prof. Kazi- ▶

Fot. Robert Frączek

Fot. Robert Fajczek

Fot. Robert Fajczek

mierz Główniak (specjalista w dziedzinie farmacji Uniwersytetu Medycznego), Krystyna Główniak (artysta-plastyk, wieloletnia Dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych w Lublinie), dr Mirosław Haponiuk (adiunkt w Instytucie Kulturoznawstwa UMCS, Dyrektor Ośrodka Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”), prof. Andrzej Kokowski (Dyrektor Instytutu Archeologii UMCS), Rafał Konieczny (student Wydziału Artystycznego), Dorota Kozak (studentka Wydziału Humanistycznego), Kaja Kurczuk (studentka Wydziału Artystycznego), Sergiusz Kurczuk (student Wydziału Humanistycznego), Joanna Łubkow-

ska (modelka i wokalistka), dr Henryk Łucjan (Prezes Lubelskiej Fundacji Rozwoju Lubelszczyzny), Jerzy Nazaruk (właściciel firmy „Nazaruk Service”), Henryka Olszak (Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 48 w Lublinie), prof. Zbigniew Pastuszak (Dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS), dr Anna Rogowska-Mrówczyńska (Dyrektor Niepublicznej Policealnej Szkoły Wokalno-Aktorskiej Kurtyna), prof. Barbara Skrzydło-Radomańska (gastrolog), Anna Sokołek (wokalistka), doc. Henryk Stefanek (Kancierz Wyższej Szkoły Społeczno-Przyrodniczej w Lublinie), Monika Szymczyk (studentka Niepublicznej Policealnej Szkoły Wokalno-Aktorskiej

Kurtyna), Katarzyna Święch (manager Hotelu Lwów w Lublinie), Bartek Wiater (student Akademii Teatralno-Wokalnej Jerzego Surowicza), Robert Wojnusz (nauczyciel Liceum Plastycznego w Lublinie), dr Mirosław Ziomek (adiunkt w Instytucie Muzyki UMCS).

Artystom pogratulowali: prof. Stanisław Michałowski, Rektor UMCS i prof. Urszula Bobryk, Prorektor UMCS ds. Studenckich. Spektakl oklaskiwali także m.in. prof. Wiesław Skrzydło, Rektor UMCS w latach 1972–1981 wraz z małżonką oraz poseł Lech Sprawka.

Dochód ze spektaklu wspomógł remont sali widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”. Biletami wstępu były cegiełki, wyemitowane w ramach projektu „Absolwenci UMCS swojej Chatce”.

Twórcom i aktorom spektaklu gratulujemy występu i jeszcze raz serdecznie dziękujemy!

Magdalena Kozak-Siemieńska
Rzecznik Prasowy UMCS

Fot. Rafał Wrona

Uczestnicy wernisażu

WYSTAWA RZEŹBY I CERAMIKI

W ramach działalności Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej He Shufia na UMCS, które prowadzi promocję w dziedzinie kultury i sztuki, budowania współpracy oraz integracji środowisk naukowych, twórczych i młodzieżowych Polski i Chin, 15 maja 2014 r. została otwarta wystawa rzeźby i ceramiki cenionych twórców i pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Artystycznego UMCS. Wydarzenie to, mające wymiar międzynarodowy, za-

szczyciła delegacja pracowników naukowo-dydaktycznych Zhejiang University of Technology w Hangzhou w Chinach. Wystawę otworzył Rektor prof. dr Zhang Libin. Towarzyszyli mu mr Hong Tao, Prorektor ds. międzynarodowych, mr Zheng Chunye, Prorektor ds. naukowych oraz ms Zhang Biyun, wykładowca Instytutu Sztuki. Obecna na wernisażu prof. sztuk muz. Urszula Bobryk, Prorektor ds. Studenckich UMCS podkreśliła znaczenie i doniosłość wydarzenia. Dr hab. Maria Sękowska oraz specjalista ds. wystawiennictwa Mieczysława Goś – inicjatorzy wystawy, ukazując działania Centrum, podkreśliły wymiar współdziałania międzynarodowego na polu kultury i sztuki.

Na wystawie swoje prace swoje zaprezentowali: dr Zbigniew Stanuch, dr Alicja Kupiec, mgr Radosław Skóra z Zakładu Rzeźby i Ceramiki oraz dr Wojciech Mendzelewski i dr Piotr Zieleniak z Zakładu Rzeźby i Techniki Szklarskich.

Wystawa ukazuje indywidualności artystyczne i różnorodne spojrzenia odmienności budowania form rzeźbiarskich. Znajduje to również wyraz w odmiennych technikach i stosowanych materiałach podkreślających artystyczne środki wyrazu. Prace zaskakują bogactwem form i głębią artystycznego przekazu. Kreatywność, zastosowanie nowatorskich metod narracji zachęca do spotkania z wyobraźnią i zaprasza do kontemplacji.

Dr hab. Maria Sękowska
Mgr Mieczysława Goś

RÓŻNE BARWY TWÓRCZOŚCI PROF. STANISŁAWA L. POPKA

*twórcy przez
indywidualne
i niepowtarzalne
zestawy barwne wyrażają
swoją wewnętrzną świat
i swój stosunek do
świata zewnętrznego*

(S. Popek, *Barwy i psychika. Percepcja. Ekspresja. Projekcja*, Lublin 2012)

Prof. dr hab. Stanisław Leon Poppek urodził się 20 lutego 1936 r. w Korytynie na Zamojszczyźnie. Od ponad 40 lat pracuje na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Ukończył studia na kierunku historia sztuki w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz studia pedagogiczne na Wydziale Humanistycznym UMCS, w ramach których specjalizował się w zakresie psychologii. W 1973 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych (rozprawa doktorska „Analiza psychologiczna kryzysów w twórczości plastycznej dzieci i młodzieży”, przygotowana pod kierunkiem prof. dr. hab. Józefa Reutta). Sześć lat później uzyskał tytuł doktora habilitowanego

na podstawie rozprawy „Rozwój twórczości plastycznej dzieci i młodzieży”, uhonorowanej I nagrodą w konkursie naukowym prac w zakresie nauk społecznych. W 2000 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego w zakresie psychologii. Przez dwie kadencje pełnił funkcję dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii, a w latach 2003–2006 był rektorem Wyższej Szkoły Humanistyczno-Przyrodniczej w Zamościu.

W 2012 r. uzyskał międzynarodowy certyfikat „Mistrz Pedagogii”.

Od kilkudziesięciu lat prof. Stanisław Popek jest aktywny zarówno na polu naukowym, jak i artystycznym. Jego twórczość przybiera różne kolory. Paleta tych barw jest niezwykle bogata. Jest wśród nich kilka kolorów podstawowych, które jednak stale się przenikają i uzupełniają.

Barwy nauki

[twórczość] może być również autokreacją, stwarzaniem swojej istoty składającej się na niepowtarzalną osobowość człowieka

(S. Popek, *Człowiek jako jednostka twórcza*, Lublin 2003)

Zainteresowania naukowe prof. Stanisława Popka ogniskują się przede wszystkim wokół psychologii różnic indywidualnych oraz psychologii zdolności, twórczości i sztuki. Jego dorobek naukowy obejmuje m.in. monografie: *Analiza psychologiczna twórczości plastycznej dzieci i młodzieży* (1978, 1985), *Rozwój twórczości plastycznej dzieci i młodzieży* (1979), *Kwestionariusz Twórczego Zachowania – KANH* (1990, 2000, 2008, 2010), *Barwy i psychika. Percepcja. Ekspresja. Projekcja* (1999, 2003, 2008, 2012), *Człowiek jako jednostka twórcza* (2001, 2003), *Psychologia twórczości plastycznej* (2010).

W 2013 r. Profesor świętował 55-lecie swojej działalności naukowo-artystycznej. Z tej okazji ukazała się Księga Jubileuszowa mu dedykowana pt. *Barwy twórczości* pod redakcją Małgorzaty Kuśpit. Składa się na nią 29 opracowań, których autorami są w większości wychowankowie, przyjaciele i współpracownicy Profesora, a także osoby reprezentujące najważniejsze nurty w psychologii twórczości i zdolności. Teksty pogrupowane zostały w cztery bloki tematyczne. W cz. I znalazły się artykuły dotyczące problematyki ►

Fot. Muzeum im. ks. S. Saszczyka w Hrubieszowie

Wernisaż wystawy w Hrubieszowie

Fot. Muzeum im. ks. S. Staszica w Hrubieszowie

Wernisaż wystawy w Hrubieszowie

twórczości (przybliżające m.in. różne podejścia w rozumieniu twórczości, relacje między emocjami a procesem twórczym, wybrane koncepcje psychologii twórczości, wybrane konteksty edukacyjne i terapeutyczne twórczości). Cz. II publikacji poświęcona została zagadnieniom zdolności i uzdolnień, analizowanych przede wszystkim w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Cz. III skupia teksty dotyczące różnych aspektów i przejawów aktywności twórczej (m.in. plastycznej i literackiej). W ostatniej części pracy znalazły się opracowania przybliżające naukową i artystyczną twórczość Profesora.

Książka jest ukłonem uczniów i przyjaciół w stronę prof. Stanisława Popka, który – jak pisze we *Wstępie* Małgorzata Kuśpit – dla wielu stał się „mentorem lubelskiej szkoły psychologii twórczości”.

Barwy literatury

*Poezjo
krucha łódeczko
ostrzejsza od kuli struno
księżycu
błyszczko na fali oceanów
snów
gwiazd kosmosu
solą ziemi jesteś...*

(S. Popek, *Próba opisania*)

Prof. Stanisław Popek jest nie tylko wybitnym uczonym, ale

również pisarzem i poetą, członkiem Związku Literatów Polskich. Dotychczas ukazały się następujące zbiory jego poezji: *Wymiary czasu* (1994), *Ku brzegom Styksu* (1996), *Wenus leżąca* (1996), *Tryptyk z Michałem Aniołem* (1997), *Ptacom błękitnym* (1999), *Odłony rzymskie* (2000), *Maski podróżne* (2001), *Srebrne ogrody* (2003), *Poliptyk czasu – wybór poezji* (2006), *Nadwrażliwe ogrody* – tom wierszy w wersji polskiej i rumuńskiej (2009), *Arta – Unica Certitudine* – antologia w języku rumuńskim (2012). Poezja prof. Stanisława Popka publikowana była w kilkudziesięciu czasopismach i almanachach, zarówno w języku polskim, jak i flamandzkim, rumuńskim i rosyjskim.

W ostatnich latach Profesor zajął się również twórczością prozatorską. W 2008 r. ukazał się tom jego opowiadań *Sny z wieży milczenia*. Trzy lata później opublikował powieść *Dwunaste skrzypce*. Ostatnim dziełem literackim prof. Stanisława Popka jest powieść *Oczy ikony*, która ukazała się w 2012 r. To wielowątkowe dzieło przybliżające m.in. losy polskich rodzin na Wołyniu w I poł. XX w. Na podstawie własnych wspomnień oraz relacji swoich bliskich, Autor przedstawia obraz byłych Kresów Wschodnich oraz losy ich mieszkańców podczas i po tragedii wołyńskiej rzezi.

Barwy malarstwa

*Bierzesz paletę,
chwytasz muzykę gwiazd,
kładziesz barwną plamę.
Drga zieleń z błękitem
jak etiuda C moll*

(S. Popek, *Zielona Paleta*)

Twórczość plastyczną prof. Stanisław Popek uprawia od blisko 60 lat. Zorganizował 50 wystaw krajowych i zagranicznych (m.in. w Holandii, Francji, Niemczech, Bułgarii, Białorusi). Jedną z ostatnich była wystawa akwareli pt. *Między malarstwem a literaturą*, zorganizowana w Muzeum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie – rodzinnych stronach Profesora.

Wernisaż odbył się 5 listopada 2013 r., zaś same akwarele podziwiać można było w murach hrubieszowskiego Muzeum do 31 stycznia 2014 r. Prezentowane prace obejmowały przede wszystkim pejzaż i architekturę – głównie sakralną. Jak podkreśla Dorota Grzymała – komisarz wystawy – „w misternie wypracowanych akwarelach została zachowana lekkość. Pomimo formalnego wyczerpania tematu, w kwestii odczuwania dzieła artysta zostawia odbiorcy szerokie pole interpretacji. (...) Artysta pokochał w szczególności architekturę sakralną przepełnioną duchem wiary. Przenosi na papier kościoły i cerkwie, które w swej monumentalnej, przejmującej cichości trwają wtopione od wieków w jeden pejzaż, by tylko od czasu do czasu wraz z biciem dzwonów ożywiały modlitwy wypowiedane od pokoleń”.

Wernisaż wystawy, w którym udział wzięło około 100 osób – przyjaciół, uczniów, mieszkańców rodzinnych stron, przedstawicieli instytucji kultury i szkół – uświetnił wieczór muzyczno-literacki, podczas którego Profesor odczytał fragmenty swoich utworów. Uczestnicy wernisażu wysłuchać mogli ponadto recitalu poezji śpiewanej w wykonaniu Jana Kondraka z Lubelskiej Federacji Bardów.

**Urszula Lewartowicz
Bartosz Dąbrowski**

Przesłonięte fragmenty twarzy, banderole – jak bandaże owijające głowy, i bibułkowe maski ukrywające fizjonomie współtworzą konterfekty z obszarów surrealistycznych ucieleśnień lęku, strachu, budzących niepokój tajemniczości. Oczy bez źrenic, pokryte bielmem niewidzenia, oczy spoglądające przez otwory w papierowych osłonach tożsamości stają się rekwizytami tego teatru niesamowitości. To postacie z jakichś przerażających baśni, sennych zmór ekspresji i grozy: zdają się być cierpiącymi skazańcami jakiegoś monstrualnego czyścica czy piekła, wywołanych z wizji może Dantego, może Boscha. Odnajdziemy tu literackie powidoki poboschowskie i pobrueghelowskie, żaloszny obraz pocerwantesowskiego szlachetnego w swych urojeniach samotnika, czapkę na głowie dziewczyny o przesłoniętym kar-

Matka Curraige

TWÓRCZOŚĆ BERNARDA HOMZIUKA

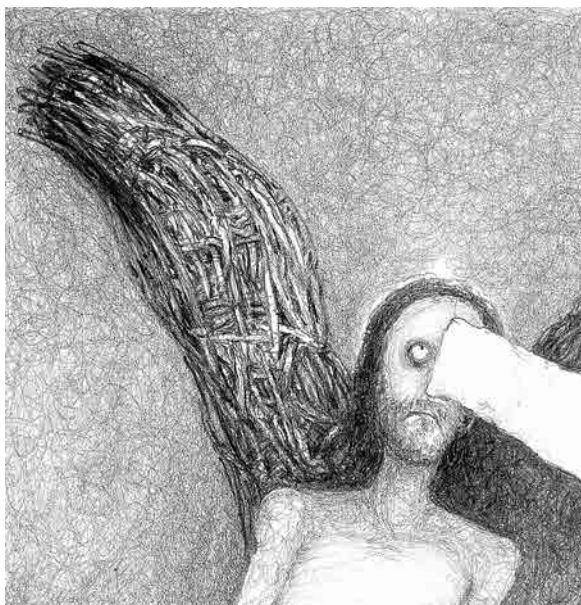
tonem obliczu, utkaną z wieży Babel, jakąś straszną Monę Lisę o półwidocznej twarzy – monstrum o trzech prawych rękach i bielmie – oku, z ptakiem, i pół twarzy o beżżrenicznym oku, wysuwającej się spod zawinięcia jakiegoś papierowego ubioru. Ptaszydła – olbrzymy dominujące nad ludzkimi fantomami, groźne i przerażające, z okutymi lub splecionymi jak warkocze, nie dającymi otworzyć się dziobami, wypełniają te przestrzenie pełnej strachu pustki, osamotnienia skazańców zdanych na bezłaską fantasmagorycznych monstrów.

Obrazy te zdają się być ilustracjami do jakichś tekstów literackich, jakichś dziwnych i dziwacznych fabuł. Ich odczytywanie może być zadaniem do podjęcia, do stworzenia opowieści, narracji, rozwinięcia ilustracji w bieg wydarzeń w pozarzeczywistości, ograniczonej tylko, tu i tam, determinującą sens psychofizycznością człowieczą. Ale te baśnie ze świata grozy i pozabytu mają swoje konkretne treści. Ich autorem jest twórca tych obrazowań: opowiada je sobie i stworzonym przez siebie postaciom, dialoguje z nimi, na ich życzenie rysuje następne sceny, będące jakby kolejnymi kadrami tego surrealistycznego seansu. Ich dalszy bieg jest dla wszystkich tajemnicą: i dla niego, i dla nich – rozwinie się z kolejnych scen. I co najważniejsze: w ich ekspozycji nie musi zachodzić spójność narracji, następstwo wydarzeń. Nawet ich rozsypanie i porozdzielanie może mieć sens: są jak myśli, jak migawkowe widzenia nagle wpadające w tok zupełnie innej akcji, są zderzeniami różnych wątków literackich dziejących się w różnych prze-

strzeniach i w różnym czasie. W pewnym momencie zaczynają istnieć same dla siebie, niezależnie od nadawania im biegu znaczeń. A to, że wplatają się w nieistniejące już fabuły, tematy ikonograficzne, powoduje, że są, mimo samobytności, elementami już zaprzeczonych i minionych dokonań i ogniwoami nieustannego stawania się.

*

Bernard Homziuk obrazuje te pararealności środkami figuratywnej ilustracyjności i tradycyjnymi narzędziami: ►

Anioł

Zamiast osobistego zdjęcia

BERNARD HOMZIUK

Urodzony w Międzyrzeczu Podlaskim. Studia w Instytucie Wychowania Artystycznego UMCS. Dyplom z wyróżnieniem z rysunku w pracowni grafiki prof. Danuty Kołwzan-Nowickiej. Pracuje jako adiunkt I st. w Instytucie Sztuk Pięknych UMCS. Prowadzi zajęcia z rysunku. W dorobku artystycznym posiada ponad 190 wystaw indywidualnych, grupowych, zbiorowych w kraju i za granicą.

W latach 2009–2014 prezentował swoje prace m.in. na wystawach: *Wokół Panasa* – wystawa indywidualna (II 2009, Lublin); *Festiwal Książki* – wystawa indywidualna (IV 2009, Puławy); *Unia Lubelska 1516* (VI 2009, Lublin); *To i owo szaro-kolorowo* – wystawa indywidualna (VI 2009, Lublin); *Malarstwo i rysunek* – wystawa indywidualna (VII 2009, Strzelno); *Inspiracje – Bruno Schulz* (VIII 2009, Kazimierz Dolny); *Pomiędzy...* – wystawa indywidualna (VIII 2009, Lublin); *Chopinowskie wariacje* – wystawa indywidualna (I–II 2010, Spiczyn, Lublin, Puławy); *International Millenium Art Academy* (V–XII 2010, Illinois, USA); *Prezentacje – Konfrontacje* (VI 2010, Międzyrzec Podlaski); *Malarstwo i rysunek* – wystawa indywidualna (VII 2010, Strzelno); *fermentacje wycieczek – Bruno Schulz* – wystawa indywidualna (VII 2010, Lublin); *W hołdzie Chopinowi* (X 2010, Puławy); *30 lat Muzeum UMCS* (X–XI 2010, Lublin);

na papierze (XI–XII 2010, Zakopane); *Artyści UMCS* (XII 2010 – I 2011, Lublin); *na papierze* (I 2011, Gorlice); *Chopin w Poturzynie* – wystawa indywidualna (III 2012, Poturzyn); *Inspiracje* – wystawa indywidualna (VII 2012, Poturzyn); *Międzynarodowy Konkurs na Rysunek im. M. E. Andriollego* (XI 2012, Nałęczów); *Wystawa prac pracowników Wydziału Artystycznego UMCS* – wystawa zbiorowa (VI 2013, Kraśnik); *Hades Szeroka Art. Festival – Knajpa Filarem Kultury* – pokazy prac przygotowanych na okoliczność spotkań z zaproszonymi gośćmi – wystawa indywidualna (VI–XI, 2013, Lublin); *Rysunek* – wystawa indywidualna (VII 2013, Muzeum UMCS, Lublin); *„Julian Tuwim – wiersze dla dzieci”* (IX 2013, DDK Węglin, Lublin); *rysunek* – wystawa indywidualna (XI 2013, Galeria Krańcowa, Lublin); *Wystawa pracowników Zakładu Malarstwa i Rysunku II Wydziału Artystycznego UMCS* – wystawa grupowa (XI 2013 – I 2014, Galeria ES, Międzyrzec Podlaski); *„Julian Tuwim – wiersze dla dzieci”*. *Rysunki dla dzieci i dorosłych* – wystawa indywidualna (19 XII 2013 – 21 II 2014, Muzeum UMCS, Lublin); *„Julian Tuwim – ilustracje do wierszy dla dzieci” i... rysunki dla dorosłych – najnowsze* (22 II – 7 III 2014, Galeria DDK LSM w Lublinie; 20 III – 9 IV 2014, Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS).

kredkami miękkimi i twardszymi, ołówkowymi i świecowymi; stosuje podrysowywanie zwykłym ołówkiem, różnego stopnia miękkości i twardości ołówkami. Ołówki są obecne we wszystkich kompozycjach: zarysowuje nimi kontury, ożywia i wzbogaca tła, ołówkiem zaznacza i kończy każdą kompozycję.

*

Ilustracyjność, narracyjność, figuralność obrazowania, operowanie symbolami i rekwizytami o znaczeniu symbolicznym, wielobarwność to nowe obszary działalności Bernarda Homziuka, po uprzednich doświadczeniach z bezprzedmiotową abstrakcją, turpistycznym surrealizmem, tworzonymi wyłącznie monochromatycznymi ołówkami.

Rysunkowa, kompozycyjna, formalna, kolorystyczna biegłość wraz z intrygującymi treściami wprowadzają nas w kolejny obszar niezwykle bogatego świata fantazji, obdarzonego, zdaje się, że nieograniczoną, wyobraźnią artysty.

Kazimierz Parfianowicz

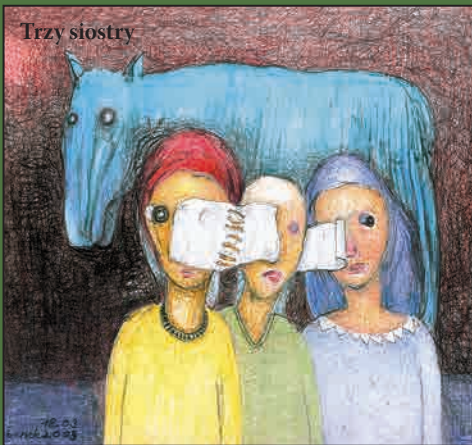

Mnichy-kichy

Bob D.

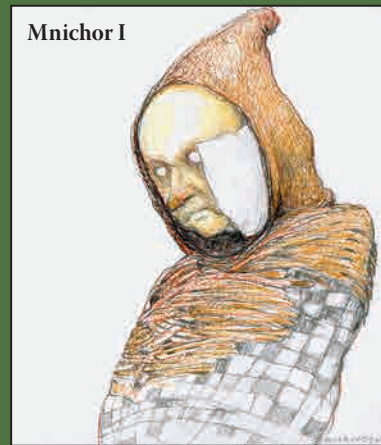
Trzy siostry

Podróżnik I

Mnichor I

TWÓRCZOŚĆ BERNARDA HOMZIUKA

Ukwiecona

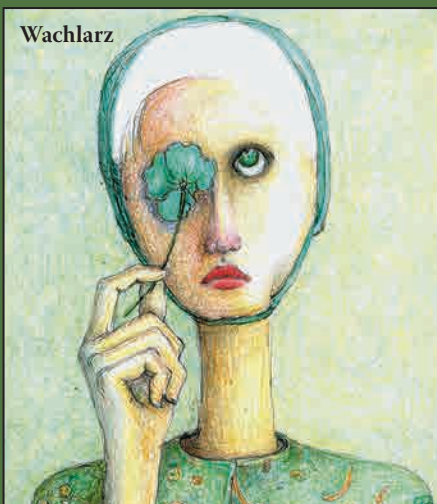
Bazylaka i ptaś

Anielica I

Wachlarz

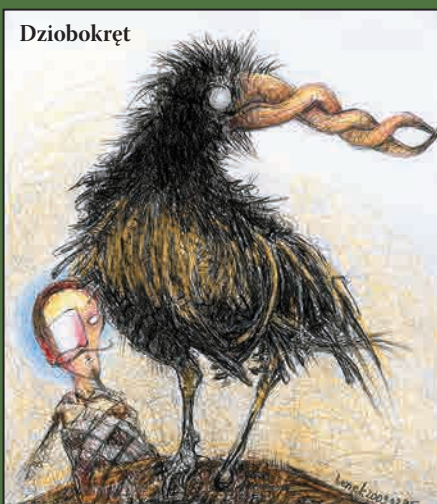
Jej portret

Wyprawa z perliczką

Dziobokręć

Anielica ciemna

Dwie proroki

30 MAJA 2014

NOC UNIWERSYTETÓW

FOT. ROBERT FRĄCZEK